

Arsenie Boca, antroposof. Drăgănescu, inițierea Bisericii în antroposofie. Dogmatica antroposofică de la Drăgănescu

Antroposofia – sincretism între hinduism, budism și creștinism. Crezul antroposofic de la Drăgănescu al lui A. Boca

Moștenirea lui A. Boca de la Drăgănescu: Sfânta Treime este Brahma, Shiva și Vishnu (zeități –treimea hindusă), Hristos este egal cu Buddha, corp astral și învățătura despre spirite-evoluție-reîncarnare, A. Boca este reîncarnarea lui Ilie-Ioan, inițiați antroposofici, discurs antroposofic.

Doru Nastasă

Iunie 2026

Secțiunile documentului:

[1] - Raportul Boca-Steiner-Drăgănescu-antroposofie – Analiză (acest document)

[2] - Raportul Boca-Steiner-Drăgănescu-antroposofie – Prezentare grafică (document distinct)

Cuprins

Cuvânt-înainte.....	6
1. Drăgănescu, dogmatică antroposofică pe pereții Bisericii	7
1.1 Antroposofie – Moise și coarnele antroposofice, organele de percepție antroposofice (antroposofie). Melchisedec, inițiat antroposof și purificatorul luminii înaintea lui Hristos	7
1.2 Antroposofie – Schimbarea la Față, simbolistică inițiativă antroposofică, legată de evoluție-reîncarnare	25
1.3 Antroposofie – Sfânta Treime egalată cu Brahma, Vishnu și Shiva (hinduism). Hulirea Sfintei Treimi	42
1.4 Antroposofie – Hristos, întrepătruns în corpul astral cu ucenicii lui Buddha. Francisc de Assisi, reîncarnare budistă (antroposofie).....	47
1.5 Antroposofie – Învierea și Botezul Domnului, la Drăgănescu și în antroposofie	55
1.6 Antroposofie – Hristos și mari inițiați, Ulfila (antroposofie)	61
1.7 Antroposofie – Hristos și Buddha sunt egali (antroposofie). Buddha, antemergătorul lui Hristos	65
1.8 Antroposofie – Hristos și corpul fizic, eteric, astral, dogma antroposofică a alcătuirii trupului (antroposofie). Icoana Învierii și aura antroposofică	75
1.9 Antroposofie – Hristos, în corp eteric (dublu eteric), reîncarnat, fantomă hindusă și antroposofică	79
1.10 Antroposofie – Mitul androginului (antroposofie)	83
1.11 Antroposofie – Înălțarea, simbolistică antroposofică	85
1.12 Antroposofie – Sf. Ioan Botezătorul, reîncarnarea lui Arsenie Boca	87
1.13 Antroposofie – Simbol budist prezent în pictură: nodul etern sau nodul mistic, simbol al cauzei și efectului	93
1.14 Antroposofie – Simbolism budist-hinduist: lotusul reîncarnării și cel al evoluției, prezenți la Nașterea Domnului și în icoanele cu Hristos Prunc	99
1.15 Antroposofie – Adevăratul botez este cel budist. Preotul adevărat este Dalai-Lama (budism). Roata budistă a ciclului vieții și reîncarnării (budism)	103
1.16 Antroposofie – Hristos ieșit din cercul reîncarnărilor (budism), nodul budist cauză și efect, <i>vesica piscis</i>	105
1.17 Antroposofie – Toate religiile sunt una, relativism hindus. Ortodoxia este integrată de Boca în hinduism-budism-antroposofie.....	107
1.18 Antroposofie – Profeție telefon mobil, preluare Steiner	109

2. Drăgănescu, coroborat în <i>Cuvinte vii</i> și în <i>Cărarea Împărăției</i>	111
2.1 Reîncarnare și evoluție. Ilie-Ioan.....	111
2.2 Spiritism – hinduismul este bazat pe spiritism, comuniunea cu spiritele morților, concepție regăsită la A. Boca	116
2.3 Antroposofia – Sundar Singh	120
2.4 Antroposofia este coroborată în întreaga viață a lui A. Boca	123
3. Dogmatica și crezul antroposofic de la Drăgănescu	125
4. Inițierea Bisericii, la Drăgănescu, în antroposofie	127
5. Arsenie Boca este antroposof. Misiunea evanghelizării antroposofice a Bisericii la Drăgănescu	128
6. Consecințele dogmatice ale asumării Drăgănescu și a lui A. Boca: închinarea Bisericii la zeitățile hinduse, budiste, pierderea mântuirii credincioșilor, conectarea la mistica orientală	132
7. Învățăturile Sinoadelor Ecumenice față de erezie și eretici. Condamnarea ereziei și a ereticilor și depărtarea de aceștia, în canoanele Bisericii	135
8. Condamnarea lui Rudolf Steiner și a lui Arsenie Boca pentru promovarea unor căi nemântuitoare, care duc credincioșii în ispită.....	137
9. Analiza Boca-Steiner-Drăgănescu-antroposofie s-a anulat prin speculație și ipoteze false. Analiza instituțională nu face referire la Steiner și folosește ipoteze false în discuție.....	143
10. Teologi și avocați. Când teologia devine instanță juridică iar un dosar de canonizare devine o ocazie de eliminat sistematic adevărul	145
11. Elemente de retorică: influență sau preluare semnificativă, asumată? Speculație sau incertitudine nevalidată?	149
12. Dovada sfințeniei nu există. Osemintele sale nu sunt scoase la închinare, cu siguranță pentru că sunt negre, ca la lepădații de credință și la vrăjitori	152
13. Ocultismul astăzi: clarviziunea și telepatia, practici răspândite pe larg. Canal de YouTube, ItsMaxMajor , construit prin ocultism	153
Anexa 1. Hinduism	155
1. Anita Ganeri, <i>Hinduism</i> , Editura Raintree.....	155
2. Hermann Oldenber, <i>India antică. Limba și religiile ei</i> , București, Editura Enciclopedică, 1995.....	155
3. Alberto Pelissero, <i>Introducere în hinduism</i> , București, Editura Polirom, 2014	158
4. Kim Knott, <i>Hinduismul. Foarte scurtă introducere</i> , București, Editura Allfa, 2002.....	166

5. Ananda Coomaraswamy, <i>Hinduism și Budism</i> , București, Editura Humanitas, 2006 (colecția „Înțelepciune și credință”)	171
Anexa 2. Budism.....	176
1. Hermann Oldenber, <i>India antică. Limba și religiile ei</i> , București, Editura Enciclopedică, 1995.....	176
2. Nicolae Achimescu, <i>Budism și Creștinism</i> , Editura Tehnopress, 2009 .	179
3. Rev. Jōshō Adrian Cîrlea, <i>Cele patru contemplații profunde care îndreaptă mintea către Amida Dharma</i> , Craiova, 2022.....	187
Anexa 3. Yoga	192
1. Octavian Sărbătoare, <i>Yoghinii Indiei, Vol. I</i> , Deva, Editura Flori Spirituale, 2007	192
2. Swami Ramaiaanda, <i>Kriya-Yoga</i> , București, Editura Lotus, 1992	194
3. Paul Brunton, <i>India secretă</i> , Editura Venus, 1991.....	201
Anexa 4. Antroposofia sau integrarea creștinismului în hinduism și budism	229
1. Rudolf Steiner, <i>Povestea vieții mele</i> , Iași, Editura Princeps, 1994	229
2. C. J. Chatterji, <i>Filozofia ezoterică a Indiei</i> , București, Editura Herald, 2001	230
Anexa 5. Căutându-l pe Arsenie Boca în Rudolf Steiner, în arhiva online.....	236
Anexa 6. Simboluri budiste și hinduse	237
6.1 Cele opt simboluri budiste majore	237
6.2 Mandala.....	241
6.3 Tangka	247
6.4 Floarea de lotus, nodul mistic/etern, ...	255
Bibliografie	256

Cuvânt-înainte

Teologii ortodocși știu că sunt probleme la Drăgănescu, legat de credința antroposofică a lui A. Boca. Apare o dificultate în a fi puse în evidență precis, de unde sunt, gravitatea acestora – totuși, de unde sunt acestea? *Documentul acoperă analiza pentru Boca-Steiner-Drăgănescu-antroposofie și subliniază gravitatea substratului antroposofic, a preluărilor și a asumării de către A. Boca a antroposofiei.* Lucrarea (și podcastul, https://youtu.be/Gg_QuHCIINA?si=zF-QewLgLLBqQ5pe) leagă corect Drăgănescu de antroposofie, hinduism și budism și arată de unde au fost luate, cum sunt legate între ele și impactul acestor inovații în Biserică – de undeva era firesc să fie luate toate inovațiile de la Drăgănescu. Documentul arată că Arsenie Boca este antroposof, cum la Drăgănescu a inițiat Biserica în antroposofie, cum la Drăgănescu a expus și a promovat o dogmatică antroposofică. Documentul explică antroposofia ca sincretism între hinduism, budism și creștinism.

Documentul arată, dincolo de orice îndoială, că A. Boca este antroposof, cât de implicat era A. Boca în antroposofie, cât de gravă este discuția despre Drăgănescu, dar și implicațiile la nivel de credință, cum ne asumăm o credință străină prin cinstirea acestuia. Întreaga Biserică trebuie să înțeleagă, din cadrul podcastului și a documentului de față, ce înseamnă experiența India-antroposofie-Boca, precum și intrarea acestei experiențe în Biserica Ortodoxă prin cinstirea lui A. Boca. Înțelegem că s-a vrut ca A. Boca să fie canonizat, singura problemă este că deja A. Boca este de altă religie.

Lucrarea *Raportul Boca-Steiner-Drăgănescu-antroposofie* trebuia istoric să fi fost făcută într-o formă pentru ca și Biserica să înțeleagă vizual, dar și dogmatic, de unde au apărut toate aceste inovații pe pereții Bisericii și ce înseamnă acestea, gravitatea lor. Sper ca după această lucrare să fie clar, dincolo de orice urmă de îndoială, cu privire la antroposofia – credința diferită a lui A. Boca, huliarea Bisericii de către acesta, precum și imposibilitatea cultului și a cinstirii sale. Lucrarea trebuie folosită alături de harta picturilor și a ideilor antroposofice, publicată alături de acest document.

1. Drăgănescu, dogmatică antroposofică pe pereții Bisericii

1.1 Antroposofie – Moise și coarnele antroposofice, organele de percepție antroposofice (antroposofie). Melchisedec, inițiat antroposof și purificatorul luminii înaintea lui Hristos

Text antroposof:

Rudolf Steiner:

„**Floarea de lotus** cu două petale se află **sub frunte**, la **baza nasului** și este un **organ astral încă nedezvoltat**, care va forma într-o zi **două antene** sau două aripi; găsim acest simbol în **coarnele care se văd pe capul lui Moise**”.

„**Moise a fost deci discipolul lui Zarathustra**. În existența sa în cadrul culturii egiptene, în interiorul lui a străluminat tot ceea ce îi dăduse odinioară Zarathustra. [...]

Cel de **al doilea discipol al lui Zarathustra a cunoscut o altă inițiere**. [...]

Când Moise, discipolul reîncarnat al lui Zarathustra, urma să primească corpul eteric conservat al lui Zarathustra, cu el a trebuit să se petreacă ceva cu totul deosebit. [...]

Într-o încarnare anterioară Moise a fost, așadar, discipolul lui Zarathustra. [...]

La Moise situația era alta. **Moise primise acea înțelepciune** pe care omul o păstrează nu în corpul astral, ci în corpul eteric, mai dens [...]”.

1. Erminie antroposofică

Comentariu:

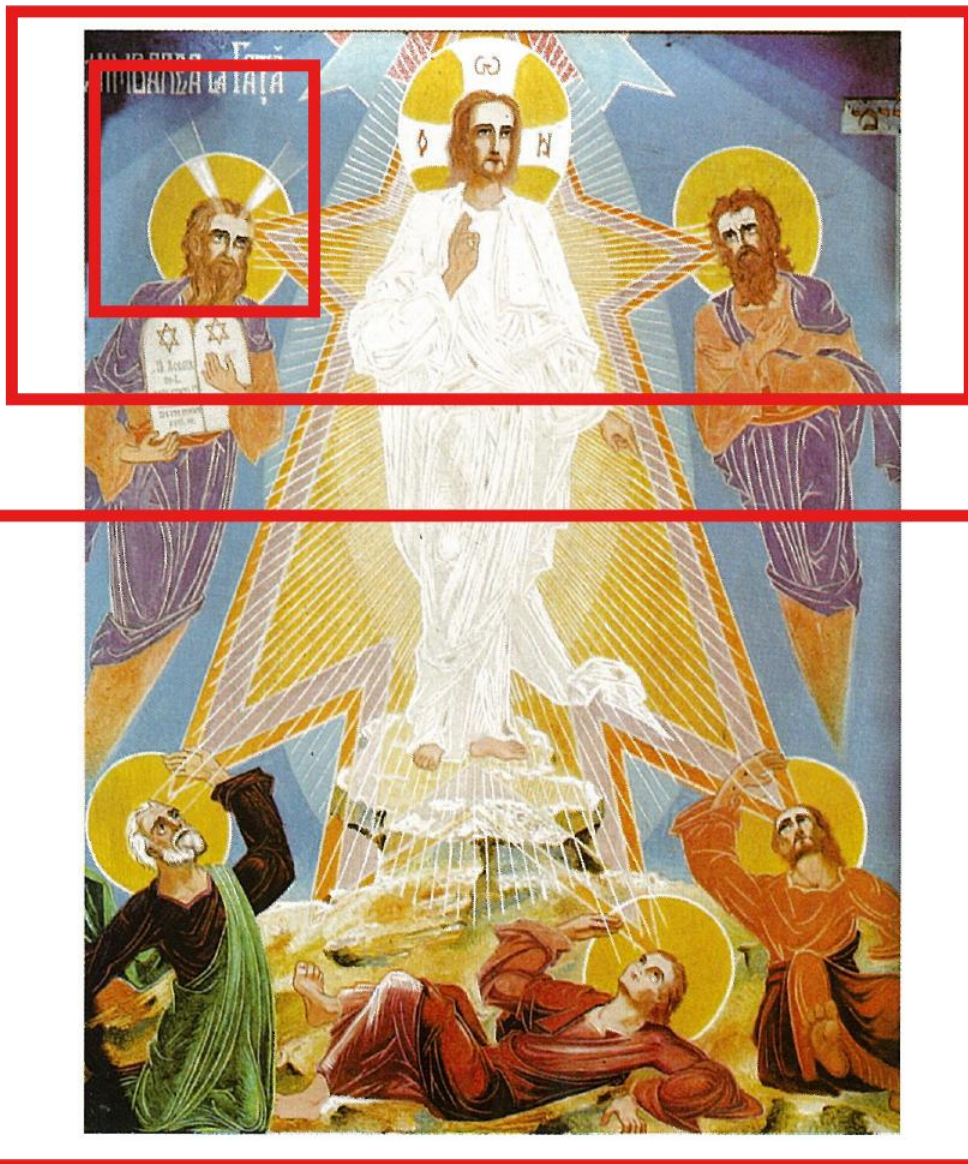
1. De ce este importantă în antroposofie discuția despre Moise? Deoarece este un mare inițiat, asemenea lui Melchisedec, un discipol reîncarnat al lui Zarathustra.

2. A. Boca a luminat și fruntea lui Moise, pentru a sublinia dogma antroposofă, pentru a cuprinde exact afirmația lui R. Steiner. A. Boca este excepțional de consecvent și conștiincios în a reproduce ce spune R. Steiner pe pereții Bisericii. Despre aceste coarne, în antroposofie, nu se vorbește decât la Moise și nu apar la Boca decât cu privire la Moise, deci sunt preluare identică din antroposofie. Se observă că perspectiva antroposofică este răspândită nu doar în medalion, ci și în icoanele mari, în Schimbarea la Față, ceea ce arată că toate icoanele sunt, de fapt, în perspectivă antroposofică.
3. Ca să vedem exactitatea preluării antroposofe, în a 4-a icoană îi pune antene.
4. Este antroposofie lucrată curat, cu mare atenție la detaliu, cu intrare aprofundată în detaliu. De aceea A. Boca a avut nevoie de 15 ani să picteze biserica de la Drăgănescu, ca să poată ascunde toate aceste detalii. La celelalte te mai ascundeai de adevăr, dar la asta cum te ascunzi că e antroposofie? Acum se înțelege că toate icoanele de la Drăgănescu au perspective antroposofice?
5. Moise este reprezentat astfel în mai multe icoane, ceea ce înseamnă că A. Boca preia în fiecare dintre aceste icoane întreg simbolismul antroposofic. În icoana Schimbării la față, vom vedea că vorbește despre reîncarnare. Boca își asumă toată teza lui Steiner despre Moise.
6. Florile de lotus, organele senzoriale, vor fi găsite în mai multe locuri, în mai multe icoane, fiind o componentă esențială a discuției antroposofice.
7. Teza antroposofică este în contextul discuției despre omul astral. Arsenie Boca vorbește despre omul astral Moise, despre aură. Avem o pictură a unui om astral, perspectivă astrală.
8. Acesta este un entry-point, un **punct de intrare clar și incontestabil în antroposofie**. Ce se mai vede aici este că acest punct este preluat și în alte picturi, care devin prin acesta perspective antroposofice, dar și ascund largi teze din antroposofie. Aici se schimbă discuția, care devine astfel antroposofică. La Drăgănescu, vorbim despre **ASTRAL ANTROPOSOFIC**, despre o **perspectivă strală, antroposofică**, vorbim despre **Hinduism, Budism și Creștinism antroposofic**. (Învățăm antroposofia cu A. Boca!) Pentru că discuția despre antroposofie este nouă în Ortodoxie, trebuie un punct simplu, de unde să fie începută.
9. Toate picturile lui A. Boca de la Drăgănescu sunt într-o dimensiune astrală, a unei alte credințe, preocupată de perspectiva astrală-cosmică a entităților spirituale reprezentate la Drăgănescu. Drăgănescu este o colecție de entități spirituale antroposofe reîncarnate, nicidecum de chipuri ortodoxe. Cumm îl vede pe Moise, așa este tot Drăgănescu.
10. Drăgănescu este pictat cu Steiner în mână. Detaliile sunt exagerate și arată că Steiner era prezent „în duh” la pictarea Bisericii.
11. Toate aceste detalii folosesc pentru un singur lucru, pentru susținerea dogmei evoluției și a teoriei reîncarnării, nu folosesc la altceva. Aceste

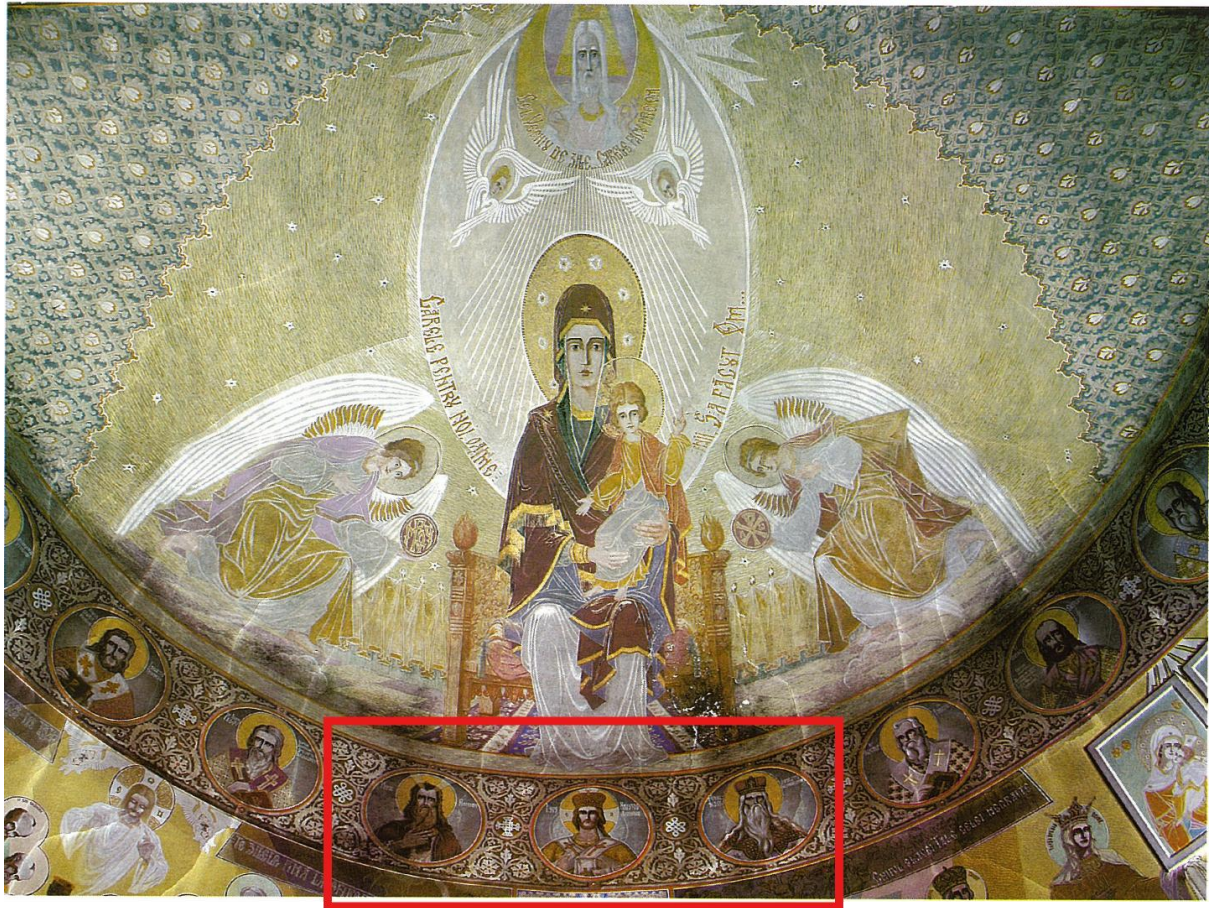
organe spirituale sunt legate de evoluția lui Moise (să ierte Sfântul profanările aduse în această discuție).

12. Dacă știi asta cu Moise, care este într-un colț marginal al lui Steiner, înseamnă că îl știi foarte bine pe Steiner. Procesul prin care Boca identifică în Steiner informație este de speriat, la nivel de detalii, în care el știe ce și unde (de unde) să ia. Boca folosește pe Steiner drept canon de informație dogmatică.
13. Tot Drăgănescu, împreună, este un tot unitar, care mărturisit ne arată întreaga dogmatică antroposofă. La acest nivel de detaliu, vorbim despre expunerea unui adevăr personal și despre asumare.
14. Întrebare: cum de a fost canonizat A. Boca atunci când a pictat Drăgănescu cu Steiner în mână, după canonul dogmatic antroposofic?

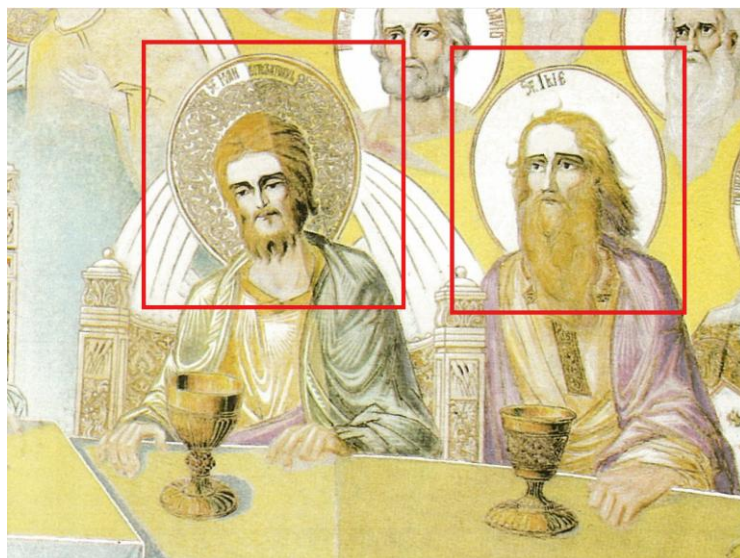

2. Texte antroposofice:

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

GA 123

CONFERINȚA a II-a

Berna, 2 septembrie 1910

„Cel de **al doilea discipol al lui Zarathustra a cunoscut o altă inițiere**. El a primit secretele ce se referă la cursul timpului, și de aceea a trebuit să preia totodată ceva ce în evoluție este parcă învălmășit, precum vechiul și noul, ceva ce acționează precum contrariile, polar. Și pentru acest discipol Zarathustra a jertfit o parte din entitatea sa, astfel încât, atunci când cel de-al doilea discipol s-a reîncarnat, el a putut primi această jertfă. Deci, în timp ce individualitatea lui Zarathustra s-a păstrat, învelișurile s-au desprins de el; aceste învelișuri, întrucât au fost purtate de o individualitate atât de puternică, au rămas intacte și nu s-au risipit. Acest al doilea discipol, care a primit înțelepciunea timpului, a căpătat într-un anumit moment al încorporării sale următoare corpul eteric al lui Zarathustra, spre deosebire de celălalt discipol ce primise înțelepciunea spațiului, ce căpătase corpul astral al acestuia, corpuri pe care Zarathustra le jertfise. Acest al doilea discipol, reîncarnat, al lui Zarathustra nu este altul decât Moise. Corpului eteric al lui Moise i se atașează în fragedă copilărie corpul eteric al lui Zarathustra, păstrat în stare intactă. Textele religioase, ce se bazează cu adevărat pe surse oculte,

toate fac trimitere într-un mod tainic la aceste secrete pe care ni le revelează cercetarea ocultă.

Când Moise, discipolul reîncarnat al lui Zarathustra, urma să primească corpul eteric conservat al lui Zarathustra, cu el a trebuit să se petreacă ceva cu totul deosebit. Înainte să primească, ca orice om obișnuit, impresiile corespunzătoare din mediul înconjurător și înainte ca în individualitatea sa să poată coborî impresiile din lumea exterioară, în entitatea sa a trebuit să fie infiltrat ceea ce urma să primească în mod miraculos ca moștenire de la Zarathustra. Acest lucru este povestit printr-o întâmplare simbolică, care spune că el este pus într-un coșuleț și i se dă drumul în jos pe fluviu, fapt ce aduce cu o inițiere curioasă. O inițiere constă în aceea că un om rămâne un anumit timp izolat de lumea exterioară, în care timp în el este infiltrat ceea ce acesta trebuie să primească. Deci, atunci când Moise era astfel izolat, lui i s-a inoculat la un moment dat corpul eteric conservat al lui Zarathustra, prin care a putut să înmugurească acea minunată înțelepciune temporală pe care i-o mijlocise odinioară Zarathustra, cu care acum el a fost înzestrat și pe care a revelat-o în imagini succesive care, și ele, erau adecvate poporului său. De aceea, marile tablouri ale Genezei ne pot apărea la Moise ca imaginațiuni exterioare ale înțelepciunii temporale ce venea de la Zarathustra. Ele erau știința, înțelepciunea renăscută pe care el o primise de la Zarathustra. Ea a putut să se consolideze înăuntrul său tocmai prin faptul că primise de la Zarathustra învelișul eteric.

Pentru un proces atât de important al evoluției omenirii, cum este cel al inaugurării unei mișcări culturale, nu este însă suficient să existe doar un inițiat, ci și un germen popular corespunzător, adică potrivit să primească ceea ce poate sădi o astfel de mare individualitate. Iar, dacă vrem să analizăm germenele popular, solul popular în care Moise a putut să sădească ceea ce i-a fost lăsat moștenire de către Zarathustra, este bine să ne referim la o anumită particularitate a înțelepciunii lui Moise însuși.

Într-o încarnare anterioară Moise a fost, așadar, discipolul lui Zarathustra. El a primit atunci înțelepciunea timpului și acel secret pe care l-am indicat spunând că în toate timpurile se ciocnesc un anterior și un ulterior, prin aceasta luând naștere o contradicție. Dacă Moise s-ar fi interpus cu această înțelepciune în evoluția omenirii, el ar fi trebuit să intre în conflict cu înțelepciunea de celălalt tip, cu înțelepciunea lui Hermes. Așa s-a și întâmplat. Putem spune că Hermes a primit de la Zarathustra înțelepciunea directă, înțelepciunea solară, să zicem așa, adică cunoașterea a ceea ce trăiește tainic-ființial în învelișul fizic exterior al luminii și al corpului solar, deci ceea ce parcurge un drum direct. La Moise situația era alta. Moise primise acea înțelepciune pe care omul o păstrează nu în corpul astral, ci în corpul eteric, mai dens. El primise acea înțelepciune care nu doar își îndreaptă privirea în sus, spre Soare, tot întrebându-se ce emană din ființa Soarelui, ci înțelege și ceea ce se contrapune luminii solare, văpăii solare; ceea ce se uzează în noi, cu

toate că nu suntem lăsați a fi deteriorați de aceasta, ceea ce a devenit terestru, dens, ceea ce se ridică din pământ ca ceva îmbătrânit, întărit: este vorba deci de înțelepciunea pământească ce trăiește, de fapt, în înțelepciunea solară, dar care este totuși înțelepciune pământească. Secretele devenirii pământești, ale modului în care omul evoluează pe Pământ și în care a evoluat substanțialitatea terestră de când Soarele s-a separat de Pământ, iată ce primise Moise. Dar asta, dacă analizăm problema nu exterior, ci interior, constituie chiar motivul pentru care în învățăturile lui Hermes ne întâmpină ceva ca un fel de opoziție flagrantă față de înțelepciunea lui Moise.

Misiunea deosebită a înțelepciunii mozaice a fost tocmai aceea de a-i explica omului felul în care a evoluat Pământul după despărțirea lui de Soare. Moise trebuia să aducă înțelepciunea terestră, Hermes pe cea solară. Așadar, în Moise, prin amintirea a tot ceea ce a primit de la Zarathustra, luminează devenirea, evoluția terestră a omului. El pornește oarecum de la terestru. Acest terestru este însă separat de Soare, conține într-un anume fel estompat solarul. Terestrul îi iese în întâmpinare Soarelui și se întâlnește cu el. De aceea a fost nevoie ca înțelepciunea pământească a lui Moise să se întâlnească și în fapt, în existența concretă, cu înțelepciunea solară a lui Hermes. Aceste două direcții diferite au trebuit să se ciocnească. Lucrul acesta ne este înfățișat într-un mod cu totul minunat și exterior prin ciocnirea lui Moise și a inițierii lui cu înțelepciunea hermesiană. Nașterea în Egipt a lui Moise, strămutarea poporului lui în Egipt, ciocnirea poporului lui cu poporul egiptean al lui Hermes sunt reflexe exterioare ale ciocnirii înțelepciunii solare cu înțelepciunea terestră, cele două înțelepciuni care își au sorginea în Zarathustra, dar care trebuiau să evolueze în curente complet diferite pe Pământ, să interacționeze și să decadă în final. [...]

Moise a fost deci discipolul lui Zarathustra. În existența sa în cadrul culturii egiptene, în interiorul lui a străluminat tot ceea ce îi dăduse odinioară Zarathustra. A fost însă ca și cum el n-ar fi știut, izolat fiind pe insula-Pământ, de unde răsărea lumina în el. A pornit atunci în direcția a ceea ce fusese odinioară Soare. În Egipt el a ieșit în întâmpinarea înțelepciunii hermesiene, ce adusesse pe cale directă, și nu reflectată ca la Moise, înțelepciunea zarathustriană. După ce curentul înțelepciunii mozaice a asimilat suficient de mult de la aceasta, a continuat să se dezvolte în mod direct. După ce în epoca lui David a ajuns să întemeieze un hermetism direct, o știință și o artă proprii, a pornit în direcția Soarelui, de unde venise de fapt, într-o formă ce la început a trebuit să se arate oarecum mascată.”

CONFERINȚA a X-a

Planul astral
(partea a II-a)

Paris, 6 iunie 1906

Link: https://www.spiritualrs.net/Conferinte/GA094/GA094_CF10.html.

„Ocultistul nu este niciodată un om care se gândește să impună dogme. Este doar un om care relatează ce a văzut, ce a experimentat în **plan astral** și în plan spiritual sau ceea ce **maestrii demni de încredere i-au revelat**. Nu vrea să convertească, ci să stârneasce și în ceilalți simțul trezit în el care să-i facă și pe ei capabili să vadă.

Vom vorbi aci despre **omul astral, așa cum îi apare clarvăzătorului**. Omul astral cuprinde o lume întreagă de senzații, de pasiuni, de emoții și impulsuri ale sufletului. Acestea se traduc pentru simțul interior în forme și culori. Corpul astral însuși este un nor de formă ovoidală care scaldă și învăluie omul. El poate fi perceput din interior.

În omul fizic trebuie să cercetăm substanța și forma. Substanța se reînnoiește în răstimp de șapte ani; forma rămâne, pentru că dincolo de substanță se află spiritul constructor, care nu este altul decât corpul eteric pe care nu-l vedem. Nu vedem decât opera sa, corpul. Ochiul fizic nu vede în organism decât ceea ce este încheiat, nu și ceea ce este în curs de formare.

Când avem în vedere **corpul astral**, adică propriul nostru corp astral, lucrurile stau cu totul altfel. Îl simțim din interior prin pasiunile și diversele mișcări ale sufletului.

Capacitatea clarvăzătorului constă în a vedea din afară ceea ce în viața obișnuită simțim din interior. Atunci sentimentele, pasiunile, gândurile, toate se traduc în forme vii și vizibile, constituind **aura învelișului fizic, aureola**.

Așa cum corpul eteric construiește fizic, pasiunile construiesc **corpul astral**. Tot ceea ce trăiește în aură se exprimă în acest scop. Fiecare aură umană posedă nuanțele ei speciale, culorile dominante. Pe această culoare fundamentală se răsfrâng toate celelalte. De exemplu, temperamentul melancolic dă o nuanță albastră; dar în aură se revarsă din afară atâtea impresii diferite, că observatorul se poate ușor înșela, mai ales dacă se ocupă de propria lui aură.

Clarvăzătorul își vede propria aură răsturnată, adică exteriorul ca fiind în interior și interiorul ca fiind exterior, pentru că vede din afară. Ce vede atunci?

Toți fondatorii de religii au fost clarvăzători desăvârșiți și călăuze spirituale ale omenirii [inclusiv Moise care este fondator de religie], iar sentințele lor morale s-au constituit în reguli de viață, motivate de adevărurile astrale și spirituale. Așa se explică similitudinile dintre toate religiile. O asemenea similitudine există între cele *opt cărări* ale Căii lui Buddha și cele opt Beatitudini ale lui Christos. Fondul de adevăr constă în faptul că, de fiecare dată când omul își dezvoltă o virtute, el își dezvoltă și o nouă facultate de percepție. Dar de ce sunt opt etape? Pentru că cel înzestrat cu clarvedere știe că aceste **facultăți, care pot deveni organe de percepție**, sunt opt.

Organele de percepție ale corpului astral se numesc, în ocultism, flori de lotus (roți sacre, chakra): roata cu șaisprezece spițe, sau floarea de lotus cu șaisprezece petale, se află în zona laringelui.

În timpuri străvechi, floarea de lotus se învârtea într-un anume sens, în sens invers acelor de ceasornic, adică de la dreapta la stânga. La omul de astăzi, roata s-a oprit; nu se mai învârte. Numai la clarvăzători începe acum din nou să se miște, dar în sens contrar, adică de la stânga la dreapta. Opt petale din șaisprezece erau vizibile altădată. Petalele intermediare erau ascunse. În viitor vor apărea toate. Primele opt sunt datorate acțiunii de inițiere inconștientă, celelalte opt inițierii conștiente, rezultată din efortul personal. Aceste opt petale din urmă sunt cele care dezvoltă beatitudinile lui Christos.

Omul posedă și altă floare de lotus, cu douăsprezece petale, situată în regiunea inimii. Odată numai șase petale erau vizibile. Dobândirea celor șase virtuți le va dezvolta în viitor și pe celelalte șase petale. Cele șase virtuți sunt: controlul asupra gândirii, forța de inițiativă, echilibrul facultăților, optimismul care permite să vezi părțile pozitive ale tuturor lucrurilor, spiritul eliberat de prejudecăți și, în sfârșit, armonia vieții sufletului. Atunci cele **douăsprezece petale** se vor pune în mișcare.

Prin ele se exprimă caracterul sacru al numărului douăsprezece pe care-l regăsim în cei doisprezece apostoli, cei doisprezece cavaleri ai regelui Arthur și de fiecare dată când este vorba de creație și de acțiune. Se întâmplă așa pentru că orice lucru se dezvoltă în lume străbătând douăsprezece nuanțe diferite. Poemul lui Goethe, *Misterele (Die Geheimnisse)*, exprimând idealul Rosicrucienilor, constituie un exemplu. După explicațiile date de Goethe însuși unor tineri, în acest poem fiecare din cei doisprezece companioni Rosicrucieni reprezintă o confesiune religioasă. Găsim aceste adevăruri și în semne și simboluri; căci simbolurile nu sunt invenții arbitrare, ci realități.

De exemplu, simbolul Crucii, ca și cel al **Zvasticii**, este reprezentarea **Chakrei cu patru petale a omului**. Floarea cu douăsprezece petale își găsește expresia în simbolul Rosicrucii și a celor doisprezece companioni. Al treisprezecelea, aflat printre ei, companionul invizibil, unindu-i pe toți,

reprezintă adevărul care leagă toate religiile între ele. Orice început, orice nouă revelație religioasă este un „treisprezece” care oferă o nouă sinteză din cele douăsprezece nuanțe ale adevărului spiritual. [...]

Floarea de lotus cu două petale se află **sub frunte**, la **baza nasului** și este un **organ astral încă nedevelopat**, care va forma într-o zi **două antene** sau două aripi; găsim acest simbol în **coarnele care se văd pe capul lui Moise**. [...]

De ce suntem în mod obișnuit dreptaci? Mâna dreaptă, cea mai activă astăzi, se va atrofia mai târziu. Stânga este organul care va supraviețui când se vor dezvolta cele **două aripi ale frunții**. Creierul din piept va fi inima care va deveni organul cunoașterii. Și vom avea trei organe de locomotie. [...]

Rudolf Steiner

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI ȘI INTERVIURI

GA 244

RĂSPUNSURI ORALE LA ÎNTREBĂRI

1906

Marburg, 20 ianuarie 1906

1. „*Pistis-Sophia*”.

„Această carte este scrisă în limba coptă și conține multe dintre predicile lui Christos la inițierea ucenicilor săi, precum și multe interpretări interioare ale pildelor. Cel mai semnificativ este capitolul 13. Termenul αἰμαρμένη (Haimarmene) înseamnă Devachan. Întreaga lume suprasensibilă este împărțită în doisprezece eoni. Acestea sunt cele șapte diviziuni ale planului astral și cele cinci diviziuni inferioare ale Devachanului. Din Devachan, spiritele rătăcite pot fi purificate.

Purificatorul luminii înainte de Christos este Melchisedec. La el se face referire atunci când se vorbește despre ἐπίσκοπος (Episkopos) al luminii.

Termenul ἀρχοντες (Archontes) înseamnă puterile malefice.”

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

GA 123

CONFERINȚA a IV-a

Berna, 4 septembrie 1910

„Unei entități atât de importante precum Marele inițiat solar al Atlantidei îi era fără doar și poate imposibil să vorbească imediat într-o limbă inteligibilă oamenilor care trăiesc într-o anumită epocă și care au o misiune specială. O individualitate atât de sublimă precum Marele inițiat solar, care în individualitatea sa duce o existență veșnică, despre care – pentru a se sugera caracterul de veșnicie al acesteia – s-a spus pe drept că în ce-l privește nu trebuie pomenite nume și vârstă, mamă și tată, un asemenea mare conducător al omenirii se poate revela doar dacă adoptă ceva prin care se înrudește cu cei cărora li se revelează. Astfel, învățătorul Rishilor, învățătorul lui Zarathustra, pentru a-i aduce iluminarea corespunzătoare lui Avraam, a luat o înfățișare în care poartă corpul eteric păstrat de la strămoșul lui Avraam, același corp eteric care a existat și în strămoșul lui Avraam, Sem, fiul lui Noe. Acest corp eteric al lui Sem a fost conservat – cum de altfel și corpul eteric al lui Zarathustra a fost conservat pentru Moise – și de el s-a folosit marele inițiat al Misteriului solar pentru a se putea revela într-un mod inteligibil lui Avraam.

Această întâlnire a lui Avraam cu **marele inițiat al Misteriului solar** este cea relatată în Vechiul Testament drept întâlnirea lui Avraam cu regele, cu preotul Dumnezeuului suprem, **cu Melchisedec sau Malek-Zadik**, cum s-a încetățenit a fi numit (1 Moise 14, 18-20). Această întâlnire dintre Avraam și **cel mai mare inițiat al Misteriului solar**, care – doar pentru a nu-l buimăci, să zicem așa – s-a arătat în corpul eteric al lui Sem, strămoșul tribului semit, este una de cea mai mare și mai universală importanță. Și, în mod semnificativ, Biblia face referire la ceva care, din păcate, este doar foarte puțin înțeles, și anume ceva care arată de unde vine ceea ce Melchisedec este în măsură să-i dea lui Avraam. **Ce-i poate da Melchisedec lui Avraam? El îi poate da secretul existenței solare**, pe care, desigur, Avraam nu-l poate înțelege decât în felul său, același secret care se află și îndărătul revelației lui Zarathustra, care a fost primul care a profetizat aceasta.

Dacă ne reprezentăm că Zarathustra, atunci când spunea: Priviți într-acolo, în spate se ascunde ceva ce deocamdată nu este unit cu Pământul, dar cândva se va revărsa în evoluția pământească și va coborî pe Pământ, le arăta discipolilor lui favoriți ce trăiește spiritual, ca Ahura Mazdao, îndărătul corpului de lumină al Soarelui; dacă recunoaștem că Zarathustra nu putea decât să-l prevestească profetic pe Christos, spiritul solar, despre care spunea: El va veni într-un trup omenesc, atunci trebuie să spunem și că pentru omul care urma să pregătească încarnarea lui

Christos pe Pământ și mai târziu s-o împlinească trebuie să se fi arătat profunzimi și mai mari ale acestui mister solar. Acest lucru a fost posibil prin faptul că la acea întâlnire și-a exercitat influența asupra lui Avraam însuși învățătorul lui Zarathustra, că sursa influenței a fost luată din același izvor, să zicem așa, din care vine mai târziu influența chistică. Acest lucru ne este arătat, de asemenea, simbolic în Biblie, atunci când se spune: Când Avraam i-a ieșit în întâmpinare lui Melchisedec, acest rege al Salemului, acest preot al Dumnezeului suprem îi aduce pâine și vin. „Pâinea și vinul” se mai împarte încă o dată mai târziu: la instituirea Cinei cea de taină, când trebuie să se împărtășească taina lui Christos adeptilor acestuia! **Prin accentuarea atât de semnificativă a identității jertfei se indică faptul că izvorul din care se adapă Melchisedec este același cu cel din care se adapă Christos.**

Trebuia, așadar, să vină o influență indirectă prin Melchisedec de la cel ce urma să coboare mai târziu pe Pământ, și această influență a urmat să aibă loc asupra lui Avraam, marele înaintaș care a pregătit evenimentul de mai târziu. Urmarea acestei întâlniri a lui Avraam cu Melchisedec a fost aceea că acum Avraam își dă seama că ceea ce îl animă pe el, Dumnezeul căruia el i se adresează cu numele de Iahve sau Iehova, cel mai înalt lucru la care el se poate gândi vine din același izvor din care vine și conștiința inițiatului despre tot ce poate fi mai înalt ca știință pământească, despre Dumnezeul suprem care urzește și însuflețește toate lumile. Aceasta va fi conștiința pe care Avraam o va purta de aici înainte. În Avraam mai mijește încă o conștiință: aceea că, realmente, odată cu sângele generațiilor care străbate descendenții poporului, urmează să fie dat ceva ce pe drept se poate compara doar cu ceea ce poate fi contemplat în Misterii, atunci când privirea clarvăzătoare se îndreaptă în afară spre tainele existenței și înțelege limbajul Cosmosului. [...]

Pentru că am caracterizat acum dinspre latura zarathustriană cum a fost pregătit acest eveniment din evoluția omenirii, să lăsăm puțin să se deruleze prin fața sufletului și alte curente pregătitoare ale lui. Imediat înainte și, de asemenea, imediat după aceste evenimente, în jurul lui Christos s-au petrecut foarte, foarte multe alte lucruri. În principal, acest eveniment a fost pregătit cu mult înainte. Așa cum a existat o latură exterioară a acestor pregătiri, prin faptul că Zarathustra i-a trimis în lume pe Moise și pe Hermes, prin faptul că **prin Melchisedec, inițiatul Misteriului solar însuși, s-a creat învelișul exterior al lui Iisus din Nazaret, a existat și o altă latură a pregătirilor, un curent oarecum secundar curentului mare, care, chiar dacă este doar un curent secundar, are ceva de-a face cu curentul principal, care pornește de la Zarathustra.** Acest curent secundar se pregătește încet, în acele lăcașuri pomenite și de istoria exterioară atunci când ni se atrage atenția asupra anumitor secte ce urmăreau o anumită dezvoltare sufletească și pe care *Filo* [Nota 5] ni le descrie ca fiind „terapeuții”. Terapeuții aparțineau unei secte secrete ce căuta să realizeze o purificare a sufletelor lor pe cale interioară, să elimine din sufletele lor tot ceea ce îi putea afecta în sens negativ, prin contactul cu lumea exterioară și prin cunoștințele

exterioare. Prin aceasta ei tindeau să se ridice în sfere spirituale pure. O ramură a acestei secte a terapeuților, în care s-a pregătit în continuare acel curent secundar, a fost aceea a „esenienilor” care trăiau în Asia. Toți acești oameni – o scurtă descriere a lor o puteți găsi în cartea mea [Creștinismul ca fapt mistic](#) – ce erau purificați în aceste secte, aveau o anumită conducere spirituală comună. Atât în ceea ce-i privește pe terapeuți, cât și în ceea ce-i privește pe esenieni exista o anumită conducere spirituală comună. Și, dacă vrem să cunoaștem din punct de vedere exoteric această conducere spirituală, trebuie să ne amintim cele discutate de noi cu un an în urmă cu ocazia conferințelor despre [Evanghelia după Luca](#) [Nota 6].

Am menționat atunci misterul lui Gautama Buddha, așa cum este el tratat, chiar și exoteric, în scrierile orientale și am spus că cel care vrea să devină un Buddha în cursul evoluției trebuie mai întâi să devină un Bodhisatva. Am explicat că cel pe care îl cunoaștem din istorie drept „Buddha” a fost și el mai întâi un Bodhisatva, după care a devenit Buddha. Până la vârsta de douăzeci și nouă de ani el era, ca fiu al regelui Suddhodana, încă un Bodhisatva. Abia la douăzeci și nouă de ani s-a ridicat, prin evoluția sa sufletească, de la rangul de Bodhisatva la cel de Buddha. Există în cadrul evoluției omenirii o serie întreagă de Bodhisatva; iar acel Bodhisatva, care cu șase sute de ani înaintea erei noastre a devenit un Buddha, este unul din Bodhisatvii care conduc evoluția omenirii. O astfel de individualitate, ce urcă de la rangul de Bodhisatva la cel de Buddha, nu se mai încorporează mai târziu într-un corp fizic pe Pământ. Am văzut apoi felul în care s-a manifestat Buddha la nașterea lui Iisus din Evanghelia după Luca, prin unirea corpului lui eteric cu acel Iisus din linia nathanică. Și am mai văzut că acesta este un alt Iisus decât cel la care ne referim noi în primul rând când vorbim de Evanghelia după Matei.”

1.2 Antroposofie – Schimbarea la Față, simbolică
inițiativă antroposofică, legată de evoluție-reîncarnare

1. Erminie antroposofă:

Comentarii:

1. Se observă contextul antroposofic, dar cum și A. Boca s-a plasat pe sine singur lângă Hristos, în Ilie-Ioan-Boca, pozând ca reîncarnarea lui Ilie-Ioan. Câtă îndrăzneală.
2. Rudolf Steiner vorbește despre Reîncarnare și Evoluție în această scenă, scenă care prin Moise (antene antroposofice) este îmbogățită cu toate sensurile pe care Steiner le asociază acestei scene.
3. Schimbarea la Față (*Transfigurarea* în terminologie antroposofă) este una dintre scenele cele mai comentate de Steiner.

2. Texte antroposofice:

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MARCU

GA 139

CONFERINȚA a VIII-a

Basel, 22 septembrie 1912

Link: https://www.spiritualrs.net/Conferinte/GA139/GA139_CFo8.html

„Acum noi trebuie să studiem scena Transfigurării chiar din acest punct de vedere. Cei mai capabili, cei mai apți să pătrundă tainele profunde ale Misteriului de pe Golgota se arată a fi cei trei ucenici, Petru, Iacob și Ioan. Și ochilor clarvăzători care li se deschid acestora trei le apar transfigurați, adică **în entitatea lor spirituală, Ilie de-o parte, Moise de alta și Christos Iisus** însuși la mijloc, dar de această dată – acest lucru este indicat imaginativ în textul Evangheliei – în forma în care poate fi recunoscut în entitatea sa spirituală. Acest lucru este indicat suficient de clar și în Evanghelia după Marcu:

„Și s-a schimbat la față înaintea lor.

Și veștmintele Lui s-au făcut strălucitoare, albe foarte, ca zăpada, cum nu poate înălbi așa pe Pământ înălătorul.

Și li s-a arătat Ilie împreună cu Moise și vorbeau cu Iisus.” (9, 2-4)

Dumneavoastră cunoașteți deja suficient de bine **figura lui Moise**, chiar și sub aspectul său ocult, care v-a fost revelat în mai multe rânduri [Nota 39]. Știm că înțelepciunea universală a orânduit tranziția între timpurile

trecute ale istoriei și Misteriul de pe Golgota pe calea indirectă a lui Moise. Din considerațiile făcute asupra Evangheliei după Luca mai știm, de asemenea, că în acel Iisus, despre care vorbește în mod special Evanghelia după Matei, **mai precis în Copilul Iisus, trebuie să-l vedem pe Zaratuștra reîncarnat**. Știm, de asemenea, și că acest Zaratuștra, prin ceea ce ținea de el și era în el, a avut ca sarcină să pregătească această încarnare viitoare a sa. Am menționat adesea cum, **prin procedee oculte speciale, corpul eteric al lui Zaratuștra a fost cedat de el și a trecut apoi în Moise, astfel încât în acesta acționau forțele corpului eteric al lui Zaratuștra**. Astfel, în momentul în care Ilie și Moise apar alături de Christos Iisus, în persoana lui Moise avem forțele care trebuiau să facă tranziția de la primele forme ale civilizației omenști la ceea ce urma să fie dat omenirii prin Christos Iisus și prin Misteriul de pe Golgota.

Moise mai este și în alt sens o figură de tranziție. Știm că **Moise nu numai că avea în el corpul eteric al lui Zaratuștra și totodată înțelepciunea acestuia, care s-a arătat apoi în el, dar mai știm și că, într-un anumit mod, el a fost inițiat în tainele altor popoare**. O scenă de inițiere o putem vedea și în întâlnirea cu preotul din Madian, Ietro. Am discutat și despre aceasta. Ea este descrisă în Vechiul Testament (2 Moise 2, 16-21). Acolo se arată clar cum Moise, ajuns la acest preot singuratic, învață de la el nu numai tainele inițiatice ale poporului evreu, dar și pe cele ale altor popoare și le ia în ființa sa, care cunoscuse deja o fortificare deosebită prin faptul că purta în sine corpul eteric al lui Zaratuștra. Astfel, prin Moise s-au adunat în poporul evreu toate tainele inițiatice ale întregii lumi din jur. El a pregătit pe o treaptă inferioară ceea ce urma să se întâmple prin Christos Iisus. Acesta reprezintă unul dintre curenții care trebuiau să conducă spre Misteriul de pe Golgota.

Celălalt curent provenea din forțele care trăiau în mod natural în poporul evreu ca popor în sine, despre care, de asemenea, am vorbit. Moise este cel care a făcut să fuzioneze curentul subteran al generațiilor, cel care curgea de la Avraam, Isaac și Iacob, cu cel existent în lume, în măsura în care aceasta era posibil în timpul său. Totuși, mereu trebuia păstrat intact ceea ce era strâns legat de natura proprie a poporului evreu. Pentru ce era predestinat acest popor? El trebuia să pregătească timpul pe care am încercat să-l evocăm în fața sufletului nostru atunci când am vorbit, de exemplu, de civilizația greacă, și încă o dată, ieri, când am vorbit de Empedocle. Acesta era timpul în care oamenii au pierdut vechile facultăți de clarvedere, în care capacitatea de a privi în lumile spirituale s-a stins. Era timpul în care începe să se dezvolte facultatea de judecată proprie Eului, în care începe să se afirme Eul, care se bizuie pe el însuși.

[...]

Am arătat deja că acest popor a fost ales chiar de Dumnezeu să fie dat omenirii – fapt indicat în Vechiul Testament prin jertfirea și prin oprirea de la

jertfire a lui Isaac de către Avraam – și că prin aceasta omenirea a primit recipientul fizic exterior pentru entitatea Eului. Faptul că acest recipient fizic este dat omenirii de către Dumnezeu prin poporul vechi evreu este indicat prin aceea că Avraam vrea să-și jertfească fiul. Prin Isaac însă Avraam ar fi sacrificat însăși acea organizare care urma să ofere omenirii fundamentul fizic al intelectualității și totodată al Eului. Fiul îi este înapoiat – și prin aceasta se restituie întreaga organizare pe care Dumnezeu i-o dăruise. Iată ce este grandios în această restituire a lui Isaac (1 Moise 22, 1-19). Pe de o parte, prin Moise, care apare în scena Transfigurării, se imaginează curentul spiritual, tot ceea ce trebuie să se reverse chiar acum prin intermediul poporului evreu pentru înfăptuirea Misteriului de pe Golgota. Prin Ilie ce ni se înfățișează? Aici se face o conexiune precisă, și anume se arată cum se unește totalitatea revelației divine, care trăiește în poporul evreu, cu ceea ce întâmplă prin Misteriul de pe Golgota. În Cartea a patra a lui Moise, în cap. 25, se descrie cum poporul lui Israel este ademenit spre idolatrie, dar este salvat de un om. Hotărârea unui om face ca israeliții, vechiul popor evreu, să nu fie antrenați complet în idolatrie. Cine este acest om? Este cel despre care Cartea a patra a lui Moise spune că a avut puterea să se arate în fața poporului evreu amenințat să cadă în cultul idolatric al popoarelor din jur și să pledeze pentru Dumnezeul care s-a revelat prin Moise. Acest om era un suflet puternic. Această pledoarie pentru Dumnezeu se traduce în mod obișnuit în germană prin „a pune patimă”, „a râvni” ; această patimă, râvnă, nu este însă una în sens rău, ci vrea să însemne pur și simplu „a se implica energic”. Și noi citim:

„Și a grăit Domnul cu Moise și a zis:

«Fineas, feciorul lui Eleazer, fiul preotului Aaron, a abătut mânia Mea de la fiii lui Israel, râvnind între ei pentru Mine, și n-am mai pierdut pe fiii lui Israel în mânia Mea.

De aceea spune-i că voi încheia cu el legământul Meu de pace.»” (4 Moise 25, 10-12)

Astfel i-a vorbit Iehova lui Moise. Chiar și după învățătura ocultă a vechilor evrei, aici trebuie să vedem ceva cu o semnificație extraordinar de mare, ceea ce investigația ocultă de astăzi o confirmă. Se știe că Aaron este strămoșul liniei marilor preoți ai lui Israel, de-a lungul căreia se transmite chintesența a ceea ce a fost dat omenirii de către poporul evreu. În pasajul la care ne referim, vechea doctrină ocultă a evreilor și, de asemenea, investigația ocultă actuală ne arată că la momentul respectiv al istoriei Iehova îl învață pe Moise că în persoana lui Fineas, fiul lui Eleazar, fiul lui Aaron, deci nepotul lui Aaron, se dă poporului evreu un preot cu totul deosebit, care este unit cu el, care intervine pentru el. Și doctrina secretă ebraică și investigația ocultă modernă ne arată că în trupul lui Fineas trăia același suflet care a apărut mai târziu în persoana lui Ilie. Iată deci o linie continuă, pentru care am caracterizat deja câteva puncte importante. În Fineas, nepotul lui Aaron, avem acel suflet pe care îl regăsim în Ilie-Naboth, apoi în Ioan Botezătorul, iar noi

știm care a fost drumul său în continuare de-a lungul evoluției omenirii. În scena Transfigurării, el este înfățișat de o parte, de cealaltă parte aflându-se Moise însuși.

Astfel, în **scena Transfigurării, a Schimbării la față care s-a petrecut pe munte, avem clar ceea ce converge aici. Converge spiritualitatea întregii evoluții a Pământului**, care curge prin sângele evreiesc, în esența sa prin leviți. Căci în fața noastră stă **sufletul lui Fineas, fiul lui Eleazar, nepotul lui Aaron, stă Moise și, în sfârșit, stă Ființa care va săvârși Misteriul de pe Golgota.**

În fața celor **trei neofiți, Petru, Iacob și Ioan**, trebuia să apară sub **formă imaginativă modul în care converg forțele, curenții spirituali**. Ceea ce am încercat să prezint ieri ca un fel de strigăt ce răsună din pământul Greciei spre Palestina și ca un răspuns venit de acolo a fost mai mult decât o simplă descriere simbolică a faptelor. Trebuia să se pregătească marele dialog istoric, care acum a avut într-adevăr loc. Cei **trei ucenici, Petru, Iacob și Ioan, trebuiau să fie inițiați în discuția acestor trei suflete**, dintre care **unul aparține poporului Vechiului Testament, celălalt purtând în el, așa cum am văzut în cazul lui Moise, o multitudine de impulsuri, în timp ce al treilea se unește, ca divinitatea cosmică, cu Pământul**. Aceasta trebuiau să **contemple ucenicii.**”

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ IOAN

GA 94

CONFERINȚA a III-a

Berlin, 5 martie 1906

Link: https://www.spiritualrs.net/Conferinte/GA094_100/GA94_Evo3.html

„Scena Transfigurării o găsiți la toți evangheliștii, nu însă și la Ioan. Acest fapt are darul să ne introducă ceva mai adânc în această scenă. Să ne lămurim în privința **sensului exact al scenei Transfigurării**. Ce se întâmplă aici? Iisus merge cu trei dintre ucenici, cu Petru, Iacov și Ioan, pe munte, aceasta însemnând în sanctuarul interior, acolo unde ești **inițiat în lumile superioare, unde deci se vorbește într-un limbaj ocult**.

Când se spune: Învățătorul a urcat cu ucenicii Săi pe munte, aceasta înseamnă că El a mers în locul unde le-a tălmăcit parabola. Ucenicii au fost **răpiți într-o stare de conștiință superioară**. În această stare ei văd nu ceea ce este trecător, ci ceea ce este veșnic. Apar Moise și Ilie și între ei însuși

Iisus. Ce înseamnă aceasta? În știința ocultă, cuvântul Ilie (Elias) înseamnă același lucru cu EL – țelul, ținta, calea. Moise (Moses) este cuvântul folosit în știința ocultă pentru adevăr. Așadar, în apariția triplă a lui Ilie, Moise și, la mijloc, Iisus, aveți adevărul original creștin: Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Iisus însuși spune [Nota 10] – acesta este un adevăr mistic creștin original –: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața.”

La baza tuturor acestor lucruri stă faptul că aici veșnicul stă față în față cu temporalul, că ucenicii pătrund cu privirea într-o lume aflată dincolo de lumea aceasta. **Mai târziu ei i-au spus Învățătorului: Toate acestea trebuiau totuși să se întâmple abia după ce Ilie a revenit. – Ei vorbeau, așadar, cu El ca și când ar fi fost de la sine înțeles că există o reîncarnare, după cum și în diverse alte locuri din Evanghelie este adusă în discuție învățătura despre reîncarnare.** Ioan întreabă: Tu ești Ilie reînviat? – Atunci îi spune lui Învățătorul: Ilie a revenit – **Ioan Botezătorul este Ilie, numai că oamenii nu l-au recunoscut.** Nu spuneți însă asta nimănui până ce eu nu revin. – **Aici, în convorbirea intimă dintre Învățător și discipolul Său, aveți exprimat adevărul general, plin de înțelepciune, religios al reîncarnării. În același timp este stipulat ca testament: Nu o spuneți nimănui până ce eu nu revin.** Această revenire trimite spre o epocă viitoare foarte îndepărtată, epocă în care oamenii Îl vor recunoaște iarăși pe Christos prin înțelegerea lor superioară. Dacă așa va fi, El le va apărea lor din nou. Această epocă este pregătită chiar de către concepția teosofică despre lume. Christos va reapărea în lume.

Pentru acea epocă însă trebuie ca învățătura despre reîncarnare și karmă să fie păstrată ca învățătură populară. Acum însă oamenii ar trebui feriți să știe ceva despre doctrina reîncarnării și a karmei, prin aceasta ei fiind obligați să ia viața dintre naștere și moarte ca pe ceva deosebit de valoros și important. Oamenii trebuie să parcurgă toate stadiile experienței de viață.

Până în vremea lui Christos situația era de așa natură încât se vorbea îndeobște despre reîncarnare. Viața dintre naștere și moarte era doar un episod trecător. Acum însă omul trebuia să învețe să privească această viață de aici de pe Pământ ca pe ceva important. O formă radicală a acestei învățături era învățătura despre pedeapsa veșnică și răsplata veșnică. Aceasta este o formă cu totul radicală. Ceea ce se urmărea era ca fiecare individualitate omenească, fiecare om-Dumnezeu să treacă printr-o încarnare în care să nu știe nimic despre reîncarnare și karmă, printr-o încarnare în care să recunoască însă viața dintre naștere și moarte ca extraordinar de importantă.”

Rudolf Steiner
APOCALIPSA LUI IOAN

GA 104

CONFERINȚA a IX-a

**TRANZIȚIA CĂTRE PĂMÂNTUL SPIRITUALIZAT.
FEMEIA ÎMBRĂCATĂ CU SOARELE. FIARA CU ȘAPTE CAPETE ȘI ZECE
COARNE**

Nürnberg, 26 iunie 1908

Link: https://www.spiritualrs.net/Conferinte/GA104/GA104_CF9.html.

„Vom trăi atunci în sânul unui Pământ spiritualizat și vedem deja cum se pregătește în mod exemplar viitoarea existență jupiteriană și cum oamenii aduc acolo, cu ei, fructele existenței terestre. Trebuie să fim deplin conștienți că în sânul acelei stări spirituale a Pământului, pe o treaptă superioară a evoluției, va reapărea tot ce existase anterior.

În primul rând, vor apărea **purtătorii curenților spirituale pe care se sprijină existența Pământului** și din care el însuși a ieșit. Reprezentanții acestor curenți vor reapărea vii. După tradiția creștină, **Ilie și Moise sunt văzuți ca reprezentanți personali a ceea ce am discutat în conferința de ieri despre cei doi stâlpi.**

Esoterismul creștin vede în Ilie și Moise pe cei care ne-au deslușit **sensul celor doi stâlpi**. Ilie este purtătorul mesajului adus de primul stâlp, **stâlpul Forței**. Moise este purtătorul mesajului adus de al doilea stâlp, **stâlpul înțelepciunii**. „Moise” înseamnă adevăr sau înțelepciune, iar „Ilie” – este foarte greu să traducem cuvântul în limbajul nostru – este forța conducătoare, forța care arată direcția, care dă impulsul. Vedem cum aceste **două entități vor apărea în lumea spiritualizată** la nivelul la care ei au adus-o. Căci tot așa cum în momentul „Schimbării la față”, după tradiția creștină, **Christos apare între Moise și Ilie, la fel, la sfârșitul evoluției terestre**, Soarele spiritual al iubirii, revelație a misiunii de iubire a Pământului, va apărea susținut de **Soarele-Marte și de Luna-Mercur, prin Ilie și Moise.**

Ieri am arătat că cei doi stâlpi apar mai întâi **inițiatului ca simboluri ale Forței și ale Înțelepciunii, iar deasupra lor Soarele Iubirii**. Acum putem să ne reprezentăm cum se desfășoară evoluția terestră; cei doi stâlpi ne apar vii, personalizați, unul prin Ilie, celălalt prin Moise, iar deasupra lor, principiul lui Christos.”

Rudolf Steiner

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI ȘI INTERVIURI

GA 244

RĂSPUNSURI ORALE LA ÎNTREBĂRI

1905

München, 6 ianuarie 1905

Link: https://www.spiritualrs.net/Conferinte/GA244/GA244_05Orale-1905.html

1. *Ce trebuie să înțelegem prin Predica de pe munte*¹ și cum trebuie interpretată Schimbarea la Față?**²

Iisus s-a îndepărtat de oameni și le-a vorbit confidențial ucenicilor săi preferați, Petru, Iacov și Ioan. **Ucenicii au fost răpiți, adică au ieșit din corp.** Ilie înseamnă țelul sau calea. Moise înseamnă adevărul, iar Iisus este viața. Întregul adevăr al creștinismului se află în cuvintele: Eu sunt Calea, Adevărul și Viața*³. Întregul adevăr al creștinismului apare aici pe un plan superior. Evoluția din ultimii două mii de ani a fost așa-numita dezvoltare manasică. Acum trebuie să iasă din nou la iveală **principiul superior – Budhi. Hristos spune: Ilie a fost Ioan Botezătorul, dar nu o spuneți nimănui***⁴.

Teosofia este executoarea testamentară a creștinismului.

*¹ *Predica de pe munte*: Matei 5-7.

*² *Schimbarea la Față*: Luca 9:28-36, Marcu 9:2-9 și Matei 17:1-8.

*³ *Eu sunt Calea, Adevărul și Viața*: Ioan 14:6.

*⁴ *Ilie a fost Ioan Botezătorul, dar nu o spuneți nimănui*: Matei 11:13-15.

Textual: „¹³ Că toți profeții și legea au profețit până la Ioan. ¹⁴ Și dacă vreți s-o primiți: el este Ilie, cel ce va să vină. ¹⁵ Cel ce are urechi de auzit, să audă!”
(Biblia, Editura Institutului Biblic, 2001)

1. *Care este poziția creștinismului față de învățătura despre viețile pământene repetate? De ce nu este învățată oficial? Cum se face că a ajuns creștinismul să nu atingă această chestiune?*

Acest lucru are legătură cu dezvoltarea neamului omenesc. În vechile timpuri, cu patru mii de ani înaintea erei noastre, toți oamenii știau acest fapt. Deja vechii sclavi egipteni, care au trebuit să construiască piramidele sub supravegherea unor torționari cruzi, se consolau cu acest gând. Și pe vremea lui Christos, conștiința acestui fapt mai era încă activă. Pe **muntele Tabor, Christos-Iisus le-a interzis ucenicilor săi intimi să vorbească despre reîncarnare în următorii două mii de ani.** „Pe munte” înseamnă: „în sanctuarul cel mai

lăuntric”. Ucenicii au vrut să „construiască colibe” acolo; acest lucru înseamnă al doilea grad al nivelului de Chela, al uceniciei.

Prin faptul că Iisus le apărea transfigurat împreună cu Ilie și Moise, Iisus le arăta coerența vieții continue:

Ilie = El = Calea.

Moise = Adevărul.

Iisus = Viața.

Și apoi l-au văzut pe Iisus singur, care este aici: Calea, Adevărul și Viața, într-o *singură* persoană. Apoi a spus: „Să nu spuneți nimănui, până când voi veni din nou.” Christos vine din nou când omul se află cu un pas mai departe în evoluție.

Misticilor le erau cunoscute toate acestea. Omenirea de astăzi, care a străbătut creștinismul exterior, a găsit binecuvântarea ei în *persoana* Iisus Christos. În cea de a șasea subrasă va fi altfel: Angelus Silesius spunea deja*²:

„Chiar dacă Christos s-ar fi născut de o mie de ori în Betleem, dar nu și în tine, ai fi totuși pierdut. Crucea de pe Golgota nu te poate mântui de rău, dacă nu este înălțată și în tine.”

Când Christos va fi devenit în noi *experiență*, de abia atunci poate Christos să apară într-o altă înfățișare.

„Dacă ochiul nu ar fi solar,*³ Nu ar putea nicicând să vadă soarele! Dacă în noi nu s-ar afla forța proprie a lui Dumnezeu, Cum oare ar putea să ne încânte ce e dumnezeiesc?”

Astfel, omul poate să îl vadă pe Christos în lume unde este de văzut, de abia atunci când devine el însuși precum Christos. Până atunci, învățătura [despre reîncarnare] nu ar trebui să fie propovăduită.

De ce trebuia să fie acest lucru astfel? Creștinismul este universal, trebuie să străbată *întreaga* viață. Dacă este să fie făcută sfântă viața dintre viețile pământești, atunci ar trebui ca și această viață pământească să fie făcută sfântă. Pentru a recunoaște acum importanța și sfințenia acestei vieți pământești inferioare și depune toate eforturile pentru a o sfinți, pentru aceasta trebuia neamul omenesc să meargă o *dată* prin această viață dintre multele vieți pământești, fără a ști despre repetarea acesteia. Acest lucru a fost atins acum pentru mulți.

Fundamental greșit este să tragem din aceasta concluzia *caracterului etern al pedepsei iadului*. Prin această străbatere unică fără cunoaștere despre reîntropare, omul trebuia să învețe să considere *viața importantă*.

Se presupune că reîntroparea are loc pentru fiecare suflet după o mie cinci sute până la două mii de ani și că în acest timp probabil toate sufletele

omenești au trecut o dată fără cunoaștere printr-o asemenea viață pământească. Și așa a venit acum timpul în care această învățătură este vestită din nou. Iisus a dus la îndeplinire testamentul său; el a spus: „Vedeți, eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul lumii.”*4 El a condus creștinătatea sa până aici prin întunecime; acum lasă învățătura [despre reîntrupare] să lumineze din nou, acum că creștinismul se afla în pericol să înțepenească. Învățătura care le este multora nouă, urmează să aducă din nou în curgere vechiul creștinism, să dea noi flori și fructe, acum că preia din nou învățătura. Acesta este un ideal care se poate împlini probabil de abia treptat. Odată ce învățătura va fi înțeleasă și acceptată, atunci nu va dura mult până să auzim venind de sus de la amvon noțiuni și idei teosofice. **Teosofia va umple tot ceea ce este vechi cu viață nouă și proaspătă**, iar atunci când nu mai este așa și nu mai apare ca ceva deosebit, atunci s-a făcut ea însăși pe sine superfluă ca învățătură.

*1 Muntele menționat în Matei 17:1, care nu este specificat mai precis, ca loc al Schimbării la față, este tradițional considerat a fi Muntele Tabor din Galileea. Întreg pasajul următor se referă la Schimbarea la Față, Matei 17: 1-9.

*2 *Angelus Silesius* spunea deja: *Cherubinischer Wandersmann* (Călătorul heruvimic), Cartea 1, versetul 61.

*3 Dacă ochiul nu ar fi solar: Goethe, «Zahme Xenien» (Epigrame blânde), III. Ușor modificat și în: *Operele lui Goethe. Scrieri științifice*, editate de Rudolf Steiner, vol. III, în: Kürschners Deutsche National-Litteratur, Berlin și Stuttgart 1890, „Entwurf einer Farbenlehre. Didaktischer Teil” (Schită de teorie a culorilor. Partea didactică). Introducere, p. 88.: «[...] Cum am putea vedea lumina?»

*4 „Vedeți, eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul lumii.”: Matei 28:20.

Rudolf Steiner

BAZELE ESOTERISMULUI

GA 93a

CONFERINȚA a VIII-a

Berlin, 3 octombrie 1905

Link: https://www.spiritualrs.net/Conferinte/GA093a/GA093a_Note.html.

„În Noul Testament, expresia „pe munte” este utilizată în diferite ocazii. „Pe munte” înseamnă: în Misteriu, în interior, în intimitate. – Nici predica de pe Munte nu trebuie considerată o predică adresată poporului, ci o povățuire a apostolilor în intimitate. Schimbarea la față pe munte trebuie înțeleasă și ea în

acest sens. Iisus a mers cu cei trei apostoli, Petru, Iacob și Ioan pe munte. Aceasta se cheamă că apostolii au fost răpiți, erau cufundați în extaz; atunci, lângă Iisus au apărut Moise și Ilie.

Pentru un moment, spațiul și timpul au fost suprimate; ei se aflau cu conștiința pe planul mental. Au apărut atunci Moise și Ilie, care nu mai erau prezenți pe planul fizic. Ca apariție efectivă, ei aveau în fața lor aceasta: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața”. Calea = Ilie, adevărul = Moise, viața = Christos. Aceasta le-a apărut aici apostolilor în formă ființială. Iisus le-a și spus odată lor: „Ilie a reapărut [Nota 46]; Ioan era Ilie, numai că el nu a fost recunoscut.” – Dar el a spus în continuare: „Să nu spuneți la nimeni, până ce eu nu apar din nou.” – Creștinismul a trebuit, timp de două mii de ani, să nu propovăduiască reîncarnarea. Nu dintr-o voință arbitrară a cuiva oamenii nu trebuiau să știe nimic despre aceasta, ci dintr-un motiv pedagogic.

În Evanghelia după Ioan se arată acest lucru prin minunea de la nunta din Cana Galileei, unde apa a fost transformată în vin. În vechile Misterii se oferea doar apă, în Misteriile creștine se dă însă vin. Căci, prin consumul de vin, preoțimea trebuia să uite știința despre reîncarnare. Consumul de vin nu poate duce la o cunoaștere adevărată a lui Manas, Buddhi, Atma. El nu poate ajuta la înțelegerea principiului reîncarnării. Prin revenire, Christos are în vedere reaparitia lui în a șasea subrasă, unde el va fi vestit de către „Vărsător”. Teosofia explică în mod real testamentul creștinismului și pregătește în avans acest eveniment.”

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MARCU

GA 139

CONFERINȚA a X-a

Basel, 24 septembrie 1912

Link: https://www.spiritualrs.net/Conferinte/GA139/GA139_CF10.html.

„Cu alte ocazii am arătat deja că, dacă urmărim viața lui Buddha, ajungem în punctul pe care la Christos l-am desemnat Schimbarea la față, în care Buddha, ajuns la capătul veții, se dizolvă, așa cum se spune, în lumină, ceea ce corespunde adevărului ocult. Pentru Christos intervine Transfigurarea [Nota 43] – scenă pe care dumneavoastră o găsiți descrisă în Creștinismul ca fapt mistic – însă El nu realizează această Transfigurare de unul singur, ci poartă acolo pe munte, unde urmează să se desfășoare evenimentele cosmice, o discuție cu Ilie și Moise.

Misteriul de pe Golgota survine abia după aceea, după această scenă a Transfigurării. Acest fapt este prezentat atât de sugestiv, atât de plastic chiar în documente, încât tăgăduirea lui, odată recunoscută asemănarea dintre viața lui Buddha și viața lui Christos, apare ca fiind imposibilă. În fond, și ceea ce v-am spus astăzi despre sentimentele ce se înalță în noi față de nerecunoașterea Fiului omului de către oameni nu este decât o urmare a celor pe care le puteți găsi în cartea mea *Creștinismul ca fapt mistic*.”

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MARCU

GA 139

CONFERINȚA a VIII-a

Basel, 22 septembrie 1912

Link: https://www.spiritualrs.net/Conferinte/GA139/GA139_CF08.html.

„În Evanghelia după Marcu, pasajul care constituie, așa cum am văzut, un monolog istoric de o importanță capitală este urmat de scena Transfigurării sau a Schimbării la față. Eu am arătat în mai multe rânduri că, pentru cei trei ucenici care sunt luați să asiste pe „munte” la această Transfigurare, aceasta constituie un fel de inițiere superioară. În acel moment ei trebuie să fie introduși mai profund în mistere, care le sunt transmise unul după altul, pentru a le servi în misiunea lor de îndrumători și conducători ai omenirii.

Am văzut în conferințele precedente că această scenă cuprinde numeroase taine. Când se pomeneste despre „munte” în Evanghelii și în celelelalte scrieri sfinte, faptul indică deja că este vorba de ceva secret. Când este vorba de ceva ocult, muntele ca atare semnifică întotdeauna că cei care sunt conduși în vârful său sunt introduși în anumite cunoștințe secrete ale existenței. Simțim acest lucru în mod cu totul deosebit în Evanghelia după Marcu, dintr-un anumit motiv care, dacă citești corect, îți atrage imediat atenția.

Noi știm că inima lor nu s-a deschis imediat la această viziune, că ei nu au înțeles-o de îndată. Dar așa se întâmplă adesea în cazul experiențelor oculte: le viețuiești imaginativ, nu le înțelegi, și adesea le înțelegi abia în încarnările următoare. Le înțelegi însă cu atât mai bine atunci, cu cât propria înțelegere se adaptează mai mult la ceea ce a fost contemplat prima dată. Dar, de simțit, putem simți: **sus, pe munte, cele trei puteri cosmice, jos cei**

trei ce urmează să fie inițiați în aceste mari taine cosmice. Din toate aceste lucruri, în sufletul nostru se poate naște sentimentul că Evanghelia, dacă o înțelegem în mod just, în special dacă lăsăm să acționeze asupra noastră și intensificările dramatice, compoziția artistică, care este întotdeauna expresia unor fapte oculte, ne trimite totuși cu gândul la marea cotitură ce s-a produs cu ocazia Misteriului de pe Golgota.”

Rudolf Steiner

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI ȘI INTERVIURI

GA 244

RĂSPUNSURI ORALE LA ÎNTREBĂRI

1906

Marburg, 20 ianuarie 1906

Link: https://www.spiritualrs.net/Conferinte/GA244/GA244_06Orale-1906.html.

1. „Iisus și Christos

Iisus, ca Chela (discipolul de învățătură ocultă), și-a menținut atât de pur trupul încât l-a părăsit în mod conștient și a mers pe planul astral, în timp ce Christos a luat în posesiune acest trup. Când a strigat Iisus: „Dumnezeul Meu, de ce M-ai părăsit?”*, atunci aceasta este o traducere greșită a textului aramaic de la bază, căci ar trebuie să sune: „Dumnezeul meu, cum m-ai transfigurat”. În Evanghelia după Ioan se află o prorocie a transfigurării, care a fost îndeplinită cu adevărat. Transfigurarea este una din cele șapte inițieri. Christos se află mai sus poziționat decât Buddha. Christos nu a instruit nimic nou în esență, dar viața sa a fost o învățătură. Indienii se află în situația de a fi pe cale de dispariție, rasa viitorului provine din estul Europei.

* „Dumnezeul Meu, de ce M-ai părăsit?”: Marcu 15:34; Matei 27:46. Privind afirmația unei traduceri eronate: Steiner pare să argumenteze inițial din punct de vedere spiritual, din perspectiva unui inițiat în Mc 15,34 sau Mt 27,46, și astfel, în locul tradiției obișnuite „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, de ce M-ai părăsit?”, el expune propria sa versiune: „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, cum M-ai transfigurat/cum M-ai înălțat”.

În conferința din 2 decembrie 1906 despre „Misterul de la Golgota”, în Misterul creștin, GA 97, el prezintă versiunea sa, fără a face referire la traducerea tradițională. În răspunsul la întrebarea din 3 februarie 1907, în Misterul creștin, GA 97, menționează ambele versiuni, spunând că traducerea poate fi ușor transformată în versiunea tradițională în textul original. Steiner expune din nou versiunea sa fără referire la traducerea tradițională, în conferințele din 1 aprilie 1907 despre „Purificarea sângelui de egoism prin Misteriul de la Golgota”, în: *Impulsuri originare ale științei*

spirituale, GA 96, (aici el vorbește despre „traducerea adevărată”) și din 26 aprilie 1907 despre „Biblia și înțelepciunea”, în: *Cunoașterea suprasensibilului în timpul nostru și însemnătatea acesteia pentru viața de astăzi*, GA 55. Trei ani mai târziu, la 12 septembrie 1910, în *Evangelia după Matei*, GA 123, Steiner tratează ambele versiuni independent, din perspective diferite. Acest lucru pare să indice că Steiner a renunțat definitiv la ideea unei erori de traducere.

Rudolf Steiner

CREȘTINISMUL CA FAPT MISTIC ȘI MISTERIILE ANTICHITĂȚII

GA 8

VI. ÎNȚELEPCIUNEA MISTERIILOR EGIPTENE

Link: https://www.spiritualrs.net/Conferinte/GA008/GA008_Cap06.html.

„În acest punct se termină firul vieții lui Buddha; cu aceasta însă începe partea cea mai importantă din viața lui Iisus: patimile, moartea, învierea. Iar ceea ce deosebește pe Buddha de Hristos constă în ceea ce a făcut ca viața lui Hristos Iisus să depășească viața lui Buddha. Buddha și Hristos nu sunt înțeleși, dacă pur și simplu îi punem laolaltă. (Vom arăta acest lucru mai departe în carte.) Alte reprezentări ale morții lui Buddha nu intră aici în discuție, chiar dacă ele dezvăluie unele aspecte profunde ale problemei.

Concordanța dintre cele două vieți de mântuitori impune un final fără echivoc. Povestirile ne lămuresc singure cum va trebui să apară sfârșitul. Când înțelepții-preoți află felul nașterii, știu despre ce este vorba. Ei știu că au a face cu un om-Dumnezeu. Știu dinainte ce caracter va avea personalitatea care va apărea acum. Și de aceea cursul vieții acestei personalități poate corespunde doar celor cunoscute de ei ca viață a unui Om-Dumnezeu. În înțelepciunea lor de natură mistică, o asemenea desfășurare a vieții apare trasată pentru veșnicie. El *poate* fi numai așa cum *trebuie* să fie. O asemenea desfășurare a vieții apare ca o eternă lege a naturii. Așa cum o substanță chimică nu se poate comporta decât într-un mod absolut precis, tot așa un Buddha, un Hristos pot trăi doar într-un fel determinat precis. Nu istorisim desfășurarea vieții unui asemenea om scriindu-i biografia întâmplătoare, ci i-o istorisim mai degrabă prezentându-i trăsăturile tipice, cuprinse pentru toate timpurile în înțelepciunea cu caracter misterial referitoare la acest capitol. Legenda lui Buddha este tot atât de puțin o biografie în sens obișnuit precum *Evangeliiile* vor să fie o asemenea biografie a lui Hristos Iisus. Nici una, nici alta nu povestește ceva întâmplător; și una și alta istorisesc un curs al vieții predestinat unui mântuitor al lumii. Modelele pentru ambele cazuri

trebuie căutate în tradițiile cu caracter misteric și nu în istoria exterioară, fizică. Pentru aceia care au recunoscut natura lor divină, Buddha și Iisus sunt în sensul cel mai nobil inițiați. (Iisus este cel inițiat prin faptul de a fi cuprins Entitatea Hristică.) Astfel, viața lor este smulsă tuturor lucrurilor trecătoare. Lor li se aplică ceea ce se știe despre inițiați. Nu se mai povestesc evenimentele întâmplătoare ale vieții lor. Despre ei se spune: „La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul... și Cuvântul s-a făcut trup și s-a sălășluit între noi” (*Ioan*, 1,1 și 14).

Dar viața lui Iisus cuprinde mai mult decât viața lui Buddha. Buddha sfârșește odată cu transfigurarea. Ceea ce este cel mai important în viața lui Iisus începe după Schimbarea la Față. Să transpunem acest lucru în limbajul inițiaților: Buddha a ajuns până la punctul în care în om începe să strălucească lumină divină. El se află înaintea morții elementului pământesc. El devine lumină cosmică. Iisus merge mai departe. El nu moare fizic în momentul în care lumina cosmică îl străbate făcându-l să strălucească. În acest moment el este un Buddha. Dar tot în acest moment el pășește pe o treaptă, care-și găsește expresia într-un grad superior de inițiere. El pătimește și moare. Pământescul dispare. Dar spiritualul, lumina cosmică nu dispare. Urmează învierea sa. Comunității sale el i se dezvăluie ca Hristos. În clipa transfigurării sale, Buddha se scurge în viața fericită a spiritului universal. Hristos Iisus trezește acest spirit universal încă o dată în făptura omenească în existența prezentă. La inițierile mai înalte, asemenea lucruri se petreceau cu inițiatul într-un sens care este *symbolic*. La o asemenea înviere, inițiații în sensul mitului lui Osiris ajungeau în conștiința lor ca într-o trăire-imagie. Această „mare” inițiere, dar nu ca trăire-imagie, ci ca *realitate*, s-a adăugat deci în viața lui Iisus la inițierea lui Buddha. Prin viața sa, Buddha a dovedit că omul este Logosul și că, atunci când elementul său pământesc moare, se reîntoarce în acest Logos, în lumină. În Iisus, Logosul însuși a devenit personal. În el, Cuvântul a devenit trup.”

1.3 Antroposofie – Sfânta Treime egalată cu Brahma, Vishnu și Shiva (hinduism). Hulirea Sfintei Treimi

Zeul Hindus Vishnu este, în antroposofie, corespondentul **Duhului Sfânt**. Erminia antroposofă este că Treimea este Brahman, Shiva și Vishnu.

1. Erminie antroposofă:

Text antroposof: „Aceste entități au ajuns astfel până în imediata apropiere a Divinității celei mai înalte de care se poate vorbi, **Sfânta Treime**. Deasupra Serafimilor se află deci această Divinitate sublimă, această întreită Dumnezeire, despre care au cunoștință aproape toate popoarele: **Brahma – Shiva – Vishnu; Tatăl, Fiul și Sfântul Duh.**”

Comentariu:

1. Prima afirmație pe care A. Boca o face este că Duhul Sfânt este Vishnu, afirmație din antroposofie-hinduism.
2. A doua afirmație pe care o face este că Sfânta Treime este Brahma – Shiva – Vishnu.
3. Arsenie Boca hulește Sfânta Treime, pe Care O afirmă că este treimea indiană, o serie de zeități indiene, și hulește întreaga Biserică Ortodoxă. Dogmatic, este cea mai gravă afirmație regăsită la Arsenie Boca.

2. Texte antroposofice:

Rudolf Steiner

IERARHIILE SPIRITUALE ȘI REFLECTAREA LOR ÎN LUMEA FIZICĂ

GA 110

CONFERINȚA a V-a

Evoluția stărilor planetare • Rolul Sfintei Treimi și a entităților
situate mai presus de om în apariția Universului • Lupta din ceruri

Düsseldorf, 14 aprilie 1909

Link: https://www.spiritualrs.net/Conferinte/GA110/GA110_CF05.html

„Aceste entități au ajuns astfel până în imediata apropiere a Divinității celei mai înalte de care se poate vorbi, **Sfânta Treime**. Deasupra Serafimilor se află deci această Divinitate sublimă, această întreită Dumnezeire despre care au cunoștință aproape toate popoarele: **Brahma – Shiva – Vishnu; Tatăl, Fiul și Sfântul Duh.**”

Într-un fel, de la această divinitate supremă pornesc planurile oricărui nou sistem cosmic. Înainte de a se fi manifestat chiar primul rudiment al lui Saturn, planul lui exista în Sfânta Treime.

Dar ea are nevoie de ființe care să execute planul acesta, iar aceste ființe trebuie mai întâi să devină capabile de această realizare. Primele entități care înconjoară, ca să zicem așa, însăși Divinitatea, cele care, după frumoasa expresie folosită în creștinismul esoteric, „se bucură nemijlocit de vederea lui Dumnezeu” sunt Serafimii, Heruvimii și Tronurile. Ele primesc planurile care emană din Sfânta Treime, privind noul sistem cosmic. Înțelegeți, desigur, că vă spun acestea mai mult în mod figurat, căci suntem nevoiți să folosim cuvinte omenesti pentru acțiuni sublime pe care cuvintele noastre nu pot să le cuprindă.

Nu există cuvinte care să descrie o activitate atât de sublimă ca, de exemplu, cea desfășurată de Serafimi la începuturile sistemului nostru solar, atunci când au primit de la Sfânta Treime planurile mărețe după care trebuia să evolueze acest sistem trecând de la Saturn la Soare, la Lună, Pământ, Jupiter, Venus și Vulcan. Numele de Serafim a fost considerat întotdeauna de cei care îi înțeleg cu adevărat sensul, îndeosebi în cadrul esoterismului ebraic, ca însemnând entitățile care au ca misiune să primească planurile, să cunoască țelurile Divinei Trinități.”

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MARCU

GA 139

CONFERINȚA a VI-a

Basel, 20 septembrie 1912

Link: https://www.spiritualrs.net/Conferinte/GA139/GA139_CF06.html.

„Simțul pentru devenirea ciclică și reprezentare a acestei deveniri prin cifra 3 au aparținut în special înțelepciunii orientale, acelei înțelepciuni ce a premers creștinismului. În această înclinare unilaterală spre repetabilul atemporal, să zicem așa, găsim măreția acestei concepții antice despre lume. Și, acolo unde ea ajunge la apogeu, ne întâmpină peste tot trinitățile, care, în fond, sunt expresia clarvăzătoare a ceea ce se află în spatele nașterii, pieirii și restaurării.

Brahma, Shiva și Vishnu, această trinitate se află la baza tuturor lucrurilor, ca puteri creatoare. **Trinitatea Brahma, Vishnu, Shiva** a fost recunoscută prin clarvedere în epoca ce a premers revelației lui Krishna. Imaginea acestei trinități apare peste tot unde timpul nu se ia în calcul decât ca o repetare ciclică a aceluiași lucru.”

1.4 Antroposofie – Hristos, întrepătruns în corpul astral
cu ucenicii lui Buddha. Francisc de Assisi, reîncarnare
budistă (antroposofie)

1. Erminie antroposofă:

Comentariu:

1. La fel ca în icoana lui Moise, pentru Francisc de Assisi se arată raportul acestuia cu Hristos.
2. La Drăgănescu, Francisc de Assisi este primul de la capătul curcubeului pe care Hristos îl transmite, curcubeu teosofic, care, în esență, ce spune este că e unul din cei mai importanți inițiați în antroposofie, legat de Hristos.
3. Poziționarea lui Francisc de Assisi la capătul curcubeului este explicată anterior prin acest curcubeu fiind legat de Hristos, fiind în întrepătrundere cu Acesta: „această ramură Francisc din Assisi va lucra în mod autentic spiritual, fuziunea de gânduri și sentimente ce iau naștere astfel va fi reflectarea luminii ce armonizează a lui Francisc din Assisi, pe care el a primit-o ca grație, precum am menționat deja, **prin pătrunderea corpului său astral de cel al lui Iisus din Nazareth**”, și „Francisc de Assisi a fost o **personalitate pătrunsă de puterea exterioară a lui Hristos**, datorită faptului că a căutat puterea lui Hristos în încarnarea sa anterioară”. Este cel din această pictură Iisus, este un Hristos cosmic, este corpul astral al lui Hristos? Are legătură această pictură cu Ortodoxia sau este o suită de entități astrale antroposofice, care nu pot fi denumite și identificate?
4. Steiner spune: „Prin actul de Răscumpărare săvârșit de **Gautama Buddha pe Marte**, este posibil pentru noi, atunci când trecem prin perioada de existență pe Marte dintre moarte și o nouă naștere, **să devenim adepți ai lui Francisc de Assisi fără a provoca privațiuni ulterioare Pământului**. [...] El este strâns legat de opera lui Buddha pe Marte și este unul dintre cei maieminenți discipoli ai săi” – putem foarte simplu să deducem că în această icoană Îl avem pe Hristos cosmic-antroposofic, dar și pe Buddha, în ucenicul său, Francisc de Assisi. **Hristos și Buddha apar amândoi în această icoană, prin apariția lui Assisi la capătul curcubeului antroposofic**.
5. Legătura între Hristos și Assisi din această icoană este evidentă (dacă mai poate fi numită „icoană”, având niște entități astrale în viziunea antroposofică), iar cine l-a pus pe Assisi chiar la capătul acestui curcubeu, cu siguranță că știa care este erminia antroposofică a lui Assisi. Pe scurt, A. Boca știe clar ce caută Assisi în discuție și ne comunică fără echivoc legătura între Hristos și acesta, prin intermediul întrepătrunderii corpurilor astrale (reprezentate de culori – doar nu era să facă A. Boca, în Ortodoxie, cercuri în jurul lui Hristos, făcând aceste petale de lotus). A. Boca nu așază compoziția la întâmplare, fiecare detaliu având la acesta o poveste întreagă în spate – avea totuși o Biserică întreagă unde să-l așeze pe Assisi în calitate de catolic, dacă l-ar fi considerat astfel – nu e o întâmplare locul unde l-a așezat.
6. Dacă înaintăm pe firul antroposofic al discuției, ne trezim într-o discuție nepotrivită și începem să privim Ortodoxia de la New-Delhi – **realitatea**

de facto la Drăgănescu, pictarea Ortodoxiei într-o viziune de la New-Delhi. Icoana de mai sus pare să devieze destul de mult de la canonul ortodox. Interesant cum perspectiva curcubeului este peste cea ortodoxă, confirmând că perspectiva antroposofă este „superioară” celei ortodoxe.

2. Texte antroposofice:

1. În 1909, Rudolf Steiner a inaugurat ramura „Francisc de Assisi” a Societății Teosofice în Malsch, Germania, ca parte din seria „Principiile Economiei Spirituale”, GA 109. Aici adaugă o prelegere largă despre Francisc de Assisi:

„A simți în acest mod la inaugurarea unei ramuri a mișcării noastre e adecvat, mai ales atunci când, precum este cazul și aici, membrii s-au reunit dintr-o dorință comună profundă și au dat acestei ramuri un nume ce se află în strânsă legătură cu întreaga evoluție a creștinismului, Francisc din Assisi, a cărui viață este învăluită de un mister spiritual profund.”

„Atunci când Christos a coborât pe Pământ, s-a înfășurat cu întreita corporalitate – fizică, eterică și astrală – a lui **Iisus din Nazareth și a trăit timp de trei ani în acest înveliș ca Christos sau Spiritul Soarelui**. Atunci când a avut loc Misteriul de pe Golgotha s-au petrecut mai multe evenimente. Christos a coborât din înălțimi pe Pământ. Însă, pe lângă ceea ce vă este deja cunoscut, a mai avut loc încă ceva. Prin locuirea lui Iisus din Nazareth de către Christos, s-a întâmplat ceva deosebit cu cele trei corpuri ale lui Iisus din Nazareth, în special cu corpul astral și cel eteric. După depunerea corpurilor lui Iisus din Nazareth, ele au fost păstrate în lumile spirituale, dar multiplicat în foarte multe copii. Ele nu au fost disipate în lumea eterică sau în cea astrală, ci au continuat să trăiască ca imagini identice în lumile spirituale. Precum sămânța unei plante, pe care o sădăm în pământ, reapare în imaginea multor boabe, în acord cu misterul numărului, astfel existau în lumile spirituale copii ale corpurilor eteric și astral ale lui Iisus din Nazareth. Și în ce scop existau ele, dacă luăm în considerare cadrul general al economiei spirituale? Ele existau pentru a fi păstrate și a servi la progresul universal al rasei umane.

Una din primele individualități care a beneficiat de marea posibilitate oferită omenirii de existența acestor nenumărate copii ale corpului eteric al lui Iisus a fost *Sfântul Augustin*. Atunci când, după o încarnare anterioară, a coborât din nou pe Pământ, nu i-a fost întretesut un corp eteric oarecare, ci corpul său eteric a fost întretesut cu o copie a corpului eteric al lui Iisus din Nazareth. Corpul astral și Eul erau ale sale, însă în corpul eteric avea o imagine a lui Iisus din Nazareth. El a trebuit să-și construiască drum prin cultura propriului Eu și corp astral, însă, atunci când a ajuns la corpul eteric, i s-au revelat marile adevăruri, pe care le regăsim în mistica sa. Și numeroase individualități din secolele VI-IX au primit întretesută corpurilor lor eterice o imagine a corpului eteric al lui Iisus din Nazareth. Multe dintre ele au conceput imaginile creștine care mai târziu au fost glorificate în artă – Madonna, Christos pe Cruce. Așadar, aceste individualități au experimentat în ei înseși ceea ce experimentaseră oamenii care trăiseră în perioada Misteriului de pe Golgotha.

Din secolul al XI-lea până în secolul al XV-lea a venit timpul pentru ca, la încarnarea anumitor suflete, să le fie întrețesută în corpul lor astral o imagine a corpului astral al lui Iisus din Nazareth. Multe personalități din secolele XI-XIV nu au primit la coborârea pe Pământ doar un simplu corp astral, ci, în timp ce la reîncarnare se forma corpul lor astral, s-a întrețesut cu acesta – sursă a cunoașterii lor – o copie a corpului astral al lui Iisus din Nazareth. De aici au putut aceste personalități să proclame marile adevăruri creștine. Căci ei aveau în corpul lor astral o copie a corpului astral al lui Iisus din Nazareth însuși. **Unul din cei care avea o asemenea copie a corpului astral al lui Iisus din Nazareth era Francisc din Assisi.** În vremurile de atunci și *Elisabeth din Thuringia* avea [în corpul său astral] o copie a corpului astral al lui Iisus din Nazareth. De aceea, ei au putut să aducă la cunoștință marile adevăruri ale creștinismului ca judecată, cunoaștere logică și înțelepciune științifică. Dar ele mai dețineau o capacitate: puteau viețui sentimentele specifice ale purtării în sine însuși a corpului astral al lui Iisus din Nazareth.

Acum lăsați să acționeze asupra dumneavoastră întreaga umilință, devoțiune, iubire christică ale lui Francisc din Assisi și astfel vă va cădea un vâl de pe ochi. Atunci veți înțelege cum să îl priviți, ca pe o persoană supusă erorii – pentru că avea propriul Eu – și ca pe o mare individualitate, pentru că **purta o copie a corpului astral al lui Iisus din Nazareth.**

Toate sentimentele umile, mistica profundă, întreaga viață sufletească și spirituală ale lui Francisc din Assisi devin comprehensibile în momentul în care cunoaștem acest mister al vieții sale. Astfel putem vedea în spirit o perspectivă bună pentru viitorul acestei ramuri, atunci când se ridică în lumina călăuzitoare a figurii lui Francisc din Assisi. Aceia care au primit ca și el grația și chemarea de a ghida umanitatea creștină din Occident vor lăsa ca lumina lor spirituală să strălumineze acolo unde se va lucra în sens spiritual, în toate timpurile. Iar, dacă în mod special această ramură «Francisc din Assisi» va lucra în mod autentic spiritual, fuziunea de gânduri și sentimente ce iau naștere astfel va fi reflectarea luminii ce armonizează a lui Francisc din Assisi, pe care el a primit-o ca grație, precum am menționat deja, prin **pătrunderea corpului său astral de cel al lui Iisus din Nazareth.** Ceva din această lumină a lui va radia în această ramură.”

În Rudolf Steiner, *Etici Antroposofice*, GA155 ¹ găsim:

„Cum a ajuns o astfel de **putere sufletească în Francisc de Assisi?** Întrucât nu ne-am adunat pentru a studia știința exterioară, ci pentru a înțelege moralitatea umană din fundamentele ei spirituale și oculte, trebuie să examinăm câteva adevăruri oculte sau spirituale. Să ne întrebăm: De unde a venit cu adevărat un astfel de suflet precum cel al lui Francisc de Assisi?

¹ <https://rsarchive.org/Lectures/GA155/English/APC1928/19120529p02.html>

Putem înțelege un astfel de suflet doar dacă **îl investigăm puțin**; dacă ne străduim să găsim ce era ascuns în adâncurile sale.

Trebuie să vă reamintesc că **vechea diviziune în caste din India** a primit cu adevărat prima lovitură, primul șoc, **prin budism**, căci printre multe alte lucruri pe care budismul le-a introdus în viața asiatică a fost ideea că nu recunoștea diviziunea în caste ca fiind ceva justificabil; că, pe cât era posibil în Asia, recunoștea **puterea fiecărei ființe umane de a atinge cel mai înalt nivel posibil**. Știm, de asemenea, că acest lucru a fost posibil doar prin individualitatea preeminentă, mare și puternică a lui Buddha. Știm, de asemenea, că Buddha a devenit Buddha în încarnarea despre care ni se spune de obicei și că în prima parte a vieții sale a fost un Bodhisattva, ceea ce reprezintă stadiul imediat inferior statutului de Buddha. Prin faptul că acest fiu al regelui Suddodana , în al douăzeci și nouălea an al vieții sale, a experimentat și a simțit profund în sine marele adevăr al vieții și al durerii, el atinsese măreția de a vesti în Asia învățătura cunoscută sub numele de budism.

Legat de această dezvoltare a Bodhisattva până la Buddha, mai era ceva ce nu trebuie pierdut din vedere, și anume faptul că individualitatea care trecuse prin multe încarnări ca Bodhisattva și apoi se ridicase la rangul de Buddha, când a devenit Buddha, a trebuit să locuiască pentru ultima dată într-un corp fizic pe pământ. Astfel, cel care este ridicat de la Bodhisattva la Buddha intră într-o încarnare care pentru el este ultima. Din acest moment, o astfel de individualitate lucrează doar de la înălțimi spirituale, el lucrează în continuare, dar numai spiritual. Astfel, avem acum faptul că individualitatea lui Buddha a lucrat doar de la înălțimi spirituale începând cu secolul al V-lea înainte de Hristos. [...]

Să ne gândim la viața lui Francisc de Assisi; să observăm ce curs remarcabil a urmat. El s-a născut în anul 1182. Știm că primii ani ai vieții unui om sunt dedicați în principal dezvoltării corpului fizic. În corpul fizic se dezvoltă în principal ceea ce iese la iveală prin ereditate externă. Prin urmare, la el a apărut mai întâi ceea ce provenea prin ereditate externă de la populația europeană. Aceste calități au ieșit treptat la iveală, pe măsură ce corpul său eteric s-a dezvoltat de la al șaptelea până la al paisprezecelea an, ca la orice alt om. În acest corp eteric a apărut în primul rând acea calitate care, ca impuls christic, a acționat direct în el în misterele de la Marea Neagră. Din al paisprezecelea an, în zorii vieții sale astrale, forța christică a devenit deosebit de activă în el, astfel încât a intrat în corpul său astral ceea ce fusese în legătură cu atmosfera Pământului încă de la Misteriul de pe Golgota. Căci **Francisc de Assisi a fost o personalitate pătrunsă de puterea exterioară a lui Hristos, datorită faptului că a căutat puterea lui Hristos în încarnarea sa anterioară**, în acel loc anume de inițiere de pe țărmurile Mării Negre”.

În altă lucrare a lui R. Steiner, *Misiunea lui Christian Rosenkreutz*, GA130, găsim în capitolul *Misiunea lui Gautama Buddha pe Marte*:

„În secolele al VII-lea și al VIII-lea, de exemplu, a existat un centru de inițiere foarte important în vecinătatea Mării Negre, în care Buddha a predat, în corpul său spiritual. În astfel de școli există profesori care trăiesc în corpul fizic; dar este, de asemenea, posibil ca elevii mai avansați să primească instrucțiuni de la cineva care predă doar într-un corp eteric. Printre **elevii lui Buddha din acea vreme s-a numărat unul care s-a încarnat din nou câteva secole mai târziu**. Vorbim, așadar, despre **o personalitate fizică care, secole mai târziu, a trăit din nou într-un corp fizic și este cunoscută nouă sub numele de Sfântul Francisc de Assisi**. Calitatea caracteristică a lui Francisc de Assisi și a vieții călugărilor săi – care are atât de multă asemănare cu cea a discipolilor lui Buddha – se datorează faptului că Francisc de Assisi însuși a fost un elev al lui Buddha.

Este ușor de perceput contrastul dintre calitățile caracteristice oamenilor care, asemenea lui Francisc de Assisi, se străduiau cu fervoare pentru Spirit și cei absorbiți de lumea industriei, a vieții tehnice și a descoperirilor civilizației moderne. Mulți, inclusiv ocultiști, sufereau profund la gândul că în viitor vor apărea inevitabil două clase separate de ființe umane. Ei prevedeau că una dintre clase se va dedica în întregime treburilor vieții practice, convinși că securitatea depinde în întregime de producerea de mijloace de hrană, de construcția de mașini și așa mai departe; în timp ce cealaltă clasă va fi compusă din oameni care, asemenea lui Francisc de Assisi, se retrag complet din treburile practice ale lumii, de dragul vieții spirituale. Lăsată de capul ei, fără intervenție, istoria ar fi urmat inevitabil acest curs. Dar, în sfaturile înțelepte ale lumilor spirituale, s-au luat măsuri pentru a evita cea mai rea formă a acestui rău pe Pământ. [...]

Învățătura despre Nirvana era nepotrivită pentru o formă de cultură orientată în primul rând către viața practică. **Elevul lui Buddha, Francisc de Assisi**, a fost un exemplu al faptului că această învățătură produce în adepții săi o îndepărtare completă de lume și de treburile ei. Dar conținutul budismului, care nu era adaptat vieții practice a omului între naștere și moarte, era de o mare importanță pentru sufletul dintre moarte și o nouă naștere. [...]

Deoarece toate aceste lucruri se întâmplaseră, a fost posibil să se evite divizarea ființelor umane în două clase distincte – constând, pe de o parte, din oameni de tipul lui Francisc de Assisi și, pe de altă parte, oameni care trăiesc în întregime în materialism. Dacă Buddha ar fi rămas în legătură directă și imediată cu Pământul, nu ar fi putut să se preocupe de „oamenii afacerilor practice”; iar influența sa i-ar fi transformat pe ceilalți în călugări precum Francisc de Assisi. Prin **actul de Răscumpărare săvârșit de Gautama Buddha pe Marte, este posibil pentru noi, atunci când trecem prin perioada de existență pe Marte, dintre moarte și o nouă naștere, să**

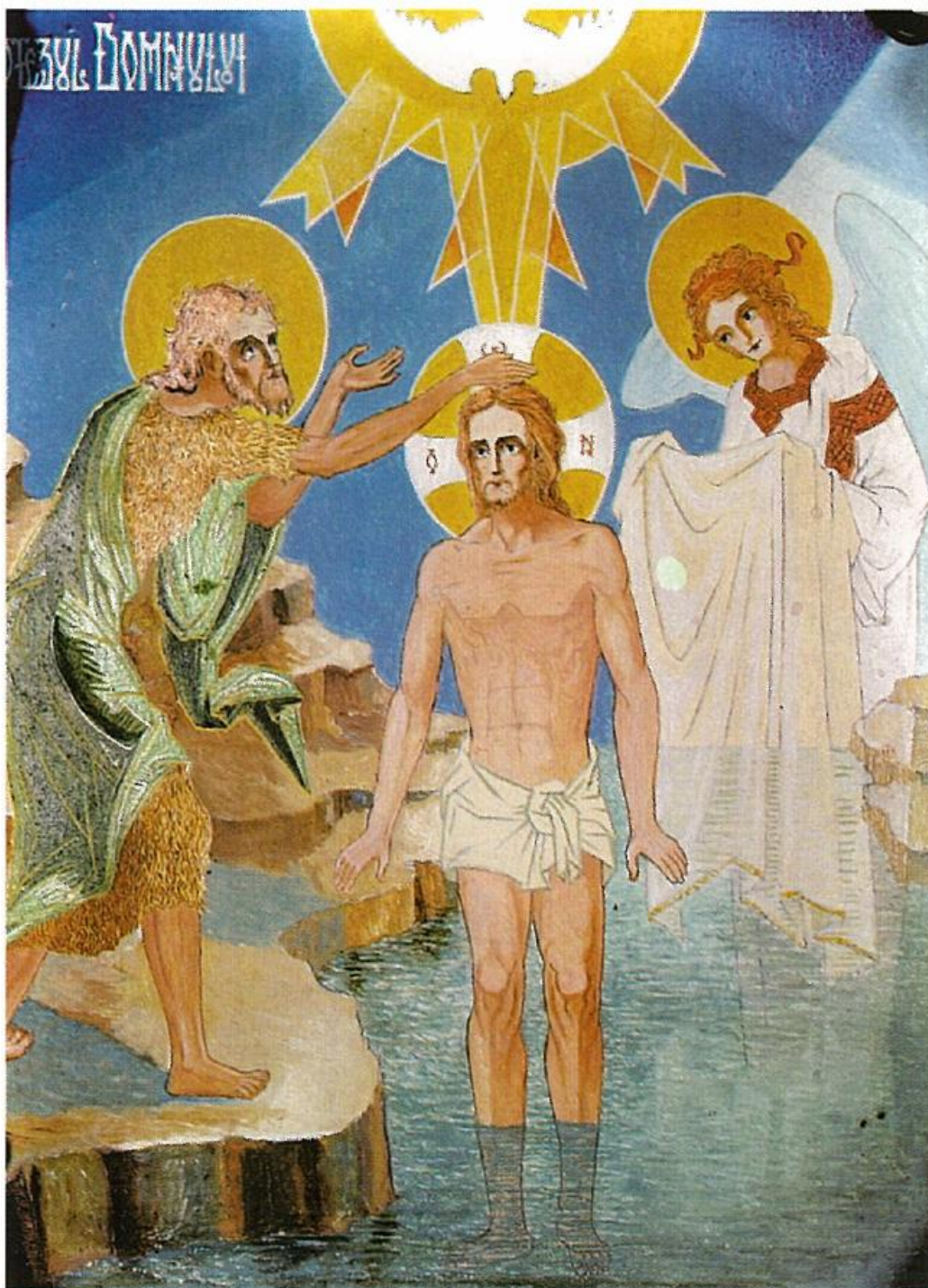
devenim adepți ai lui Francisc de Assisi fără a provoca privațiuni ulterioare Pământului. Oricât de grotesc ar părea, este adevărat totuși că, din secolul al XVII-lea, fiecare ființă umană din existența pe Marte este, pentru o vreme, budistă, franciscană, un adept direct al lui Francisc de Assisi. Francisc de Assisi a făcut de atunci o singură scurtă încarnare pe Pământ ca și copil; a murit în copilărie și nu s-a mai încarnat. El este strâns legat de opera lui Buddha pe Marte și este unul dintre cei mai eminenți discipoli ai săi”.²

² Rudolf Steiner, *Christian Rosenkreutz și Misiunea sa*, GA130
https://www.spiritualrs.net/Conferinte/GAChrisRozen/ChrisRozen_index.html,
https://www.spiritualrs.net/Conferinte/GAChrisRozen/ChrisRozen_CF07.html,
https://rsarchive.org/Lectures/GA130/English/RSP1950/ChRose_index.html,
<https://rsarchive.org/Lectures/GA130/English/RSP1950/19121218p01.html>.

1.5 Antroposofie – Învierea și Botezul Domnului, la Drăgănescu și în antroposofie

Dacă ne uităm la planurile găsite la Drăgănescu pentru Hristos, în diferite icoane, cu siguranță că și icoana Botezului Domnului este pictată tot în același spirit, antroposofic.

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ IOAN

în raport cu celelalte trei evanghelii, în special cu Evanghelia după Luca

GA 112

CONFERINȚA a X-a

Kassel, 3 iulie 1909

Link: https://www.spiritualrs.net/Conferinte/GA112/GA112_CF10.html

„Trebuie, aşadar, să deosebim două părţi în viaţa fondatorului creştinismului – fapt rezultat prin citirea Cronicii Akasha. Mai întâi trebuie să obsevăm **viaţa marelui iniţiat pe care îl numim Iisus din Nazaret**. În acest **Iisus din Nazaret trăieşte un Eu despre care s-a spus că a trecut prin multe încarnări**, că în aceste vieţi a urcat tot mai multe trepte, evoluând până la stadiul de a putea face marea Sa jertfă. Această jertfă a constatat în faptul că la aproximativ 30 de ani **Eul lui Iisus din Nazaret a putut părăsi corpurile sale fizic, eteric, astral, pe care le limpezise, le purificase şi le înnobilase**. Există astfel acolo un înveliș omenesc triplu, de cea mai pură şi nobilă factură, ce constă dintr-un corp fizic, un corp eteric şi un corp astral. În momentul Botezului, în aceste învelișuri părăsite de Eul lui Iisus din Nazaret coboară acea entitate care nu a mai trăit niciodată pe Pământ, care n-a mai fost niciodată încarnată pe Pământ – entitatea lui Christos. Anterior, această entitate nu putea fi găsită decât în lumea aflată în afara Pământului nostru. Ea se uneşte cu un corp omenesc abia în momentul Botezului în Iordan şi trăieşte trei ani pe Pământ pentru a împlini în acest timp ceea ce vom încerca să înţelegem tot mai mult în cele ce urmează. [...]

Avem deci în faţă un **înveliș uman triplu, un corp fizic, un corp eteric şi un corp astral, în care, să zicem așa, intră Christos**. La aceasta fac aluzie cuvintele care răsună din tot Universul: „Acesta este Fiul meu preaiubit, în care Eu însumi mă revelez!” (Matei 3, 17). Căci așa trebuie redate aceste cuvinte.

Vă puteţi imagina că **coborârea lui Dumnezeu în învelișul triplu al lui Iisus din Nazaret este însoţită de profunde transformări**. Tot așa puteţi accepta că în vechile iniţieri se petreceau transformări majore la nivelul întregului om.

V-am descris cum se petrecea ultimul act al vechii iniţieri. După ce discipolul ce trebuia iniţiat în tainele zeilor fusese îndelung pregătit prin studiu şi exerciţii, el era adus trei zile şi jumătate într-o stare asemănătoare morţii. În tot acest timp corpul său eteric se afla despărţit de corpul fizic, astfel încât exerciţiile care fuseseră asimilate în corpul astral puteau, la rândul lor, să se imprime în corpul eteric. Asta vrea să spună că cel care fusese iniţiat trecea de la treapta de „purificat” la cea de „iluminat”, adică la posibilitatea de a contempla lumea spirituală. Un astfel de om mai deţinea deja în vechile timpuri – cu atât mai mult acolo unde erau posibile aceste iniţieri – o anumită putere asupra întregii sale corporalităţi. Când revenea apoi în corpul său fizic, el dobândeşte o stăpânire completă asupra unor elemente mai subtile ale acestuia. Dumneavoastră aţi vrea probabil acum să ştiţi dacă chiar îţi dădeai seama, dacă observai atunci când te apropii de un astfel de iniţiat că el

deținea această putere asupra învelișurilor sale, chiar și asupra corpului său fizic. Faptul putea fi văzut doar de cel care dobândise facultatea de a vedea asemenea lucruri. Pentru ceilalți, el nu era decât un om simplu, obișnuit. Dacă ei nu vedeau nimic deosebit este fiindcă trupul fizic, așa cum îl văd ochii fizici, nu este decât expresia exterioară pentru ceea ce se află îndărătul lui; iar transformările se referă la spiritualul care sălășluiește îndărătul corpului fizic.

Toți vechii inițiați dobândiseră, prin diferite proceduri de inițiere prin care trecuseră, o anumită stăpânire a corpului lor fizic. *Un singur* lucru nu putea fi pus prin nicio inițiere sub stăpânirea spiritului uman. Atingem aici o mare taină sau mister. În natura umană exista ceva la care puterea inițiatului din timpurile precreștine nu avea acces. Este vorba – oricât de ciudat ar putea să vă pară – de procesele fizico-chimice foarte subtile care stau la baza sistemului osos.

Până la Botezul lui Christos Iisus de către Ioan niciodată nu a existat în cursul întregii evoluții pământești o ființă umană – nici inițiat, nici neinițiat – care să fi putut acționa asupra proceselor fizico-chimice din sistemul osos. Prin coborârea lui Christos în corpul lui Iisus din Nazaret, Eul lui Christos a devenit stăpân pe întregul corp, până înăuntrul sistemului osos. Consecința a fost că odinioară pe Pământ a trăit un corp în stare să domine forțele sale în așa fel încât să poată să încorporeze evoluției pământești forma sistemului osos, forma spirituală a sistemului osos. N-ar mai exista nimic din tot ce a cunoscut omul în sânul evoluției pământești dacă el nu ar ajunge să încorporeze, ca lege a evoluției pământești, forma nobilă a sistemului său osos, dacă el nu ar deveni puțin câte puțin stăpân peste această lege a sistemului osos. [...]

Cuvântul „smochin” este folosit aici ca în cazul lui Buddha: smochinul este arborele bodhi, este semnul inițierii. Christos îi spune deci: Eu te recunosc ca pe un inițiat de treapta a cincea! Vedeți de aici că autorul Evangheliei după Ioan ne indică faptul că Christos recunoaște un inițiat până la treapta a cincea de inițiere. Autorul Evangheliei după Ioan ne conduce treptat, treptat, spre a ne arăta că în trupul lui Iisus din Nazaret locuiește cineva care poate recunoaște un inițiat de gradul cinci.

Să mergem mai departe. Tocmai am văzut că inițiatul aflat pe a cincea treaptă de inițiere stăpânea forțele magic-oculte care curg prin sângele generațiilor. El a devenit una cu sufletul poporului. Și mai înainte am văzut că acest suflet al poporului se exprimă în forțele femeii. Deci un inițiat de treapta a cincea ar fi avut de-a face – după vechea metodă – cu forțele femeii. Toate acestea trebuie să vi le reprezentați spiritual.

Dar Christos intră într-un raport cu totul nou cu femeia. El are de-a face cu acea femeie care, prin Botezul lui Christos în Iordan, a redevenit fecioară, care și-a recăpătat forțele pline de sevă ale virginității. Iată elementul nou pe care vrea să-l releve evanghelistul atunci când spune că un curent trece

de la fiu la mamă. Pentru cei care aveau atunci cunoștințe oculte nu era nimic extraordinar în faptul că fiul, dacă se afla pe treapta a cincea de inițiere, putea folosi magic forțele poporului care se exprimă în elementul etnic al mamei. Christos a revelat însă forțele femeii sub un aspect spiritual mai înalt, atunci când ea își recapătă virginitatea.

Vedem astfel cum este pregătită nunta din Cana. Ceea ce s-a petrecut acolo trebuia împlinit de un inițiat care putea să-l înțeleagă pe un inițiat aflat pe treapta a cincea de inițiere. Ni se arată că aceasta are de-a face și cu forțele etnice legate de personalitatea feminină. Tot ce ni se prezintă aici este pregătit în mod admirabil de către autorul Evangheliei după Ioan. – După cum am mai spus, asupra noțiunii de minune rămâne să mai vorbim și în alt mod. Acum însă vă puteți ușor imagina că apa proaspăt scoasă din fântână este altceva decât o apă aflată deja de ceva timp în urcior, după cum o plantă care tocmai a fost culeasă este diferită de o alta care se veștejește de trei zile într-un vas. O gândire materialistă nu face, desigur, astfel de deosebiri. O apă care încă mai era unită cu forțele pământului este altceva decât o apă ce abia mai târziu este folosită. Pornind de la forțele existente în apa proaspăt scoasă, un inițiat de acest rang poate acționa acum prin intermediul forțelor ce țin de raportul spiritual precum cel dintre Christos și mama Sa, care tocmai devenise fecioară. El continuă ceea ce face pământul. Pământul poate schimba apa în vin. În vița-de-vie, Christos, care s-a apropiat de pământ, care a devenit Spiritul Pământului, este spiritualul care acționează în întreg organismul pământesc. El trebuie, dacă este Christos, să poată face ceea ce face pământul cu vița-de-vie, să schimbe apa în vin.

Astfel, primul semn pe care îl dă Christos Iisus este, în sensul Evangheliei după Ioan, un semn care se leagă de cele pe care dumneavoastră tocmai le-ați citit în Cartea Regilor, semn care în timpurile de demult putea fi făcut de către un inițiat că a ajuns să stăpânească forțele răspândite în șirul generațiilor prin legăturile de sânge.

[...]

Astăzi am pornit de la întrebarea: Ce s-a petrecut la Botezul în Iordan? Și am văzut că predispoziția de a birui moartea a venit în lume odată cu coborârea lui Christos în învelișul triplu al lui Iisus din Nazaret. Am văzut că, atunci când a avut loc coborârea lui Christos, mama lui Iisus din Nazaret a suferit o transformare, că efectul Botezului în Iordan asupra ei a fost că ea și-a recăpătat virginitatea. Astfel că realmente este adevărat cuvântul care trebuia să pornească de la crezul Evangheliei după Ioan: când, la Botezul în Iordan, Christos s-a născut în trupul lui Iisus din Nazaret, mama lui Iisus din Nazaret a devenit fecioară!

Acesta este punctul de plecare al Evangheliei după Ioan. Și, dacă îl veți înțelege cu referire la acea puternică acțiune cosmică ce s-a petrecut atunci la Botezul în Iordan, veți pricepe și de ce un astfel de proces nu putea fi descris

pentru prima dată, descris în mod obiectiv, decât de cel pe care însuși Christos îl inițiasse, Lazăr cel înviat, pe care „Domnul îl iubea”, despre care de aici înainte ni se spune mereu: „discipolul pe care Domnul îl iubea”. Lazăr cel înviat ne-a trimis Evanghelia care a ajuns la noi, și numai el putea îmbina atât de perfect fiecare pasaj din Evanghelie, căci el fusese cel care a primit impulsul cel mai puternic de la Christos, de la inițiatorul suprem. El singur putea face trimitere la acest fapt, pe care, într-un fel, l-a întrevăzut Pavel prin propria sa inițiere: că atunci în evoluția Pământului a fost primit germenul pentru biruința asupra morții. De aici și cuvintele foarte importante spuse despre Cel răstignit pe cruce: „Voi nu trebuie să-I sfărâmați fluierile picioarelor!” De ce asta? Pentru că ei nu trebuiau să se atingă de forma asupra căruia Christos trebuia să-și mențină puterea. Dacă I-ar fi sfărâmat fluierile picioarelor, atunci în forța pe care Christos trebuia să o exercite până în oasele lui Iisus din Nazaret ar fi intervenit o forță omenească inferioară. Nimeni nu trebuia să intervină în această formă, fiindcă ea trebuia să rămână în întregime sub stăpânirea lui Christos.

De aici putem porni în considerațiile noastre de mâine privitoare la moartea lui Christos.”

1.6 Antroposofie – Hristos și mari inițiați, Ulfila (antroposofie)

1. Texte antroposofice:

Rudolf Steiner, *De la Simptom la Realitate în Istoria Modernă*, GA 185:

„Oricât de ciudat ar părea, aceasta pare la prima vedere a fi o dispută doctrinară. Dar este o dispută doctrinară doar în ochii omului modern. În primele secole ale creștinismului, a avut implicații mai profunde, deoarece creștinismul arian, bazat pe relația dintre Fiul și Tată, așa cum tocmai am indicat, era ceva natural și evident pentru goți și longobarzi – toate acele popoare care au preluat conducerea de la Roma după căderea imperiului. Instinctiv, ei erau arieni.

Traducerea Bibliei de către Ulfilă arată destul de clar că acesta era un adept al lui Arius. Goții și longobarzii care au invadat Italia erau, de asemenea, arieni și, abia când Clovis a fost convertit la creștinism, francii au acceptat creștinismul. Ei au adoptat oarecum superficial doctrina lui Atanasie, care era străină naturii lor, căci înainte fuseseră arieni în suflet. Și când creștinismul și-a arborat steagul sub conducerea lui Carol cel Mare.

Toată lumea a fost instruită în crezul lui Atanasie. Astfel, terenul a fost pregătit pentru trecerea la Biserica Romei. O mare parte a popoarelor barbare, goți, longobarzi etc., au pierit; rămășițele etnice care au supraviețuit au fost alungate sau anihilate de către atanasieni. Arianismul a continuat să existe sub formă de secte; dar ca religie tribală a încetat să mai fie o forță activă.

Acum, **Hristosul lui Ulfilă, Hristosul goților era puternic impregnat de arianism.** El era un Hristos pentru toți oamenii, pentru cei care, într-un anumit sens, se simțeau egali, care nu acceptau nicio diferență de clasă, nicio pretenție la aristocrație. În același timp, el era un ultim ecou al acelui sentiment instinctiv din Orient pentru comuniunea dintre om și cosmos, dintre om și natură. Natura era într-o oarecare măsură exclusă din structura socială a sistemului monarhic celtic.”³

Rudolf Steiner, *Fundamentele esoterismului*, G93a:

„Acum însă, **Buddhi-Manas trebuie să înceapă și el dezvoltarea sa.** Omul trebuie să învețe ceva dincolo de vorbire. O altă forță trebuie să fie unită cu vorbirea, așa cum găsim în scrierile lui Tolstoi. Nu este vorba atât de ceea ce spune el, ci de faptul că în spatele a ceea ce spune stă o **forță elementară care are în ea ceva din Buddhi-Manas**, care trebuie să pătrundă acum în civilizația noastră. Scrierile lui Tolstoi funcționează atât de puternic pentru că sunt în mod conștient opuse culturii vest-europene și conțin ceva nou și elementar. Un anumit barbarism care este încă conținut în

³ Rudolf Steiner, *De la Simptom la Realitate în Istoria Modernă*, GA185, <https://rsarchive.org/Lectures/GA185/English/RSP1976/19181103p01.html>.

ele va fi ulterior echilibrat. Tolstoi este doar un mic instrument al unei **puteri spirituale superioare care a stat și în spatele inițiatului gotic Ulfila**. Această putere spirituală îl folosește pe Tolstoi ca instrument al său”.⁴

⁴ Rudolf Steiner, *Fundațiile Esoterismului*,
<https://rsarchive.org/Lectures/GA093a/English/RSP1982/19050930p01.html>

1.7 Antroposofie – Hristos și Buddha sunt egali
(antroposofie). Buddha, antemergătorul lui Hristos

1. Texte antroposofice:

„Vedem, aşadar, cum ştiinţa spirituală are în prezent sarcina de a fi o sinteză a religiilor. Putem **concentra una din formele religiei în budism**, iar **cealaltă formă în creştinism**. Şi cu cât vom înainta mai mult în evoluţia viitoare a omenirii, cu atât mai mult religiile se vor contopi, aşa cum **Buddha şi Hristos se unesc în inimile noastre**.”

„**Intrarea lui Buddha în Nirvana, moartea sa, este acelaşi lucru ca şi Schimbarea la faţă a lui Christos**. Aşadar, acolo unde Buddha îşi încheie lucrarea, acolo începe propriu-zis lucrarea lui Christos, *Viaţa sa*.”

„Suntem cu toţi pătrunşi de **marele adevăr al doctrinei despre reîncarnare, despre repetarea vieţilor pământeşti**, şi trebuie să ne fie foarte clar că această **repetare a vieţilor noastre pământeşti are un sens bine determinat în dezvoltarea Pământului**.”

Rudolf Steiner

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI ŞI INTERVIURI

GA 244

RĂSPUNSURI ORALE LA ÎNTREBĂRI

1906

Marburg, 20 ianuarie 1906

„Iisus şi Christos”

„Iisus, ca Chela, şi-a menţinut atât de pur trupul încât l-a părăsit în mod conştient şi a mers pe planul astral, în timp ce Christos a luat în posesiune acest trup. Când a strigat Iisus: „Dumnezeul Meu, de ce M-ai părăsit?”*, atunci aceasta este o traducere greşită a textului aramaic de la bază, căci ar trebuie să sune: „Dumnezeul meu, cum m-ai transfigurat?”. În Evanghelia după Ioan se află o prorocie a transfigurării, care a fost îndeplinită cu adevărat. **Transfigurarea este una din cele şapte iniţieri. Christos se află mai sus poziţionat decât Buddha**. Christos nu a instruit nimic nou în esenţă, dar viaţa sa a fost o învăţătură. Indienii se află în situaţia de a fi pe cale de dispariţie, rasa viitorului provine din estul Europei.

1. *De ce spune Christos: „Eu sunt calea, adevărul şi viaţa” – când deja înaintea lui mari întemeietori de religii arătaseră calea?*

Trebuie în primul rând să te transpui în modul de a vorbi al acelor vremuri. Pe atunci, oamenii auzeau simultan cu cuvântul exterior și conținutul spiritual al cuvântului. Apoi, să considerăm următorul aspect: Christos era întruparea celei de-a doua persoane a lui Dumnezeu. Nici un întemeietor de religie înaintea lui nu a întrupat în el întreaga plenitudine a Logosului. Dar ceea, ca Divin, ce s-a întrupat în predecesorii săi era deja o parte a Logosului, adică a lui Christos însuși. El cuprinde, așadar, totul dinaintea lui în cuvintele: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața”. Atunci aceste cuvinte pot fi luate literal în încă un alt sens.

Întemeietorii de religii înainte de Christos au arătat calea și au învățat adevărul, dar nu au trăit Misteriul lui Dumnezeu pentru omenire. Prin urmare, ei au putut spune: Eu sunt Calea și Adevărul. – Christos singur poate spune: Eu sunt Calea și Adevărul și Viața. – Acum, Ilie este numit „Calea” și Moise „Adevărul”. La **Schimbarea la față, Christos apare și cu Ilie și Moise.** Schimbarea la față spune așadar: Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. –

Intrarea lui Buddha în Nirvana, moartea sa, este același lucru ca și Schimbarea la față a lui Christos. Așadar, acolo unde Buddha își încheie lucrarea, acolo începe propriu-zis lucrarea lui Christos, *Viața* sa.

1. *Este Christos cel mai mare?*

Apariția lui Christos este un eveniment de o semnificație decisivă. Ceea ce s-a întâmplat a fost îndelung pregătit. Și anume, în jurul anului 800 înainte de Christos a avut loc faptul că forțele Pământului au luat formă, astfel încât Christos să poată trăi aici. Pe atunci a intrat Soarele primăvara în Berbec. Soarele are nevoie de 2600 de ani pentru a ajunge de la un început al semnului zodiacal la altul. Așadar, în de douăsprezece ori 2600 [de ani], el traversează întregul cer stelar. Acesta este un an cosmic.*¹ În momentul în care Soarele a pășit în Berbec, oamenii au spus: „În Soare este o forță aducătoare de roade, Berbecul ne aduce acest lucru.” De aceea, mielul este ființa sărbătorită (Iason, Christos)*². Înfățișarea crucii a fost mai întâi astfel încât era reprezentată o cruce și jos, în fața ei, un miel. Înainte, Soarele se afla în Taur (persani, egipteni). În perioada Berbecului se încadrează dezvoltarea pe care Christos a întâlnit-o, pentru a putea acționa.

Să clarificăm acum următoarele. Pe o anumită treaptă se oferă posibilitatea ca omul să își vadă substanța sa sufletească. Dacă omul se poziționează atunci în fața Soarelui, el poate să vadă în umbră sufletul său. Spiritul este luminat prin umbră, este invers decât în lumea fizică. Scrierea „Peter Schlemihl” de Chamisso*³ ne arată un om care și-a pierdut sufletul, umbra sa.

Fiecare raport dintre stele reprezintă un centru spiritual. Soarele se pune acum în față și le reține acțiunea. Astfel, schimbările din condițiile culturale sunt legate de procese cosmice. **Pentru a-l pregăti pe Christos, apare în jurul anului opt sute zona fondatorilor de religii. Buddha și Zoroastru sunt pregătitorii.** Detalii mai precise în [*Creștinismul ca fapt mistic.*](#)

*1 *Acesta este un an cosmic.*: Migrarea punctului vernal al Soarelui prin întregul zodiac durează aproximativ 26.000 de ani, a douăsprezecea parte din aceasta fiind de aproximativ 2167 de ani. Cu toate acestea, constelațiile zodiacale (spre deosebire de semnele zodiacale) au lungimi diferite, deoarece fiecare constelație are o întindere mai mare sau mai mică pe cerul înstelat. De exemplu, constelația Fecioarei ocupă aproximativ 46°, ceea ce ar corespunde unui interval de aproximativ 3322 de ani pentru parcursul punctului vernal, iar Balanța, cu 18°, ar fi parcursă în aproximativ 1300 de ani. Valoarea corespunzătoare pentru Pești, cu aproximativ 38°, este de aproximativ 2744 de ani. De ce la început Steiner a considerat valoarea 2600 în legătură cu anul platonian, nu se știe. În alte locuri și mai ales mai târziu, el indică de obicei valoarea medie astronomică corectă de 2160 de ani pentru o lună platoniană.

*2 (*Iason, Christos*): Vedeți în acest sens explicațiile din conferința din 25 august 1906, în: *În fața porților teosofiei*, GA 95

*3 „*Peter Schlemihl*” de Chamisso: Adalbert von Chamisso, 1781-1831: *Peter Schlemihls wundersame Geschichte* (Povestea stranie a lui Peter Schlemihl), 1813. Vedeți conferința din 19 octombrie 1906 despre „Relația simțurilor umane cu lumea exterioară”, în: *Impulsurile originare ale științei spirituale*, GA 96.

Rudolf Steiner

CREȘTINISMUL ESOTERIC ȘI CONDUCEREA SPIRITUALĂ A OMENIRII

GA 130

BUDDHA ȘI HRISTOS. SFERA BODHISATTVILOR

Milano, 21 septembrie 1911

„Suntem cu toți pătrunși de **marele adevăr al doctrinei despre reîncarnare, despre repetarea vieților pământești**, și trebuie să ne fie foarte clar că această **repetare a vieților noastre pământești are un sens bine determinat în dezvoltarea Pământului**. Dacă ne punem întrebarea: pentru ce este necesar să repetăm această viață pământească?, atunci primim răspunsul, care este un rezultat al cercetărilor oculte, că în epocile succesive ale Pământului trăim mereu alte experiențe când apărem din nou în acest plan. Cu totul altceva au trăit și au resimțit sufletele oamenilor în

încarnările care au urmat imediat după marea catastrofă atlanteană, cu totul altceva au trăit în epocile precreștine și cu totul altceva acum, în epoca noastră.

Este foarte interesant să observăm că, în sensul învățaturii lui Buddha, karma este o chestiune abstractă. **Conceptul de karma are ceva impersonal în budism. În viitor, în încarnările care vor urma, Hristos se va uni tot mai mult cu karma.** Karma noastră personală va căpăta un caracter esențial, ceva cu totul viu.

[...]

Acele puteri, acele forțe care îl duc pe om din nou în sus, în lumea spirituală, se împart în două: unele care îl trag în sus pe calea înțelepciunii și altele care îl trag în sus pe calea moralității. Forțele care provoacă progresul intelectual al omului emană mai ales de la o importantă individualitate, care vă este cunoscută tuturor și care a trăit în a patra epocă culturală postatlanteană. E vorba de impulsul care duce la dezvoltarea plină de înțelepciune a sufletului și care pornește de la Gautama Buddha. Este demn de remarcat faptul că cercetarea ocultă ne dovedește că tocmai gândirea cea mai perspicace și ideile cele mai importante care au fost elaborate în epoca noastră culturală apar ca o emanație a lui Gautama Buddha. Acest lucru este cu atât mai surprinzător cu cât până nu de mult, până la Schopenhauer, numele lui Gautama Buddha era aproape necunoscut în țările apusene. Faptul este lesne de înțeles, căci Gautama Buddha s-a înălțat de la demnitatea de Bodhisattva la demnitatea de Buddha, când era fiul regelui Suddhodana, iar înălțarea la treapta de Buddha înseamnă că individualitatea respectivă nu s-a mai încarnat într-un corp omenesc, pe Pământ.

[...]

Seria de Bodhisattvi și de Buddha nu are nimic a face cu Ființa cosmică a lui Hristos, iar în trupul lui Jeshu ben Pandira nu s-a încarnat Hristos, ci un Bodhisattva. Hristos nu s-a încarnat decât o singură dată într-un corp fizic, timp de trei ani, în timp ce un Bodhisattva apare în fiecare secol, până la o ultimă încarnare, când atinge existența de Maitreya Buddha. ”

Rudolf Steiner

EVENIMENTUL APARIȚIEI LUI CHRISTOS ÎN LUMEA ETERICĂ

GA 118

XVI

IMPULSUL LUI CHRISTOS ȘI MARI SĂI VESTITORI

„Omul a primit dar după dar pentru a-și dezvolta ființa sa în toate direcțiile și a deveni matur spre a primi partea cea mai înaltă a ființei de la Christos, când El s-a coborât pe Pământ și s-a încarnat în Iisus din Nazaret.

Christos este o ființă atât de uriașă, încât rămâne inaccesibilă chiar și pentru cea mai înaltă conștiință clarvăzătoare. Oricât de sus s-ar înălța inițiatul, el nu înțelege decât o foarte mică parte din ființa lui Christos. Noi, cei care trăim la 2000 de ani după El, ne aflăm la începutul înțelegerii lui Christos. O cunoaștere superioară a ființei Sale este pregătită, este rezervată pentru omenire în viitor, când în ea vor fi trezite impulsuri de voință mai intime. Întreaga noastră evoluție anterioară nu a fost decât o pregătire pentru primirea, pentru preluarea impulsului lui Christos, și puțini premergători superiori au avut sarcina de a conduce maturizarea sufletelor umane. Tot așa, urmașii vor imprima sufletelor umane mereu idei și sentimente din ce în ce mai înalte și vor face ca sufletele să fie din ce în ce mai capabile de a lăsa să domnească în ele forța divină. Acel înalt conducător și învățător care și-a jertfit forța lui spirituală în serviciul omenirii și a deschis sufletele noastre este denumit, în Orient, boddhisatva. Acestea sunt ființe pline de înțelepciune, iar misiunea lor este aceea de a răspândi înțelepciune. **Din șirul lor să îl alegem pe cel care a trăit cu 500 - 600 de ani înainte de Iisus, Gautama Buddha, marele Buddha.**

Pentru a ne face o imagine corectă despre el, trebuie să ne gândim la încarnările sale trecute, în care el a fost activ ca boddhisatva pe Pământ, ca și acei mulți care au influențat în cursul mileniilor viața omenirii și care formează ceva asemănător unui cor, ai cărui membri își au fiecare misiunea sa determinată, conform cu starea de maturizare a omenirii.

Abia în timpul încarnării sale ca fiu al regelui indian Sidharta s-a ridicat el la treapta unui Buddha. Misiunea lui a fost aceea de a pregăti învățătura despre milă și iubire. S-ar putea obiecta că Christos este cel care a făcut asta. – Nu! Christos nu a predicat această învățătură; El a revărsat iubirea și mila în inima omenirii.

Între învățătura lui Buddha și forța lui Christos există o deosebire precum cea dintre un cunoscător al artei ce stă în fața unui tablou al lui Raphael și Raphael însuși. În aceasta constă marea eroare a multora care văd în Buddha pe cel mai înalt spirit uman. Ei nu știu că acela care s-a încarnat la 600 de ani după el în Iisus din Nazaret a fost încarnarea Logosului.

Buddha a avut ca sarcină să pregătească impulsul milei și al iubirii. El a pregătit sufletele pentru ceea ce trebuia să aducă apoi Christos. Considerată în mare, această operă de pregătire este cea mai importantă operă ce a fost realizată. Pentru înțelegerea mai bună a personalității sale, trebuie să lămurim deosebirea dintre un boddhisatva și un

buddha. Dacă luăm ca ajutor ochiul clarvăzător, vom vedea că un bodddhisatva este o ființă umană care este în permanență unită cu lumea spirituală și nu trăiește cu totul în lumea fizică. Ființa sa este oarecum prea mare pentru a găsi loc într-un corp uman, numai o parte a acestei ființe se întinde până în învelișurile fizice, partea cea mai mare rămâne în lumile superioare. Ca urmare a acestui fapt, bodddhisatva este totdeauna în starea de inspirație.

[...]

Ce importanță are pentru omenire că bodddhisatva a devenit un Buddha? Prin aceasta i-a devenit posibil să dobândească capacități noi. În multiple privințe domnește părerea că aceleași capacități au fost deja prezente mai înainte într-un grad mai mic sau mai mare. Dar nicidecum nu a fost așa. În cursul evoluției s-au adăugat mereu capacități noi și, de fiecare dată când omenirea a devenit matură pentru a fi înzestrată cu un nou dar, această capacitate trebuia să se încarneze pentru prima dată într-un om foarte evoluat. Ea se manifesta mai întâi într-un astfel de om iar el depunea apoi germenele acestei capacități în sufletele care erau deja pregătite pentru asta. De aceea toate sentimentele și gândurile dinaintea apariției lui Gauthama Buddha au fost altfel. Și primirea învățaturii a fost altfel decât la oamenii care au trăit mai târziu. Ei au primit pe jumătate conștiinți, ca pe o sugestie, ceea ce bodddhisatva primea ca inspirație și lăsa să curgă ca forță în sufletele elevilor săi. Abia **prin Gauthama Buddha, oamenii au primit impulsul spre milă și spre iubirea aproapelui, fiind astfel pregătiți să primească impulsul lui Christos.** Totuși, nu e suficient ca aceste capacități să fie simțite, ele trebuie să devină forță de viață conducătoare și să fie apoi tot mereu trăite. ”

Rudolf Steiner

EVENIMENTUL APARIȚIEI LUI CHRISTOS ÎN LUMEA ETERICĂ

GA 118

V

BUDISMUL ȘI CREȘTINISMUL PAULINIC

Köln, 27 februarie 1910

„Există o mare deosebire între curentul spiritual care vine de la Buddha și cel care vine din impulsul lui Christos. Prin aceasta nu este avută în vedere o situație pe poziții contrare, ci este mai degrabă necesar să vedem în ce relație poate fi rodnic fiecare din aceste curente. Cele două curente trebuie să meargă împreună în viitor iar creștinismul trebuie să fie fecundat de știința spirituală. Creștinismul ar trebui, înainte de toate, să accepte învățătura despre reîncarnare. El conține, de fapt, această învățătură în partea lui ezoterică, dar, din cauza unor motive pedagogice universale, această învățătură nu a putut fi preluată în creștinismul exoteric. Dimpotrivă, această învățătură a fost un

principiu aparte, un principiu de bază al budismului, legat de învățătura despre suferință, iar sarcina creștinismului a fost tocmai de a depăși această învățătură.

Dacă vom cunoaște menirea și misiunile celor două curente, vom putea să înțelegem și deosebirea dintre ele. Deosebirea fundamentală o observăm cel mai clar atunci când tratăm cele două individualități, pe Buddha și pe Pavel.

Gautama Buddha a ajuns prin iluminarea sa, sub arborele Buddhi, la cunoaștere și a răspândit apoi următoarea învățătură: această lume este maya. Ea nu poate fi considerată ca reală, căci maya, marea iluzie constă tocmai în faptul că ea este considerată reală. Omul trebuie să se străduiască să se elibereze din împărăția elementelor; atunci ajunge într-o împărăție care nu mai poate avea nume și lucruri: nirvana. Abia atunci ești eliberat de iluzie. Împărăția mayei este suferință. Nașterea, moartea, boala, bătrânețea sunt suferințe. Setea de viață îi aduce pe oameni în această împărăție. De aceea omul trebuie să se elibereze de această sete de viață și apoi nu mai e necesar să se întrupeze.

Ne putem întreba: cum a ajuns marele Buddha să vestească această învățătură? Răspunsul nu îl putem primi decât din cercetarea evoluției omenirii.

[...]

Să comparăm această concepție cu **impulsul lui Christos** și cu **învățătura pe care a dat-o Pavel**. Pavel nu a numit lumea senzorială iluzie, **deși el știa tot atât de bine ca Buddha că omul a coborât din lumea spirituală și că impulsul spre existență este cel care l-a adus pe om în această lume**. Se vorbește în sens creștin atunci când se întreabă: Acest impuls spre existență este totdeauna un impuls rău? Lumea fizică senzorială este *numai* înșelăciune? – După **concepția lui Pavel, impulsul spre existență, în sine, nu ar fi rău**. Acest impuls era originar bun, însă prin căderea în păcat a omului, sub influența ființelor luciferice, a devenit rău. El nu a fost totdeauna așa, însă a devenit așa și a adus cu sine suferință, minciună, boală ș.a.m.d. Astfel, dintr-un eveniment cosmic, cum apare la Buddha, el devine un eveniment moral, la Pavel.

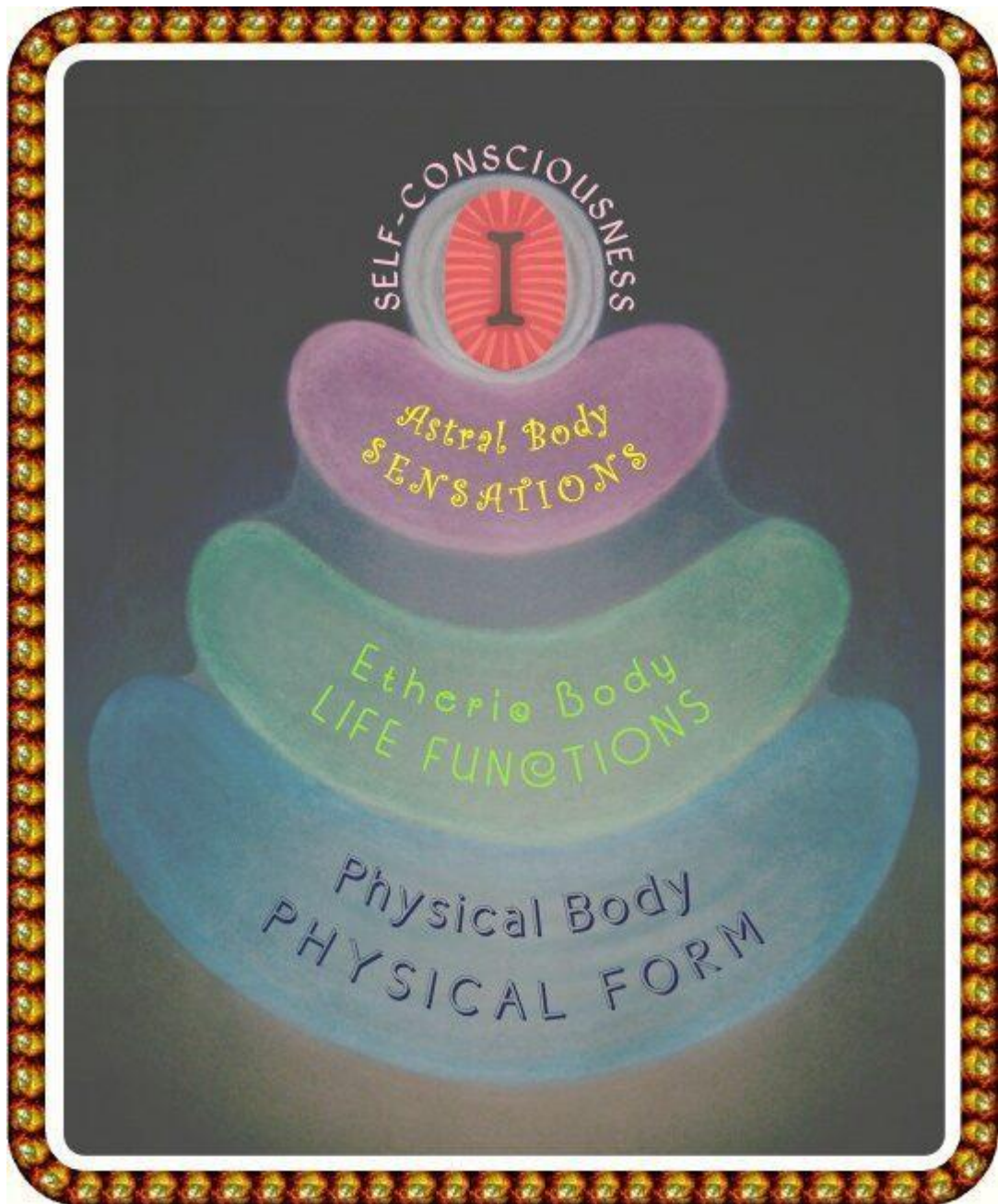
Dacă nu ar fi intervenit influența luciferică, omul ar vedea adevăr și nu iluzie în lumea fizică. Nu lumea fizică senzorială este incorectă, ci cunoașterea omului, care a fost întunecată prin influența luciferică. Această diferență în concepția despre lume aduce cu sine și urmări diferite. Buddha vrea să caute mântuirea într-o lume care nu conține nimic senzorial. **Pavel spune că omul trebuie să-și purifice forțele, setea după existență, pentru că el însuși le-a pervertit**. Prin purificarea forțelor sale, omul trebuie să sfâșie

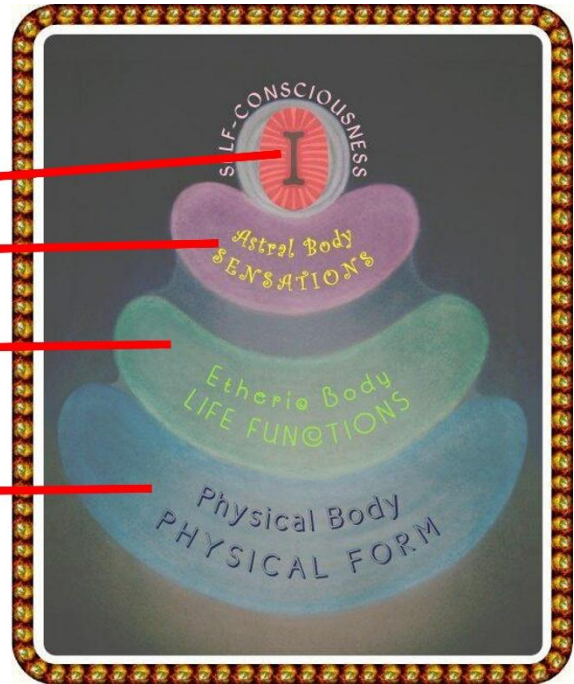
vălul care îi acoperă adevărul, și astfel să poată vedea ceea ce el însuși a acoperit. În locul vălului care, de exemplu, acoperă lumea plantelor, va vedea forțele spiritual-divine care lucrează îndărătul și asupra plantelor. Dacă se rupe acest văl, lumea senzorială devine transparentă și, în final, vedem în fața noastră împărăția spiritului. Credeam că avem în fața o împărăție a animalelor, o împărăție a plantelor, o împărăție a mineralelor: acesta a fost păcatul nostru. În realitate, în acestea vedem revărsându-se spre noi ierarhiile.

De aceea, Pavel spune: Nu omorî plăcerea în contact cu existența, ci purific-o, fiindcă inițial ea era ceva bun. Și aceasta se poate face preluând în sine forța lui Christos. Când aceasta umple sufletul, ea înlătură întunecimea sufletului. Nu degeaba au pus zeii oamenii pe pământ. De aceea sarcina omului este să arunce de la el ceea ce îl împiedecă să vadă această lume în mod spiritual. Consecința la care trebuia să ajungă Buddha era următoarea: Evitați încarnările! – Ea trimite înapoi spre o înțelepciune originară a oamenilor. În schimb, **Pavel spune: Treceți în continuare prin încarnări, însă pătrundeți-vă cu Christos, și atunci, într-un viitor îndepărtat, va dispărea ceea l-a aruncat pe om în iluzie.**”

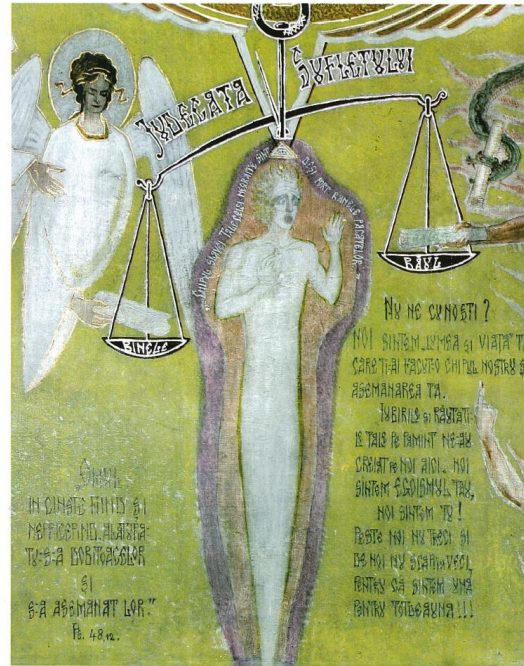
1.8 Antroposofie – Hristos și corpul fizic, eteric, astral,
dogma antroposofică a alcătuirii trupului
(antroposofie). Icoana Învierii și aura antroposofică

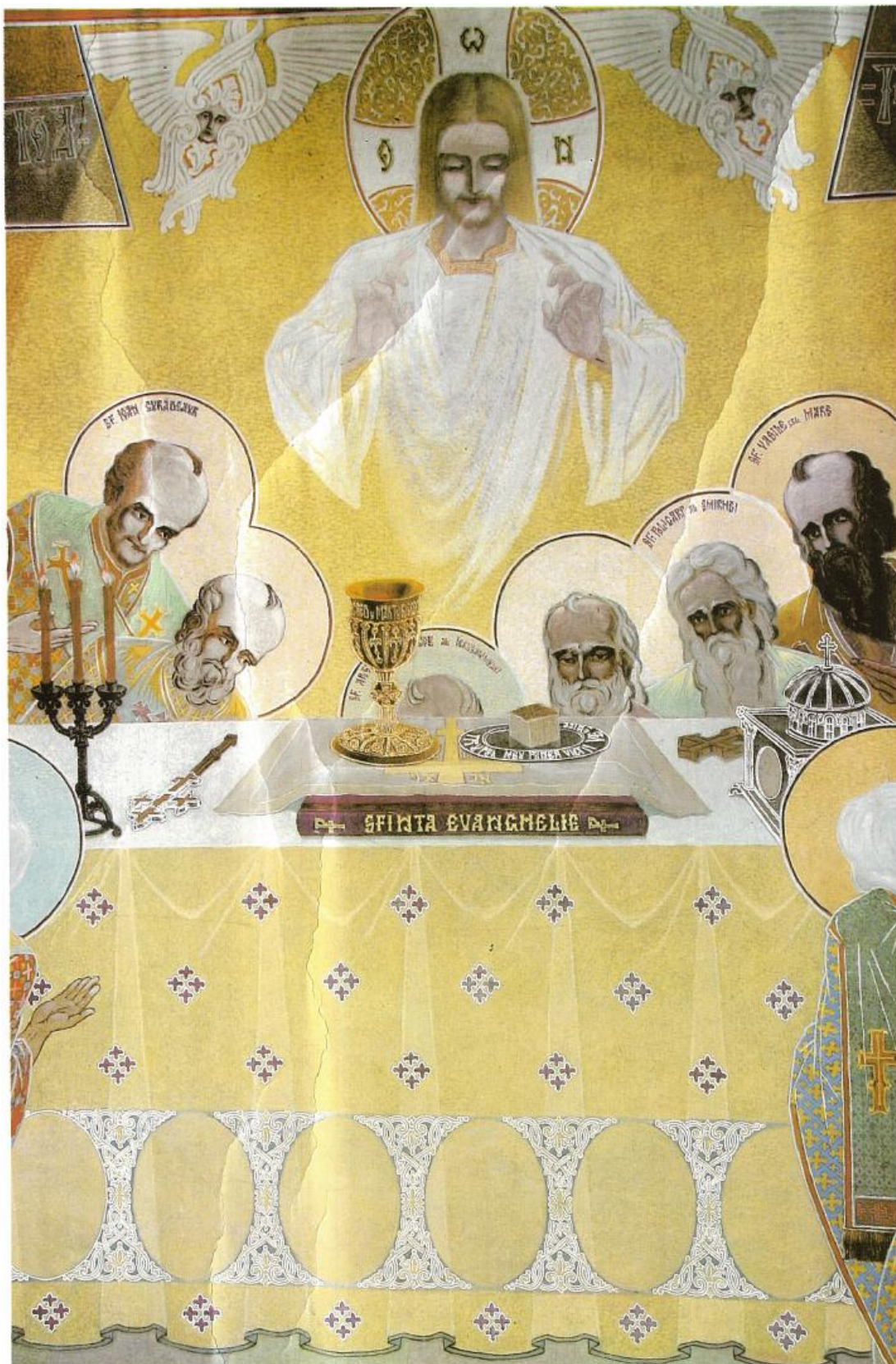

Aura antroposofică. Suflete pictate înconjurate de aura antroposofică, în stil neortodox. Învățătura antroposofică despre aură.

1.9 Antroposofie – Hristos, în corp eteric (dublu eteric),
reîncarnat, fantomă hindusă și antroposofică

Întrebarea de pus aici este: ce avem în față în această pictură, **Hristosul cosmic**, spiritul lui Hristos, numit **Iisus în reîncarnarea Sa**, sau, după alte nume, **Zarathustra** sau altfel? Cui se închină Biserica în acest chip, unei entități cosmice antroposofice, reîncarnate de câteva ori, între care și în Iisus? „**Fantoma**”, cum a fost denumită, este un fel de entitate astrală, dar nu un Hristos ortodox. “**Căci datorită faptului că omul și-a târât propria ființă în noroi, ceea ce era chipul exterior al divinității s-a transformat în „fantomă”** (R. Steiner, *Evangelhia după Marcu*, p. 205).

Rudolf Steiner, *Evangelhia după Marcu*

Rudolf Steiner, *Evangelhia după Marcu*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2006 (Ciclu de zece conferințe ținut la Basel, între 15 și 24 septembrie 1912).

P. 205. „Ceea ce a fost descrie drept «fantomă» în ciclul de conferințe de la Iisus la Christos, ținut de mine la Karlsruhe, a pornit tocmai de la această afundare în noroi a propriei entități. **Căci datorită faptului că omul și-a târât propria ființă în noroi, ceea ce era chipul exterior al divinității, s-a transformat în «fantomă»**, care se amplifică și care poate, în cursul evoluției viitoare a omenirii, să pătrundă mai intens în suflete, așa cum s-a arătat în ciclul de conferințe de la Karlsruhe.”

P. 208. „Și tânărul, adică **Christosul cosmic, se arată întâi lor; abia apoi adepților bărbați. Adevăratul ocultism, adevărata știință a spiritului intră până în aceste detalii, până în detalii de compoziție și în conținutul Evangheliilor**, în special *Evangelhia* plină de sevă a lui Marcu”

[Notă! Oare de ce A. Boca insistă la Drăgănescu asupra acestor idei din „*Evangelhia de la Marcu*”, adică Ilie-Ioan, cei 12 Apostoli, Hristos în Schimbarea la Față, toate tratate pe larg la Rudolf Steiner în această lucrare, și are mare grijă la compoziția artistică asupra acestora?]

P. 209. „În realitate, oamenii vor înțelege că Pământul este legat de lumile spirituale abia atunci când vor cunoaște că realitatea spirituală Christos a trăit ca entitate cosmică în trupul lui Iisus din Nazaret, când vor ști că toți conducătorii omenirii care au existat vreodată în lume au fost trimiși întâi de Christos ca premergători ai Lui, ca aceia care trebuiau să-i pregătească Lui calea, pentru a putea să fie înțeles și recunoscut”

P. 24-25. „Astfel, corpul nostru grosier (solid, lichid, gazos) este factorul cel mai efemer care constituie ființa noastră. La moarte, îl lăsăm îndărătul nostru, după ce **dublul eteric s-a separat de el**. De fapt, moartea nu este altceva decât această separație a corpului grosier de dublul eteric, vehiculul vitalității. O exteriorizare, chiar parțială, a acestui dublu, în timpul vieții, ajunge pentru a produce insensibilitatea. În aceasta constă acțiunea produsă de anestezice. Când se administrează cloroform unui pacient, clarvăzătorul poate observa dublul eteric parțial dat afară din corp, sub forma unor nori albaștrui.

Separarea completă aduce inevitabil moartea: principiul vital nu mai poate acționa asupra organismului și forțele fizico-chimice descătuseate duc la descompunerea treptată a cadavrului.

La puțin timp după moarte (în general, mai puțin de 3 zile), dublul eteric este la rândul său părăsit ca un al 2-lea cadavru. Este inert și plutește în vecinătatea cadavrului grosier. El dispare de altfel pe măsură ce se descompune cadavrul. **Viziunea «fantomei» eterice nu e greu de obținut**, căci puțină supra excitare nervoasă, produsă de frică, ajunge uneori să facă vizibile formele eterice. Dacă trupul este supus cremațiunii, după obiceiul hindus, dublul eteric se dezagregă imediat [...]”

1.10 Antroposofie – Mitul androginului (antroposofie)

1. Texte antroposofice:

„V. 3. 4. Androginul hermetic. – Unul, Dumnezeu, Părintele este în afara creației. El este deasupra oricărei noțiuni de timp, de spațiu, de gen sau sex, fiind Infinitul, Perfectul, Absolutul, Unicul. Fiul său, generația prin proiecția Verbului, ce posedă viața și lumina în ea, este un act imaterial, care cu încetul se încarnează, însă și se multiplică. La început, este vorba de un arhetip în dedublare binară, operându-se distincția între un curent pozitiv și unul negativ, între genul masculin și feminin, înainte de a deveni efectiv și sexual în cursul evoluției. În ordine materială, binarii ce se unesc operează felul de creație care este reproducerea prin creștere și multiplicare. Aceste stări succesive de sinteză și de analiză, de unitate ce se dedublează și se reconjugă pentru a se recrea la infinit și a ajunge în cele din urmă la un mariaj mistic arhetip, prin unificare terminală, arată că, înaintea separării materiale, contrariile și sexele erau grupate într-o singură manifestare sau ființă, pe care ocultiștii o numesc Androginul arhetip (Shiva-Shakti, în sanscrită), formată din două pãredre (fiecare dintre cele două jumãtãți ale unei constituții oculte).

Androginul arhetip, Mamă și Tată al universului, acționând în creatură, prin două forțe opuse și complementare, creatoare și formatoare, pozitivă și negativă, bărbat și femeie, atașate la o unitate arhetip originală, era reprezentat de discul înaripat al Egiptenilor, format din două aripi deschise și atașate la un disc central. Acest disc înaripat sau Houd egiptean (fig. 1 A) era simbolul «Dumnezeului fără de formă, al cărui nume este un mister», exprimat sub formă figurativă și numerică. Cercul sau discul central este Unicul, Absolutul, Infinitul, Eternul. Cele două aripi reprezintă binarul androginic, arhetipul acționând în cele trei zone: aer, pământ, apă. După cum se vede, aceste aripi sunt constituite dintr-un rând de pene sau fulgi, pentru ființele ce zboară în atmosferă; apoi dintr-un rând de blană, pentru ființele terestre și, în al treilea rând, dintr-un rând de solzi, pentru ființele ce trăiesc în apă. Ființele din domeniul ceresc sau al focului sunt cuprinse în discul central. Cei doi șerpișori adăugați aripilor, de fiecare parte a discului central, figurează cele două curente cosmice, pozitiv și negativ, masculin și feminin, solar și lunar, reunite și sudate pe unitatea originală, într-o singură treime, adică de o ființă. Când se materializează într-o unitate individuală, aceasta devine constituția cuaternară a ființelor.

Omul original, Kadmon sau Adamul cosmic, numit și om colectiv sau ezoteric, polariza în el, precum Dumnezeu, toate forțele contrare, fiind în același timp bărbat, femeie sau androgin, lucru ce reiese cu destulă claritate din Facerea biblică. Prezența simultană a celor două principii, masculin și feminin, făcea din el un primitiv. Separația celor două principii a creat în ambele dorința și pasiunea unității, care se numește iubire. Aceasta, în manifestarea ei cea mai desăvârșită, poartă numele de monogamie, făcând una și aceeași ființă din bărbatul și femeia uniți prin căsătorie, care în viața de după moarte vor deveni ființe asexuate. Texte hermetice, biblice, evanghelice și diverse observații demonstrează exactitatea acestor învățături ale științei oculte. Omul sau Adam cel primitiv a fost conceput inițial ca o unitate androgină, rezultat al unei prime etape a creației, un fel de adaus spiritual într-o formă organică rezultată din evoluția anterioară a ființelor.

Omul era androgin pentru că era asemenea lui Dumnezeu.
Abia mai târziu a fost separat bărbatul de femeie.”⁵

⁵ *Ocultism. Manualul bunului creștin*, volum online, p. 107,
<https://www.scribd.com/document/540456450/%C5%9ETIIN%C5%A2%C4%82-OCULT%C4%82-P-D-F>.

1.11 Antroposofie – Înălțarea, simbolistică antroposofică

Pictură în stil budist, tangka și mandala. A se vedea anexele, în care avem o zeitate de tip Buddha și bodhisattva în jurul acesteia.

1.12 Antroposofie – Sf. Ioan Botezătorul, reîncarnarea lui
Arsenie Boca

Text antroposofic:

„Acum **Buddha** se afla în Nirmanakaya sa, radia asupra Copilului Iisus aparținând liniei nathanice și continua propovăduirea sa prin vocea lui Ioan Botezătorul. Căci Ioan Botezătorul vorbea sub inspirația lui Buddha când spunea, de exemplu.”

„În secolele cinci-șase înaintea erei noastre a trăit în India un om care era fiul regelui Sudhodana și care se chema **Buddha**. Și apoi, mai târziu a existat un om care se numea **Ioan Botezătorul**. El nu ar discerne legătura care-i unește pe unul cu altul, căci această legătură nu este vizibilă decât în lumea spirituală.”

1. Erminie antroposofă:

Comentariu:

1. A. Boca se așază lângă Hristos, pe Tabor, în calitate de reîncarnat, nu în calitate artistică.
2. Aceeași idee a reîncarnării și evoluției sale o găsim și în chipul Sfântului Ioan Botezătorul.
3. Florile de lotus, organele senzoriale și evoluția și reîncarnarea sunt regăsite în icoana Sfântului Ioan Botezătorul.
4. Arsenie Boca hulește pe Sfântul Ioan Botezătorul, spunând că este unul și același cu sfântul, dar și că este sub inspirația lui Buddha, în una dintre cele mai mari hule ale istoriei Bisericii.

2. Texte antroposofice:

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ MARCU

GA 139

CONFERINȚA a III-a

Basel, 17 septembrie 1912

„Încă de la începutul Evangheliei după Marcu găsim figura impunătoare a Botezătorului. Ieri am arătat importanța acestei personalități și contrastul semnificativ în raport cu Christos Iisus însuși. Când lăsăm să acționeze asupra noastră Evanghelia după Marcu în toată simplitatea ei,

această personalitate a Botezătorului ne face o impresie profundă. Dar numai dacă o abordăm în lumina științei spiritului, ea ni se dezvăluie în toată măreția. Am făcut cunoscut în mai multe rânduri faptul că **Ioan Botezătorul** trebuie privit, chiar în sensul Evangheliei – căci noi știm că acest lucru este exprimat clar în Evanghelie –, ca **o reîncarnare a profetului Ilie** (vezi Matei 11, 14). Pentru a pătrunde mai adânc bazele pe care se întemeiază creștinismul și Misteriul de pe Golgota, vom privi din punct de vedere spiritual-științific figura lui Ioan Botezătorul în legătură cu profetul Ilie. Nu ne vom opri decât scurt timp asupra acestei ultime personalități, fiindcă am vorbit deja despre ea în detaliu cu ocazia ultimei Adunări generale a Secțiunii germane a Societății teosofice din Berlin [[Nota 13](#)].”

Rudolf Steiner

EVANGHELIA DUPĂ LUCA

GA 114

CONFERINȚA a VI-a

Misiunea poporului evreu. Învățătura lui Buddha despre înnobilarea ființei interioare a omului și învățătura cosmică a lui Zoroastru. Ilie și Ioan Botezătorul

Basel, 20 septembrie 1909

„Nirmanakaya lui Buddha a acționat deci asupra dezvoltării Eului lui Ioan Botezătorul așa cum forțele spirituale au acționat altădată asupra lui Ilie. Pe atunci, individualitatea lui Ilie era în anumite perioade răpită, în stare de extaz; Dumnezeu îi vorbea atunci, umplând Eul său de o forță reală, pe care Ilie o putea după aceea răspândi în jurul său. Acum, era din nou prezentă o ființă spirituală care, sub forma Nirmanakayeii lui Buddha, plana deasupra lui Iisus, aparținând liniei nathanice. Aceasta este ființa care acționează asupra Elisabetei, înainte de nașterea lui Ioan Botezătorul, și care, în a șasea lună de sarcină, a mișcat embrionul copilului ei, trezind acolo Eul. Datorită faptului că se găsea acum mai aproape de Pământ, această forță a putut face să se nască nu o simplă inspirație, ci cu adevărat forma Eului lui Ioan Botezătorul. Sub influența vizitei pe care a făcut-o Elisabetei cea care se cheamă aici Maria, Eul lui Ioan Botezătorul a tresărit. Iată cum Nirmanakaya lui Buddha a intervenit pentru a trezi până în substanța fizică Eul celui care fusese Ilie, Eul actual al lui Ioan Botezătorul.

Ce a rezultat din aceasta?

Așa cum celebrele cuvinte pronunțate de Ilie în secolul al nouălea înaintea erei noastre erau într-adevăr cuvintele lui Dumnezeu, cum gesturile mâinii sale erau într-adevăr gesturi ale lui Dumnezeu, tot așa trebuia să fie și

în cazul lui **Ioan Botezătorul**, fiindcă în el re trăia ceea ce fusese prezent în **Ilie**. Ceea ce exista în **Nirmanakaya** lui **Buddha** acționa ca o inspirație în **Eul** lui **Ioan Botezătorul**; ceea ce se arătase păstorilor și care plana deasupra **Copilului Iisus** aparținând liniei **nathanice** prelungea acțiunea sa până în persoana lui **Ioan Botezătorul** și propovăduirea acestuia a fost înainte de toate o reînviere a propovăduirii lui **Buddha**. Aici s-a întâmplat ceva aparte care trebuie să acționeze profund asupra sufletului nostru, dacă ne reamintim predica de la Benares, în care **Buddha** vorbește de suferințele vieții și de o eliberare posibilă prin Cărarea octuplă spre care trebuie să tindă sufletul. **Buddha** a indicat atunci ceea ce recunoaște drept Cărarea octupdă.

Pe atunci, el își continua adesea predica spunând: «Până în prezent ați primit **învățăturile brahmanilor, care-și spuneau descendenți direcți ai lui Brahma**. Din cauza acestei origini ilustre, ei se pretindeau superiori celorlalți oameni. Ei afirmau că valoarea individului depinde de ereditatea sa. Dar eu vă spun că valoarea cuiva depinde de ceea ce face el din el însuși, și nu de ceea ce i-a fost dat de strămoșii săi. Dacă el este demn să primească marea Înțelepciune cosmică, aceasta depinde de ceea ce el a făcut din el însuși în calitate de individ». Prin aceasta, **Buddha** își atrăgea furia brahmanilor, fiindcă el scotea în evidență meritul individual și pentru că spunea: «Într-adevăr, vă spun vouă, ceea ce este important nu este să-ți spui brahman, ci să te purifici prin propriile tale eforturi». Acesta este sensul – dacă nu litera – numeroaselor discursuri ale lui **Buddha**. Apoi el continua, în general, arătând că omul, când înțelege lumea suferinței, poate resimți milă, poate aduce ajutor și consolare, poate participa la destinul semenului său, fiindcă el știe că resimte aceeași suferință și durere.

Acum **Buddha** se afla în **Nirmanakaya** sa, radia asupra **Copilului Iisus** aparținând liniei **nathanice** și continua propovăduirea sa prin vocea lui **Ioan Botezătorul**.

Căci Ioan Botezătorul vorbea sub inspirația lui Buddha când spunea, de exemplu: „Voi care vă mândriți atât că sunteți descendenții celor care, fiind în serviciul forțelor spirituale, sunt numiți «copiii șarpelui», voi care vă lăudați că posedați «înțelepciunea șarpelui» cui o datorați voi? Voi credeți că purtați roadele pocăinței atunci când spuneți: Noi îl avem pe Avraam ca tată”. Și **Ioan Botezătorul** continuă predica lui **Buddha**: «Nu spuneți că voi îl aveți pe Avram ca tată, ci fiți oameni adevărați, acolo unde vă aflați în lume. Un om adevărat poate apărea în locul pietrei pe care stă piciorul vostru. Într-adevăr, Dumnezeu poate trezi copiii lui Avraam chiar din pietre» (Luca 3, 7–8). **Ioan Botezătorul** mai spunea, tot în spiritul lui **Buddha**: «Că cel care are două haine să dea una celui care nu are nici una» (Luca 3, 11). Ei au venit la el și l-au întrebat: «Învățătorule, ce trebuie să facem noi?» (Luca 3, 12), la fel cum altădată călugării veniseră la **Buddha**, punându-i aceeași

întrebare. Toate cuvintele sale ar putea fi atribuite lui Buddha sau considerate ca o continuare a acestora.

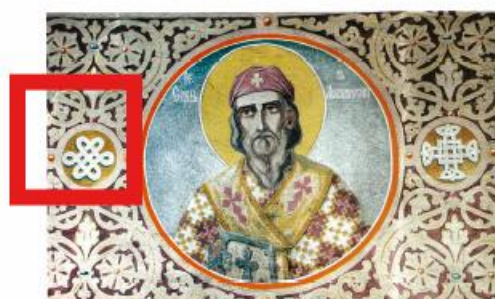
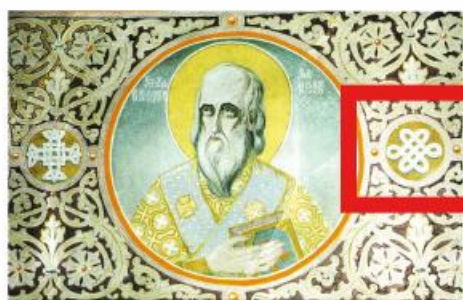
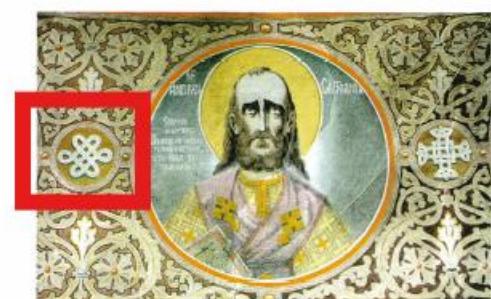
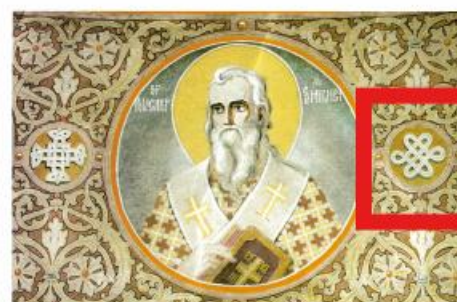
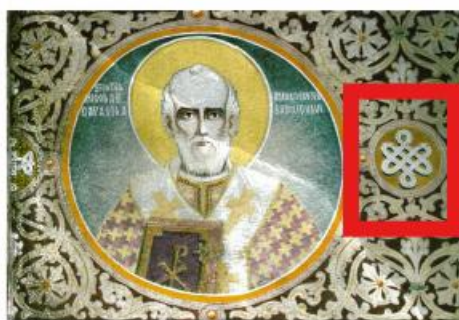
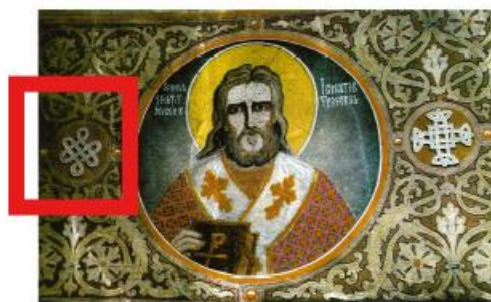
Iată cum se prezintă aceste entități pe planul fizic la răscrucea de vremuri. Așa învățăm să vedem în ce constă unitatea religiilor și revelațiilor spirituale date omenirii. Ceea ce a fost Buddha, noi nu aflăm ținându-ne de tradiție, ci ascultând ceea ce a spus el în realitate. Cu cinci, șase secole înaintea erei noastre, Buddha a vorbit așa cum știm din predica de la Benares. Dar vocea sa n-a amuțit; el mai vorbește încă, chiar și atunci când nu mai este încarnat, acolo unde își trimite inspirațiile prin Nirmanakaya sa. Prin gura lui Ioan Botezătorul, noi auzim ceea ce el vrea să ne spună șase sute de ani după ce trăise într-un corp fizic. Aceasta este „unitatea religiilor”. Fiecare religie trebuie situată, în cursul evoluției umane, la locul său exact și regăsind acolo ceea ce ea are viu și nu ceea ce este mort, căci totul continuă să evolueze. Iată ce trebuie să învățăm să înțelegem. Cel care refuză să recunoască cuvântul lui Buddha în gura lui Ioan Botezătorul este asemănător cu un om care, văzând sămânța unui trandafir, apoi planta care a lăstărit și a înflorit, ar refuza să admită că acest trandafir a luat naștere din această sămânță și ar spune: «Dar aceasta este cu totul altceva». Ceea ce era viu în sămânță a înflorit acum în trandafir; și ceea ce era viu în predica de la Benares a înflorit pe malul Iordanului în predica lui Ioan Botezătorul.

Astfel, noi am făcut cunoștință în ființa ei cu altă individualitate, pe care o întâlnim în acel timp și despre care vorbește Evanghelia lui Luca atât de insistent. Învățăm să înțelegem Evangheliile numai dacă ne ridicăm încetul cu încetul la înțelegerea cu adevărat a fiecărui cuvânt al acestora, așa cum a fost intenția autorilor lor. În introducerea sa, Luca ne spune că vrea să ne redea comunicările «celor care erau clarvăzători». Dar acești clarvăzători au văzut adevăratele evenimente, așa cum s-au revelat ele din epocă în epocă; ei nu au văzut numai ceea ce s-a întâmplat pe planul fizic. Cel care nu ar vedea decât aceasta ar putea spune: **«În secolele cinci-șase înaintea erei noastre a trăit în India un om care era fiul regelui Sudhodana și care se chema Buddha. Și apoi, mai târziu, a existat un om care se numea Ioan Botezătorul». El nu ar discerne legătura care-i unește pe unul cu altul, căci această legătură nu este vizibilă decât în lumea spirituală.** Luca ne spune însă că el povestește ceea ce a fost «văzut» de vizionari. Nu este suficient să citești cuvintele textelor religioase; aceste cuvinte trebuie să învățăm a le citi în sensul adevărat. Pentru aceasta trebuie să intuim foarte clar individualitățile despre care este vorba în aceste documente. Ele pot fi percepute cu adevărat intuitiv în sufletele noastre numai dacă știm tot ce a contribuit la formarea lor.”

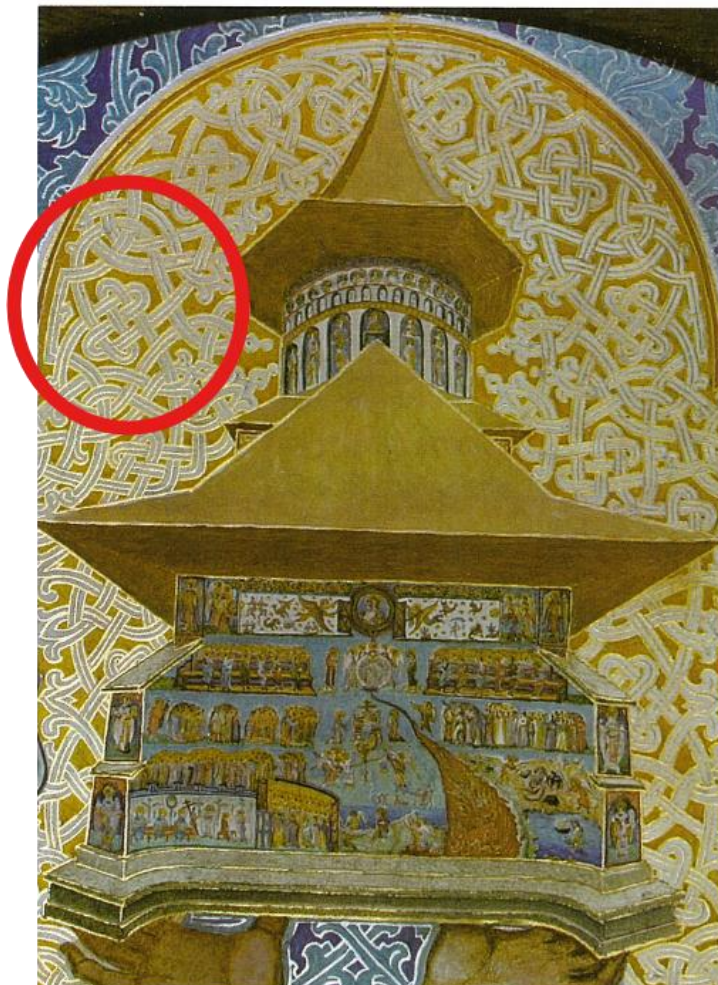
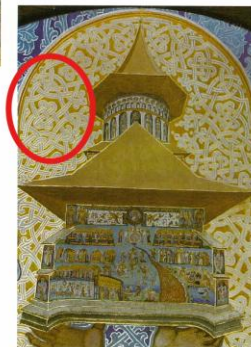
1.13 Antroposofie – Simbol budist prezent în pictură: nodul etern sau nodul mistic, simbol al cauzei și efectului

Toate icoanele sunt bordate cu două variante ale nodului mistic tibetan (unul din cele opt simboluri majore), **simbol al cauzei și efectului**, adică al dogmei hinduiste și budiste a evoluției și reîncarnării.

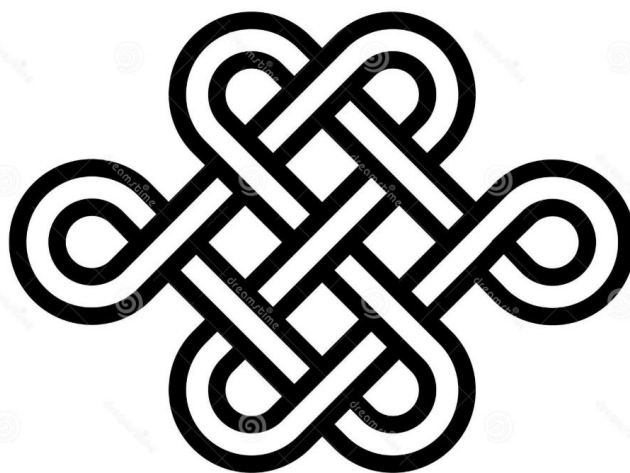

Biserica este pictată cu un fundal al nodului mistic tibetan, cauză și efect. Simbolizează că Biserica este acest lăcaș în care evoluția – cauza și efectul – sunt lucrare în Ortodoxie.

Mai jos, este o imagine a nodului mistic tibetan, unul din cele opt simboluri majore budiste:

â

CELE OPT SIMBOLURI TIBETANE

Nodul infinit (Endless Knot) – budismul tibetan

„Nodul etern **este explicativ pentru cauză și efect**. De asemenea, reprezintă interacțiuni. Acest simbol este caracterizat de linii împletite într-un model închis. Acest model închis semnifică relația dintre toate întâmplările sau fenomenele din această lume. De asemenea, implică dependența reciprocă a vieții seculare și a doctrinelor religioase. Ca **simbol al cauzei și efectului**, înseamnă că ceea ce se întâmplă are o cauză care îl produce și că evenimentele au relații între ele. Dacă înțelegeți clar implicațiile acestui simbol, veți deveni înțelepți și luminați în viață.

Nodul etern simbolizează mintea lui Buddha. Acesta înfățișează înțelepciunea sa veșnică, precum și compasiunea sa nesfârșită. Ca simbol care reprezintă învățăturile lui Buddha, arată cele douăsprezece verigi și continuitatea originii interdependente. Aceste douăsprezece verigi de origine interdependentă, la rândul lor, declanșează **realitatea existenței ciclice**. În sensul său general, descrie natura reală a acestei lumi și că **tot ceea ce este în această lume este corelat**. Fiecare există doar ca parte integrantă a **rețelei karmei și a efectelor sale inevitabile**.⁶

Link:

1. https://hathorbooks.ro/p-4219-pandativ-nodul-mistic-tibetan?srsId=AfmBOooq6RoGzoGWxIL7tD7ua4NYbqoFkdYk-y_8BdAVxuv5XbiJjsh
2. <https://ro.dreamstime.com/sigla-pentru-tatuaj-tibetan-etern-f%C4%83r%C4%83-sf%C3%A2r%C8%99it-cu-nod-izolat%C4%83-pe-fond-alb-ilustrare-vectorial%C4%83-image354513959>

⁶ <https://www.stonemania.ro/cele-opt-simboluri-tibetane/>.

3. <https://www.magazin-fengshui.ro/categorie/nodul-mistic-fengshui/?srsltid=AfmBOorgtzk4w6y7bOFl3eIf2dmoumJvYQB-WBcVuvM4Wluouvq4Tg>

1.14 Antroposofie – Simbolism budist-hinduist: lotusul reîncarnării și cel al evoluției, prezenți la Nașterea Domnului și în icoanele cu Hristos Prunc

„În budism, **lotusul este un simbol al trezirii lui Buddha** și o reamintire a faptului că toate ființele au același **potențial de a atinge iluminarea**. Lotusul crește din noroi și se ridică la suprafața apei pentru a înflori în frumusețe și puritate, la fel și **omul poate dezvolta virtuțile unui Buddha** și se poate ridica deasupra dorinței și atașamentului pentru a dezvălui adevărata natură.

Stadiul florii de lotus reprezintă etapele căii spirituale. De exemplu, un boboc închis este sinonim cu începutul călătoriei. O floare parțial deschisă indică parcurgerea căii. O floare complet înflorită semnifică sfârșitul călătoriei – iluminarea.

Lotusul înflorește abundent în fiecare aspect al artei și literaturii budiste din toate culturile. Una dintre cele mai importante reprezentări ale lotusului în literatură este Sutra Lotusului. Florile de lotus vin în multe culori diferite și fiecare culoare are o semnificație diferită.” ⁷

„Lotusul este, de asemenea, considerat întruchiparea perfecțiunii în diferite religii asiatice, cu referiri speciale la budism și hinduism. Calitatea sa unică **simbolizează omul care se ridică din întunericul lumii către un nou mod de gândire și de viață.**

În tradiția budistă, simbolul florii de lotus reprezintă eliberarea și ascensiunea deasupra dorințelor materiale. Potrivit [budismului](#), este **calea spre iluminarea spirituală**. Faptul că **floarea crește cu rădăcinile în noroi, dar se îndreaptă în sus, simbolizează aspirația către lumină**. Ce simbolizează floarea de lotus? Aceasta reprezintă călătoria de la întuneric către lumina cunoașterii și a înțelepciunii.

Conform unor legende budiste, Buddha s-a născut dintr-o floare de lotus.

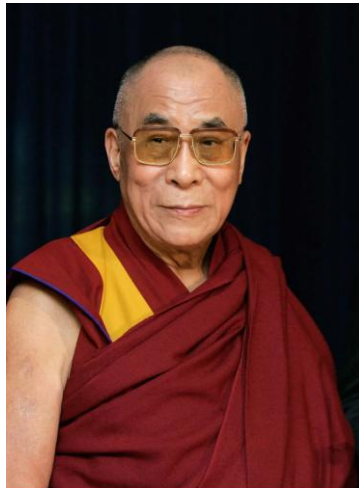
În tradiția hindusă, locul unde înflorește lotusul (ape întunecate și murdare) reprezintă oamenii înțelepți și spirituali care își îndeplinesc menirea vieții fără nicio dorință materială sau emoțională. Această calitate permite **omului să rămână neafectat de bucuriile și câștigurile lumii materiale, atingând astfel perfecțiunea spirituală**. În tradiția hindusă, locul în care înflorește lotusul – apele întunecate și tulburi – simbolizează persoanele înțelepte și spiritual luminate, care își îndeplinesc menirea fără a fi influențate de dorințe materiale sau emoționale. Această capacitate permite omului să rămână neafectat de plăcerile și câștigurile lumii materiale, atingând astfel perfecțiunea spirituală.” ⁸

⁷ <http://www.buddhistsymbols.org/lotusflowers.html>

⁸ <https://www.omyoki.com/ro/g%C3%A2nduri-despre-stilul-de-via%C8%9B%C4%83-de-c%C4%83l%C4%83torie/floare-de-lotus/>

1.15 Antroposofie – Adevăratul botez este cel budist. Preotul adevărat este Dalai-Lama (budism). Roata budistă a ciclului vieții și reîncarnării (budism)

<https://www.tibetoffice.ch/der-14-dalai-lama/>

<https://www.britannica.com/biography/Dalai-Lama-14th>

1.16 Antroposofie – Hristos ieșit din cercul reîncarnărilor (budism), nodul budist cauză și efect, *vesica piscis*

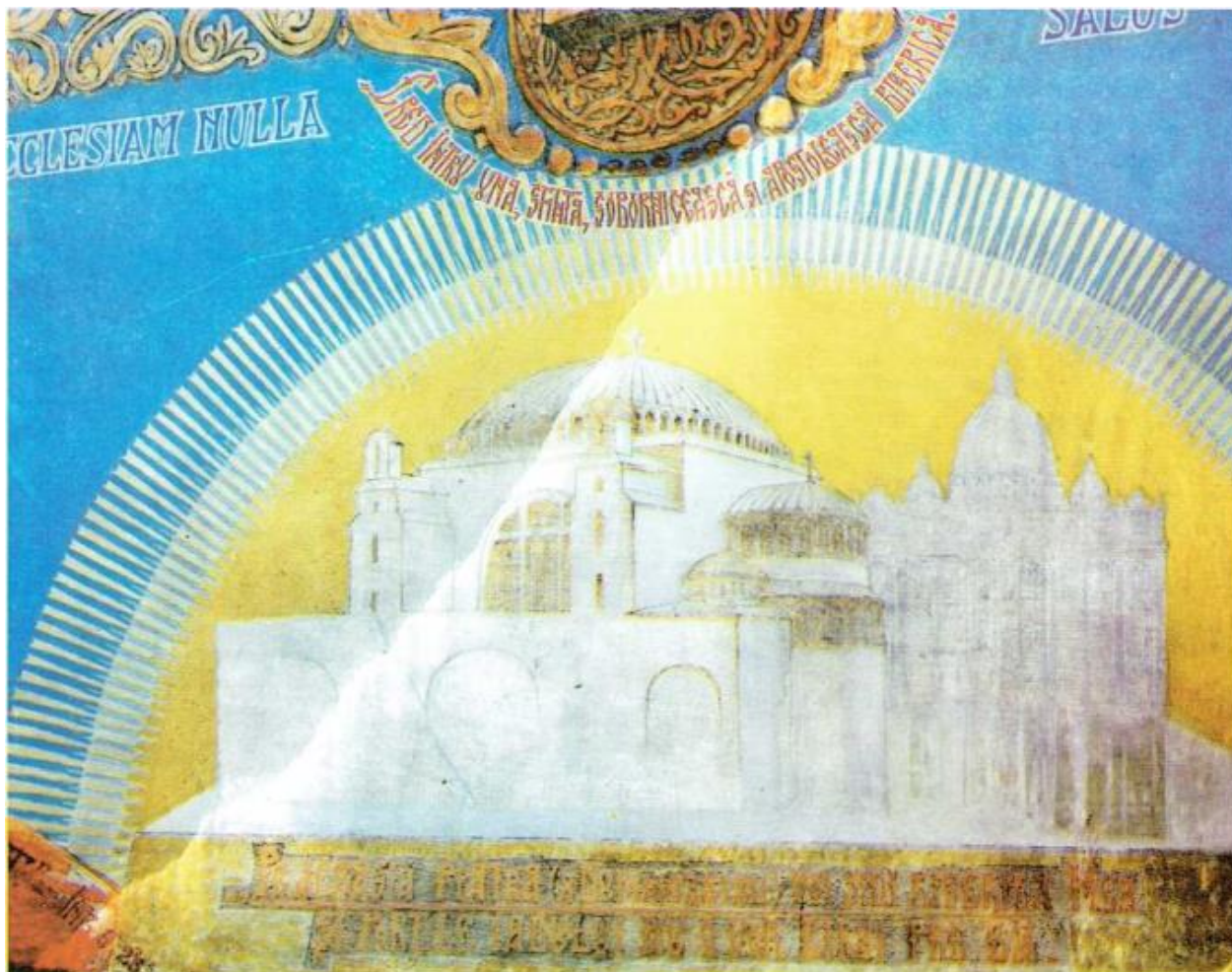

1. Erminie antroposofică:

Comentariu:

1. Hristos a ieșit din ciclul reîncarnărilor și este peste curcubeul/cercul vieții, roata vieții, ieșind din acest cerc.
2. Forma geometrică poate fi considerată și ca *vesica piscis* („vezică de pește”), în antroposofie „această geometrie sacră ocupând un loc apate ca simbol al originilor cosmice și al echilibrului spiritual”.

1.17 Antroposofie – Toate religiile sunt una, relativism hindus. Ortodoxia este integrată de Boca în hinduism-budism-antroposofie

1. Erminie antroposofică:

Comentariu:

1. Conform relativismului hindus și budist, toate religiile sunt una, sunt experiențe importante, dar nu se deosebesc între ele.
2. Conform lui Rudolf Steiner, creștinismul are o importanță aparte în antroposofie.
3. Arsenie Boca folosește relativismul hindus și concepția lui Steiner și afirmă că și catolicismul și Ortodoxia sunt egale, fiind în același spirit antroposof. Despre celelalte credințe, le acceptă cu mare lejeritate, la fel ca și Steiner – hinduismul.

1.18 Antroposofie – Profetie telefon mobil, preluare Steiner

1. Erminie antroposofică:

Comentariu:

1. Hristos a ieșit din ciclul reîncarnărilor, și este peste curcubeul/cercul vieții, roata vieții, ieșind din acest cerc.
2. Un clip de pe YouTube ne arată cum A. Boca a preluat de la R. Steiner discuția despre dependența de telefoanele mobile, în 1920.

Link: https://www.youtube.com/shorts/ui_N4VTDsuQ.

2. Drăgănescu, coroborat în *Cuvinte vii* și în *Cărarea Împărăției*

2.1 Reîncarnare și evoluție. Ilie-Ioan

Rudolf Steiner, *Evangelhia după Marcu* ⁹:

P. 64. „**Spiritul lui Ilie, care acționa de asemenea în Ioan Botezătorul**, ni se arată în adevărata lumină numai când avem în vedere acest aspect. El ne apare ca spiritul însuși al poporului evreu, al poporului Vechiului Testament. Dar ce fel de spirit este acesta? [...] Faptul că acest spirit, care plutea oarecum deasupra oamenilor și a istoriei lor, trebuia să-și facă tot mai mult intrarea în fiecare piept omenesc, constituia marele eveniment pe care îl anunța însuși Ilie-Ioan când spunea, în timp ce boteza [...]”

P. 65. „Date fiind aceste împrejurări, putem foarte bine să ne așteptăm ca **în Ioan Botezătorul să se arate într-un fel ceva asemănător cu ceea ce am observat la Ilie**; și anume, ceva ce este mai mult decât personal lui Ioan Botezătorul, ceva ce depășește această personalitate individuală și acționează peste aceasta, ca o aură, ca o atmosferă ce trăiește printre oamenii în mijlocul cărora se află. Așa cum **Ilie acționa ca o atmosferă, la fel ne putem aștepta ca el să acționeze în Ioan Botezătorul**, ca o atmosferă. Ne mai putem aștepta și la altceva: ca **entitatea spirituală a lui Ilie, care acum este legată de persoana lui Ioan Botezătorul**, să continue să acționeze spiritual și când acesta încetează de a mai fi. Or, ce urmărește această ființă spirituală? Ea vrea să pregătească drumul lui Christos. Este deci posibil ca Ioan Botezătorul să dispară fizic, dar ființa sa suprasensibilă să rămână, ca atmosferă spirituală [...] Cu alte cuvinte, se poate spune: **Ioan Botezătorul nu mai este acolo, dar spiritul lui Ilie care trăia în el este prezent** și în atmosfera rămasă după plecarea lui Christos [...]”

Pp. 66-67. „Fiindcă ei își pierduseră maestrul, fiindcă nu-l mai aveau pe Ioan Botezătorul, de care se spune că tocmai îi îngropaseră corpul decapitat. [...] Nu se poate exprima mai clar că Christos îi învăța pe ucenicii lui Ioan Botezătorul. El îi învață fiindcă spiritul lui Ilie, care era în același timp spiritul lui Ioan Botezătorul, acționa încă printre ei. [...] Am spus în mai multe rânduri că **sufletul lui Ilie-Ioan a reapărut în persoana pictorului Rafael**. [...] Nu putem presimți oare și la Rafael această **aură a lui Ilie-Ioan** ce plutește în jurul lui, că și în cazul lui există ceva asemănător ca și la ceilalți doi [...] Aș vrea să vorbesc de ea nu numai din punct de vedere al personalității lui Ioan Botezătorul, ci ținând cont de **întreaga entitate Ilie-Ioan**, iar pentru

⁹ Rudolf Steiner, *Evangelhia după Marcu*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2006.

aceasta aş vrea să descriu evoluția pe care a parcurs-o sufletul lui Ilie-Ioan în Rafael.”

P. 73. „Sensul profund al Evangheliei după Marcu este acesta: să arate cum ființa lui Christos pătrunde, umple complet persoana fizică a lui Iisus din Nazaret și că ea acționează în ceea ce noi recunoaștem a fi Eul general omenesc. [...] De la primele capitole ale Evangheliei după Marcu, figura lui Christos ne apare într-un fel ca opunându-se celei a lui Ilie-Nabot și chiar celei a lui **Ilie-Ioan**”

P. 117 „Buddha este deci urmașul lui Krishna. Tot așa, Ioan Botezătorul este înaintemergătorul lui Christos Iisus.”¹⁰

Arsenie Boca, *Cuvinte vii* (p. 271-273):

„(a) Despre reîncarnare - Ierom. Arsenie Boca, *Cuvinte vii*

TAINA LUI ILIE ȘI IOAN:

Fiul Zahariei știm că a fost Ioan Botezătorul. (Cine știe, dacă tatăl său ar fi știut că pentru copilul acesta va avea să moară ucis între templu și altar, oare l-ar mai fi cerut ? – E o rânduială că noi nu știm viitorul: am zădărnici rânduieli providențiale.)

[Vorbește aici despre karmă?]

Dar Ioan era reîntruparea lui Ilie ? „Cu duhul și puterea lui Ilie” n-ar putea merge și altcineva, de pildă Ioan ?

A fost un singur suflet, o dată în Ilie, a doua oară în Ioan? Ar fi prin urmare vieți succesive? „Reîncarnarea” ar avea baze în Revelație?

Astea-s întrebările și misterul. Când Ioan a trimis din temniță o întrebare lui Iisus, cu prilejul acesta Iisus a mai precizat despre Ioan: „Ce-ați ieșit să vedeți? – un prooroc? Da, zic vouă, și mai mult decât un prooroc. Căci el este acela de care s-a scris: «Iată eu trimit înaintea feții tale pe îngerul meu, care va pregăti calea Ta înaintea Ta»”.

Deci Ioan era Ilie sau era înger; sau Ilie era înger? Dacă după înviere toți vom fi ca îngerii, atunci răpirea lui Ilie la Cer să fi fost cauza transformării (strămutării – deși nu corespunde nici cuvântul acesta -) unui om în înger?

Îngerii și oamenii sunt ordine distincte. Dogmatic. Dar dacă Dumnezeu poate și din pietre să facă fii lui Avraam, sau pe măgărița lui Balaam să vorbească omenește? – Cine-I poate pune hotare? Că nu putea să fie înger mai înainte de aceea ne stau mărturie și cuvintele lui Iacov: „Ilie, om păcătos asemenea nouă a fost, dar cu rugăciune s-a rugat...” (Iacov 5,17).

¹⁰ Ibidem.

Dar ce mai înțelegem atunci prin „înger”? Întâi înțelegem faptele cerești, cetele îngerilor. Al doilea înțeles e cel de „trimis” al lui Dumnezeu – cu o misiune.

Dar în ce privește pe Ioan Botezătorul, echivalența înger = trimis începe să nu mai fie mulțumitoare. Cuvintele: „Iată Eu trimit pe îngerul Meu înaintea feței Tale”, ar fi știrbite din înțeles.

Apoi, la Schimbarea la Față a Domnului, vin de față și vorbesc cu Iisus, Moise și cu Ilie. Moise din iad. Ilie – din Rai sau din iad? Dacă considerăm pe Ilie independent de Ioan, atunci a venit din Rai. **Dacă Ioan era Ilie**, atunci știm din Predanie că Ioan a fost înaintemergător al Domnului și în iad; în cazul acesta și Ilie a venit din iad.

[Notă: a se vedea Anexa, în care Rudolf Steiner discută în *Evanghelia după Marcu* despre Ilie-Ioan, dar și despre Schimbarea la Față.]

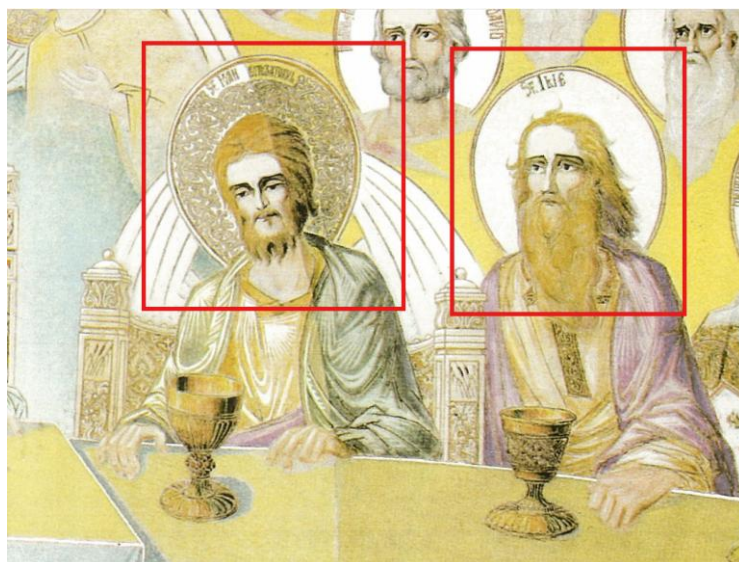
Că Ioan a fost înger sau era Ilie transformat de Rai în înger rămâne iarăși o întrebare: de ce Ioan e reprezentat în icoane de Biserica veche, îndată după tăierea capului (și cu el pe tava Irodiadei) printr-un Ioan cu aripi: – semnele firii îngerești? **Deci îngerii pot reveni pe pământ în trupuri pământești, ori de câte ori sunt trimiși?**

Reîncarnarea lor (deși numai unul, Ilie sau Ioan pune „problema” așa, – ca să nu generalizăm) nu mai e propriu-zis doctrina indiană a reîncarnării. [...]

Lăsat-am întrebările să se ciocnească de toate stăvilarele tainei și să-și dovedească zădărnicia, izbindu-se de limitele îngăduiului. Dincolo este împărăția marilor taine ale existenței. Dumnezeu ține ascunse în mister rânduieli neștiute de îngeri și oameni”.¹¹

Arsenie Boca, Drăgănescu:

¹¹ Marius Mihael, *Arsenie Boca, Vrajitor*, p. 9-10.

Concluzie:

Tipologia aceasta de excurs se numește **„investigație ocultă”**, după cum vom vedea la Rudolf Steiner, care face un excurs identic: „Biblia pare deci să ne spună că Nabot a fost omorât de Izabela; Izabela însă nu a declarat că vrea să-l omoare pe Nabot, ci că îl va omorî pe Ilie. Faptele deci nu concordă. Aici intervine **investigația ocultă** și ne dă cheia enigmei” („Evanghelia după Marcu” (conferința „Profetul Ilie în lumina investigației oculte”), p. 61). Același mod de gândire, de abordare asupra discuției. Adică presupuneri în diferite direcții, stilul lui Rudolf

Steiner și al lui A. Boca, de discutare a subiectului, fiind identice. În cartea de teologie ortodoxă avem astăzi ceea ce se numește „investigație ocultă”.

Arsenie Boca știe foarte bine teza antroposofică a entității Ilie-Ioan, pe care o explică foarte precis. Cunoaște foarte bine lucrarea lui Steiner, „Evanghelia după Marcu”, menționându-i și pe Moise și pe Ilie, care și aceștia apar în discuție. Mai târziu, la Drăgănescu, reia discuția în mod grafic, scena Schimbării la Față fiind pictată cu simbolism antroposofic.

O discuție de tipul Ilie-Ioan-Boca este imposibilă și inacceptabilă în Ortodoxie. Un astfel de teolog nu poate fi băgat în apropierea unei discuții de cinstire, nu poate fi asociat cu un context de venerare, fiind rătăcit deplin de dogma Bisericii. Conceptul de spirit rupt de trup, reîncarnat, în evoluție, ca principiu de bază al teosofiei-antroposofiei, îl găsim discutat aici, și asumat la Drăgănescu, adică și aici.

Nu sunt singurele concepte de antroposofie pe care le stăpânește impecabil, negăsindu-se la el vreo urmă de greșeli pe această parte, dând dovadă de o precizie desăvârșită în doctrina ezoterică menționată.

2.2 Spiritism – hinduismul este bazat pe spiritism, comuniunea cu spiritele morților, concepție regăsită la A. Boca

Arsenie Boca, *Cărarea Împărăției*:

La vrăjitoare, cere din morți pe Samuil pe care nu-l ascultase când a trebuit. Iată în ce fel aduce Dumnezeu strâmtoarea peste om, ca odată, totuși, așa să prețuiască sfatul, încât și din morți ar fi în stare să cheme pe aceea pe care nu i-a ascultat la vreme. [...]

Așadar, fărădelegea vorbirii cu morții, sau spiritismului, are vechime mare. În zilele noastre, a ajuns o adevărată modă de lume mare, și, fiind cea mai subțire dintre amăgiri, e și cea mai primejdioasă rătăcire. Să fim înțeleși: biserica nu tăgăduiește spiritul spun, ci-l oprește. [...]

Spiritul care vine nu poate aduce nici o probă îndeajuns de convingătoare despre ființa sau identitatea sa. [...]

Spre documentarea celor de mai sus, aducem în sprijin cartea unui medic despre *Științele oculte și dezechilibrul mintal*. Cartea aceasta are meritul că aduce și răspunsurile ocultiştilor, spiritiştilor și a câtorva orientaliști de seamă. [...]

Iată răspunsul unei orientaliste (D-na H. Blavatsky): „Cele mai bune, cele mai puternice medii au suferit de pe urma experiențelor în sufletul și în trupul lor.” [...]

Un spiritist încercat (Stanislas de Gnaita) atrage aminte: „poți vedea că nu tăgăduiesc cu prejudecată prețul spiritelor.” [...]

Alt spiritist (Allan Kardec) răspunde cam aceleași: „una dintre cele mai mari primejdii ale mediumității (însușirea ce-o au unele persoane de-a intra, chiar fără voie, în legături cu spiritele – însușire care e datorită unei inaderențe normale a sistemului nervos la lumea reală) e obsesia, adică stăpânirea pe care anumite spirite o pot exercita asupra mediilor...”

În vremea noastră circulă multe cărți care cuprind comunicări de dincolo. Aceste comunicări, mai ales celor care se dau pe sine a fi din partea sfinților sau chiar ale Mântuitorului Însuși, fără voie ne conduc la comparația lor cu Sfintele Evanghelii.”

Rudolf Steiner, *Taina Sfintei Treimi*:

GA 214

Unsprezece conferințe, ținute la Dornach, Oxford și Londra,

între 23 iulie și 30 august 1912

„Aș dori să vă fac cunoscute unele particularități ale **comunicării cu morții**. Mai întâi, nu este posibil să comunici cu morții decât dacă te poți transpune în capacitatea lor de amintire despre lumea fizică. Morții mai păstrează o legătură cu vorbirea umană, chiar cu limba pe care au vorbit-o aici, pe Pământ. Dar atitudinea lor față de limbă se modifică. Astfel, se observă, când comunicăm cu un mort, că acesta nu mai are nici o înțelegere, nici cea mai slabă înțelegere, pentru substantive. Poți adresa substantive unui mort, dar el pur și simplu nu le aude. În schimb, mortul păstrează un timp destul de îndelungat înțelegerea pentru toate cuvintele ce desemnează acțiuni.

De regulă, obții o înțelegere cu mortul numai dacă te pricepi să-i pui întrebări. Uneori trebuie să procedezi în așa fel, încât să trăiești împreună cu el ceva foarte concret – căci după moarte imaginile din sufletul său sunt mai mult reprezentări abstracte –, așadar, trebuie să te concentrezi asupra unui lucru care este o viață concretă, reală, pe care aici, în viață fiind, o iubea foarte mult; numai așa te poți apropia treptat de mort.

De obicei, nu primești imediat un răspuns. Adeseori răspunsul vine doar după câteva zile. Dar nu primești niciodată răspuns dacă pui întrebarea cu ajutorul substantivelor. Trebuie să încerci să dai oricărui substantiv o formă verbală. Această pregătire este deosebit de necesară. Ceea ce înțelege mai bine un mort sunt verbele pe care le faci intuitive. Așadar, el nu va percepe niciodată cuvântul „masă”, dar dacă reușești să-i reprezinți acțiunea de a face o masă, așadar ceva ce se află în devenire, atunci, treptat, poți să te faci înțeles, astfel încât el să intuiască întrebarea și să obții răspunsul, care uneori este sub formă de verb, dar care adeseori este sub forma a ceea ce aici, pe Pământ, considerăm că sunt interjecții, cuvinte ce exprimă senzații.

Mortul vorbește în alcătuiri de litere, de sunete. Și cu cât a dăinuit mai mult în lumea spirituală după moarte, el ajunge să vorbească într-o limbă pe care ți-o însușești când obții pentru limba pământească o capacitate de diferențiere, când nu mai ești legat de semnificația abstractă a cuvintelor, când pătrunzi în conținutul de simțire al sunetelor.[...]

V-am spus mai înainte: Inima este mai maiestuoasă decât Soarele. Pentru accepția terestră, inima se află undeva înăuntruși, dacă o scoatem ca piesă anatomică, ea nu are un aspect frumos. În realitate, inima se află în întregul om, pătrunde toate celelalte organe, sălășluiește și în ureche. Noi trebuie să ne obișnuim tot mai mult cu această limbă de suflet a morților.

Printre sarcinile cele mai grele ale **cunoașterii inițiatice** este aceea **de a stabili relații cu sufletele care au părăsit de un timp mai scurt sau mai lung Pământul, care au trecut prin poarta morții**. Este posibil să se stabilească asemenea **legături prin trezirea unor forțe sufletești mai profunde**.

Mai întâi trebuie însă să te obișnuiești, prin exerciții, să poți vorbi limba prin care poți comunica cu morții. Această limbă este, așa spune, un copil al limbii umane. Dar ar fi o greșală imensă să credeți că această limbă umană ar fi de oarecare utilitate pentru a întreține o legătură cu morții. Căci primul lucru pe care îl conștientizezi este acela că morții înțeleg încă foarte puțin timp ceea ce trăiește în limba pământească ca substantive. Ceea ce exprimă un anumit lucru, un lucru bine conturat și care este desemnat cu ajutorul unui substantiv nu mai este prezent în limba morților. În limba morților totul se referă la mobilitatea interioară. Din această cauză constatăm că la un anumit timp, după ce oamenii au trecut prin poarta morții, ei nu mai au o adevărată receptivitate decât pentru verbe.

Pentru a putea **comunica cu morții** trebuie să le adresăm întrebări, formulându-le în așa fel, încât ele să le fie inteligibile. În acest caz, după un timp vine și răspunsul. De obicei, trebuie să treacă mai multe nopți până când mortul să ne răspundă la întrebările pe care i le punem.

Așa cum am spus, trebuie să ne adaptăm limbii morților și abia apoi se adaptează pentru noi limba în care se integrează mortul, întrucât el trebuie să se îndepărteze de Pământ cu întreaga sa viață sufletească. Este vorba de o limbă care nu mai corespunde relațiilor terestre, este o limbă care a ieșit din simțire, din inimă, un fel de limbă a inimii. Aici construim ceea ce ține de limbă așa cum construim în limba omenească sunetele legate de senzații. Noi exclamăm „Aa” când suntem uimiți, spunem „I” când vrem să ne indicăm pe noi (în românește s-ar putea cita vocala inițială I nescrisă, când pronunțăm „Eu”, n.tr.). Abia aici sunetele și combinațiile de sunete își capătă importanța lor adevărată. Începând din această clipă limba noastră devine ceva care nu mai este înrudit cu organul, ea se transformă așa cum am spus mai înainte, devine la fel cu ceea ce urcă din flori, și noi începem să vorbim cu această limbă.

Noi înșine devenim flori, și înflorim într-o anumită măsură împreună cu florile. Și în timp ce pătrundem cu forțele noastre sufletești în floarea de lalea, noi exprimăm în imaginațiunea lalelei ceea ce aici, pe Pământ, este exprimat în modelarea cuvântului. Noi creștem în ceea ce este partea spirituală a tuturor lucrurilor.

Dar, în timp ce vă spun toate acestea, dumneavoastră vedeți că limba se adaptează unor condiții diferite după ce a trecut prin poarta morții, că în adevăr știm puține lucruri despre om atunci când nu cunoaștem decât partea sa exterioară, că știința inițiativă modernă trebuie să cunoască această cealaltă

parte a omului. Această cunoaștere începe cu limba. Dar corpul omului, așa cum este descris – citiți literatura acestui domeniu –, devine cu totul altul atunci când înaintăm în știința inițiatică. În timp ce vechiul inițiat trebuia să retrezească în om o facultate demult pierdută, să aducă în amintire ceea ce oamenii au trăit înainte de a fi coborât pe Pământ, inițiatul prezentului trebuie să facă ceva cu totul nou, care reprezintă un progres, care va avea importanță pentru om când el va părăsi Pământul, ba chiar când Pământul nu va mai fi deloc în Cosmos. Aceasta este **sarcina științei inițiatică moderne**. Din această **forță trebuie să grăiască această știință inițiatică modernă**. ”

Concluzie:

1. Atât pentru entitatea Ilie-Ioan, dar și pentru spiritism (comunicarea cu morții), Arsenie Boca pare să aibă o atitudine îndoielnică, teoretică, care, la proba practică, mai târziu, la Drăgănescu, dar și în mărturiile Părinților Arsenie Papacioc, Paulin Lecca, Adrian Făgețeanu și Sf. Dumitru Stăniloae, se va vedea a fi credință în reîncarnare, dar și spiritism practic.
2. La Drăgănescu, Arsenie Boca reia aceste teme, iar corpul astral, astralul, devine o temă principală a acestuia, legată de spiritism.
3. Legăturile sale cu Maica Veronica, cunoscută drept „medium spiritist”, care avea un caiet cu 68 de comunicări spiritiste, arată că el cunoștea foarte bine teoria, dar că în practică își asuma aceste practici venite din hinduism (religie a spiritelor) și din antroposofie. Hinduismul este cel care promovează comuniunea cu morții, cu spiritele, după cum se va vedea și în anexele adăugate.
4. Arsenie Boca a adăugat în *Cărarea Împărăției*, în mod voalat, conceptele fundamentale ale reîncarnării și ale doctrinei spiritiste, în capitolele despre Ilie-Ioan și despre spiritism. Aceste capitole acoperă fundamentul discuției antroposofice. Chiar dacă, aparent, ideile sunt condamnate, Boca revine asupra lor la Drăgănescu, confirmând aceste teze străine de dogma Bisericii (de Ortodoxie).

2.3 Antroposofia – Sundar Singh

1. Arsenie Boca, despre Sundar Singh

Arsenie Boca: „Sundar Singh s-a făcut „Shadou”, adică învățător sau apostol al lui Iisus Hristos, acum în veacul nostru, ca o **mărturie a viului** Dumnezeu Iisus, de peste veacuri. De unde fără Iisus era în pragul sinuciderii, după ce L-a cunoscut pe Iisus, și-a cunoscut **sensul și idealul vieții sale**”.¹²

Acest pasaj ascunde nenumărate probleme din punct de vedere teologic:

1. Negarea credinței ortodoxe, sensul și idealul vieții neputând fi în afara Bisericii, deși formularea pare să fie emotivă.
2. Promovarea antroposofiei, în care **sensul și idealul** este împlinit în paranormal-suprafiresc, după cum și Sundar Singh îl trăiește.
3. Legarea lui Sundar Singh de Hristos și transformarea acestuia, legitimarea acestuia ca inițiat-învățător și apostol, datorită experienței similare cu cea a Apostolului Pavel.
4. A. Boca vede în Sundar Singh un alt Apostol Pavel, un inițiat, care reușește să ajungă la suprafiresc, la Hristosul cosmic, și legitimează în acesta antroposofia, legătura prin suprafiresc.
5. Pasajul este unul profund dogmatic.

Coroborat, pasajul trebuie alăturat altui citat: „Va veni vremea când va trebui să trecem peste confesionalitate, care ne învrăjbește și ne desparte”.¹³ Or, este normală această afirmație cât timp „confesionalitatea” este doar o dogmă rigidă în antroposofie (a se vedea Anexa cu abordarea antroposofică asupra „dogmelor”), când, de fapt, paranormalul-suprafirescul este legitimat prin toți inițiații care au pus bazele diferitelor confesiuni și care dau credibilitate experienței confesionale, cum se întâmplă și la catolici și la protestanți? Iar A. Boca nu ținea cont de catolici, greco-catolici, protestanți, părând să fie toți la fel pentru acesta. Afirmația trebuie înțeleasă ca o viziune de comuniune prin suprafiresc, în stil antroposofic, asumată și mărturisită de A. Boca.

2. Referințe la diferite lucrări antroposofice pentru Sundar Singh

Sundar Singh este o figură mult iubită, dar și referință de facto în lectura antroposofică, după cum se vede în newsletter-ul Societății Antroposofice Americane, 1980, alături de Francisc de Assisi. După cum se vede menționat mai jos, Sundar Singh este asemănat cu Sf. Apostol Pavel pe drumul Damascului, spunându-se că a avut o experiență similară acestuia – de aici și admirația lui A. Boca față de acesta, pe care îl numește „Apostol al lui Hristos”, preluând dogma

¹² Arsenie Boca, *Cuvinte vii*, Deva, Editura Charisma, 2006, p. 30.

¹³ *Alte mărturii despre Părintele Arsenie Boca*, Colecția „Ortopraxia”, Făgăraș, Editura Agaton, 2008, p. 20.

(concepția) și poziția antroposofică față de Sundar Singh. A. Boca preia poziționări antroposofice în propriile lucrări.

Comentarii legate de Sundar Singh pot fi găsite în Societatea Americană Antroposofică, *Newsletter Antroposophical Society in America*, Summer 1980 ¹⁴.

In conclusion, the book lists experiences by well-known Christian saints and mystics such as St. Francis, Suso, Tauler, St. Birgitta, and Theresa of Avila. Most moving is an experience by Sadhu Sundar Singh, a Hindu, whose Christ vision resembles that of St. Paul before Damascus.

Though these reports are clothed in conventional Protestant language, the reader will find here much that illustrates what Rudolf Steiner has said concerning the new Christ revelation in this century, the appearance of Christ in the etheric realm. In his preface, Boris Tullander, the translator (who is an anthroposophist) quotes several of Rudolf Steiner's statements concerning "the greatest Mystery of the twentieth century" that could come to pass without men taking notice of it.

In one way or another, the reports in this timely book point to experiences of the living Christ. They are told by eye-witnesses as simple facts. What was prophetically proclaimed seventy years ago—this is becoming reality for more and more people.

Următorul pasaj arată clar despre ce context antroposofic vorbim atunci când apare numele de Sundar Singh:

„Titlul paginii **«Hristos în eteric»** este o expresie folosită de Rudolf Steiner pentru a se referi la ceea ce se numește de obicei «A Doua Venire» și la apariția lui Hristos umanității nu în formă fizică întrupată, ci în eteric, începând cu secolul al XX-lea. Teologia creștină folosește uneori termenul grecesc Parousia pentru această a Doua Venire.

Hristos a fost spiritul Pământului încă de la Misterul de pe Golgota, așadar apariția „în eteric” umanității are legătură atât cu condițiile schimbate ale influențelor spirituale, cât și cu conștiința umanității ca suflete individuale. Aceasta este o experiență foarte individuală și nu - ca să spunem așa - pentru întreaga umanitate în același timp.

Rudolf Steiner descrie aceasta ca făcând parte dintr-o tranziție lentă și continuă și o înflorire a noilor facultăți ale omenirii, care vor crește treptat în următoarele secole și milenii (vezi Schema FMCOO.376). Schema FMCOO.081 oferă o imagine de ansamblu asupra facultăților descrise despre cum «un număr tot mai mare de ființe umane în secolul al XX-lea vor fi capabile să perceapă manifestarea Hristosului eteric – adică a lui Hristos sub forma unui înger» (1913-05-02-GA152). O altă modalitate de a descrie acest

¹⁴

https://cdm16694.contentdm.oclc.org/digital/api/collection/nyrud/id/711/download?utm_source=chatgpt.com

lucru este dezvoltarea treptată a unei noi clarviziuni (1909-06-30-GA112) și a previziunii karmice”.¹⁵

A se vedea și *Memoriul trimis Sinodului BOR pentru oprirea cinstirii lui Arsenie Boca* (10 mai 2026).

3. Concluzie

Când discutăm despre Sundar Singh, discutăm specific despre o „dogmă” antroposofică, despre validarea lui *Hristos în eteric*, concept complex, care presupune asumarea întregii concepții antroposofice, evoluție, reîncarnare, apariție a lui Hristos, Sundar Singh fiind doar o instanță specifică, ce validează această teorie. Sundar Singh nu este doar o referință întâmplătoare, ci este, din nou, un punct de validare a întregii antroposofii asumate de A. Boca.

¹⁵ *Hristos în eteric*, [https://anthroposophy.eu/Christ in the etheric?utm_source=chatgpt.com](https://anthroposophy.eu/Christ%20in%20the%20etheric?utm_source=chatgpt.com)

2.4 Antroposofia este coroborată în întreaga viață a lui A. Boca

Acest set de idei – Moise cu antene astrale, Assisi-Ulfi-Ilie-Ioan, Hristos fantomă, Hristos corp astral, Sfânta Treime (Brahma-Vishnu-Shiva) – este un pachet de idei de antroposofie standard. Este pachetul de bază care trebuie prezentat în antroposofie. Și e lentila standard de privire de către Orient a Occidentului. Dacă Orientul vrea să vorbească despre Occident, exact povestea asta o spune.

În entitatea Ilie-Ioan, A. Boca se deconspiră că preia totul din antroposofie – în aceea că știe prea bine că fondul din tot ce el menționase este antroposofia. Dacă înțelegem că avem pe pereții Bisericii patru „sfinți” antroposofi și dogmele esențiale din antroposofie, discuția e cu totul alta.

Necunoașterea antroposofiei nu scuză închinarea în neștiință sau superficialitatea cu care este abordată discuția. În neștiință sau în tratare superficială a discuției nu avem scuză. Au fost suficiente mecanisme de compensare aici, pentru a compensa prin dialog lipsa de analiză sistematică.

Discuția despre Drăgănescu și antroposofie nu e tratată la nivelul corect din cauza lipsei de informare a Bisericii pe subiect. A Boca a produs o „dogmatică” antroposofică suprapusă peste cea ortodoxă, adnotând antroposofic întreaga Ortodoxie, distorsionând semnificația tuturor evenimentelor ortodoxe prin semnificația antroposofică.

Ce este pictat pe pereții Bisericii de la Drăgănescu este credința lui A. Boca, nu credința ortodoxă. Acele picturi nu au legătură cu Ortodoxia, ci au legătură cu antroposofia. Prin aceste adnotări, totul la Drăgănescu este antroposofie. Numărul, nivelul, specificitatea, ancorarea unică în antroposofie. Numitorul comun este antroposofia.

Fiecare dintre aceste afirmații reprezintă o validare a întregii antroposofii. Sunt afirmații cu atât de mare impact în credința antroposofică, cu atâtea ramificații, fiind legate între ele. A. Boca aduce afirmații la nivelul *crezului antroposofic*. Arsenie Boca scrie *crezul Antroposofic* pe pereții Bisericii. Și se mărturisește și pe sine ca parte din acest crez. Instituția izolată în birou primește volume nenumărate și este acaparată de volume de cărți produse pentru A. Boca. Securitatea la fața locului istoric spune că A. Boca este cu ocultismul și antroposofia, și asta cercetând un fenomen de masă.

Necanonizarea și lipsa cultului nu se face doar pentru asta, doar pentru erezie „asumată în inima ta”, ci și pentru legături puternice cu credințe străine și pentru expunere și distribuire de materiale eretice – la Drăgănescu, A. Boca expune și distribuie public învățătură străină de credință. A asumat în inima lui? De ce să mă mai intereseze, când el publică materiale eretice și le distribuie în văzul tuturor?

Distribuirea la scară largă de materiale eretice este tot erezie. Distribuirea, precum la Drăgănescu, a crezului altei credințe (ignorând discuția despre *asumarea în inima lui Boca*) este tot erezie. A. Boca și-a pus posterele cu antroposofia în mijlocul Bisericii. Mai contează că e sau nu antroposof? Ce ne spune asta? Pe protestanții cu gheretele lor de pe drum, îi mai întrebi despre credință? Dacă Boca are ghereta lui (sau, mai bine spus, are Biserica întreagă), cu antroposofie în mijlocul Bisericii, și-a pus deja posterele pe pereții Bisericii, îl mai întrebi dacă el crede în inimă?

Astăzi trăim un fel de Diwali continuu în Biserică prin A. Boca, o sărbătoare indiană hindusă a luminilor și minunilor indiene, a „sfinților” din India.

Ca să se înțeleagă de ce credea A. Boca în acestea, era pentru că făcea ce făcea și maica Veronica, o formă de spiritism. Când zicea că vorbea cu „sfinții”, cum vorbea și maica Veronica, vorbea cu spiritele.

3. Dogmatica și crezul antroposofic de la Drăgănescu

Biserica nu a înțeles încă deplin ce are în fața ochilor, de asta discuția despre Drăgănescu este la un nivel insuficient, deși există suficiente indicii asupra unor probleme blocante, critice, legate de erezia lui A. Boca. **Drăgănescu este expunere sistematică a unei credințe.** Este suprapunerea unui plan din altă credință peste Ortodoxie. Neagă Ortodoxia. Afirmă că antroposofia (hinduismul, budismul și creștinismul) este superioară și că Ortodoxia este una din speciile de religii. La nivel de complexitate al cunoștințelor de antroposofie implicate pentru această expunere, la nivelul complexității expunerii, vorbim despre un cunoscător profund al antroposofiei. Acestea sunt idei coerente, legate între ele, o expunere coordonată și coerentă a unor idei dogmatice ale unei alte credințe. Adică avem de a face cu o dogmatică a altei credințe.

Arsenie Boca a adnotat dogma Sfintei Treimi în spirit hinduist și budist. A adnotat Învierea, Schimbarea la Față, toate evenimentele biblice majore (ortodoxe), cu evoluție și reîncarnare. Este o distorsionare incontestabilă a dogmelor ortodoxe, distorsionate și interpretate în manieră antroposofică. Se înțelege în teologie gravitatea afirmației că Boca a spus „Brahma, Vishnu și Shiva, zeitățile hinduse sunt Sfânta Treime ortodoxă?” Să explice teologii arseniști în ce realitate se poate accepta de la un canonizat o afirmație de tipul „Brahma, Shiva și Vishnu, zeii hinduși, sunt Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt”.

A. Boca este 100% antroposof – nu există prilej de îndoială asupra acestei afirmații. Nu sunt preluări răzlețe, nesemnificative, ci a scris toată „dogmatica” antroposofică. Dacă pui toate acestea cap-coadă, îți iese „**dogmatica**” **antroposofică**. Drăgănescu este tot ce a spus mare Steiner. Pe drept, putem spune că avem **prima biserică pictată antroposofic în România**.

Cât timp aceste repere – Moise (patru ipostaze distincte în întreaga Biserică, altar, catapeteasmă, naos și pronaos, legat de scene complexe), Ulfila, Francisc de Assisi, dar și Sundar-Sing, entitatea Ilie-Ioan – sunt pur antroposofice și nu pot fi contestate, tot restul reperelor trebuie asumate ca fiind dogmatice și în înțeles antroposofic, fiind prezente acolo într-o semnificație puternică.

Discuția a depășit nivelul unor preluări nesemnificative din altă credință, pentru diverse obiective colaterale, nedogmatice, și trebuie tratată la nivelul expunerii unei credințe, a unor afirmații dogmatice majore, expunerea unui plan antroposofic prezentat ca superior, suprapus peste cel ortodox. A asuma ca adevăr o astfel de expunere înseamnă a crede și a asuma această credință. A. Boca prezintă toate aceste puncte ca informație dogmatică, ca adevăr – deci și-a asumat drept credință ce este la Drăgănescu.

Drăgănescu face parte dintr-o lucrare amplă de învățare a lui Boca către Biserică. Faptul că este o expunere dogmatică antroposofică este de necontestat. Faptul că este și asumată vine din aceea că face parte din lucrarea sa de învățare continuă.

Marea „taină” a antroposofiei, a „superiorității” Indiei, a descoperit-o pas cu pas, la Sâmbăta, în *Cuvinte vii* și apoi la Drăgănescu. Mai ales la Sfânta Treime, acolo se vede cel mai rău că și-a asumat altceva ca și credință. Dacă tu ai curajul să afirmi că Sfânta Treime este Brahma, Vishnu și Shiva, fără să te protejezi, este clar că ai asumat asta. Este cea mai greșită și blasfemiatoare afirmație din întreaga Teologie ortodoxă.

Peste informația dogmatică în formă vizuală s-a alterat (suprapus) informație dogmatică antroposofică. Dacă cineva l-ar picta pe Buddha într-o Biserică, ce s-ar întâmpla? Dacă acolo e pictat Buddha și se afirmă că budismul este corect, aceasta este o grozavă hulă împotriva Duhului Sfânt.

Avem o situație excepțională în Biserică, în care îl avem pictat pe Buddha cu aureolă în Francisc de Assisi, și A. Boca nu poate fi tras la răspundere – nu se știe de ce, pentru că sistemul nu mai funcționează. Pentru Boca nu mai funcționează Ortodoxia – s-a blocat totul pentru că zbură și levită. Și dacă ar înțelege credincioșii Bisericii că tot ce e acolo este indianism, influență, halucinații în mințile credincioșilor, spus nimicuri de la diavol, s-ar mai liniști cu Boca. Și dacă te uiți la fenomenologia de „minuni”, m-a apucat frica, m-a trecut un fior, un paranormal care nu are legătură cu minunile – paranormal care e acolo. Nu putem pune întreaga Ortodoxie în contact cu paranormalul, doar pentru cineva care doar „spunea la lume”.

Ca să avem o discuție articulată despre Steiner-Boca-Drăgănescu-antroposofie, trebuie să punem la punct tot materialul din spatele discuției, și să găsim la Steiner și în hinduism și budism ce este relevant. Povestea lui Boca începe să se termine pas cu pas, speranța ferventă a unora se va transforma în mare dezamăgire. Și asta este pentru că **o abordare sistematică Boca-Steiner-Drăgănescu-antroposofie** este cea care trebuia pusă pe picioare, și acest lucru cred că s-a făcut în ultimele două lucrări publicate (*Memoriul pentru oprirea cultului și cinstirii* și această lucrare, *Arsenie Boca, antroposof*).

4. Inițierea Bisericii, la Drăgănescu, în antroposofie

Așa cum în Orient se practică aceste acte mistice, secrete, de inițiere, la fel și A. Boca a inițiat Ortodoxia, la Drăgănescu, în antroposofie. **Astăzi suntem inițiați în antroposofie prin A. Boca, la Drăgănescu** – de asta a și fost numit de cercul de antroposofie „*Mare Maestru*”, ca orice guru de vază al hinduismului, care putea lua și iniția ucenici (precum cei pe care îi educa chiar la mănăstire) –, asumându-și singur rolul unic de a iniția o Biserică întreagă în ezoterismul oriental. (Inițieri cu Arsenie Boca. Oare câți a inițiat în particular A. Boca în orientalism, nu veneau la el la mănăstire și pentru tainele Orientului de inițiații de la cercul de antroposofie?)

Acesta pare să fie mesajul tainic de la Drăgănescu, că am fost inițiați de Arsenie Boca în aceste taine. Astăzi nu se mai face diferență (diferența) între orientalism și Ortodoxie, în Biserică. Ce a vrut A. Boca la Drăgănescu a vrut să lase moștenire la sfârșitul vieții să ne învețe și pe noi.

Drăgănescu este Evanghelia după Boca. Nu ne dăm seama că batjocorește întreaga Evanghelie și întreaga credință, pe Hristos, adevărul, Duhul Sfânt? Boca hulește întreaga Biserică la Drăgănescu. Evanghelia după Boca este doar o uriașă hulă. Și Arsenie Boca va trebui condamnat de Biserică, pentru a nu duce Biserica în ispită, împreună cu Steiner. Pentru că nu s-a făcut asta la timp, de asta suntem aici.

Arsenie Boca este cu idolii Orientului în mână, în mijlocul Bisericii. Îi arată întregii Biserici. Spune despre aceștia și vorbește în mijlocul Bisericii despre idolii orientali. Arsenie Boca se plimbă cu mulți idoli păgâni prin mijlocul Bisericii și toată lumea se întreabă ce face cu ei acolo.

Drăgănescu este prima biserică pictată antroposofic. Este prima inițiere a Bisericii în antroposofie. Este o biserică în noua credință, în credința lui Boca-Steiner, pictată după normele canonice antroposofice. A. Boca a definit cu ocazia aceasta și un canon de pictură antroposof.

Drăgănescu este o altă revelație propusă Bisericii într-un testament gândit de autor să dăinuiască. Este întreaga mărturie orientală (a Orientului), prin reîncarnare și evoluție. Drăgănescu este un act major de inițiere a întregii Biserici în antroposofie. Este un act de învățare de către autor a întregii Biserici. Este un act în care autorul își mărturisește propriul crez. O astfel de expunere și mărturisire complexă de credință nu poate intra decât în categoria asumată de autor în inima lui, cum doresc apărătorii acestuia să audă.

5. Arsenie Boca este antroposof. Misiunea evanghelizării antroposofice a Bisericii la Drăgănescu

A. Boca lasă la Drăgănescu o mărturie chiar pe pereții Bisericii, un loc unde va dăinui pentru totdeauna, pentru ca, atunci când Biserica va fi pregătită, să poată înțelege pe deplin inițierea și adevărul din care aceasta face parte. A. Boca lasă un testament care să rămână la nesfârșit Bisericii, în mijlocul acesteia. Atât de mare era credința acestuia în antroposofie. La un moment dat, Biserica va înțelege adevărul lăsat de Boca testament acesteia, acesta a fost gândul acestuia legat de mărturia sa.

A. Boca hulește Treimea în mijlocul Bisericii și expune toate ideile majore antroposofice la Drăgănescu. Discuția este dusă la un nivel nepotrivit legat de asumarea de către A. Boca a antroposofiei. Dacă eu predau dogmatica musulmană pe pereții Bisericii, nu este egal cu asumare? Sau care este diferența între a preda și a asuma în acest caz? Dacă tu propovăduiești o învățătură și o religie străină de a Bisericii, mai putem discuta despre vreun fel de cinstire? Înveți o cu totul altă religie, enumeri dogmele esențiale ale acesteia, atunci putem discuta despre cult și venerare, cinstire?

Drăgănescu este cu mult mai rău decât își imaginează cineva – **am ajuns toată Biserica să ne închinăm la Orient, prin Arsenie Boca**¹⁶. Drăgănescu este (poate fi redat în) următoarea situație: avem pe cineva care a scris o dogmatică întreagă a altei religii, în mijlocul Bisericii, ca adevăr. Și unii din Biserică încă se mai întreabă dacă a și asumat asta în inima lui, pentru că au nevoie de certitudine 300% că și-a asumat. Adică acestora nu le este suficientă dogmatica de pe pereți, mărturisirea unui crez în mijlocul Bisericii.

Expunerea în mijlocul Bisericii a unei alte învățături de credință, ca adevăr, nu este automat și asumare? De ce Arsenie Boca a pictat prima biserică antroposofică din România? Mai e legitimă o astfel de întrebare, dacă a asumat acest lucru? Mai putem discuta despre asumare în acest caz, într-o situație în care te prezinți cu o dogmatică întreagă în fața Bisericii și explici Bisericii o altă învățătură de credință?¹⁷

¹⁶ Când or să înțeleagă preoții ortodocși că e de mâncat o pâine cu hipnoza, că se fac „minuni, clarviziune” și că pot spune la lume prin asta, să te ții cum duide Biserica de la hipnoză. Dacă o să ai în fiecare eparhie unul din aceasta, nu o să mai ai loc în calendar să îi pui după asta pe noii „făcători de minuni”, pe orientaliști. Gruparea orientaliștilor, cu înaintemergătorul lor, Arsenie Boca.

¹⁷ Ecumenismul a crescut toleranța la erezie, a crescut pragul de nepăsare până la nepăsare totală. Insensibilitatea dogmatică maximă, imunitatea în fața ereziei, dobândită în Ecumenism, funcționează și aici. Canonizarea aceasta este rezultatul imunizării Bisericii față de erezie în Ecumenism. Sperăm ca imunizarea ecumenistă să nu mai fie atât de mare încât să se mai permită canonizarea unui om de altă religie.

A. Boca nu mai mărturisește Ortodoxia, ci altă religie – și asta în mijlocul Bisericii. Și se vede clar direcția lui A. Boca în erezie. Nu consolidează puncte din Ortodoxie prin repere antroposofice, ci folosește explicit repere exterioare și aduce o corupere și alterare a Ortodoxiei, prin aduagiei greite.

Arsenie Boca pune la Drăgănescu elementele principale ale unei alte credințe. Adnotează tot ce e ortodox cu elemente principale din altă credință. Toate scenele respective sunt scene deja ale altei credințe. Când vorbim despre preluări masive, nu mai vorbim despre influență, ci despre alterare, despre expunere și asumare.

Drăgănescu este o nouă Biserică, o Biserica antroposofică. Drăgănescu este o perspectivă comprehensivă asupra unei noi Biserici, așa cum o vedeau Boca-Steiner. Și în această perspectivă se leagă absolut tot ce este „ieșit din tiparul ortodox”, dar perfect turnat în acest nou tipar.

Hinduismul spune că noi, prin creștinism, suntem sub ei, că yoga și artele conștiinței sunt superioare mistic. India are o puternică experiență mistică a diavolului, are telepatie, clarviziune, magie, vrăjitorie, fachirism (un fel de magie-vrăjitorie), proiecții astrale la distanță. Asta este la Boca, înșelare de la demoni, telepatie, clarviziune, un yoghin inițiat care dispărea sau levita. Și indienii au mistica și „sfinții” lor.

Boca este doar un yoghin care a venit să explice artele orientale în Biserică. Arsenie Boca s-a educat în artele și învățătura indiană și **a pictat Ortodoxia prin experiența indiană, cum este ea înțeleasă în teosofie-antroposofie.** Și a dezvoltat un program larg de catehizare în Biserică, început la Mănăstirea Sâmbăta de Sus, continuat apoi în *Cuvinte vii* și la Drăgănescu.

Cu un program sistematic de catehizare în altă religie, adus de Boca la Drăgănescu, nu poate fi canonizat – devin irelevante discuțiile despre asumare în inima lui. Dacă tu promovezi sistematic o credință eretică, nu este echivalent cu o asumare? De ce o promovezi în mijlocul Bisericii? De ce ai pictat o Biserică întreagă în acest mod?

Ce e la Drăgănescu sunt entități spirituale, antroposofice, nu Sfinți ortodocși, nu Hristos, nu Sfânta Treime. Concluzia este că Boca învață Biserica să se închine lui Brahma, Vishnu și Shiva. La Arsenie Boca, se va plăti în fața lui Hristos toată această pagubă a înșelării adusă prin acesta.

Pe A. Boca trebuie să înțelegem unde îl plasăm în discuția despreeretici, la ce nivel de gravitate. Nu la catolici, care sunt la minus 3, undeva la o întreită-erezie, ci la întemeietori de religii, de alte credințe, **alături de Buddha, Mahomed, de Helen White, de profetul Joseph Smith al mormonilor.** Boca este alături de Buddha în istoria religiilor, prin impactul major asupra unei credințe. Și stai să vezi dacă nu se va rupe Biserica dacă se va încerca scoaterea hindo-budismului antroposof din Biserica Ortodoxă, pentru că au fost montați credincioșii Bisericii că așa e corect. Că, dintr-o problemă, ai creat alta și mai mare,

după ce ai montat toată Biserica în erezie și i-ai trimis pe toți la India-hinduism-budism-antroposofie.

Boca a întemeiat un fel de cult al său în Biserică și a tras o Biserică întreagă după sine. **Este întemeietor de religie-credință.** Biserica Ortodoxa Română este prima Biserică din Ortodoxie care a decis să schimbe orientarea istorică și să se ia după Orient, după un practician al tainelor Orientului, să adopte o credință nouă prin acesta.

De ce a pictat Boca Drăgănescu? Pentru ca, la timpul potrivit, Biserica să asume ca adevăr, pe baza mărturiei și inițierii acestuia. A. Boca a lăsat Bisericii prima mărturie, temelie și fundament pentru viitoarea lucrare a Bisericii. Este un înaintemergător care, cu incredibil curaj, își asumă **misiunea evanghelizării antroposofice a Bisericii.**

Lucrurile încep să se clarifice și mai mult și mai mult și, pas cu pas, e doar o problemă de timp până când, pentru lucrarea Drăgănescu-antroposofia, va exista o analiză comparativă și comprehensivă, care să fie ancorată corespunzător în lucrarea lui Rudolf Steiner, nu doar să le elimine ca „speculație”.

Ce a făcut Boca la Drăgănescu este că a pictat toată teoria lui Steiner. **Arsenie Boca a comis cel mai grav act teologic comis vreodată în interiorul Bisericii.** În istoria Bisericii nu există un act de o gravitate similară. **Neagă integral Biserica** – nu este la nivel de erezie, este la nivel de revelație, de propunere a unei revelații noi, a unei căi complet noi pentru Biserică. Din temelie, **Arsenie Boca**, împreună cu Rudolf Steiner, la nivelul propunerii aduse, **trebuie condamnat și separat de Biserică.**

Biserica trebuie să înțeleagă că nu se poate apropia de această propunere. Dacă tu ai învățat antroposofia a nu știu câta oară în 50 de ani în mijlocul Bisericii, sistematic, structurat, foarte exact, întrebarea dacă ai asumat asta în inima ta este ridicolă. Trebuie întrebat până unde poate merge ridicolul cu asumarea de către A. Boca a antroposofiei, când el este cu dogmatica antroposofică în mână și o explică în mijlocul Bisericii. Necunoașterea de către Ortodoxie a antroposofiei nu servește drept scuză pentru canonizare.

Acum este deschisă calea de înțelegere a lui Steiner și a lui A. Boca. De acum e doar o chestiune de timp până se vor vedea complet Boca-Steiner la Drăgănescu. Drăgănescu nu poate fi discutat fără teancurile de cărți ale lui Steiner, hinduism și budism, în față.

Realitatea acestei discuții este că, dacă nu este cunoscută antroposofia, nu știu câți pot să înțeleagă ce este aici. Înțelegerea gravității discuției și depășirea discuției pot fi făcute doar înțelegând antroposofia. Gravitatea este că discuția este cu mult mai gravă decât cred **credincioșii.** Aceștia **sunt împinși acum să dea socoteală în fața lui Hristos pentru zeii altei credințe.** E o chestiune de timp până se reglează asta.

Acum, că se pot pune citatele din Steiner și dogmele antroposofice în fiecare icoană de la Drăgănescu, cozile de la Prislop vor fi poveri excepțional de greu de purtat de cei care trebuiau să păzească turma lui Hristos. Să ne amintim că în Biserică ne închinăm în Duh și adevăr. Și că adevărul se verifică dincolo și nu suntem primiți în neadevăr. Duhul Sfânt nu Se alipește de cei amăgiți.

Pentru patima unora, se pune această sarcină în spatele întregii Biserici. Are sens să fie sacrificată Biserica pentru unii care au insistat la nesfârșit ca un om cu probleme majore în credință să fie cinstit de Biserică?

Problema antroposofiei este subdimensionată dogmatic. Ce s-a spus în istorie este prea puțin față de realitatea de la fața locului. Nu e vorba despre grozăviile de la Drăgănescu, **este vorba despre căderea Bisericii în mare înșelare**. Biserica întreagă este redirecționată și centrată în jurul lui Boca. Nu există chestia asta să nu fii întrebat de Hristos la ce te închini. La Drăgănescu te închini la zei cu trompă. Cine, în mod naiv, nu înțelege că va fi întrebat la ce se închină la Drăgănescu, la Duhul Sfânt sau la un duh cu trompă, se înșală amarnic. Și atunci poți să Îi explici lui Hristos că e „speculație”, poți să încerci din astea: „*nu am știut, e puțin, nu e trompa zeului mare*”. Poți să încerci, dar răspunsul tot nu o să îl ai pe plus. Asta cu speculația nu o să te ajute. Tot lui Brahma, Vishnu și Shiva o să te închini. O să îți spună Hristos că nu e speculație, e duh cu trompă.

Recitarea și expunerea unui crez străin în mijlocul Bisericii este act de credință asumată, așa cum este recitarea, la Drăgănescu, de către A. Boca a crezului antroposofic. A recitat întreg crezul antroposofic în mijlocul Bisericii. Mai mult decât atât nu avea ce să scrie – este exact esența crezului credinței antroposofice.

De asta există acest criteriu „Ortodoxie neîntinată”, de exigență maximală și „fără compromisuri”, pentru că aceste scăpări să nu cumva să fie grozăvii neasemuite sau căderi monumentale.

Cât timp o să mai treacă până când vor fi așezate corect, din antroposofie, pasajele și erminia corespunzătoare tuturor acestor scene? Întrebarea de răspuns este: ce grozăvii vor mai fi identificate atunci? Oricum, aceasta este direcția discuției, acest memoriu trimis la Sinod, dar și această lucrare-anexă despre **Dogmatica de la Drăgănescu a lui Arsenie Boca**.

Atât de mare parte a Bisericii este conectată la A. Boca și, de fapt, e conectată la furnizorul greșit de energie. **Credința lui Boca a fost zdruncinată încă din tinerețe**. Dacă avea vreo îndoială în tinerețe sau dacă mai avea nelămuriri, la bătrânețe își expune deplin noua sa credință.

6. Consecințele dogmatice ale asumării Drăgănescu și a lui A. Boca: **închinarea Bisericii la zeitățile hinduse, budiste, pierderea mântuirii credincioșilor, conectarea la mistica orientală**

Pe fiecare dintre cei care cred în Arsenie Boca o să vă întrebe Hristos Dumnezeu dacă știți ce este cu Drăgănescu și dacă înțelegeți că acolo sunt zeii Orientului, Buddha, Brahma, Vishnu, Shiva și alții. O să te întrebe Hristos pe lumea cealaltă cu cine ești, cu Buddha și zeii hinduși sau cu creștinismul ortodox.

„Nu te întreabă nimeni pe lumea cealaltă de Boca, nu vă faceți griji, că nu vă întreabă Hristos din astea.” – e doar o retorică de amăgire a conștiințelor. Să nu aveți surprize, să dați **socoteală pentru Steiner pe lumea cealaltă!**

„Iubiți credincioși, stați liniștiți, că astea nu se mai întreabă pe lumea cealaltă, stați liniștiți, că acestea erau înainte, acum e la liber, zici «Crezul», «Tatăl nostru» și mergi mai departe” – e doar amăgire de sine într-o astfel de discuție. E relaxare totală pe lumea cealaltă, conform acestei discuții despre credința lui A. Boca.

Un discurs de tipul *„Iubiți credincioși, nu vă faceți griji, dracul ereziei la Boca nu e așa de mare, este unul mic, nu vă îngrijorați, e mic și inofensiv”* nu este unul corect. Un discurs de tipul *„Dracul ereziei e inofensiv, nu e chiar așa de rău cum se spune”* nu te ajută. O să dai socoteală pe lumea cealaltă, pentru aceste erezii. De Hristos și Duhul Sfânt nu te lipești decât în adevăr. Ce a venit la Drăgănescu este lucrarea satanei.

Mântuirea este următoarea: **„Și viața veșnică este aceasta: să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos, pe Care L-ai trimis”** (Ioan 17:3). Închinarea este „în Duh și în Adevăr”. Dacă am uitat ce este mântuirea, trebuie să ne amintim. Primul lucru judecat de către Dumnezeu este adevărul de credință, care este de la Duhul Sfânt – trebuie în permanență să ne păstrăm în lucrarea Duhului Sfânt.

O să te duci la Hristos și o să Îi spui că era și Boca puțin antroposof, puțin hinduist și cu zeii din Orient, nimic îngrijorător – cum este tratată discuția la nivel de credință de Hristos? În caz că s-a uitat, trebuie să ne amintim că primul lucru judecat este credința, cum am păstrat-o, cum suntem în Duhul Adevărului. Să te alipești de zei cu trompă s-ar putea să nu fie credință curată.

O să te întrebe Hristos: **examen Boca-Steiner-Drăgănescu-antroposofie**, 20 de întrebări. Și ce o să îi răspunzi, speculație, e speculație, ne-a

plăcut Boca, nu adevărul. Nouă ne-a plăcut Boca, nu părintele Cleopa, nu părintele Lecca, și nici ceilalți duhovnici. Dacă te încumeți să te duci la Hristos cu Boca, o să primești **examenul Boca-Steiner-Drăgănescu-antroposofie**. Nu sunt suficiente păcatele din viață, mai pune și erezia care te separă de tot de Hristos și care este prima luptată de diavol. Am uitat în Biserică credința...

Acum trebuie să coborâm limita la care discutăm despre „Ortodoxie neîntinată” la unica limită, la a nu fi păgân. Sf. Marcu al Efesului a spus: „*Nu vă jucați cu credința!*” – totuși, este cam mult la Arsenie Boca, mult peste orice măsură tolerabilă. Cu credința nu faci compromisuri și nu te joci, pentru că altfel lucrurile crapă.

Asta a venit să ne învețe Arsenie Boca, aceea că India este superioară. Să ne învețe el ce e superior, pentru că el s-a considerat inspirat. Că spiritele care îi dictează, din India, îi insuflă cele „bune”. Să păzească Dumnezeu întreaga Biserică Ortodoxă de spiritele lui Arsenie Boca. Acele spirite sunt cele la care se conectează Biserica astăzi, care au dictat și au lucrat la Drăgănescu antroposofia.

Boca afirmă că India e superioară. Biserica acceptă, în Boca, India ca fiind superioară cu zeitățile acesteia și se coboară pe sine ca o speță și specie din religiile indiene, din adevărul indian relativizat, care vede spirite, Ființa universală, reîncarnare, karma.

Drăgănescu este o hulă adusă împotriva întregii Biserici. A. Boca a hulit Treimea, Evanghelia, Biserica, a hulit întreg adevărul de credință. A. Boca a hulit întreaga Biserică. A spus că Biserica este doar o serie de entități, alături de restul entităților hinduse și alături de restul religiilor. Tot ce este la Drăgănescu pe pereții Bisericii este hulă împotriva Bisericii, nu picturi abstracte.

Toată lumea e conștientă de „problemele de la Drăgănescu”, proarseniștii știu că sunt probleme, dar încă nu se înțelege ce este acolo. **Te închini la idoli.** Nu e de glumă, **o Biserică întreagă se închină la idoli din India, prin Arsenie Boca.** Credința lui A. Boca nu este credința Bisericii. Toți cei ce se țin de A. Boca vor fi întrebați de către Hristos ce credință au și nu vor ști ce să răspundă. Vor fi întrebați de ce au mărturisit zei cu trompă, de ce se închină la idoli.

Pierderea mântuirii cu Arsenie Boca nu este o speculație, este o certitudine. Cine merge după înșelare își pierde mântuirea. **A. Boca este cea mai mare înșelare venită vreodată asupra Bisericii Ortodoxe Române.** Este o înșelare la nivel de credință, prin mărturisirea păgânismului, dar și la nivel de mistică, prin mărturisirea ocultismului, a practicilor păgâne de clarviziune, de telepatie și proiectare la distanță.

O să ajungeți la Hristos și o să vă spună: „**Depărtați-vă de la Mine cei care lucrați cele ale fărădelegii, ale lui Arsenie Boca!**”. V-au spus Sfinții Părinți să stați departe, nu există scuză aici. Cum se va depăși discuția la nivel de credință în fața lui Hristos, pentru că cei de pe pământ erau obligați să fi reglat discuția de aici, din timpul vieții?

Boca zbură, dispărea, levită și antroposofă – „sfînți” de secolul XX. Pe lumea cealaltă, o să le fie pusă cartea de antroposofie în față acestora care îl mărturisesc pe A. Boca și o să fie întrebați de ce mărturisesc așa ceva și nu dreapta-credință. De asta se zice „Ortodoxie neîntinată” și „fără compromisuri”. În Ortodoxie, lucrurile nu se fac din încheietură, că te trezești că iese nu știi ce.

Ce este considerat pe lumea asta „speculație” pe lumea cealaltă va fi purtat în spate. Greutatea cozilor de la Prislop va fi dusă de toți cei care au scris cărți și au promovat cultul lui A. Boca. Cozile de la Prislop vor fi purtate, pe lumea cealaltă, în spate de toți cei care au răspândit acest cult, de toți cei care au scris, de toți cei care au distribuit, de toți cei care au ajutat cu răspândirea și canonizarea acestuia, ducând astfel la răspândirea în Biserică a cinstirii hinduismului și a zeilor hinduși și budiști, prin Arsenie Boca. **Cei care îl promovează pe A. Boca promovează, de fapt, hinduismul și budismul.** Greutatea întregii Bisericii, greutatea tuturor acestor cozi va fi în spatele tuturor celor care au luat decizia de a fi venerat, cinstit și în cult.

Astăzi, Biserica este pusă să se închine la Buddha, Brahma, Vishnu și Shiva, prin A. Boca, prin tranzitivitatea cinstirii acordate acestuia, pentru că nu s-a dat importanță discuției despre antroposofie, considerându-o o filosofie marginală, când este de-a dreptul o credință sincretistă, Orient suprapus peste Occident. Prin Boca, am trecut la hinduism-budism cu toții. Zicem „Ortodoxie”, dar în spate e hinduism modificat, amestecat cu budism și creștinism. Ce avem pe pereții Bisericii e o variație de hinduism, este Ortodoxia prin ochii hinduismului și ai budismului.

Dacă gândim duhovnicește, ce înțelegem din această discuție este că **toți cei care sunt cuplați la Arsenie Boca sunt cuplați la această dogmă** – de aici și tulburarea discuției.

Minunile lui Arsenie Boca sunt din India și Tibet – numai acolo se găsesc astfel de minuni. Băgăm Biserica pe India. Un om care a avut această credință nu putea face minuni și repeta experiența ortodoxă. Prin A. Boca, experiența ortodoxă este făcută zob.

Boca devine omul-Biserică, creează Biserica-om, creează o Biserică în jurul propriei aure, a propriului cult. BOR devine pas cu pas o Biserică unidirecțională, cu un **cult foarte polarizat, centrat și direcționat în jurul unui chip unic al acesteia.** Fecioara Maria din catolicism și A. Boca din Ortodoxia românească sunt unul și același lucru. Ajungem într-o transformare accelerată, într-un cult în care, sub constrângere, îl vom venera de frică pe Arsenie Boca, al cărui cult va deveni figura centrală a Bisericii Ortodoxe Române.

7. Învățăturile Sinoadelor Ecumenice față de erezie și eretici. Condamnarea ereziei și a ereticilor și depărtarea de aceștia, în canoanele Bisericii

„Dușmani ai lui Hristos sunt nu numai ereticii, ci și cei în comuniune cu ei.”

A. Boca a depășit demult discuția despre erezie. Intră într-o categorie proprie, a întemeietorilor de religie, hulitor al întregii credințe, hulitor al Treimii, hulitor al Duhului Sfânt, hulitor al Bisericii. Acela a fost hulitor de Dumnezeu, de credință, a lucrat cu ocultismul, cu demonii, nicidecum nu ne putem apropia de acesta. Aceasta este teza autentică despre A. Boca.

Sinodul Bisericii nu a înțeles că are de a face cu **cel mai mare eretic al Bisericii Ortodoxe din toate timpurile**, cu ceva cu care nu ne-am mai confruntat. Nicidecum cu vreun sfânt. Și că, în loc să se fi tratat cu precauție problema, s-a tratat cu naivitate, până s-a ajuns ca Biserica întreagă să se închine la Buddha, Brahma, Vishnu și Shiva. Am căutat un termen pentru a cuprinde nivelul de hulă al lui Arsenie Boca și a trebuit să găsim niște formulări pentru a se înțelege unde este acesta poziționat, pentru că nu avem până acum ceva care să cuprindă gravitatea acestui act. Nu există încă un termen pentru cei ca A. Boca, la nivelul acestuia de hulă.

Arsenie Boca este mare hulitor al Sfintei Treimi, este mare eretic și blasfemiator al întregii Biserici. Hulitor din temelie al întregii Biserici. Arsenie Boca este **mare negaționist al întregii Biserici**, la un nivel de erezie în care contestă întreaga Biserică, nicidecum asemenea ereticilor Bisericii. Cu mare îndrăzneală a venit în mijlocul Bisericii și a împroșcat hulele sale pe toți pereții Bisericii și stăm cu toții și ne uităm și nu mișcăm un deget. Lucrurile au fost forțate mult prea tare în această canonizare. Nu mai discutăm despre erezie, am coborât nivelul discuției la cerința de bază, și anume dacă este ortodox, nici această condiție de canonizare nefiind îndeplinită. Iar huirea de către acesta a Sfintei Treimi, a Bisericii, negarea din temelie a Bisericii, toate aceste grozave blasfemii par că nu sunt văzute în discuție.

Avem budism, hinduism și antroposofie, explicate pe pereții Bisericii într-o expunere comprehensivă a unui autor protejat de ucenici, care nu mai discern între Ortodoxie și alte religii. Îndrăzneală fantastică a lui Boca, să vină în mijlocul Bisericii și să spună că India e superioară... A combătut pe față Biserica. Este ereticul tuturor timpurilor. **Cel mai mare eretic din Biserica Ortodoxă atuturilor timpurilor. A hulit Treimea, a hulit pe Hristos, pe Duhul Sfânt, în mijlocul Bisericii.** Biserica Ortodoxă nu s-a mai confruntat niciodată cu o astfel de hulă.

A. Boca luptă pe față cu Biserica la Drăgănescu, pentru a-și impune noua sa credință. Subiecte de tipul Drăgănescu sunt subiecte pretabile unor Sinoade largi, nu unor monopolizări instituționale.

Fundamentul discuției despre cinstire este tranzitivitatea: te duci la Boca, automat te duci la ce s-a închinat și cu cine a lucrat Boca. **Biserica s-a cuplat la păgânism aici. Dacă cineva nu anatemizează un eretic, atunci el este anatemizat. Prin Arsenie Boca, toată Biserica a intrat în păgânism** din cauza unora care nu fac diferența între păgânism și Ortodoxie. Astăzi nu se mai recunoaște în Ortodoxie experiența ortodoxă autentică și aceasta este încurcată cu cea indiană.

Ce zic canoanele Bisericii despre erezie și părăsirea cu ereticii?

Hotărârea Sf. Sinod Ecumenic V: **„Dacă cineva nu-i anatematizează pe Arie, Eunomie, Macedonie, Apolinarie, Nestorie, Eutihie și Origen, împreună cu scrierile lor nelegiuite**, și pe toți ceilalți eretici, condamnați și anatematizați de sfânta, sobornicească și apostolică Biserică și de cele patru Sfinte Sinoade, menționate mai devreme, și pe toți cei care au gândit sau gândesc lucruri asemănătoare cu cele ale ereticilor menționați mai devreme și care au rămas până la sfârșitul vieții în propria nelegiuire, unul ca acesta să fie anatema”.

Sf. Ioan Gură de Aur: „Dușmani ai lui Hristos sunt nu numai ereticii, ci și cei aflați în comuniune cu ei”.

Sf. Ioan Gură de Aur: „Trebuie să ascultăm de învățători și de preoți și să nu-i judecăm chiar dacă ar avea o viață urâtă, dacă însă credința lor este greșită, atunci nu trebuie doar să nu-i ascultăm, ci și să fugim de ei și să-i judecăm”.

Sf. Ioan Scărarul: „Nu vă găsiți vouă scuză în ignoranță, fiindcă omul ignorant care nu s-a străduit să afle mai mult va fi bătut pentru ceea ce nu a vrut să știe”.

Sf. Marcu cel Blând: „Cel ce se abate și puțin de la dreapta credință devine eretic”.

Ap. Galateni 1, 3-10: „Fraților, har vouă și pace de la Dumnezeu-Tatăl și de la Domnul nostru Iisus Hristos, Cel Ce S-a dat pe Sine pentru păcatele noastre, ca să ne scoată pe noi din acest veac rău de acum, după voia lui Dumnezeu și a Tatălui nostru, Căruia fie-I slava în vecii vecilor. Amin! Mă mir că așa degrabă treceți de la cel ce v-a chemat pe voi, prin harul lui Hristos, la altă Evanghelie, care nu este alta, decât că sunt unii care vă tulbură și voiesc să schimbe Evanghelia lui Hristos. Dar, chiar dacă noi sau un înger din cer v-ar vesti altă Evanghelie decât aceea pe care v-am vestit-o, să fie anatema! Precum v-am spus mai înainte, și acum vă spun iarăși: Dacă vă propovăduiește cineva altceva decât ați primit, să fie anatema! Căci acum caut bunăvoința oamenilor, sau pe a lui Dumnezeu? Sau caut să plac oamenilor? Dacă aș plăcea încă oamenilor, n-aș fi rob al lui Hristos”.

8. Condamnarea lui Rudolf Steiner și a lui Arsenie Boca pentru promovarea unor căi nemântuitoare, care duc credincioșii în ispită

Nu e suficientă doar lipsa comuniunii cu A. Boca, ci și anatemizarea acestuia ca să nu fie credinciosul anatemizat.

Cele trei mari adevăruri despre A. Boca:

1. Cel mai mare hulitor al Bisericii Ortodoxe, la un nivel cum nu s-a mai văzut până astăzi.
2. Conectat la hipnoză, telepatie, clarviziune, proiecție astrală și la alte arte din sfera ocultismului.
3. Conectează Biserica la Orient, la credința și la practica Orientului – este înșelare absolută pentru o Biserică întreagă, prin tranzitivitate.

Aici ar trebui:

1. **Oprirea** cultului și a cinstirii lui A. Boca.
2. **Condamnarea** lui R. Steiner și a lui A. Boca.
3. Curățenie generală, să nu mai existe gând de Arsenie Boca în Biserică.

Toate acele cozi de oameni sunt puse și trimise să se închine la ce a pictat Boca la Drăgănescu, la credința lui Boca de la Drăgănescu, la Buddha, Brahma, Vishnu și Shiva. **Dacă nu îl condamnați pe Arsenie Boca, toate cozile de la Prislop o să le purtați pe lumea cealaltă.** Oamenii aceia vor fi întrebați de Dumnezeu ce credință au și nu vor ști de ce s-au închinat la zei hinduși. Când Hristos îi va întreba pe creștini de ce se închină la dumnezei străini, **sărmanii oameni nu vor ști ce să răspundă.** Cozile acestea vor fi purtate de cei care au scris, au alcătuit materiale de propagandă, de toți cei care au amplificat fenomenul A. Boca în cadrul Bisericii.

Pentru a se păzi Biserica de contactul cu R. Steiner, cât și cu A. Boca, amândoi trebuie condamnați, pentru păzirea credincioșilor de a se atinge de această experiență. Aici e vorba doar de pierderea mântuirii în erezie, în huliarea Duhului Sfânt. Vorbim despre pierderea mântuirii credincioșilor prin mărturisirea de credințe păgâne. Boca ar trebui condamnat împreună cu Steiner, pentru a nu mai duce Biserica în ispită. Pentru a se separata și a nu duce Biserica în ispită, credincioșii să stea departe de zei cu trompă.

Afirmațiile lui A. Boca sunt o problemă majoră de credință. Actele Bisericii care discută probleme majore de credință sunt publice. Iar legat de A. Boca avem o discuție despre credință ținută în spatele unor uși închise. Aici se discuta dacă e

antroposofie sau Ortodoxie. Că Boca este eretic este cea mai mică problemă într-un anumit mod. Problema este că te duci și tu acum acolo și asumi și tu aceasta. Transmiterea acestui lucru către Biserică este cu adevărat problema aici. **Un hulitor mai mare ca Arsenie Boca nu există în istoria Bisericii.** A venit în mijlocul Bisericii să ne explice cum Orientul este superior prin Steiner.

Crezul antroposofic este superior, suprapus, și Ortodoxia este o specie de religie între celelalte din antroposofie, e o erezie majoră – aceasta o spune Boca. Avem o instituție care acceptă o biserică pictată în altă religie, într-o religie „superioară”, în „religia-mamă”, și care acceptă să ne închinăm la păgânism. Acceptă că suntem integrați în hinduism-budism. Mai jos de atât nu avem unde să fim instituțional. Nu există mai jos de atât. Aceasta este o cădere majoră de credință. Drăgănescu nu a fost explicat instituțional public, așa cum era necesar, fiind vorba despre o învățătură de credință publică.

Boca devine un mediu de conectare a Bisericii la Orient, atât la nivel de credință, cât și ca experiență. Un mijloc, un instrument de deviere a Bisericii. Steiner e teoreticianul, Boca practicianul. Toți cei care se închină la Boca se închină la Buddha, Brahma, Vishnu și Shiva, la zeitățile hinduse și budiste și se conectează la ocultism, la telepatie, clarviziune și la aceste daruri întunecate, care pot fi văzute în anexele de la Hinduism și Budism.

„Te duci la Hristos, vorbești frumos cu El, și vă înțelegeți pentru Drăgănescu” – credeți că merge o abordare din asta, la mijloc, pe probleme de credință? Au fost niște budiști, niște zeități păgâne, nimic ofensiv în lumea de astăzi, doar suntem oameni și ne înțelegem, o să ne înțeleagă. Nu merge asta, pentru că s-a spus că Drăgănescu este cu mari probleme. Nu există scuză pentru nimeni din Biserică.

Politică: din tanc, avion. Este un banc interesant, care la un moment dat pare să se potrivească situației. De la americani au furat europenii planurile unui avion sofisticat. Le-au luat francezii, le-au ieșit un tanc. Le-au luat englezii, le-au ieșit tot un tanc. Le-au luat românii, le-au ieșit avion. Și i-au întrebat englezii și francezii cum de le-a ieșit așa, la care românii au răspuns simplu: „Păi, am luat planurile și ne-a ieșit și nouă tanc, dar l-am luat la pilă până a ieșit avion”. Cam așa este și cu Drăgănescu, este antroposofie curată, detaliată, evidentă, dar cu suficientă insistență iese Ortodoxie curată.

Se ia la modificat credința lui A. Boca, până iese ortodoxă. Dar nu se face Ortodoxia cu pila, ca în bancuri. Asta nu funcționează, dai cu speculație unde nu mai iese în teologie și cu adevărul. Speculație, speculație, până când antroposofia este Ortodoxie curată? Aici ajungi când lucrezi cu compromisuri de credință, nu înțelegi ce e acolo și te trezești după un timp că te închini pe coclauri. Boca este un fel de închinat pe coclauri a Bisericii întregi. Și s-a spus că sunt probleme, dar s-au pus deoparte. Boca e de altă specie, nu e din specia Bisericii.

Deoarece **Drăgănescu este discutarea unei probleme de credință**, dosarul de canonizare ar trebui făcut public. Învățătura de credință și discutarea

acesteia sunt acte publice. Dosarul de canonizare al lui A. Boca este un act public în Biserică, deoarece discută o **problemă de credință, raportul Boca-Steiner-Drăgănescu-antroposofie**.

De asta facem de dimineața până seara teoria icoanei. Și aici e la fel. E **tranzitivitate, de la Boca la Orient**. Boca ne conectează deplin cu credințele orientale. Boca inversează deplin experiența ortodoxă. De asta în jurul lui e atâta agitație. Ce putem spune celor care ajung pe lumea cealaltă este să ne spună cum s-au mântuit prin Buddha, Brahma, Vishnu și Shiva, și ce au discutat pe acest subiect cu Hristos. De toate aceste puncte de aici din document, din această lucrare, veți fi întrebați pe lumea cealaltă, la **examenul credinței**. Examenul credinței nu e o speculație, nu se rezolvă după bunul-plac, retoric. Nu există să îți spui lui Hristos „speculație”.

Veți primi cu toții acest chestionar despre credința lui Boca. Pe lumea cealaltă, la **examenul credinței nu o să ai opțiunea „speculație”**. Nu o să poți să îți ceri lui Hristos să adauge opțiunea „speculație”, că nu îți convine ție și că aici pe pământ ne-am învățat să ne jucăm în teologie cu „influența” și „speculația” – fundamentul noii metodologii în Biserică sunt noțiunile de influență și speculație. Nu există opțiunea expediere din încheietură, trimis la plimbare cu speculație. Pe lumea cealaltă veți avea examen aprofundat din Drăgănescu voi cei cu Boca – visarea aceasta că e pus sfânt și ați scăpat de responsabilitate e doar naivitate, doar v-ați încărcat singuri pe lumea cealaltă cu un examen de credință excepțional de greu,

Nu e de glumă în credință. Veți explica detaliat fiecare punct din Drăgănescu – punct cu punct. Pregătiți-vă explicațiile, că nu există. Așa este când s-a transformat Teologia în ceva ce nu mai este de înțeles, când avem opțiuni de tipul „influență”, „speculație”. Se face ce se vrea în Teologie astăzi. Și la examenul superior de admitere în Cer ce o să faci, pentru că aici s-au depășit problemele prin inventarea opțiunii „speculație” pe chestionarul de credință?

O sa te cerți cu Hristos pe lumea cealaltă, de ce a scos opțiunea „speculație” de pe chestionarul de credință? Păi, noi numai cu asta lucrăm în Teologia de astăzi. Teologia de secol XXI folosește extensiv tehnici retorice, influență, speculație, s-a încurcat în cuvinte și nu mai folosește adevărul, adunarea, coroborarea. Mulți teologi de astăzi nu înțeleg ce este Ortodoxia și Teologia și cum se ajunge la adevăr.

Am băgat India în Biserică fără să ne dăm seama. Boca a stat în contact cu India toată viața și a fost canonizat și cinstit pentru asta. Proiecție astrală, apariții în alte locuri, astea sunt parte din India, nu sunt Ortodoxie. Nu s-a canonizat cel mai mare sfânt al Ortodoxiei, cum e prezentat în materialele de propagandă, ci cel mai mare eretic. S-a canonizat India, un indian yoghin, ascuns în haina de preot, care avea credința yoghinilor și budiștilor și pretindea că este ortodox. Ce consideră superioară și religia-mamă, hinduismul și budismul, în sincretismul antroposofic.

Experiența ortodoxă nu este ai dat drumul la robinetul cu minuni, care nu sunt reale la fața locului, sau ai spart țeava de sfințenie, de nici în Noul Testament nu s-a văzut așa ceva. Ce este în Arsenie Boca este India ascunsă sub o haină ortodoxă. Acesta este nivelul la care este Biserica astăzi. Trecem toți pe India. Avem credincioși care nu sunt în stare să recunoască fenomenologia ortodoxă și care o încurcă cu cea indiană. Și care canonizează pe oricine doar pentru că „era senzațional, spunea la lume”.

Canonizarea este inutilă fără o bază ortodoxă autentică. A desluși Drăgănescu nu se poate fără acest amplu preambul la hinduism, budism și antroposofie. Ideile de reîncarnare și de budism sunt repetate multiplu la Drăgănescu.

Patriarhul l-a recunoscut pe Dalai-Lama ca fiind superiorul său prin Arsenie Boca – doar budismul e superior conform lui Arsenie Boca. De asta budistul care botează la Drăgănescu, trishula, zeitățile indiene, Ioan Botezătorul antroposof sunt legate împreună și închid discuția dacă Boca credea în reîncarnare. Erminia autentică la Drăgănescu este cea antroposofică.

A. Boca a spus **la Drăgănescu că antroposofia-India este religia-mamă**, este supra-religia, că Ortodoxia e bună, dar e sub antroposofie. Boca a spus că Treimea e o serie de spirite cunoscute deja, Brahma, Vishnu și Shiva, că Hristos și Buddha sunt la fel. Botezul unui lama budist este cel autentic și reîncarnarea este spiritul vieții. Boca este reîncarnarea lui Ilie-Ioan. Hristos în eteric apare în *Cuvinte vii*, alți inițiați apar în discursul său. Adică peste tot la A. Boca apare Steiner. Totuși, astea bat la ochi. Nu s-a întrebat nimeni dacă sunt inofensive, de unde le-a luat și, pe o scală de la 0 la -10, unde suntem?

Steiner este adevărul lui Boca. Drăgănescu este făcut cu Steiner în mână. Aceasta este realitatea despre Boca și Drăgănescu. Afirmațiile făcute sunt de o gravitate istorică fără precedent, sunt incompatibile cu orice discuție de preluare nesemnificativă. Există identitate între ideile lui Boca și ale lui Steiner. Boca îl preia integral pe Steiner. Ce este aparent sub îndoială în *Cuvinte vii* este certitudine la Drăgănescu. Tot Steinerismul lui Boca este certitudine în toată cariera sa, așa cum profetic Părintele Paulin Lecca menționa în *Jurnal duhovnicesc*.

Boca a venit în mijlocul Bisericii și a hulit întreaga Biserică. A hulit Treimea, Duhul Sfânt, toată Biserica. Drăgănescu este templu păgân deja prin pictura care este pe el. Cu ființe elementare, spirite, diferite lucruri din antroposofie. Omul acela hulește Biserica. Ce alternativă au, credincioșii, să se ducă la budism, unul care hulește Treimea și lucrează cu ocultismul? S-a greșit, să se îndrepte.

Antroposofia este o religie, este suprapunerea Orientului peste Occident. A. Boca a promovat o altă credință în mijlocul Bisericii. Nici nu am nevoie de discuția dacă a asumat în inima lui astea. Cum îl canonizezi când a promovat o altă credință? Ce invenție aduc proarseniștii, să fie cu certificat, cu „asumare în inima lui”! Păi, cum numești expunerea unei credințe în mijlocul Bisericii? Eretic ești când ai promovat o credință eretică în mijlocul Bisericii, precum o face A. Boca. Cine vrea să vadă dacă a

asumat în inima lui să îl dezgroape, să vadă, la autopsie, dacă în inima lui e antroposofia.

Ce o să îi zici lui Hristos, era coadă mare, Doamne, la minuni, ne-am luat unii după alții, am mers și noi, doar nu era să stăm pe margine, se dădeau minuni, doar nu era să stăm pe dinafară? Ne-am luat cu valul? Plecăm cu mâna goală, nu auzi ce spun că se dă, e robinetul de minuni dat pe dinafară. Poate A. Boca să facă, la acest nivel de erezie, minuni? Este acesta paranormal forțat ca experiență ortodoxă sau sunt „minuni”?

Ce a lipsit să se vadă mai devreme asta? Să se fi pus mâna pe antroposofie, pe hinduism, budism și antroposofie și să se fi legat acestea toate coerent. Ce spune Boca la Drăgănescu este că mai trebuie această perspectivă antroposofică, pentru ca „adevărul” să fie complet. Pentru că aceasta este teza lui Boca și antroposofia, care nu s-a putut lega coerent, și de asta nu este crezută. A ieșit cineva cu această bibliografie de antroposofie, hinduism, budism, cu o analiză 1:1 Boca-Steiner-Drăgănescu?

Pe ereticii de la primele 7 Sinoade Ecumenice îi bagă A. Boca sub masă pe toți. La cât e de mare A. Boca, la cât de mare se spune că era, nu trebuia canonizat fără girul a cinci mari Sfinți, fără girul a cinci asceți mari – și asta pentru că este un mare risc în astfel de canonizări, în care „lumina” orbește întreaga Biserică.

De ce nu este publicat dosarul de canonizare? Pentru că lipsește analiza Boca-Steiner-Drăgănescu. Este mult prea vastă să fie scoasă ușor la suprafață. Boca a fost canonizat pe sugestia poporului. Cei care stau alături de el sunt împreună părtași cu acesta la hula de Dumnezeu. De asta Sfântul Ilie Cleopa a spus stați deoparte, și nu este bine.

Credea că a descoperit India și ocultismul. A fost ca un copil care și-a găsit o jucărie și nu a vrut să asculte – și după asta a luat-o de capul lui prin Biserică. Boca a scris o dogmatică întreagă la Drăgănescu, însă instituția nu dorește să comenteze acest lucru, pentru că nu s-a uitat pe ce a scris Steiner. Problema Drăgănescu este că prea puțini s-au uitat pe Steiner. Ortodoxia este la vedere. Hristos a făcut toate lucrurile Sale curat, la vedere, nu în ascuns și analizele pe acest lucru trebuie făcute tot la vedere.

Unde vei fi prins, acolo vei fi judecat. Te prinde moartea la vrăjitor, acolo vei fi judecat. Nu ai vrut, dar ai făcut. Nu ai vrut budism, dar ai făcut, te-ai dus la Boca-Buddha. Unde prinde Hristos Biserica, la Buddha, acolo o să îi judece. Nu ați vrut să citiți Steiner, stați acum cu Buddha la închinare. Este clar că a fost canonizat fără să se fi uitat nimeni prin Steiner, fără să se fi văzut enormitățile spuse la Drăgănescu. Pai, dacă te duci la vrăjitor, nu mai ești al lui Hristos. Dacă te duci la Boca, te duci la Buddha, Brahma, Vishnu și Shiva. Faci, nu doar vorbești. Chestia asta nu este la jumătate și nu poate fi lăsată la întâmplare.

Acestea nu sunt niște chestii fără sens, să fie acoperite cu lejeritate: „A spus și Boca niște chestii fără sens”. Sunt chestii serioase. Boca a mărturisit budismul, hinduismul și restul. Arsenie Boca nu a scăpat chestii nevinovate pe pereții

Bisericii, ci a mărturisit o întreagă credință. Și, prin Boca, Biserica mărturisește toate aceste erezii ale acestuia. Boca credea în acestea, după cum și părintele Arsenie Papacioc spunea. Vă puneți în pericol propria mântuire prin această înșelare

Idei similare sunt regăsite și la grupul de lucru Victor Ardeleanu, în documentul *Grozăviile de la Drăgănescu*, link: <https://www.unitateaortodoxa.ro/grozaviile-de-la-draganescu-dr-victor-ardeleanu/>.

9. Analiza Boca-Steiner-Drăgănescu-antroposofie s-a anulat prin speculație și ipoteze false. Analiza instituțională nu face referire la Steiner și folosește ipoteze false în discuție

Să ne uităm la acest articol să vedem cum s-a procedat instituțional în discuție: <https://doxologia.ro/lamuriri-cu-privire-la-pictura-cuviosului-arsenie-de-la-prislop>

Aici trebuiau date două linii din Steiner și s-au dat pagini de ipoteze false. La Francisc de Assisi și la Ulfila, conform autorului articolului, Boca nu știe de Steiner, dar la Moise se duce la Steiner țintă-direct și pictează ambele ipoteze, știe și de „antene”, dar și de „coarne”. Drăgănescu este lucrat după Steiner, cu Steiner în mână.

Instituția preia ipoteze nefondate și lucrează cu material teologic inventat, cu ipoteze false, cu o lipsă capitală a bibliografiei în discuție. Steiner lipsește din discuția pro-arseniștilor. Asta nu este teologie și nu este Ortodoxie, este inventare de ipoteze. Asta s-a făcut în instituție pe acest dosar de canonizare. Chestii sofisticate inventate, totul fără Steiner. Articolul nu intră în categoria lămuriri, ci confuzie, dar și știință teologică inventată. Uitați-vă ce a spus Steiner și ce a spus acest autor. Asta, ca să se înțeleagă ce este asumat de instituție legat de Boca-Steiner, adică nimic.

Articolul semnalat mai sus este păcat împotriva Duhului Sfânt, deoarece, în loc să caute adevărul, tot ce a făcut este că a inventat și speculat la maxim ipoteze nerealiste. Pentru Boca, pe tiparul acestui articol, s-au produs lucrări nenumărate, pe aceeași metodologie-„inventologie”. Aceasta nu este teologie, este speculație, anularea adevărului prin fals. Scris frumos, cu rafinament, dar, ca esență, invenții de calitate maximă, speculație pură. Asta, ca să se înțeleagă nivelul de calitate al analizei asumate de instituție, pentru că este articol publicat pe site-ul instituției. Nu se cunosc lucrurile, nici nu se discută într-un forum larg, dar se produc ipoteze. Zero încredere în materialele produse pentru Arsenie Boca.

Ce valoare are documentul de mai sus? Arată cum este în interior dosarul de canonizare. Așa s-au produs materiale pentru A. Boca, după modelul acestui articol, în care era strictă nevoie de un pasaj din R. Steiner și, în loc lui, s-au produs zeci de pagini sofisticate, de ipoteze. Așa arată bibliografia pentru canonizarea lui A. Boca, un păcat împotriva Duhului Sfânt prin anularea adevărului prin speculație și ipoteze care nu pot fi susținute într-o analiză cu Steiner în față. Această metodă de a discuta despre „adevăr” și de a produce teologie nu este ortodoxă, nu are legătură cu Ortodoxia. Acest articol arată cum este întreaga muncă a

unor teologi în Ortodoxie – așa se lucrează astăzi, fără să se fi înțeles ce este Ortodoxia și metoda ortodoxă.

Toată această analiză Boca-Steiner-Drăgănescu-antroposofie s-a anulat prin tipologia acestui articol și încă nu există în instituție – articolul invocat este dovada în acest sens.

Raportul Boca-Steiner-Drăgănescu-antroposofie a fost anulat prin astfel de articole, făcute după cum se poate vedea în linkul atașat, articole preluate de instituție, care nu are puterea să producă altceva la nivel de analiză. Și de asta nu este publicat un astfel de raport. De aceea este important de publicat acest document/raport, tocmai pentru a arăta că el nu există încă în teologia ortodoxă. Analiza necesară a fost „compensată” prin această metodă teologică nouă.

Aici se vede unde este **lucrarea lui Dumnezeu și că Dumnezeu ajută să se afle adevărul**, care a fost **ascuns prin texte precum cele produse în linkul adăugat**, texte care fac mult rău Bisericii. Textele de acest tip ascund de credincioși adevărul pe probleme foarte grave. Aceasta este metoda folosită de proarseniști în analizarea **Raportului Boca-Steiner-Drăgănescu-antroposofie**, ascunderea adevărului. Dacă nu există această analiză și a fost acoperită în acest mod, dosarul de canonizare este doar o speculație. Se înțelege cât de mult din analiză s-a pierdut prin acest mod de a discuta această parte?

Să se țină minte: **adevărul nu rămâne ascuns, nu poate rămâne ascuns și aici este lucrarea lui Dumnezeu**, pentru cei care se îndoiesc de adevărul acestei discuții, adevărul despre Arsenie Boca se vede în ajutorul primit de a găsi toate acestea spuse de acesta din antroposofie, pas cu pas. Să se țină minte, aici este adevărul.

Analiza aceasta se poate numi un eșec teologic instituțional – unde este Steiner, unde este bibliografia relevantă, bibliografia-cheie, critică în discuție? Este inacceptabil să vezi un astfel de articol pe site-ul instituției. Astfel de materiale teologice produse pentru A. Boca trebuie parcate în această discuție pentru că se vede cum au fost făcute. Fără bibliografia relevantă, nimic din ce s-a spus pentru A. Boca nu are sens, iar analiza este incompletă în zonele critice.

Acesta este adevărul despre A. Boca, această hartă a ereziilor, unde se vede că a parcurs Biserica de la un capăt la altul cu Steiner în față. Această analiză nu s-a făcut corect. După analiza asta nu mai ai cum să-l scoți sfânt pe Boca. Cu Steiner în față, nu îl scoți sfânt pe Boca - de asta Steiner nu apare în discuție și discuția îl evită pe cât posibil pe fondatorul antroposofiei.

10. Teologi și avocați. Când teologia devine instanță juridică iar un dosar de canonizare devine o ocazie de eliminat sistematic adevărul

Motto-ul canonizării lui A. Boca:

„Nu știm, deci e speculație”.

Bate la ochi în discuție că adevărul este eliminat sistematic în discuția despre canonizarea lui A. Boca. Cum? Prin eliminarea martorilor și a mărturiei, a analizei necesare, prin eliminarea și alterarea metodei ortodoxe, „sobornicitatea”. Prin schimbarea metodei. Din teologi, avocați.

A. Boca a fost canonizat de avocați, nu de teologi. Dacă voiai să scoți dosarul la capăt, competența esențială este pusul mâinii pe telefon și bătutul țării, nu corectarea de materiale într-un birou. Lipsa mărturiei părintelui Arsenie Papacioc este una capitală pentru discuție. Poți să spui orice, dar realitatea rămâne, Arsenie Boca a fost canonizat cu o mărturie incompletă. Adică nu s-a împlinit spiritul ortodox al unei canonizări, să fie bunăvoință să îi cheme pe toți martorii implicați la această discuție.

Ce se face aici nu este teologie. Verificarea adevărului se face până în pânzele albe. Teologia de astăzi s-a redus, se rezumă la corectarea gramaticii teologice, și nu este verificare pe teren, nu este concretizată în discuții plenare. Teologia de astăzi este diferită de ce se făcea în istorie. Plenarul nu mai este dorit. Adevărul este un act plenar, un act al unei mărturii plenare.

Teologia a ajuns o tehnică de desființare a argumentului, o tehnică avocătească. Teologii sunt mai buni ca avocații la a desființa o mărturie. Ce facem aici nu este cercetarea adevărului, este desființarea martorilor și a mărturiilor. E altă metodă, una negativă, neconstructivă.

Scopul Ortodoxiei este să obțină adevărul. Scopul avocației este să obțină apărarea inculpatului cu orice preț, prin anularea probatoriului. Pe teren, securitatea a văzut că A. Boca e la cercuri de antroposofie și face ocultism în diferite spețe, că se duce pe scene și își practică „darurile”, telepatia și darul clarviziunii antroposof indian. Securitatea nicidecum nu l-a văzut cum îl vede instituția din birou, corectând hârtii furnizate de proarseniști.

E o discuție care nu a fost luată în serios, care, la fața locului, s-a dovedit a fi cu mult mai gravă decât s-a crezut. De ce am ajuns aici este pentru că s-a tratat cu mare ușurință o problemă majoră de credință. S-a știut de antroposofia lui A. Boca, dar nu s-a înțeles gravitatea acesteia. **Gravitatea este că Biserica ajunge să se**

îchinie la zeități hinduse și la tot ce vine prin Boca, din Orient. Aceasta este gravitatea. Și asta s-a depășit prin compromis. S-a știut că sunt probleme pe zona de antroposofie, dar s-au depășit într-un fel sau altul. Când auzi de probleme de credință, stai departe, nu te apuci și te arunci înainte, că ajungi să te închini pe coclauri.

Teologia autentică a icoanei este o teologie a transiterii și a conectării la sacrul sau înșelarea din spatele acesteia. De aceea și templele idolești aveau reprezentări, o tranzitivitate, conectare la idolii-demonii din spatele reprezentărilor. Boca doar a adus demonii din India în România.

La Drăgănescu nu sunt mângâlituri incoerente. Sunt afirmații dogmatice primare din antroposofie. Vorbește despre Treimea antroposofică, despre Hristos egal cu Buddha, despre corpul astral și întrepătrunderea acestuia cu marii inițiați, despre evoluție și reîncarnare, despre A. Boca, figura centrală a acestei revelații, că toate religiile sunt una. Face o dogmatică antroposofică întreagă. Acesta este crezul antroposofic al lui A. Boca de la Drăgănescu. Suprapune peste toată Ortodoxia elemente antroposofice primordiale. Pe scurt, spune că suntem o speță de Orient și că Orientul este superior. Se cutremură Biserica de o astfel de erezie.

Boca a fost canonizat forțat, se vede cu ochiul liber că acele picturi nu sunt ortodoxe. Și tocmai pentru că nu s-au parcurs lucrările lui Steiner, de asta a fost scăpat în canonizare Boca. S-a dat cu părerea instituțională că nu e chiar atât de grav Drăgănescu.

Dacă vrei avocație, colectezi hârtii și elimini ce nu convine. Dacă vrei Ortodoxie, atunci faci precum securitatea, te duci la fața locului și vorbești cu oamenii. Instituția, într-o perspectivă obținută pe niște hârtii, în birouri instituționale, fără practică de teren (pentru că teologii de astăzi nu sunt oameni de teren ci oameni de litere și nu au competența de a lucra pe teren), a obținut o perspectivă care are multe semne de întrebare pe zona de credință și de ocultism, semne de întrebare pe care le-a trecut sub tăcere. Securitatea, pe teren, a avut certitudinea ocultismului, prin mărturii directe. Asta trebuia să facă instituția. Pe teren. Ortodoxia este epuizarea tuturor mijloacelor de teren și a mărturiilor pentru coroborare. Nu comoditate instituțională, stat în birou pentru corectarea unor hârtii produse cine știe unde.

De ce se tot vehiculează termenul „speculație” în dosarul de canonizare al lui Arsenie Boca, dar și termenul „influență”? Pentru că dosarul de canonizare este incomplet, nu are toate mărturiile și nu are analiza făcută complet. De aici, unica soluție posibilă în cazul incertitudinilor apărute din lipsa mărturiilor relevante, dar și din lipsa de analiză, este... ignoranța. Speculația este soluția de avarie pentru anularea discuției despre necesitatea stringentă a mărturiilor despre Boca, iar termenul „influență” este la fel, soluția pentru anularea discuției despre antroposofie.

Dosarul de canonizare trebuia să înceapă cu mărturia parintelui Arsenie Papacioc, dar și cu o analiză pertinentă, legată de antroposofie, hinduism și budism. Trebuiau audiați **toți martorii** care avut ceva de spus față de A. Boca, iar părintele

Arsenie Papacioc, dar și alți părinți, Adrian Făgeteanu, părintele Cleopa, și părintele Stăniloae s-au exprimat repetat legat de acest subiect, în cunoștință de cauză. Din nefericire, acum ajungem la cuvântul acestora.

Pe un dosar fără martori și fără mărturia esențială pentru Arsenie Boca, dosarul de canonizare devine o speculație pură, fără de temei, cu privire la sfințenia, cultul și cinstirea acestuia. Anulând adevărul, s-a ajuns la speculație, la inventarea unei proiecții create de editori pentru un super-sfânt ortodox, care nu există în realitate. Ce se propune credincioșilor în povestea Arsenie Boca nu există în realitate, este doar o plăsmuire a minților unor adepți entuziaști.

Ca să stabilești valoarea de adevăr în discuție aveai nevoie de oameni, de toți cei implicați. Cum să se stabilească valoarea de adevăr și pe hârtii produse în unanimitate de o singură parte? Instituția trebuia să numească niște judecători imparțiali aici, care să colecteze mărturia autentică despre Boca, nu să numească avocații lui A. Boca drept judecători pentru canonizare. Avocații lui Boca au fost tot aceia care l-au canonizat.

Dosarul de canonizare nu are mărturii fundamentale ale oamenilor de la fața locului, deci este clar că discuția este viciată prin metodă. Boca a fost canonizat prin metoda avocațească, nu prin metoda teologică. S-a colectat „favorabilul”, sau „adevărul”? Un dosar de canonizare fără o cercetare în paralel a tuturor numelor la fața locului este egal cu o **inacțiune din partea instituției**, de a verifica la fața locului nu hârtii, nu arhive, nu dosare, ci oamenii participanți la evenimente.

Dacă teologii de astăzi nu sunt în stare să gândească în termeni de „om” și „mărturie” și „la fața locului” și sunt în stare să gândească doar în termeni de „sursă” și „gramatică teologică”, atunci avem o problemă mare de înțelegere a Ortodoxiei, la nivel instituțional. Instituția nu mai are abilități de a conduce discuția teologică astăzi în mod corespunzător și se limitează pasiv la a cerceta hârtii produse cine știe pe unde, într-un sistem birocratic umplut de oameni produsul unei școli care produce teologie de birou, de bibliotecă. Discuțiile de acest tip în Ortodoxie se fac într-un format plenar, cu toți participanții la analiză, nu într-un format 10 mp.

Dosarul de canonizare este adevărul Bisericii pe acest subiect, ținut departe de Biserică. Are valoare de adevăr de credință, necunoscut astăzi de Biserică. Biserica nu are astăzi o explicație oficială pentru Drăgănescu, pentru **problema de credință Drăgănescu (raportul Boca-Steiner-Drăgănescu-antroposofie)**, care nu e rezolvată corect de instituție.

Când, ca instituție, emiți sentința „speculație”, dar tu nu ai nimic din mărturia și analiza necesară susținerii acuzației de „speculație”, cum este susținută acuzația instituțională de „speculație”? Nu ajunge să fie, de fapt, invers, când această canonizare este o pură speculație, la care s-a ajuns în lipsa mărturiei, dar și a analizei din situație?

Lipsa mărturiei părintelui Papacioc afectează întreg dosarul de canonizare. Dosarul de canonizare este un dosar cu omisiuni majore, care afectează deplin cursul

discuției. Instituția a refuzat colectarea de mărturii esențiale în discuție – ce valoare are dosarul de canonizare aici? Boca a fost canonizat pe prezumția de „nevinovăție”, prin prescrierea mărturiei asupra acestuia? Mărturia asupra lui A. Boca a fost afectată direct, prin lipsa de acțiune instituțională.

Metode de a face teologie. Faci teologie precum o limbă străină, precum engleza, în care, dacă știi gramatica limbii, e suficient? Sau faci teologie precum avocația, în care respingerea cu succes a probatoriului celeilalte părți este marea reușită în exercițiu? Sau faci teologie în spirit ortodox, după **metoda ortodoxă, în care adevărul primează**, în care coroborarea și mărturia plenară sunt cele urmărite în exercițiu? Pentru că în primul caz, deși cunoști gramatica, la cel dintâi exercițiu de analiză mai greu ieși de pe șinele ortodoxe și te trezești în lateral, mergând paralel cu Ortodoxia, în alte direcții. Și la avocație ieși de pe șinele ortodoxe și te duci de-a dreptul în mărăciniș, perpendicular cu direcția. Mersul pe șinele ortodoxe este ce urmărim în Ortodoxie.

11. Elemente de retorică: influență sau preluare semnificativă, asumată? Speculație sau incertitudine nevalidată?

O teologie și o metodă a ignorării și a speculației sunt cele care primează în discuția despre A. Boca. Astăzi avem tehnici de identificare a speculațiilor și avem fabricată o întreagă **metodologie a ignorării, și nu a coroborării**. Ortodoxia funcționează cu adevăr și verificare, cu plenitudine, să se vadă adevărul, nu să se ascundă. Noi nu ne inventăm unelte de ignorare a adevărului: „Adevărul este speculație, nu se face cu tehnici potrivite”.

Ortodoxia nu e exercițiu de desființare sistematică a mărturiei, a probatoriului, prin tehnici avocățești, este exercițiu de coroborare onestă a adevărului. „Caută și vei găsi, cercetează și vei afla.” Adică adună la fața locului oameni, probe. Ortodoxia nu desființează adevărul, ci îl coroborează. Cumva ne pierdem pas cu pas acest exercițiu de a căuta adevărul. De asta, zero dexteritate teologică – la facultate nu se învață căutarea adevărului, ci tehnici avocățești. De asta, mulți teologi nu sunt mai mult de corectori de gramatică teologică, fac teologia ca o limbă străină și puțini au spiritul adevărului, de a merge după adevăr, de a căuta adevărul. Și securitatea are drept curs principal căutarea la fața locului – de asta securitatea a ajuns la Drăgănescu exact la adevăr, și anume la antroposofie și ocultism. Securitatea a văzut adevărul la fața locului și l-a cuprins așa cum este. Și tot ce spune securitatea este prin tehnici la fața locului, nu prin tehnici de corectare în birou.

În vocabularul dogmatic nu există cuvântul „influență”. În bucătărie, avem bucătar care gătește cu influențe mediteraneene. Dar nu cu influențe de salmonela, toxice. Cum poți să influențezi – să preiei fie și ceva minor – cu ceva care strică? Când pui otravă în mâncare, mori. Nu influențezi cu ceva care strică – asta este alterare și răspândire de otravă. Nu e nevoie de două tone de otravă ca să mori – e suficientă și puțină. De la Drăgănescu este suficientă una singură din ereziile sale, că toate picturile acelea sunt egale între ele și sunt antroposofie. Și sunt o dogmatică întreagă. „Pictură cu influențe” – dacă ai dat cu negru, e stricat totul într-o pictură.

Această discuție instituțională despre A. Boca este produsul unei școli teologice care nu dezvoltă aptitudinea coroborării la fața locului – și puțini sunt care se descurcă să se ducă în spiritul ortodox să vadă la fața locului, cei mai mulți rămânând la un nivel de corectori de gramatică teologică și atât. Și apoi o altă deficiență instituțională, dar și teologică, este anularea spiritului de adunare, de a purta discuții în forumuri largi, preferându-se spiritul catolic, Biserica instituțională, Biserica în 10 mp, în care câțiva cărturari dictează dogme în Biserică. Biserica pare să fie un exercițiu al anonimilor, al pescarilor, al oamenilor ridicați de jos de Dumnezeu, și nu al cărturarilor, al instituționalizării. Hristos ridică multiplu problema

instituționalizării greșite în Evanghelie, arătând că se ajunge la o instituționalizare care nu înțelege spiritul celor care se fac în instituție, în exemple precum spălarea vaselor și ulcioarelor, trimiterea fiului la roadele viei și în nenumărate alte exemple – cărturarii și instituționalii capătă o problemă pe care trebuie să o rezolve cu atenție și Hristos le atrage atenția repetat. Canonizarea lui A. Boca pare să urmeze cursul unei instituționalizări greșite, în care instituția nu înțelege conceptul de dialog pe probleme de credință.

Cum discutăm că A. Boca și-a asumat ca și credință antroposofia:

1. Temporalitate – 40 de ani de antroposofie, de fundal antroposofic?
2. Idei majore prezentate? Idei dogmatice și context dogmatic antroposofic pe pereții Bisericii?
3. Interpolare la Drăgănescu, peste dogma Bisericii, a dogmei antroposofice?
4. Prezentare ca nivel superior, distinct?
5. Locul în care a prezentat dogmatica antroposofică implică un curaj fenomenal și obligă; dacă ai ieșit în mijlocul Bisericii, tu ai ieșit să afirmi preluări mărunte de consolidare cu preluări asumate ca și credință.
6. Volumul impresionant și adnotarea tuturor scenelor ortodoxe, în stil antroposofic?
7. Cum prezintă credința antroposofică? Prezintă antroposofia ca adevăr, deci o asumă. Și acest adevăr ca adevăr personal al său este unul cu care a stat toată viața.
8. Coerența cu care sunt legate antroposofia cu prea multe detalii să fie întâmplătoare?
9. Prezinți asta ca adevăr: este asumare, și nu preluare decorativă?

Influență sau crez? Influență înseamnă idei marginale, alipite pentru consolidare la planul dogmatic ortodox. Crez dogmatic înseamnă un plan complex de idei distincte. Drăgănescu este un crez, nu o influență – nu o preluare minoră pentru consolidare punctuală a ideilor ortodoxe.

Dacă nu ducem discuția în antroposofie, atunci planul adițional de la Drăgănescu devine un **plan de ineptii, fără explicație logică, lucru care nu este acceptabil ca discuție, pe fundalul antroposofic istoric al lui Boca**. Niciuna dintre ideile aduse de Boca la Drăgănescu adițional nu are logică în Ortodoxie, nu poate fi lipită la locul respectiv. Dar se potrivește perfect într-o perspectivă antroposofică. Arsenie Boca spune la Drăgănescu aceea că antroposofia este credința cea adevărată. El enumeră adevăruri adiționale și superioare, care transformă Biserica în altceva.

Gravitatea dogmatică a discuției este că cineva din cadrul preoției vine în Biserică și spune că, de fapt, credința adevărată a Bisericii este alta, că Biserica nu cunoaște adevărul întreg că Biserica este în întuneric și are nevoie de lumină (lumina) de la Drăgănescu. Și în această perspectivă antroposofică se leagă absolut toate afirmațiile, dar și gesturile lui A. Boca. Discuția despre sobornicitate, catolicism

și Ortodoxie ca doi plămâni, discuția despre inspirația sa de la Drăgănescu, mărturia părintelui Stăniloae că A. Boca era practicant de spiritism. Se coroborează astfel în viziunea că toate religiile sunt egale, fiind instanțe ale unui plan cosmic de comuniune.

Un eretic precum Arsenie Boca nu a existat în istoria Bisericii, cu atât de multă îndrăzneală încât să își mărturisească credința în mijlocul Bisericii, pe pereții Bisericii. Cât de mare era credința acestuia în ce spunea, dacă a venit chiar în mijlocul Bisericii să afirme acestea O astfel de îndrăzneală nu s-a mai văzut în istoria Bisericii

12. Dovada sfințeniei nu există. Osemintele sale nu sunt scoase la închinare, cu siguranță pentru că sunt negre, ca la lepădații de credință și la vrăjitori

Se aude că osemintele lui Arsenie Boca sunt întocmai ca la vrăjitori, negre. Și asta este normal, pentru că, la nivelul lui de hulă, de erezie, de blasfemie, la gradul extrem de înșelare în care se afla, nu poate exista altceva acolo. De aceea, acestea nu sunt scoase spre închinare, pentru că ar speria credincioșii și, în plus, ar fi o dovadă incontestabilă împotriva acestuia. Osemintele lui A. Boca nu sunt scoase la închinare pentru că mărturisesc împotriva lui.

O mărturie despre dezgroparea nocturnă a lui A. Boca, al cărui cult a atins demult forme avansate de înșelare, o putem asculta în interviul realizat cu ani în urmă, cu preotul Petru Vamvulescu. https://youtu.be/tX-75MjoRMg?si=D__agzeRaLm6-E1K

13. Ocultismul astăzi: clarviziunea și telepatia, practici răspândite pe larg. Canal de YouTube, **ItsMaxMajor**, construit prin ocultism

Ce găsim pe canal este telepatie, clarviziune, influență, sugestie, ghicire, ocultism.

Link:

- <https://www.youtube.com/@itsmaxmajor/shorts>
- <https://www.youtube.com/watch?v=OfVP2b4q-aA&t=489s>
- https://www.youtube.com/watch?v=XUEB-_4qS2s&t=922s

1. Minutul 8:10 – Influență și sugestie;
2. Minutu 22:32 – Tehnici hipnotice de strâns pumnii, influență și sugestie;
3. Minutul 10:41, – Influență și sugestie;
4. Minutul 11:29 – Hipnotistul trimite numere în mintea altuia;
5. Minutul 11:32 – Ghicește 12;
6. Minutul 11:40 – Ghicește 23;
7. Minutul 13:59 – „Hai că o să îți imaginezi că auzi o voce în cap”.

Mentalist Terrifies Kai Cenat

https://www.youtube.com/watch?v=XUEB-_4qS2s&t=397s

Hypnotist Terrifies Kai Cenat & G. Herbo

<https://www.youtube.com/watch?v=kSiRv7Nekoc&t=911s>

Alte Linkuri:

- <https://www.youtube.com/shorts/ZColUXpeoOQ?app=desktop>
- <https://www.youtube.com/shorts/bur-xnSOvaU?app=desktop>
- <https://www.youtube.com/shorts/ETQUi2FgMr4?app=desktop>
- https://www.youtube.com/shorts/pr_-YId9c2s
- <https://www.youtube.com/shorts/bur-xnSOvaU>

„Minunile” lui A. Boca sunt din India și Tibet, nu ortodoxe, la fel ca ale acestui domn.

Anexa 1. Hinduism

1. Anita Ganeri, *Hinduism*, Editura Raintree

„Hinduismul este o religie care a început în India acum mii de ani. Este una dintre cele mai vechi religii ale lumii. Astăzi aproximativ un miliard de oameni urmează hinduismul” (p. 4).

„Hindușii cred în **marele spirit**, numit **Brahman**. Brahman nu poate fi văzut, dar este pretutindeni. Hindușii îl numesc pe Brahman „Dumnezeu” (p. 6).

Dharma – „Hindușii cred că este important să Îl slăvești pe Dumnezeu, să muncești din greu și să ai grijă de familie. Aceasta este denumită dharma. Dharma înseamnă să faci tot posibilul în fiecare zi” (p. 7).

„Hindușii venerază **mulți zei și zeițe**. **Ganesha** este unul dintre cei mai populari zei. Are un cap de elefant. Este zeul înțelepciunii și al învățării. Hindușii cred că le poate rezolva problemele. Un alt zeu popular este **Krishna**. Are piele albastră pentru a arăta că este sfânt. Cântă la flaut și îi place să joace feste oamenilor. Este de asemenea un mare conducător și învățător” (p. 8-9).

„Hindușii cred că tot ce este viu are un spirit. După ce trupul moare, sufletul se mută pentru a locui în alt trup [**reîncarnare**]. Scopul vieții unui hindus este să se elibereze de acest ciclu de moarte și de renaștere din nou. Atunci, sufletele pot fi una cu Brahman. Aceasta se numește **moksha**” (p. 10).

„Dacă duci o viață bună, o sa ai o viață bună data viitoare. Dacă duci o viață rea, următoarea ta viață o să fie rea. Asta se numește karma. Karma presupune acțiunile (bune sau rele) și rezultatele acestora ” (p. 11).

„Sunt multe texte sacre în hinduism. Cele mai vechi sunt numite Vede. Includ multe rugăciuni și poeme care slăvesc zeii. De asemenea, învață despre credințele hinduse. [...] Alt text sacru este Mahabharata. Este un poem foarte lung. [...] Ramayana este un poem care spune povestea zeului Rama și a soției sale, Sita” (p. 18-19).

2. Hermann Oldenber, *India antică. Limba și religiile ei*, București, Editura Enciclopedică, 1995

„Natura fundamentală a religiei primare indiene, care supraviețuiește din cele mai îndepărtate epoci, ridicându-se la suprafața timpurilor vedice ca o epavă mai mult sau mai puțin ruinată, este, după cum am văzut, în mod esențial, aceea a religiei omului primitiv.

După credința acestuia, întreaga existență pare a fi animată de spirite, ale căror grupări confuze se îngrămădesc la un loc, zumzăind, forfotind și mișunând împreună cu sufletele fantome ale celor morți, acționând în orice împrejurare, potrivit naturii proprii. Dacă o ființă omenească se îmbolnăvește, este vorba de un spirit care a pus stăpânire pe ea, influențându-o spre rău. Pacientul este vindecat prin îndepărtarea spiritului cu ajutorul magiei. Tot un spirit locuiește și în săgeata care zboară. Cel care trage cu săgeata săvârșește un act magic prin care spiritul săgeții este determinat să intre în acțiune. Spiritele au uneori forme omenești, altele animale. Nici una din aceste forme nu este mai nobilă sau inferioară celeilalte, căci încă nu se face nici o deosebire între natura umană și cea zoomorfă. De fapt, omul este adeseori considerat ca descendent al unui animal. Triburi de oameni sunt numite urși, lupi, șerpi, iar indivizii totemului care le-a dat numele, sunt tratați ca fiind rude de sânge.

În timp ce se mișcă ici și colo, spiritele își pot alege un domiciliu, permanent sau temporar, în diverse obiecte vizibile. O pană sau un os, o piatră, toate pot, la anumite intervale, să găzduiască un spirit. Din când în când, spiritul se furișează într-o ființă umană pe care o îmbolnăvește sau căreia îi induce stări de convulsie, însoțite de viziuni supranaturale, timp în care spiritul vorbește adeseori în propoziții confuze.

[...] Treptat, haosul acestor idei începe să se limpezească. Cel mare începe să se separe de cel mic, nobilul, de omul de rând. Se obține o viziune mai calmă despre lume.

Așa se face că din întregul amalgam de forțe care lucrează sub forma unor spirite, se ridică din ce în ce mai mult marile forțe ale naturii, asumându-și o poziție de frunte. [...] Prin urmare, trăsătura caracteristică normală a unor vaste întinderi din dezvoltarea istorică constă în aceea că marile puteri ale naturii, cum ar fi cerurile, soarele, luna, furtuna, tunetul și, împreună cu ele, elementul terestru al focului și pământului însuși (de obicei primul ca importanță în această clasă), apar ca dătătoare supreme de binecuvântări și stăpânitoare peste tot ceea ce se întâmplă. Ele sunt superioare omului și se află la mare distanță de el, așa cum se cuvine unor divinități. În cazul întrupării lor într-o persoană vie, este aleasă de preferință forma cea mai desăvârșită pe care omul o poate asigura, evitându-se formele animale. Zeificarea unei bestii apatice a fost posibilă doar atâta timp cât omul nu a izbutit să se simtă ceva mai bun decât un animal.

Desigur, personajele zoomorfe nu dispar cu desăvârșire și la un simplu semn din partea zeităților, zeități subordonate, care stau în penumbră și rămân neatinse de tendințele înnobilitate, au putut să-și păstreze forma lor animală [...]” (p. 62-64).

„La acest stadiu devine deosebit de clară poziția propriu-zisă a credinței religioase vedice. Deși probabil nu toate, totuși, cel puțin cele mai importante și mai de seamă dintre zeitățile vedice se bazează pe personificarea forțelor naturii sub chipul unei măreții supraomenești. Locuința majorității zeilor este atmosfera sau cerul. Cuvântul *devas* (*zeu*), pe care indienii l-au primit din trecutul indo-germanic și care se regăsește în multe din limbile înrudite ale acestei familii, a însemnat la

origine „cel ceresc”. Așa a fost fixată credința care înalță zeitățile deasupra speciei umane spre înălțimile cerului, credință care datează cu mult înainte de perioada vedică.

Din toate acestea putem observa, dintr-o singură privire, că, în cazul *Vedelor*, noi ne ocupăm de un stadiu de dezvoltare care a fost precedat de o lungă istorie. Confirmarea unei astfel de concepții o găsim, după cum am explicat mai sus, în expresii tipice pentru un astfel de caz: tipuri de zeiți sau mai degrabă spirite, specific unor perioade de dezvoltare mai primitive, apar din abundență în întreaga lume a zeităților vedice. Cât despre zeiți – ființe umane cerești ridicate la dimensiuni colosale, în concordanță cu gândirea religioasă generală a epocii vedice – ele rețin numeroase semne, neobliterate cu desăvârșire, ale formelor vechi zoomorfe. Demoni zoomorfi, aidoma „șarpelui din pământ”, „caprei cu un picior”, înconjoară lumea zeităților cu chipuri umane, formându-le fundalul pe care se proiectează. Zeii înșiși sunt reprezentați în anumite ritualuri – deși în mod excepțional – sub forme de fetișuri, ca întrupări de animale și, uneori, chiar în obiecte neînsuflete. Un bidiviu îl reprezintă pe *Agni*, zeul năvalnic al focului. Un bou, pe *Indra*, care este la fel de puternic.

De asemenea, în India, ca și în alte locuri, mai apar alături de marile divinități, care sunt în general binefăcătoare, ridicate, în urma progresului gândirii, spre forme mai pure, acele spirite de care primitivii se credeau a fi înconjurați: acei spiriduși subpământeni, spiritele malițioase, spiritele bolilor, despre care putem spune că aparțin religiei din epoca de piatră, rezistentă în fața oricărei creșteri istorice și întâlnită, totuși, cu aceleași caracteristici, la toate popoarele, furișându-se în forme umane și animale sau alte forme hidoase – ziua și noaptea – dar, în special, noaptea – pretutindeni, însă cu predilecție la încrucișări de drumuri, în cimitire sau alte locuri lugubre; intrând în oameni pe furiș, înșelându-i, amestecându-le mințile, rozându-le carnea, sugându-le sângele, pândindu-le femeile, bând laptele de la vaci. În cele din urmă, alături de aceste spirite și de trăsăturile specifice acelor noțiuni primitive, în credințele vedice mai apar sufletele celor morți – acei strămoși ce sălășluiesc cu bunătate în destinele copiilor lor – dar și sufletele dușmănoase, trădătoare, domeniu în care Vedele au reținut din abundență și prea puțin ascuns sub vâlul întins peste ele de ideile mai avansate, urmele unei vieți religioase sălbatice și foarte crude.

Dacă ne întoarcem acum de la aceste urme ale trecutului îndepărtat la marile zeiți, personaje caracteristice ale religiei *Vedelor*, vom descoperi că perioada în care a avut loc zeificarea puterilor aerului și ale cerului s-a scurs de mult timp. Totodată, aceste zeiți au izvorât din ideile timpurii despre natură, ale căror rădăcini înfipite în această perioadă s-au uscat sau cel puțin se află într-o stare incipientă de decădere, sensul original luat din natură fiind uitat sau înțeles greșit. Cel mai puternic dintre zeii vedici, *Indra*, a fost cândva tunetul, care străpunge stâncile norilor cu arma sa cu fulgere și eliberează torențele de ploaie. În imnele din *Rig-Veda* s-a estompat într-un personaj cu totul diferit, într-un erou divin, cel mai puternic dintre zei, cel ce duce la victorii, cel ce săvârșește cele mai formidabile fapte de vitejie și răspândește bogății inepuizabile. [...]

În acest fel forțele zeificate ale naturii au fost transformate în stăpâni nemuritori și protectori ai diferitelor condiții și interese din viața omului. Procesul poate fi ușor de înțeles. [...] La fel se întâmplă și în cazul acelor zeități care reprezintă natura personificată în chipul unor oameni supranaturali, când elementul naturii cedează din ce în ce mai mult în fața elementului uman. Credința sugerată de luceafărul de dimineață sau de seară păleşte în fața puternicei conștiințe că te afli sub protecția îndurătoare sau sub puterea îndrumătoare a unor stăpâni divini regali sau eroici.

Acești stăpâni divini, așa cum îi găsim portretizați în *Vede*, posedă cu toții puternice asemănări frapante. Cu toții sunt puternici, măreți, foarte înțelepți, grabnici ajutători. Cu toții au o statură titanică, uniformă, asemănători între ei. [...] Până acum gândirea și sentimentul religios nu au avansat ideea de divinitate pornind de la măreție spre infinit, de la putere la atotputernicie și nici nu a făcut pasul semnificativ de la multiplicitate spre unitate.

Un Dumnezeu singur este creat de o istorie asemenea celei a *Vechiului Testament* care, accentuând marile experiențe naționale, triumfurile și înfrângerile, leagă atât de intim poporul de divinitatea care îi controlează destinul, încât orice alți zei, alături de el, dispar. [...] Un astfel de impuls nu începe să se arate decât în timpul celor mai recente poeme ale *Rig-Vedei*, iar în epoca imediat următoare crescând cu o intensitate irezistibilă. [...]

O ultimă trăsătură marcantă a acestor divinități constă în aceea că fantezia adoratorilor lor nu i-a ridicat în nici un fel la cel mai înalt nivel de măreție morală, așa cum au făcut-o în cazul aspirației lor după putere și măreție supremă. Acest pas de importanță nespūsă în evoluția religiilor – asocierea ideilor de Dumnezeu și Bine – poate fi descifrată doar în câteva semne slabe, care arată că religia este încă barbară” (p. 66-71).

3. Alberto Pelissero, *Introducere în hinduism*, București, Editura Polirom, 2014

„Termenul „hinduism” (creat din neo-indo-arianul *hindu*) nu este de origine indiană, ci persană. Derivă din cuvântul omonim iranien care desemnează provincia orientală a Imperiului Ahemenid sub Darius, derivat la rândul lui din sanscritul *sindhu*, denumire generică ce indica un râu și care a ajuns în latină, prin greacă, nume propriu, Indus, fluviul pe care îl cunoaștem astăzi ca Ind (Pakistan-India)” (p. 7).

„2. Periodizare. În mod convențional, ce am putea numi religie indiană tradițională (cea care nu poate fi atribuită unui fondator istoric), a cărei periodizare face referire la trei realități foarte diferite între ele, este împărțită de obicei în trei macroperioade:

- religia vedică sau vedismul (circa 1500 î.e.n – 500 î.e.n),
- brahmanismul sau hinduismul antic (circa 500 î.e.n – 500 e.n)
- și hinduismul recent sau hinduismul pur și simplu (circa 500 e.n. – 1900 e.n).

Începând din secolele XIX și XX, ținând cont de dinamicele declanșate de întâlnirea hinduismului cu modernitatea (...), cercetătorii propun tot felul de etichete istoriografice (hinduismul reformat, neohinduism, post-hinduism, hinduism contemporan). Aceste denumiri constituie doar un mod elegant și eufemistic de a spune că hinduismul se transformă, fără ca în prezent să ne putem da seama dacă această schimbare este stabilă sau efemeră, dacă urmează o singură direcție sau mai multe și, mai în general, dacă este prea devreme pentru a încerca să schițăm o evaluare istorică” (p. 9).

„Cele două grupuri de izvoare sunt epica și istorisirile străvechi. Respectiv *itihasa* și *purana*, care conțin tot ce este de dorit să cunoască cineva despre mitologie, hagiografie, uzanțe religioase populare (în primul rând pelerinajul la locurile sfinte, definite colectiv „vaduri”, *tirtha*, întrucât cel puțin la origine trebuiau să se găsească în locuri în care cursurile de apă puteau fi traversate prin vaduri ori așezate la confluența a două sau mai multe râuri).

Cele două poeme epice principale sunt *Ramayana* lui Valmiki, „călătoria lui Rama”, [...] și *Mahabharata*, [...] și care cuprinde poemul religios indian cel mai faimos în Occident, *Bhagavadgita*. [...] *Mahabharata* reprezintă *summa* învățăturilor referitoare la cele patru scopuri ale omului (*kama*, *artha*, *dharma*, *moksa* [...])” (p. 9-14).

„Dacă de la genul literar *smriti* trecem la cel al literaturii filosofice, întâlnim așa-numita producție a „viziunilor” (însă termenul ar putea fi redactat și prin „puncte de vedere”, *darsana*), pe care doxografia tradițională le enumeră ca șase școli principale. Aceste școli se studiază în perechi, fiecare cuprinzând un prim element de orientare ateistă, de obicei mai vechi, cărui i se alătură un element în general mai nou, cu orientare teistă de un tip sau altul. Perechile sunt *samkhya* și *yoga*, *vaishesika* și *nyaya*, *purvamimamsa* și *uttaramimamsa* (mai cunoscută ca *vedanta*). Fiecare *darsana* constituie un sistem filosofic autonom, cu o epistemologie, o cosmologie, o etică, o metafizică și, firește, o soteriologie proprie, din moment ce preocuparea pentru mântuire reprezintă constanta gândirii indiene. Dacă am dori totuși să identificăm dimensiunea predominantă a fiecăreia dintre școlile citate mai sus, am putea-o sintetiza după cum urmează: metafizică (*samkhya*), ascetică (*yoga*), fizică (*vaishesika*), logică (*nyaya*), exegeză (*purvamimamsa*), mistică (*uttaramimamsa*)” (p. 15),

„Metafizica (*samkhya*)”

„*Samkhya*, „enumerarea [categoriilor realului], este însuflețită de o dorință de catalogare care analizează raportul dintre două entități supreme, un principiu masculin și un principiu feminin. Primul, indicat cu numele care odinioară îl desemna pe gigantul primordial din a cărui dezmembrare s-a născut universul,

puruṣa (literal „mascul”), este conștient și activ; al doilea, numit *prakṛti* („fundament, bază” și, prin extensie, „natură”), inconștient și activ, reabsoarbe în sine lumea sau o manifestă în faze alternative, după cum principiile sale constitutive, numite *guṇa* („calitate”: *sattva*, *rajas*, *tamas*, caracterizate respectiv ca lumină, mișcare, nemișcare și simbolizate de culorile alb, roșu, negru), se află în echilibru ori sunt dezechilibrate. [...]

Sistemul are douăzeci și cinci de *tattva*, în care se includ în primul rând *puruṣa* și *prakṛti* pe care le-am menționat deja, principiul subiectului pur și al obiectului pur. Din acestea din urmă derivă restul principiilor. Înainte de toate există trei *tattva* care ghidează funcțiile mentale: intelectul, care cântărește alternativele și operează alegerile (*buddhi*); simțul egoului, de care este legată identitatea personală (*aḥamkāra*); sentimentul lăuntric ce coordonează și organizează percepțiile senzoriale (*mānasa*).

Urmează douăzeci de *tattva* subîmpărțite în patru grupuri a câte cinci principii: capacitățile de percepție senzorială (olfactivă, gustativă, vizuală, tactilă, auditivă); capacitățile cognitive (fonatoare, manipulatorie, locomotorie, excretorie, de satisfacție) [...]” (p. 16-18).

Notă: De aici și importanța pe care percepția senzorială o primește în antroposofie și discuțiile exagerate în această direcție.

„*Ascetica (yoga)*”

„Termenul *yoga*, care în accepțiunea lui mai veche indică o formă de disciplină, de practică meditativă, analog în esență cuvântului *tapas*, care desemnează etimologic ardoarea generată de practicile ascetice, va deveni în timp din ce în ce mai puțin specific, astfel încât a putut fi aplicat celor mai variate contexte, în așa măsură încât orice viziune asupra lumii apărută în India va elabora o formă proprie de disciplină psihofizică, de practică interioară, motiv pentru care se poate vorbi despre yoga din *Bhagavadgītā* sau de yoga budistă. Însă cea care ne interesează aici este *yogadarsana*, yoga înțeleasă ca una dintre cele șase viziuni clasice ale filosofiei indiene. Aceasta va fi urmată de cea care a fost definită în moduri diferite ca yoga barocă, tantrică sau medievală.

Textul fondator al *yogadarsana* este *Yogasūtra*, compus de Patanjali (secolul al II-lea î.e.n. – secolul I e.n., cu diverse comentarii începând cu cel scris de Vyasa). Școala își însușește categoriile cosmologice (*tattva*) folosite de *Samkhya*, adăugând la ele figura unui soi de *deus otiosus*, un Domn, Stăpân, *Isvara*, a cărui unică funcție este cea de a-i garanta practicantului un sprijin meditativ. Conținutul filosofic al școlii nu este bogat, atenția se concentrează asupra diverselor practici posturale, respiratorii și meditative: mai curând decât să interpreteze realul, yoga își propune să furnizeze o metodă psihofizică de reintegrare, arătând, în practică, în ce fel trebuie separate *puruṣa* și *prakṛti* sau, mai exact, cum trebuie oprite fluctuațiile minții, care sunt cauza identificării eronate a primului principiu cu cel de-al doilea. [...] Mintea, rătăcitoare și schimbătoare, nu este decât un produs al principiului obiectual și din

acest motiv nu poate fi comparată la modul real cu subiectul pur, chiar dacă se prezintă similară cu el, după cum Luna, nemișcată în cer, pare fluctuantă atunci când se oglindește în apele agitate. [...] Încetarea funcțiilor mentale, adevăratul obiectiv al disciplinei, se realizează prin cinci niveluri succesive, numite „teritorii mentale”, în care mintea este respectiv agitată, toropită, distrată, concentrată asupra unui punct, suspendată.

Practica yoga duce la obținerea a opt puteri supranaturale, numite „desăvârșiri” (*siddhi: subtilitate, repeziciune, măreție, retragere, pătrundere, stăpânire, subjugare, ubicuitate*), care presupun, printre altele, clarviziunea, levitația, capacitatea de a domina voința altora, utile în interacțiunea cu lumea în scopul stăpânirii ei, dar care constituie un obstacol care trebuie depășit pe calea desăvârșirii lăuntrice” (p. 16-18).

„(...) Fizica atomistă a școlii *Vaisesika* se bazează pe primele cinci substanțe: pământul, apa, focul, aerul și spațiul eteric, care corespund unui număr egal de stări ale materiei (solidă, lichidă, gazoasă, luminoasă, eterică). [...] Cunoașterea autentică spulberă scopurile interesate și egoiste ale acțiunii, oprește acumularea de merite și vini și zădărnicește posibilitatea unor noi renașteri. Eliberarea (*mokṣa*) nu este nici o stare de plăcere, nici una de durere, ci o condiție în care sinele își experimentează propria formă autentică” (p. 30).

Notă: De aici importanța discuției în antroposofie despre cunoaștere, pentru a opri ciclul renașterilor.

„Într-o perioadă cuprinsă între secolele al VI-lea și al X-lea e.n. se afirmă treptat o tendință inițial de origine meridională, cea a mișcărilor sfinților devotați lui Shiva și Vishnu [...]” (p. 30).

„Brahma, Vishnu și Rudra (ipostaze ale lui Shiva) sunt responsabili respectiv pentru manifestarea, prezervarea și distrugerea cosmosului, doar în măsura în care se supun lui Sakti, căruia îi sunt subordonați. Shiva este *brahman* nedeterminat, Sakti este *brahman* determinat, caracterizat de volițiune, cunoaștere și acțiune [...]” (p. 41).

„Dimensiunea fonică a divinilorului (așa-numita „ghirlandă de sunete”), **simbolismul lunisolar** și fiziologia subtilă în comun cu yoga tantrică dobândesc o mare importanță: procesul de trezire a Puterii încolăcite la baza coloanei vertebrale, *jundalini*, este parte integrantă a drumului mântuitor. [...] Realitatea supremă este conștiință (*samvit*), nelimitată de timp, spațiu sau cauzalitate, lumina pentru sine (*prakasa*), acompaniată de libertate nelimitată, numită și reflexie [...]” (p. 42).

„Școlile de yoga tantrică, care, dincolo de numeroasele denumiri, pot fi reduse la două variante principale, ce se întrepătrund în mare măsură, disciplina bazată pe forță și disciplina șarpelui încolăcit, respectiv *hathayoga* (însă în acest termen trebuie văzută și o referire la **simbolismul solar și lunar**, amintit de silabele *ha* și

tha) și *kundaliniyoga*, au la origine figurile a doi maeștri semilegendari, Matsyendranatha și Goraksanatha. [...] În aceste scrieri sunt prezentate elementele fundamentale ale școlii, adică doctrina așa-numitei „fiziologii subtile” (sau simbolice ori mistice), care prevede interpretarea corpului ca o diagramă traversată de „centri” sau „roți” de energie (*cakra*) și „canale” (*nadi*), prin care circulă diverse sufluri vitale (cinci principale și cinci secundare) și în care se pot forța trezirea și trecerea unei energii sau puteri în mod normal inerte ori adormite, numite „șarpele încolăcit” (*kundalini*), situată la baza coloanei vertebrale. Cu ajutorul unor tehnici adecvate, șarpele este dresat să parcurgă drumul care îl va duce, de-a lungul unui traseu ascendent, din ce în ce mai sus, până la fontanela occipitală, așa-numitul „orificiu al lui Brahma”, condiție care echivalează cu eliberarea.

Literatura disciplinei *hathayoga* propriu-zise insistă mai puțin asupra fiziologiei subtile și mai mult asupra practicilor psihofizice și se exprimă în trei tratate principale *Hatha (yoga)*, *Pradipika* de Svatmarama (secolele XV-XVI e.n.), *Gerandasamhita* (secolele XVII-XVIII e.n.), *Sivasamhita*). [...]

Doctrina *hathayoga* și a școlilor înrudite cu ea este fluidă, nesistematică, variază în funcție de sursele textuale luate în considerare de la caz la caz. Cu toate acestea, se pot identifica unele linii principale comune, exemplificabile prin câțiva termeni-cheie ai fiziologiei subtile; aceasta construiește o reprezentare conceptuală a microcosmosului uman, bogată în corespondențe cu macrocosmosul exterior, în care fiecare structură a corpului este echivalentă cu o realitate fizică, astronomică sau teologică, într-un tumult de corespondențe atribuibile pe căi diverse simbologiei upanișadice [...]. Însuși termenul *hatha*, care literal înseamnă „forță” sau „strădanie” (de unde și obiceiul de a traduce *hathayoga* prin „disciplina efortului” sau „yoga violentă”), este un exemplu excelent al acestei simbologii.

Când este descompus în cele două silabe, *ha* și *tha*, prima indicând Soarele, iar cea de-a doua, Luna, cuvântul face referire nu doar la cele două entități astronomice, ci și la trecerea aerului prin nări și la o împărțire în sfere a corpului, conceput ca fiind traversat de o serie de canale (*nadi*), prin care circulă diverse forme de energie sau suflu vital. [...]

În particular, în șira spinării, considerată egală cu *axis mundi* (*merudanda*, axul care reprezintă muntele Meru, coloana vertebrală a lumii, potrivit cosmologiei puranice), se găsește un canal central numit *susumna* „foarte grandioasă”, în realitate constituit, la rândul său, din trei canale concentrice, conținute unul în altul. Cele 72.000 de *nadi* își au originea în plexul sacro-coccigian, urcând până în creștet și mai sus de el, în așa-numitul lotus cu o mie de petale, situat la douăsprezece degete deasupra suturii occipitale. [...] În procesul de redeșteptare a șarpelui încolăcit de la baza coloanei vertebrale, *kundalini* trebuie forțată prin canalul median până ajunge la lotusul cu o mie de petale” (p. 43-47).

„Cu această măsură de precauție hermeneutică, putem începe să spunem ceva despre simbolismul lunisolar. Soarele și luna, *chandra* și *surya*, *pingala* și *ida*, care se încolăcesc în jurul canalului central ca doi șerpi în jurul unui caduceu, determină timpul în termen de zi și noapte” (p. 47).

„Ritualurile sacrificiale vedice se împart în solemne și domestice (srauta grhya). [...] Dintre riturile solemne, o importanță cosmologică și politică o are sacrificiul calului (*asvamedha*), celebrat de un suveran pentru a-și afirma demnitatea de monarh universal (*cakravartin*)” (p. 57).

„Cele trei scopuri lumești ale omului sunt, conform unei progresii care merge de la individual la universal, plăcerea, câștigul și îndatorirea (*kama*, *artha*, *dharma*), la care se adaugă cel de-al patrulea scop ce transcende lumea, eliberarea (*moksa*). [...] Fiecare dintre cele trei scopuri este consolidat de reglementări specifice, exprimate în forma unei culegeri de aforisme (*sutra*) sau a unui tratat (*sastra*)” (p. 60-61).

„De origine vedică, dar perfect integrate în sistemul de valori al hinduismului, sacrificiile cotidiene, *pancayajna*, sunt cinci și constau în sacrificiul adus zeilor (*devayajna*, aşchii de lemn unse cu unt topit, oferite în focul domestic), strămoșilor (*pitryajna*, ofrande de apă pentru potolirea setei acestora), lui *brahman* (*brahmajajna*, studiul și recitarea mnemonică a textelor sacre ori a unor formule de rugăciune și invocație), bărbaților (*nryajna*, venerarea oaspetelui, care în perioada contemporană s-a redus la pomana dată săracilor), ființelor (*bhutayajna*, ofrande de mâncare împrăștiate pe jos pentru spirite și ființele semidivine htoniene). Cu primele trei sacrificii, credinciosul își plătește întreita datorie originară (*rnatraya*) față de cele trei categorii de ființe, zei, strămoși și vizionari. De remarcat că din sacrificiul vedic antic se conservă în hinduism structura ofrandei, însă, din motive etice, este respinsă jertfirea victimei” (p. 64).

„Transmigrația (*samsara*) și răsplata faptei (*karman*)”

„Transmigrația (*samsara* – etimologie „rătăcire”) este procesul prin care o ființă este prinsă într-un ciclu fără început, ce comportă nașterea, moartea, renașterea și re-moartea (...), în virtutea unui mecanism de răsplătire a acțiunilor săvârșite (*karman*). Cei doi termeni explică împreună diferențele între oameni și răsplata morală a comportamentului, chiar dacă nu soluționează toate problemele teodiceei indiene, în primul rând cea a originii răului. Transmigrația face referire la natura tranzitorie și ciclică a existenței, care la un moment dat ar trebui să suscite un sentiment de sațietate, generat de experiențe deja trăite și care se repetă, mereu aceleași, cu variații nesemnificative, făcând să se nască astfel o dorință de eliberare (*mokṣa*), din inexorabilitatea ciclului. [...]

Cât despre originile teoriei transmigrației, cercetătorii sunt împărțiți în mai multe ipoteze. [...] A treia și a patra ipoteză pun teoria transmigrației pe seama unor ambiente mai mult sau mai puțin extravedice, respectiv o atribuie cercurilor de asceți cerșetori din Câmpia Gangică și populațiilor tribale nonariene. Credința în transmigrație este împărtășită și de jainiști și budiști, fiind respinsă doar de materialiști, *carvaka*, care neagă existența zeilor, responsabilitatea morală a acțiunilor și mecanismul renașterii. Arcul mecanismului care declanșează renașterea e reprezentat de dorință: mișcarea ce împinge ființa vie de la o existență la alta este comparată cu mișcarea unei omizi care se mută de pe un fir de iarbă pe altul.

Principiul conștient etern (*atman*) nu este atins de renaștere, care privește doar principiul viu individual (*jiva*) (distincția între cele două este esențială, dar constituie o problemă conceptuală greu de soluționat pentru toate școlile *darsana*, fără excepție. [...])

Spațiul transmigrației nu se limitează la lumea umană, ci se extinde în sus spre cea divină și în jos spre regiunile subpământene, fără a uita dimensiunile paralele planului uman (existența sub formă animală sau de-a dreptul vegetală, ca ființă simțitoare care trăiește pe pământ)” (p. 80-83).

Notă: Transmigrația ocupă un loc esențial în antroposofie, care prezintă pe larg aceste regnuri și spații.

„Răsplătirea actului”

„Mecanismul răsplătirii actului, *karman*, este complex și necesită câteva clarificări preliminare. Originea sa rituală este indubitabilă, cu referire la eficiența actului sacrificial, descris mai sus. [...] Adăugarea ulterioară a unei dimensiuni etice la doctrina despre *karman* ca răsplătire a acțiunilor semnificative din punct de vedere moral, în bine sau în rău, este legată de un complex de factori, printre care se pot număra speculațiile literaturii medicale. [...] *Karman* furniza o soluție, întrucât explică situația oricărui individ din lume ca pe rezultatul (rodul, *phala*) unui comportament și al unei intenții germinate în trecutul său (sămânță, *bija*), printr-o metaforă agricolă constantă ce transcende divergențele doctrinale între școli. [...] Dorința acționează asupra voinței, voința duce la acțiune, iar acțiunea comportă consecințe inevitabile.

Maeștrii yoga acordă o atenție deosebită cercetării mecanismului de răsplătire. Fiecare act rezultat dintr-o dorință creează „receptaculul acțiunii”, un depozit benefic sau nociv în funcție de calitatea actului săvârșit, o sămânță ce va da rod chiar în această viață sau într-o existență viitoare, care cuprinde în sine înclinațiile individului (numite „depuneri”, *samskara*), inclusiv impresiile latente inconștiente (numite „împregnări”, „îmbibări”, *vasana*), care sunt izvorul celor cinci „mâhniri”)” (p. 80-83).

Notă: Acest pasaj este substratul discuției lui A. Boca despre acte conștiente, reflexe, voință, în care , prin antroposofie, studia, de fapt, fundamentele religiilor orientale.

„Eliberarea (*mokṣa*) și doctrina timpului ciclic (*yuga, kalpa*)”

„Eliberarea, *mokṣa* sau *mukti*, este dezlegarea (de la rădăcina *muc*, care înseamnă „a dezlega, a desface”), izbăvirea din ciclul renașterilor (*samsara*). [...] Conceptul de eliberare (care, în schimb, consideră *samsara* un orizont ce poate fi depășit) își construiește treptat în religiozitatea indiană tradițională, iar în prima perioadă a gândirii vedice, inserat în curentul intramundan concentrat asupra utilizării, *bhukti*, este practic absent. Perspectiva soteriologică este comună gândirii

upanişadice şi primei perioade a budismului: principala deosebire dintre cele două sisteme constă în recunoaşterea sinelui (*adman*), *principiul conştient individual*, ca subiect al transmigraţiei în primul caz şi punerea lui într-o paranteză metodologică în al doilea (doctrina inexistenţei sinelui, *amatmavada*)” (p. 88-90).

„La rândul său, viaţa lui Brahma (egală cu $432.000.000.000 \times 360 = 155.520.000.000.000$ de ani umani) ţine cât o singură clipire din ochi (*nimeşa*) a divinităţii supreme, Şiva sau Vişnu” (p. 93).

„Vişnu”

„Numele lui Vişnu (de la o rădăcină *viṣ*. „a pătrunde”) face referire la un mit vedic în care el, prefigurându-şi ipostaza ca o coborâre pe pământ (avatara) a piticului (Vamana), măsoară cele şapte regiuni ale lumii făcând trei paşi. [...] Însă nu în mediul vedic (în care este subsidiar în comparaţie cu Indra) se revelează ca divinitate de prim-plan, ci mai degrabă în textele sacerdotale (*brahmana*), unde începe să prindă formă (cristalizându-se apoi în istorisirile vechi din *purana*) o constelaţie complexă de mituri care identifică în Vişnu figura zeului menit să prezeve lumea, aşadar un zeu al ordinii (opus rolului bulversator al lui Şiva – zeul transgresării). [...]

Avatara

O caracteristică fundamentală a teologiei *vaiṣṇava* este elaborarea sistematică a unei serii de ipostaze ale lui Vişnu, justificate de un pasaj celebru din *Bhagavadgita* (4, 7-8), în care zeul îşi explică obiceiul de a coborî pe pământ ori de câte ori *dharma* este în primejdie, pentru a-i restabili puterea. Această „coborâre [pe pământ]” a zeului se numeşte *avatara*” (p. 101-103).

„Figura lui Şiva”

„Antecedentul vedic al lui Şiva (termen cu valoare apotropaică ce înseamnă „benign, binevoitor”) este Rudra (etimologic, cel „care plânge” sau „care urlă”). Mitul este dificil de reconstruit şi prezintă conexiuni evidente cu zeul Agni (zeul vedic al focului), cu Prajapati (demiurgul divin asimilat lui Brahma în epoca următoare), cu un incest primordial pe care zeii îi cer lui Rudra să-l evite, cu o parte din sacrificiu care trebuie consacrată lui Rudra, deschizându-i astfel accesul la un cult care, iniţial, îi era negat. Înainte de începutul timpului, Rudra apare, invocat de zei, ca un vânător furios, aprins de foc, cu săgeata în arc îndreptată împotriva lui Prajapati care încerca să-şi seducă propria fiică [...]” (p. 101-103).

„Ganga şi Yamuna”

„În această ultimă tipologie se semnalează în primul rând Ganga şi Yamuna: cele două vehicule animale ale zeilor sunt portarii templelor *hindu*, crocodilul

fluvial și țestoasa, *makara* (în realitate, o ființă mai mult mitologică decât reală, cu trăsături de animal heraldic inventat, de tipul himere) și *kurma*” (p. 120).

„Indra”

„Își pierde treptat din importanță divinitățile propriu-zis vedice, începând cu Indra, zeul furtunilor, care sălășluiește în cerul zeilor, *svarga*, simbol al forței militare pe care o aveau *drya*, înarmat cu fulgerul (*vajra*), domn al celor treizeci și trei de zei, biruitorul antizeului Vṛtra ce zăgăzuise apele cerești, împiedicând ciclul ploii, și care are ca vehicul elefantul alb cu patru fildeși, Airavata, născut din baterea oceanului de lapte” (p. 126).

„Rolul maestrului (guru)”

„Maestrul spiritual (guru – etimologic, „greu”, adică cel care are o greutate, o pondere în viața discipolului) este probabil instituția fundamentală în hinduism, religie cu o structură ierarhică rigidă. [...]

În sprijinul tezei precedente vom menționa câteva exemple valide, personaje paradigmatiche utile. [...]

L-am putea aminti pe maestrul Sivananda (1887-1963), fondator al *Divine Life Society* și popularizator pentru publicul occidental al unui tip de yoga de influență vedantică; Paramahansa Yogananda (1893-1952), celebru pentru cartea lui *Autobiografia unui yoghin*, teoretician al unei yoga a acțiunii (*kriyayoga*), atribuite unui ascet himalayan longeviv, Babaji, Maharishi Mahesh Yog (1911/1918-2008), maestru al celor din formația Beatles și inventator al *Transcendental Meditation* [...]” (p. 139-140).

4. Kim Knott, *Hinduismul. Foarte scurtă introducere*, București, Editura Allfa, 2002

„Prefață. Una dintre cele mai importante întrebări pe care hindușii și-o pun de secole este „Cine sunt eu?” sau, altfel spus, „Ce este Sinele?”. Filosofii au dezbătut natura Sinelui, relația sa cu Dumnezeu și cu lumea, dacă el dăinuie sau nu după moarte și în ce mod este influențat de acțiunile noastre. Sunt întrebări încă valabile. În capitolul 3, vom trece în revistă modul în care au fost luate în discuție de-a lungul timpului” (p. 6).

„Cum își înțeleg hindușii originile și nașterea timpurie a religiei pe care o practică? Mulți descriu hinduismul drept *sanatana*, *dharma*, tradiția sau religia eternă. Acest lucru ține de ideea că originile hinduismului se află dincolo de istoria umanității, iar adevărul său a fost revelat pe cale divină (*shruti*) și transmis prin secole până în prezent, prin intermediul celor mai vechi scripturi din lume, adunate în *Veda*. Mulți împărtășesc această credință, însă apar diverse opinii contradictorii atunci când e vorba de interpretarea istoriei umane în India timpurie. O opinie

comună astăzi printre unii hinduși – mai cu seamă printre cei catalogați drept naționaliști, datorită credinței lor că hinduismul este adevărata religie a Indiei – este că adevărul divin a fost revelat arienilor, o rasă nobilă și luminată, care a trăit în India cu mii de ani în urmă. Arienii vorbeau o limbă extraordinară, sanskrita, limbă în care au fost compuse scripturile din Veda, și au construit o civilizație grandioasă, ale cărei ritualuri, literatură și legi au rămas moștenire culturii hinduse de astăzi, moștenirea națională de drept a Indiei” (p. 22).

„Așa cum am văzut, pentru hindusul credincios, Vedele sunt scrieri revelate, ca atare ele nu pot fi studiate în timp, ci sunt eterne, de origine divină” (p. 26).

„*Shruti* și *Smriti*. Revelație și tradiție”

„În capitolul trecut, am amintit noțiunea de *shruti* (ceea ce este revelat). Ea se referă la manifestarea divinului în lume, mai ales la adevărurile revelate primilor înțelepți sau *rishis*, care au fost mai târziu adunate sub forma scripturilor. [...] *Vedele* și *Upanișadele* constituie literatura *shruti* și se consideră că ar fi texte revelate divin; cele epice, *Puranele* și *Sutrele* ar fi predate de înțelepți și transmise de discipolii lor (*smriti*). Vedele conțin povestiri despre creație, informații referitoare la sacrificiul ritualic și rugăciuni către zei. *Rig Veda*, cel mai vechi dintre textele vedice, este o antologie de imnuri către zei. Agni, zeul asociat focului și sacrificiului, a fost unul dintre cei mai populari. Oamenii se rugau la el pentru că le era apropiat și le putea aduce lumina [...]:

Mă rog la Agni, preotul casei, zeul sacrificiului, cel care invocă psalmodiind și aduce bunăstare. Agni a ascultat rugăciunile vechilor înțelepți, dar și-a plecat urechea și la cei de azi; el va aduce zeii aici” (p. 31).

„Brahmanul și transmiterea cunoașterii ritualice”

„[...] Brahmanii, guru și povestitorii, fiecare în modul său, sunt cu toții canale de transmitere a adevărului revelat odinioară, apoi rememorat și transmis pe cale orală de-a lungul istoriei.

Brahman. Brahman. Brahmana. Brahma

Cu atâtea cuvinte similare, e ușor de confundat semnificația lor și felul în care sunt folosite. Iată câteva repere:

Brahman: termen care însemna inițial puterea creatoare sau adevăr, nelipsit din imnurile vedice și, ulterior, din ritualurile sacrificiale, în timpul cărora erau intonate aceste imnuri. La vremea redactării *Upanișadelor*, a ajuns să semnifice principiul cosmic impersonal sau realitatea absolută.

Brahman: specialist în ritualuri, identificat adesea cu brahman, cel care recită imnurile vedice și îndeplinește jertfele; casta preoților.

Brahmana: texte legate de brahman, în care este descris sacrificiul vedic.

Brahma: zeul hindus al creației” (p. 35-36).

„[...] Termen cu semnificație de religie, dar și de adevăr, lege, datorie sau obligație. Dharma are o aplicație generală și una personală. Armonia lumii trebuie păstrată și o dharma individuală trebuie îndeplinită” (p. 36).

„Guru și transmiterea cunoașterii spirituale”

„[...] Se crede că e înțelept și că știe ce e mai bine pentru oameni. Sunt trăsături asociate adesea unui guru, cel care îi poate lumina pe ceilalți și îi poate ajuta să traverseze oceanul morții și renașterii fără sfârșit (*samsara*), pentru a se elibera (*moksha*).

Cine e potrivit pentru a îndeplini aceste sarcini? Trebuie să știe sanskrita la fel de bine ca un brahman sau să cunoască mitologia, precum povestitorul? Așa cum ne arată îndrumarul lui Narayan [volumul *The Guide* (Guru-ul/Îndrumătorul)], autoritatea unui guru stă mai degrabă în carisma sa decât în tradiția castei, în învățătură sau chiar în virtute. Unii guru n-au nici o instrucție laică sau vedică. Unii sunt chiar analfabeți. Dar cu toții dețin cunoașterea dobândită prin propria lor experiență spirituală, la care se adaugă și talentul special de a o folosi în slujba celorlalți.

Anandamayi Ma a fost un astfel de guru. Ea s-a născut în 1896, într-un sat din Bangladesh-ul de azi și, în ciuda faptului că s-a măritat, a devenit lider spiritual pentru mulți indieni. [...] Deși provenea dintr-o familie de brahmani, pentru că era femeie, nu primise o educație vedică, ci fusese măritată de la vârsta de 13 ani.

Timp de mai mulți ani, după ce s-a stabilit la familia soțului ei, rostea adesea numele Divinității și cădea în meditație, absorbită în așa măsură uneori, încât nu mai știa ce se întâmplă în jurul ei. Apoi, când avea 26 de ani, a avut parte de o extraordinară experiență de inițiere interioară (*diksha*), în timpul căreia i s-a părut că i s-a dat o mantră proprie, un cuvânt sau vers pe care să mediteze. Așa cum a mărturisit ulterior, a ajuns să-și dea seama că gurul, discipolul și mantra erau unul. Nu puteau fi separate.

Această revelație seamănă foarte bine cu cea descrisă de alți mistici hinduși. Este cea identificată, de asemenea, de filosofi în tradiția Shankara, ca o experiență de *brahman*, realitatea unică, absolută, care e principiul universal și sinele sau spiritualitatea oricărui om. [...]

Se spune că ea a atins *jivanmukti*, eliberarea în timpul acestei vieți. În capitolul următor vom afla mai multe despre modul în care sunt înțelese în hinduism acest sine interior și adevărul pe care îl revelează el” (p. 39-43).

„Despre Sine”

„Rishis susține că noi nu suntem doar corpul, mintea sau emoțiile. Suntem suflete divine, aflate într-o sublimă călătorie. Venim de la Dumnezeu, trăim în Dumnezeu și evoluăm una cu Dumnezeu. Suntem, de fapt, Adevărul pe care îl căutăm. Aum.

Suntem suflete nemuritoare trăind și evoluând în marea școală a experienței pământene, prin viețile succesive care ni se dau.

Rishis vedici ne-au dat curaj exprimând simplul adevăr, „Dumnezeu este Viața din viața noastră”. Un mare înțelept a mers și mai departe afirmând: Există un singur lucru pe care Dumnezeu nu-l poate face: nu se poate separa pe Sine de noi. și asta pentru că Dumnezeu ne este însăși viața. Este viața păsărilor, a peștilor, a tuturor viețuitoarelor” (p. 45).

„Vedanta”

„Vedanta este un sistem filosofic concentrat asupra studiului textelor vedice care privesc realitatea ultimă (brahman)” (p. 48).

„Karma, Yoga și Sinele”

„Nicio trecere în revistă a viziunilor hinduse asupra sinelui n-ar fi completă fără o analiză a două noțiuni foarte vehiculate, *karma* și *yoga*. Sunt cuvinte pe care le poți auzi în orice casă, nu numai în India, ci și în Occident, unde *karma* este adesea sinonimă cu fatalismul și reîncarnarea, iar yoga – de obicei *hatha yoga* – practică pentru confort și ameliorarea sănătății. [...]

Oricine cunoaște povestea lui Buddha își va da seama că vechea societate indiană din timpul acestuia era văzută ca un loc al suferinței și neliniștii. Fericirea era temporară, fiind înlocuită foarte repede cu bătrânețea, boala și moartea. [...] Așa au început să călătorească oamenii, dar și ideile noi. Mulți dintre cei care renunțaseră la societate, plecând în pribegie și ducând o viață ascetică, împărtășeau opinia că personalitatea sau sinele unui individ trecea, în momentul morții, într-un corp nou și că acest ciclu de nașteri repetate (*samsara*) era alimentat de un lanț cauză-efect, direct legat de faptele noastre (*karma*). Toate ființele vii erau supuse acestui proces și, chiar dacă faptele bune puteau aduce după ele o naștere mai bună, suferința și inevitabilul procesului erau văzute de mulți ca fiind insuportabile. Se tânjea după eliberarea din lanțul continuei renașteri, iar asceții încercau prin diverse mijloace să rupă acest ciclu, izolându-se de societate, postind și chinuindu-și trupul. [...] Prin astfel de mijloace, ar dispărea acțiunea și rezultatele ei, iar eliberarea ar fi posibilă. [...]

El descrie care ar trebui să fie postura unui yogin, cum ar trebui el să-și controleze simțurile și nevoile, cum să-și controleze mintea. Concentrarea asupra sinelui, înfrânarea pasiunilor și obținerea calmului sunt caracteristicile acestei căi, al cărei scop este fericirea. Ceea ce descrie aici Krishna nu este *hatha yoga*, care solicită trupul mai ales din punct de vedere fizic și în care practicanții stau în poziții dificile; nu este nici *siddha yoga*, ai cărei adepți au capacități de levitație și telepatie, sunt capabili să dispară sau să ignore durerea. Este, de fapt, practica la care făcea referire Patanjali în *Yoga-sutra*, numind-o *raja yoga*, yoga regală sau superioară, o

yoga meditativă, în care cea mai mare realizare este *samadhi*, concentrarea profundă menită să conducă la eliberarea sinelui” (p. 53-57).

„Ganesha”

„*Ganesha* este un zeu cu cap de elefant, iubit de hinduși pentru receptivitatea lui la rugămințile credincioșilor săi și abilitatea de a înlătura obstacolele. [...]

Miracol, halucinație, simplă explicație științifică, grație divină sau farsă de inspirație politică, iată care erau principalele titluri apărute pe 22 septembrie 1995, în vreme ce telespectatorii încercau să găsească o explicație faptului că statuetele lui Ganesha din lumea întreagă sorbeau laptele oferit de credincioși” (p. 73).

«Nici nu m-ai crede dacă ți-aș înșira toate creaturile îngrozitoare la care se închină oamenii ăștia. Am impresia că nici măcar în antichitate n-a existat o asemenea dezgustătoare idolatrie ca în rândul acestor indieni»

Pierre Martin, începutul secolului al XVIII-lea” (p. 74).

„Shiva și Vishnu”

„Din vremea *Upanișadelor*, Shiva și Vishnu au devenit zeități populare, considerate demne de venerat și de urmat de către credincioși, care le numeau Shaiva și Vishnava. [...] Pentru cei ce cred în ei, fiecare era perceput ca fiind Dumnezeuul suprem, transcendent, dar și immanent, locuind în fiecare dintre noi. Shiva era asociat cu o familie divină, prin care puterile lui sporeau. Vishnu își exercita influența divină luând înfățișări animale sau umane, în perioade de întuneric și degradare morală. La sfârșitul perioadei puranice, fuseseră reținute zece încarnări principale sau *avataruri*. Acestea au fost:

- Matsya, peștele
- Kurma, țestoasa
- Varaha, mistrețul
- Narashimbha, leul
- Vamana, piticul
- Parushurama, Rama cu toporul
- Rama
- Krishna
- Buddha
- Kalki, „calul alb”, care va veni la sfârșitul erei întunecate sau *kali yuga*” (p. 77).

„Supranaturalul se poate ascunde în oameni sau în obiecte. Am văzut deja că sinele sau *atman* este etern și divin, fie că e considerat identic sau separat de

realitatea ultimă (Dumnezeu). Cei ale căror acțiuni demonstrează că au un sine realizat sunt adesea numiți *mahatma*. Gandi, despre care vom afla mai multe în capitolul următor, a fost unul dintre ei. Mai sunt și alții care demonstrează prezența divinului într-un mod diferit – prin posesie. Când sunt posedați, nu mai sunt ei cei care vorbesc sau acționează, ci, prin intermediul lor, zeul sau zeița respectivă. În Kera, în timpul festivalului, zeitățile *teyyam* vin și iau în stăpânire dansatori împodobiți, care apoi merg prin mulțime, dăruind *darshana*. În timpul sărbătorii *Durga Puja*, în Bengal și în alte părți ale Indiei de nord, sunt credincioși posedați de către Zeiță care, întrupată în ei, poate dansa printre discipolii săi, le poate răspunde la întrebări sau le poate da sfaturi” (p. 76).

5. Ananda Coomaraswamy, *Hinduism și Budism*, București, Editura Humanitas, 2006 (colecția „Înțelepciune și credință”)

Hinduismul

„Farmecul întrebărilor esențiale”

„«Este mai bine să îți cauți lucrurile furate ori să cauți Sinele?» îi întreabă Buddha pe niște tineri care urmăreau o hoață. Dar întrebarea despre căutarea sinelui o pune și Socrate; ea e cuprinsă în învățătura brahmanică, în cuvintele lui Hristos, în toate înțelepciunile lumii. «Drumul spre Sine» – acel Sine care nu ne aparține, căruia noi îi aparținem – este o mare teamă a tradițiilor, una dintre problemele lor capitale [...] – este un drum pe care îți pierzi ori își părăsești eul pentru a ajunge la Stăpânul lui. El este cel care, liber de determinări și margini, locuiește totuși în strâmta încăpere a ego-ului și îi dă suflet. Cum îți atingi condiția veritabilă, întreagă, aceea în care devii una cu «stăpânul carului», în care omul particular se leapădă de sine pentru a deveni «nimeni», pentru a deveni «El»?

Ananda K. Coomaraswamy prezintă cele două mari curente de tradiție din spațiul indian ca pe două ramuri ale aceleiași Înțelepciuni ori doctrine universale. O *Philosophia perennis*, pe care tradițiile lumii o exprimă și o pun în operă, fiecare cu geniul ei specific” (p. 5).

„Legea Veșnică (*dharma*) este, de fapt, conducătorul carului, iar Buddha se identifică cu acel sine pe care îl numește refugiul său, anume legea, cel mai bun dintre conducătorii de car. În sfârșit, conchide autorul, nu rămâne nici o urmă de îndoială că Buddha – omul perfect, *Arhat* – este el însuși spiritul (*atman*) și omul interior al tuturor ființelor, că el este „acel unu” care se multiplică în toți și în care toate ființele devin din nou una. Astfel, Buddha se identifică cu Brahman, ci Prajapati, cu Lumina Luminilor, cu Focul ori cu Soarele, într-un cuvânt cu primul

principiu. În cele din urmă, realizarea *Nirvanei* este zborul celui singur către cel Singur și vidul ce trece în vid” (p. 25).

„Considerăm, de pildă, că până și cele mai vechi forme ale hinduismului sunt lipsite de caracter politeist sau panteist și că învățăturile lor nu propun nici un fel de doctrină a reîncarnării, alta decât cea a Zeului imanent „care nu devine nicicând cineva”. Hinduismul este cea mai veche religie, încă vie, a misterului ultim; nicicum unică în vreun sens fundamental, ea constituie una dintre formele „Înțelepciunii increate”, alături de altele, precum platonismul, creștinismul, daoismul și alte doctrine tradiționale. Din punct de vedere indian, Agni, Buddha, Horus, Moise, Christos și Muhammad sunt nume diferite ale unuia și aceluiași avatar etern. Doctrinile esențiale pot da naștere la interpretări greșite, dar nu la conflicte – pentru că, așa cum spune Budda, există un singur Adevăr, iar nu mai multe” (p. 30).

„Scopul ultim al omului este să-și cunoască sinele real, nu individualitatea exterioară, nepermanentă și schimbătoare, a omului cutare, ci omul lăuntric, imanent, sinele imuabil, identic în toți oamenii, ce poate fi așa cum voiește, când voiește. «Acesta, Brahma, divinitate lăuntrică, ești tu»” (p. 30-31).

„Brahmanismul sau hinduismul nu este doar cea mai veche religie a misterelor sau, mai degrabă, cea mai veche disciplină metafizică despre care avem date complete și precise provenind din surse literare, la care se adaugă, pentru ultimii două mii de ani, documente iconografice. Ea este, de asemenea, poate singura de acest fel care a supraviețuit într-o neștirbită continuitate a tradiției, înțeleasă și trăită în prezent de milioane de oameni” (p. 49).

„Zeul este o esență fără dualitate (*advaita*) sau, așa cum susțin unii, fără dualitate, dar nu fără relații (*vesištadvaita*). Zeul trebuie perceput ca Esență (*asti*).

Cât privește numele sale, precum Agni, Indra, Prajapati, Siva, Brahma etc., fie personale sau esențiale, se obișnuiește să fie tratate în modul următor [...].

Denumirile trinitare – Agni, Vayu și Aditya sau Brahma, Rudra și Vișnu – „sunt cele mai înalte întrupări ale supremului, nemuritorului, neîntrupatului Brahman; devenirea lor înseamnă nașterea unuia din altul, împărțirea în mai mulți a unui Sine comun, definiți prin diferitele lui operațiuni [...]” (p. 57-58).

„În a doua imagine, alcătuirea lumilor și a indivizilor este comparată cu o roată (*cakra*), al cărei butuc este inima, ale cărei spițe sunt facultățile noastre, iar punctele de contact ale spițelor cu circumferința sunt organele noastre de percepție și de acțiune. «Polii» pe care îi reprezintă Sinele nostru profund și sinele superficial sunt aici osia nemișcată în jurul căreia se învâрте roata și obada care intră în contact cu pământul, față de care reacționează. Aceasta este «roata devenirii sau a nașterii». Mișcarea comună a tuturor roților, fiecare interioară altei roți – toate învârtindu-se în jurul unui punct spațial și fiecare dintre ele reprezentând o lume ori un individ – poartă numele de Confluență (*samsara*), iar în acest «vârtej al șuvoiului lumii» este prins în mod fatal «eul nostru elemental» (*bhutatman*). Spun „în mod fatal” pentru că tot ceea ce «noi» suntem, în mod natural, «sortiți» să trăim sub soare este

consecința ineluctabilă a acțiunii neconținute, deși nevăzute, a cauzelor media (*karman*, *adrsta*), de care doar mai sus-amintitul «punct» rămâne independent, aflându-se, fără îndoială, înăuntrul roții, dar nefiind «parte» din ea” (p. 65).

Budismul

„Cu cât analiza este mai superficială, cu atât buddhismul pare să se deosebească mai mult de brahmanismul din care provine; cu cât îl studiem mai în profunzime, cu atât ne va fi mai greu să deosebim buddhismul de brahmanism sau să arătăm în ce privințe ar reprezenta buddhismul o abatere de la ortodoxie. Distincția majoră constă în faptul că doctrina buddhistă este propovăduită de un personaj aparent istoric, fondatorul care va fi trăit și își va fi răspândit învățătura în secolul al VI-lea î. Chr. În afara acestui punct nu există decât largi diferențe de accent. E aproape subînțeles faptul că, pentru a urma Calea și a înțelege doctrina, adeptul trebuie să părăsească lumea. Învățătura se adresează fie unor brahmani pe dată convertiți, fie congregației de călători monahali (*pravrajaka*) ce au apucat deja pe Cale, se adresează, totodată, celor desăvârșiți, care au atins deja starea de Arhat și au devenit la rândul lor învățători pentru alți discipoli. [...]

Se poate vorbi despre Buddha ca reformator doar în sensul strict etimologic al cuvântului: el a coborât din Ceruri nu pentru a întemeia o nouă ordine, ci pentru a reinstaura o formă mai veche a tradiției. Dacă învățătura lui este «pe deplin dreaptă și infailibilă», ea este astfel pentru că Buddha a pătruns pe deplin Legea Veșnică (*akalika dharma*) și a «verificat» prin experiență toate lucrurile din Ceruri și de pe pământ. El consideră drept o erezie grosolană concepția potrivit căreia ar propovădui o «filozofie proprie». [...]

Pe de altă parte, se precizează clar că brahmanii de azi – deși există și excepții – au pierdut harul de care erau pătrunși strămoșii lor, puri și liberi de ego. Dacă ne amintim că Buddha s-a născut într-o perioadă când casta regală avea mai mult prestigiu decât cea a preoților, putem înțelege mai bine de ce *Upanișadele* și buddhismul au apărut în același timp. Cele două corpuri doctrinare, înrudite și concordante, amândouă de origine «silvestră» nu se opun unul altuia, ci unui dușman comun. [...] Nu încapă îndoială că până atunci doctrina profundă a Sinelui fusese predată prin transmitere magisterială (*guruparampara*) doar unor discipoli calificați” (p. 89-91).

„Înainte de a trece la narațiunea propriu-zisă, trebuie să atragem atenția asupra distincției făcute între denumirile Bodhisattava și Buddha. Cea dintâi desemnează «o ființă care se trezește» sau care are o «natură trează». Buddha este «cel treaz» sau «Veghea» însăși. Din punct de vedere dogmatic, Bodhisattva este o ființă inițial muritoare, calificată prin virtuțile și viziunile ei transcendente pentru «trezirea deplină» a unui Buddha. Gautama Siddharta, «Buddha istoric», este așadar el însuși un Bodhisattva până în momentul «trezirii depline». Se consideră că în fiecare eon se naște un Buddha și că Gautama Siddharta a fost al șaptelea dintr-o

astfel de serie de încarnări profetice, că va fi urmat de Maitreya, aflat acum în ceruri în stadiul de Bodhisattva. Există și alte entități Bodhisattva, printre care mai ales Avalokitesvara; ele sunt virtualmente Buddha, dar s-au legat să nu intre efectiv în starea de Buddha până ce și ultimul fir de iarbă nu va fi fost mântuit.

Înainte de ultima sa naștere pe pământ, Bodhisattva locuiește în cerul Tușita; implorat de zei să mântuiască universul de durere, el își hotărăște timpul și locul nașterii, precum și familia și mama din care va veni pe lume. Un Buddha trebuie să se nască fie în casta sacerdotală, fie în casta regală, și anume în cea care e dominantă pentru perioada în cauză. Cum casta regală domina la acea vreme, el alege să se nască din Maha Maya, regina regelui Suddhpdana din clanul Sakya [...], ea vede un elefant alb în slavă, care coboară din cer și îi pătrunde în pântec. Tâlmacii de vise ai regelui spun că femeia va zămisli un fiu care este fie Împăratul Lumii, fie un Buddha. Ambele posibilități se realizează în sens spiritual: deși este adevărat că împărăția lui Buddha nu aparține acestei lumi, el «învârtește roata» în calitate de Maestru spiritual și de Domn al Luminii” (p. 96-98).

„Între timp, patru zile la rând, pe când trece prin cetate îndreptându-se spre grădina desfătărilor, Bodhisattva vede cele patru semne. De vreme ce toate privilegiile de acest fel au fost interzise în cetate din porunca regelui, zeii iau forma unui bătrân, a unui om bolnav, a unui stârv și a unui călugăr și astfel Prințul ia cunoștință de bătrânețe, boală și moarte și de seninătatea omului care s-a ridicat deasupra acestor vicisitudini ale vieții. [...] Bodhisattva va studia apoi cu maestri brahmani și se va supune unei asceze dure. [...]

Se reîntoarce la Copacul Trezirii. [...] Totodată, Indra [...] ia forma unui coșac și îi oferă lui Bodhisattva cele opt legături de iarbă care se folosesc în ritualul sacrificial. Bodhisattva face circumambulațiunile în jurul copacului și, ajuns cu fața spre Răsărit, vede că, în jurul său, lumea a încetat să se rotească. Împrăștie paiele și, la rădăcina copacului, răsare un tron sau un altar; acolo se așază, hotărât să nu se ridice până ce nu va cunoaște cauza răului, morții și remediuul său. Acolo, în centrul pământului, la poalele Arborelui Vieții, s-au deșteptat toți ceilalți Buddha. [...]

Noaptea cade. În timpul acestei nopți, până în zori, Bodhisattva parcurge toate etapele realizării, ajungând să cunoască deplin lanțul «producției cauzale», atinge starea de trezie perfectă și devine Buddha. Întregul univers e transfigurat și se bucură. [...]

Buddha rămâne vreme de șapte săptămâni în preajma Arborelui Trezirii, bucurându-se de eliberare. Două sunt evenimentele importante din cursul acestor săptămâni: este ispitit de fiicele lui Mara, care încearcă în zadar să obțină prin farmec ceea ce părintele lor nu reușise să obțină prin putere, apoi șovăie să își propovăduiască învățătura” (p. 100-101).

„Căci, așa cum spune Meister Eckhart despre Împărăția lui Dumnezeu, «acolo nici viciu, nici virtute nu a intrat vreodată»; sau, așa cum se spune în *Upanișade*,

unde nici viciu, nici virtute nu pot trece Puntea Nemuririi. Arhatul nu se mai află «sub Lege», ci este «cel-ce-se-mișcă-după-plac» și «cel-care-face-ce-dorește». Dacă *nouă* ni se pare că acționează altruist, în înțelesul etic pe care cuvântul îl are pentru noi, aceasta este interpretarea noastră, pentru care el nu este răspunzător. Numai patripasianiștii și monofiziții ar putea ridica obiecții cu privire la acest mod de a privi lucrurile.

Se înțelege bine că, ajunși în acest punct, ar fi potrivit să ne întrebăm «Cine este Cel treaz?». Răspunsul la o astfel de întrebare ne va spune ceva esențial despre cei care i-au călcat pe urme până la capăt și care pot fi numiți «cei-ce-pun-capăt-lumii» (*lokantaka*). Cine este Marele Om, Ruda Soarelui, Ochiul Lumii, urmașul lui Angiras, Zeul zeilor, care spune despre sine că nu e nici zeu, nici daimon, nici om, ci Buddha, unul în care toate condițiile care determină moduri particulare de existență au fost distruse? Ce sunt acești Arhați, care, asemenea nemuritorilor vedici, au ajuns să fie ceea ce sunt prin «vrednicia» lor? [...]

Din faptul că Buddha este numit «Marele Om» sau «Bărbatul Desăvârșit» (*maha-puruṣa-nṛtama*) nu trebuie să înțelegem că el este «un om», de vreme ce termenii în cauză constituie calificări ale celor mai înalți zei în cărțile brahmanice vechi. [...] Dacă ne referim la viața miraculoasă a lui Buddha, vom constata că aproape fiecare detaliu – de la libera alegere a timpului și locului nașterii la nașterea propriu-zisă, din coapsă și la cei Șapte Pași, de la Plecarea sa până la Marea Trezire pe altarul de la rădăcina Arborelui-lumii din centrul pământului, de la înfrângerea dragonilor la aprinderea miraculoasă a lemnului pentru jertfă – aproape fiecare detaliu, așadar, își află corespondentul în mitologia vedică a lui Agni și Indra, preot și rege *in divinis*” (p. 118).

Anexa 2. Budism

1. Hermann Oldenber, *India antică. Limba și religiile ei*, București, Editura Enciclopedică, 1995

Budism

„După ce în eseul precedent am căutat să stabilim poziția pe care cea mai timpurie formă a religiei indiene o deține pe drept în marele proces al evoluției religiilor, ne apare sarcina de a încerca să determinăm poziția istorică similară pentru un stadiu de mai târziu al aceleiași creșteri, și anume pentru budismul vechi – una din acele structuri din istoria religiilor care, ca expresie desăvârșită a unui conținut dintre cele mai profunde, poate fi clasificat alături de tipurile clasice ale religiei umane și ale căutării mântuirii de către om” (p. 78).

„Mișcările religioase, care i-au pregătit calea și au creat un fel de atmosferă budistă înaintea apariției lui Buddha, trebuie să fi ocupat cu siguranță o lungime de timp care să fie măsurată în secole. Cert este că mari schimbări istorice au avut loc în India în răstimpul cuprins: între perioada barzilor care au cântat la altarele vedice și aceea a gânditorilor monahi budiști. [...] În acest *fel* au fost pregătite condițiile în care, abandonând treptat existența lipsită de griji și țeluri, grija zilei de mâine cum s-ar zice, din perioada de dinainte, mintea omenească din această nouă perioadă devine mai matură și mai meditativă, putând să înceapă să urzească o serie de structuri intelectuale privind semnificația, scopul și valoare existenței umane.

Așa se face că în India, într-o perioadă foarte asemănătoare și extrem de apropiată de cea din Grecia, au început să-și facă apariția monumente de gândire spirituală și învățături care s-au înălțat cu mult peste vechile structuri. [...]

Este însă suficient de clar că cei care posedau o astfel de viziune nu erau destul de numeroși pentru a forma ceva mai mult decât niște simple nuclee de gânditori, compuse din inși serioși, ale căror sentimente sunt dintre cele mai rafinate și mai delicate și care își cultivă viața lăuntrică cu un zel mai mult decât obișnuit. În sânul acelor grupuri de elită, întruchipând propriile realizări spirituale în cel mai înalt grad de perfecțiune, pot sau trebuie să fie anumiți indivizi, personalități dominante, care, totuși, pot să fie spirite conducătoare, deoarece ei cuprind, cu cea mai mare tărie, în propriile lor personaje aceeași viață și lucrare de care sunt însuflețiți semenii lor” (p. 80).

„Ideea migrării sufletului este de importanță crucială în contextul acestor linii de gândire. Este adevărat că această idee nu pășește în față acum pentru prima dată, pe neașteptate, deplin conturată și matură. Începuturile acestei doctrine apar pretutindeni și pot fi deslușite încă din zorii religiei. Că sufletul omului își ia sălaș, temporar sau permanent, în animale, plante sau în alte lucruri de acest gen este o

credință răspândită în întreaga lume în sânul populațiilor aparținând civilizației inferioare.

Prin urmare, sarcina de a impune, cu deosebită tărie, încă o idee în plus în această doctrină, aceea a continuării de-a lungul unor nesfârșite întinderi în viitor, a groazei inutilității veșnice, a suferinței nețărmuite, i-a revenit rafinamentul subtil al epocii despre care vorbim. [...]

Dar cine oare poate realiza acest țel suprem? Răspunsul ar putea fi și a fost dat: Cel care a fost purificat prin ritualuri adecvate, prin observarea normelor tainice speciale și chiar prin preceptele vrăjitoriei. În această epocă însă totul a dus spre un nou curs al credinței. Am menționat deja cum, în acele cercuri restrânse în care gândurile pe care le-am expus deja erau cultivate, aprecierea de sine și seriozitatea gânditorului stimulau conștiința crescândă a deosebirii și a superiorității sale față de cei care erau fără culoare, nechibzuiți, orbi” (p. 84-85).

„În legenda sacră, vlăstarul regal, cel care mai târziu devine Buddha, însetând după viața spirituală, fuge în timpul nopții din palatul său, unde era culcată pe un pat plin cu flori tânăra lui soție, alături de primul lor fiu născut, pe care tatăl încă nu l-a văzut.

Deși probabil fără vreo credibilitate în sens istoric obișnuit, această legendă posedă totuși o completă veridicitate intrinsecă. Budistul, fiind profund neliniștit în dorința lui de eliberare, își abandonează casa și bogăția, soția și copilul, acestea fiind legături care îl înlanțuie de viața pământească” (p. 89).

„În același mod în care orficii își simbolizează existența continuă a sufletului migrator cu ajutorul unui cerc sau al unei roți, la fel și budiștii vorbesc despre «roata vieților». Imaginile budiste reprezintă această roată a existenței în așa fel încât între fiecare pereche de spițe este redată simbolic o anumită formă de viață, cum ar fi regnul uman, regnul animal, cerul, iadul, iar alături de roată este chipul lui Buddha, care, eliberat fiind, stă nemișcat în afara rotației existențelor” (p. 93).

Notă: Roata apare și în pictura antroposofică de la Drăgănescu, Hristos fiind reprezentat în afara acesteia.

„În dialogul citat mai sus, Regele Milinda îi solicită înțeleptului budist o parabolă care să îi concretizeze ideea de migrare fără început și fără sfârșit a sufletului. Ca răspuns, înțeleptul desenează un cerc pe pământ și îl întreabă:

- Mărite rege, are acest cerc vreun sfârșit?
- Nu are, stăpâne!
- Acesta este la fel cu cercul făcut de cursul renașterilor, îl instruiește înțeleptul.
- Există atunci vreun sfârșit al succesiunilor (nașterilor)?
- Nu există, stăpâne!”

„În același mod, numai însă exagerând miraculosul pe care îl transformă în minunăție nemărginită, religia budistă ne relatează despre felul în care în acea

noapte sacră în care Buddha dobândește adevărata cunoaștere a eliberării, ca într-o viziune, întregul film al formelor anterioare ale existenței sale, de-a lungul a sute de mii de renașteri, revine înaintea sufletului său. Poveștile, narând aventuri dintre cele mai variat colorate din viețile trecute ale lui Buddha, ale discipolilor și ale dușmanilor săi, însoțite de lecții și aplicații de tot felul, sunt dintre cele mai iubite elemente ale literaturii populare budiste. Sute de renașteri ale lui Buddha sunt rememorate: ca rege, ca sihastru credincios sau curtean, ca zeu, leu, maimuță etc., pește. Este cunoscută valoarea inestimabilă a acestor povestiri și fabule pentru studiile folcloristice din vremea noastră, având în vedere că motivul lor reapare în mod frecvent pretutindeni în lume” (p. 96).

„Opusă tărâmului migrării sufletului cu toate suferințele sale, există, atât pentru gânditorii greci, cât și pentru cei indieni, o lume a libertății, a încetării desăvârșite a oricărei suferințe. În timp ce mintea omenească tânără, din primele veacuri, a deslușit, a perceput în putere și victorie, în bogăție și viață lungă, bunurile principale ale vieții, ținta supremă a vieții va deveni acum eliberarea din mizeria devenirii și a dispariției, odihna în slava neabătută a veșniciei. [...]

Uneori diversele întorsături luate de textele budiste în care se vorbește despre această țintă finală, *Nirvana*, se exprimă ca și cum acest țel ar fi sfârșitul oricărei ființe, nimicul absolut, pentru ca mai apoi, ele să releve o stare de perfecțiune supremă, care depășește orice înțelegere și zădărnicește orice descriere. Luată ca întreg, nuanțarea acestor gânduri este în mod clar mult mai negativă decât în Grecia, iar soluționarea tuturor problemelor de importanță vitală este declinată cu mai mare fermitate și promptitudine.

«Cel care a dobândit eliberarea, spune un pasaj budist, depășește punctul în care ființa sa poate fi percepută prin calculul lumii corporale. El este adânc, nemăsurat, insondabil, aidoma oceanului». Iar cu o altă ocazie, Buddha zice ucenicului care nu putea suferi tăcerea impusă de întrebările lui privind existența celui care a câștigat eliberarea: „Ceea ce nu este descoperit de mine, lăsați să rămână nedescoperit»” (p. 96-98).

„În ceea ce privește ideile referitoare la modul în care ținta finală supremă trebuia realizată, în Grecia acest lucru s-a dezvoltat cu repeziciune și în profunzime. Gândirea primară a rămas esențial sub influența creațiilor religioase care poartă stilul unei antichități îndepărtate. Cunoaștem care a fost practica obișnuită din cultul popoarelor necivilizate, pentru cel care caută să dobândească puterea supranaturală sau să înlăture influența spiritelor rele sau a formelor de vrăjitorie aducătoare de moarte. El postește. Se retrage în singurătate. Evită orice lucru care are legătură cu moartea sau cu pericole asemănătoare, cum ar fi mâncarea care, pentru un motiv sau altul, este considerată ca având legătură cu împărăția morții și, prin diverse mijloace, el stimulează în sine stări extatice. Această tehnică a artei vrăjitorului primitiv, pusă în slujba unor noi țeluri, s-a menținut în Grecia, ca și în alte locuri, cu deosebită tenacitate.

Curând o nouă tendință își face apariția, câștigând din ce în ce mai mult teren. Adevărata abstenență și curăție, ne învață Platon, rezidă în purificarea sufletului de orice senzualitate, în eliberarea de pasiuni și dorințe, care „fixează sufletul de trup” și îl constrânge să îndure renașteri în noi forme de întrupare. Salvatorul de aceste cătușe este filosofia, care singură îl poate pregăti pe om, cu adevărat, pentru moarte. [...] Acum răsare minunata clipă a zorilor. Perdeaua este trasă din fața ochilor gânditorului, iar adevărul însuși îl învăluie în lumină. [...]

În acest ultim gând, lanțul ideilor, de care ne ocupăm acum, atinge punctul culminant. Iar până la acest punct ideile indiene le urmează pe cele grecești, paralele și fără deviere.

La fel s-a întâmplat și în India, în vremea lui Buddha, când aspirațiile spirituale erau dobândite prin aceleași mijloace ale vechiului ritual al vrăjitoriei, pe care le găsim în Grecia – retragerea în singurătate, epuizarea prin post sever și dezvoltarea unei întregi categorii de stări extatice. În ceea ce îl privește, budismul respinge postul și orice formă de autotortură, însă pune accent deosebit pe cultivarea acelor stări meditative extatice, crezând că în calmul și liniștea preaînaltă, departe de supraabundența derutantă a formelor lumii materiale, poate fi trăit un presentiment sau o pre-gustare a sfârșitului ultim al oricărei vremelnicii” (p. 98-99).

„Asemenea ideilor lui Platon, doctrina budiștilor învață că acela care caută intră în posesia cunoașterii eliberării – după o luptă și o strădanie neîncetată de-a lungul unei perioade însumând nenumărate renașteri – prin inspirația spontană a unei clipe de neuitat. Cel ce a trăit această clipă «a dobândit eliberarea și a văzut-o față către față». Iluminatul budist, aidoma filosofului lui Platon, continuă să trăiască pe pământ ca ființă desăvârșită, dar care, în natura lui fundamentală, nu mai este acum cetățean al pământului. «Călugărul care a îndepărtat de la sine orice plăcere și dorință și este bogat în înțelepciune, încă pe pământ fiind, a dobândit eliberarea din moarte, odihna, nirvana, lăcașul cel veșnic». Iar atunci când va veni sfârșitul existenței pământești, el va dispărea în acele adâncuri tainice, despre care Buddha le-a interzis ucenicilor să-l întrebe dacă înseamnă ființa ideală sau nimicul absolut” (p. 100-101).

2. Nicolae Achimescu, *Budism și Creștinism*, Editura Tehnopress, 2009

„Scurt cadru al lucrării”

„În principiu, am încercat să structurăm lucrarea în trei mari părți: într-o primă parte principală (II) încercăm să prezentăm învățătura budistă despre

desăvârșire, după care – într-o altă parte (III) – încercăm o evaluare din punct de vedere ortodox a acestei învățături [...].

Prezentarea primei părți principale a lucrării de față pornește de la o problemă fundamentală pentru toți budiștii, și anume suferința (*dukkha*). În principiu, desăvârșirea înseamnă pentru orice budist eliberarea de suferință (II). Viața omului implică suferință, ea este în sine doar suferință. Această învățătură a fost schițată de Buddha însuși în cele patru «adevăruri nobile» (*ariya-sacca*) (II, A). Suferința omului are din punct de vedere budist anumite cauze pe care vom încerca să le analizăm mai departe (A. 1, a, b, c, d), a căror eliminare conduce, însă, la «stingerea» suferinței (*dukkha-nirodha*) și, implicit, la desăvârșirea omului.

Modul în care se realizează această desăvârșire constituie obiectul unei analize speciale în partea a II-a, B, analiză ce vizează diferitele direcții budiste. Astfel, într-un prim capitol, încercăm să prezentăm drumul spre desăvârșire în budismul Hinayama (B, 1), în așa-numitul „vehicul mic” sau „vehiculul ascultătorilor” (*sravakayana*). Prin acesta se înțeleg toate acele forme de budism care se bazează exclusiv pe învățăturile vechilor scrieri.

Acest drum spre desăvârșire (*ariyo atthangiko maggo*), prezentat de Buddha și preluat după aceea de tradiția mahayanistă cunoaște, în principiu, trei etape, respectiv moralitate (*sila*) (1.1), meditația (*samadhi*) (1.2) și cunoașterea «mântuitoare» (*panna*) (1.3). În continuare, există patru trepte sau clase în desăvârșirea spirituală a budistului hinayanist (B.2), între care starea de *arahat* este prezentată ca apogeu al acestui proces de desăvârșire (B.3). Într-un alt capitol ne ocupăm de problema desăvârșirii omului în budismul Mayahana (II, C). [...] Propriu-zis, noțiunea de *Mahayana* a fost folosită chiar din timpul lui *Nagarjuna* – acest mare filosof indian, care a trăit între anii 150-250 d. Hr. –, și anume pentru a desemna această nouă direcție, care, în contrast cu învățătura hinayanistă, propovăduia «mântuirea» universală a tuturor ființelor vii.

Drumul mahayanist spre desăvârșire schițează zece trepte de desăvârșire (*bhumis*) (1) și fiecare dintre aceste *bhumis* are drept corespondent o anume perfecțiune spirituală (*paramita*), un anume grad de desăvârșire, în funcție de virtuțile pe care budistul a ajuns să le posedă (1.2). [...] Urcușul spiritual al mahayanistului spre desăvârșire țintește practic starea de bodhisattva (2). Acest bodhisattva are ca sarcină primordială mijlocirea «mântuirii» tuturor semenilor săi. [...]

Chiar dacă din punct de vedere istorico-evolutiv și *budismul Zen* ține de *Mahayana* – de fapt, acest lucru ne-a determinat să-l tratăm în acest capitol –, drumul oferit de el spre desăvârșire are totuși un profil special (1.3). Întemeietorul acestei forme de budism este considerat a fi călugărul mahayanist *Bodhidharma*, care a venit în Japonia din India în jurul anului 520 d. Hr. El aducea cu sine din India și metoda obișnuită de meditație mahayanistă. Se înțelege, desigur, de la sine că meditația inițiată de *Bodhidharma* aici era esențialmente influențată tot de *Yoga*, întrucât evoluase din *Yoga*” (p. 14-16).

„Desăvârșirea budistă ca eliberare a omului de suferință

Așa cum am amintit, problema desăvârșirii omului în budism implică o analiză foarte profundă a modului de gândire și trăire orientală, și anume într-un context total diferit de modul nostru european și creștin de gândire și simțire.

Viața omului ca suferință (*dukkha*). Cele patru adevăruri nobile «mobile» (*ariya – sacca*)

Marea întrebare pe care și-o pune, probabil, orice om măcar o dată în viață este următoarea: Care este ultimul scop al oricărei acțiuni din partea noastră? De ce existăm pe lume? În contextul budist, răspunsul la această întrebare ar fi că noi existăm în această lume pentru că vrem să fim fericiți. Prin tot ceea ce facem sau întreprindem, în tot ceea ce gândim și plănuim, noi tindem spre propria fericire și spre nimic altceva.

Buddha însuși spunea că «noi suntem oameni care năzuim spre fericire și disprețuim suferința», având în vedere alternanța permanentă între realizarea fericirii și disprețul față de suferință atotprezentă în viața omului. Prin urmare, din punct de vedere budist, orice om suferă în această lume, ba chiar mai mult, suferința este dominantă vieții în general. [...]

În concepția budistă, întreaga existență constă în suferință și este plină de suferință. Buddha era convins de faptul că suferința în viața omului depășește atât de mult bucuriile și satisfacțiile, încât ar fi fost cu mult mai bine pentru acesta să nu se fi născut. Cuvintele lui Buddha în această privință au pentru noi, creștinii, desigur, un ecou foarte pesimist și chiar depresiv, dar lui îi par foarte realiste și convingătoare.

Concepția lui Buddha despre existență și viață în general este sintetizată în cele patru «adevăruri nobile» (*ariya – sacca*), în care este vorba despre suferință (*dukkha*), apariția suferinței (*samudaya*), înlăturarea suferinței (*nirodha*) și calea ce duce la înlăturarea acesteia (*maggā*). După iluminarea sa, asemenea unui medic, el dă, în cunoscuta sa predică de la Benares, întregii lumi și existențe – pornind de la ideea că «a fi în lume înseamnă suferință» – următorul diagnostic:

- «Iată, o monahi, adevărul sfânt despre suferință: nașterea este suferință, bătrânețea este suferință, boala este suferință, moartea este suferință, îngrijorarea, plângerea, durerea, tristețea și disperarea sunt suferință, unirea cu ceea ce nu iubești înseamnă suferință, despărțirea de ceea ce iubești înseamnă suferință, a nu obține ceea ce dorești este suferință». Pe scurt, cele cinci elemente (*khandha*) ale ființei umane, care provoacă atașarea de existență, sunt suferință. [...]

Prin *dukkha* trebuie înțeles mult mai mult decât prin noțiunea tradițională de „suferință”. *Dukkha* semnifică tot ceea ce-i încâtușează și-i leagă pe oameni de condițiile de viață și existență din această lume, tot ceea ce-i face sclavii propriilor lor dorințe și nostalgii, ceea ce-i face să trăiască dezamăgiri, ceea ce-i înstrăinează de ei înșiși și de semenii lor, ceea ce-i determină să sufere din cauza faptului că nu pot fi niciodată identici cu ei înșiși. *Dukkha* înseamnă neîmplinire, imperfecțiune, irealitate, deșertăciune” (p. 29-34).

„Orice formă de viață este trecătoare și implică suferință, chiar și existența în sine înseamnă șoc, orice respirație este suferință, orice gând înseamnă sau conduce spre suferință; pentru «înțelept», bucuria însăși nu este nimic altceva decât o dispoziție efemeră, care, fiind cauzată de ceva la rândul său efemer, nu poate avea la rândul ei decât un caracter efemer. [...]

În concepția budistă nu se poate vorbi de «existență», ci doar de devenire. Orice materie înseamnă energie, orice substanță este mișcare. [...] Din perspectiva budistă, adevărata fericire rezidă în convingerea că toate lucrurile sunt trecătoare și că noi nu trebuie să ne atașăm de nimic prin dorință. [...] În aceste condiții, budismul poate fi privit ca absolut deprimant. Dar, cu toate că el consideră viața ca o înlănțuire interminabilă de suferințe, totuși este convins de existența puterii eliberatoare a exercițiului religios și de capacitatea de desăvârșire a naturii umane. Sub acest aspect, învățătura «maestrului» nu mai apare ca o învățătură a disperării. De altfel, în nici una dintre religiile vechii Indii nu se găsește ideea de osândă veșnică. Orice om se poate «mântui» în cele din urmă. [...]

Ca o concluzie, Buddha nu acceptă existența vreunei persoane divine sau substanțe metafizice, ci dimpotrivă el explică substanțele, lucrurile și spiritele prin puteri, mișcări, funcțiuni și procese, având doar o concepție dinamică despre lume și realitate. Viața nu este, deci, nimic altceva decât o succesiune de fenomene, constând din apariții și dispariții succesive, un proces în permanentă devenire. Iluzia obișnuită despre existența de sine a unui «eu» trebuie depășită. Viața și «eul» sunt sub acest aspect o iluzie. [...]

În acest context, într-o predică ținută la Benares în fața celor cinci asceți care-l însoțeau, Buddha evidențiază imperceptibilitatea unui suflet. Cu această ocazie, el sublinia că atât trupul cât și sentimentele, percepțiile, imaginațiile și cunoașterea sunt supuse schimbării și, în consecință, nu pot constitui sufletul veșnic. [...] După cum deja se știe, adevăratul nostru «eu» este în general inaccesibil cunoașterii, întreaga noastră activitate de cunoaștere fiind îndreptată mai mult spre exterior, respectiv spre elementele persoanei noastre: trup, senzații, percepții, activități spirituale și chiar conștiință. «Adevărata» cunoaștere – din perspectiva budistă – înțelege aceste elemente ca simple «anexe» ale noastre, a căror apariție și dispariție neîncetată o observăm, fără ca noi înșine să dispărem odată cu ele, așa încât ele nu pot fi, deci, «eul» nostru. [...]

Ce cunoaștem și ce experimentăm noi, se întreabă, însă, budiștii atunci când ne analizăm pe noi înșine? Noi cunoaștem și experimentăm, de fapt, ceea ce are o formă, materialitatea, senzațiile, percepțiile, activitățile voite și nevoite, ca și conștiință. [...]

Ceea ce se cheamă «sine» e conceput uneori ca o unitate permanentă și neschimbabilă, care părăsește trupul și intră într-un altul, trăind atâtea vieți, până ce se purifică definitiv. «Sinele» este privit și ca un subiect al sentimentelor, al trăirilor, al gândurilor, al percepțiilor” (p. 42-57).

„Nașterea condiționată”

„Această învățătură poartă diferite denumiri: «naștere condiționată», «învățătură despre reîncarnare», «legea cauzelor și efectelor», «lanțul causal» sau «condiționism». În dialectul *pali*, ea se numește *paticcasamuppada*, referindu-se la procesul de devenire, de apariție sau naștere a ființelor. [...]

Astfel, învățătura budistă despre «nașterea condiționată» poate fi concepută în felul următor:

- a) Noi suferim din cauza lipsei de cunoaștere;
- b) Prin cunoaștere eliminăm suferința.

Între cele două extreme, respectiv lipsa de cunoaștere și suferință, budiștii desemnează un număr de așa-zise «puncte intermediare», astfel încât formula completă concepută de ei cuprinde douăsprezece componente. [...]

În dependență de necunoaștere apare dorința de a acționa, impulsul sau instinctul de creație, de realizare a ceva, care este supus schimbării, impermanenței și mutațiilor continue, motiv pentru care el are, în cele din urmă, un caracter de suferință, mai ales având în vedere că nu implică niciodată satisfacția limită, satisfacția deplină, perfecțiunea. Dorința aceasta de a acționa sau instinctul de creație al fiecărui om este desemnat în doctrina budistă ca *imaginație* (putere imaginativă de natură karmică, *sankhara*, *samskara*), constituind în fapt a doua componentă a lanțului causal. Această putere instinctuală este decisivă pentru formarea de *karma*, suma tuturor faptelor unei ființe, și cauzează reîncarnarea ei, stabilindu-i astfel destinul în existența ulterioară. Noțiunea de *sankhara* desemnează în condiționalismul budist, ca și în doctrina despre *karma*, intențiile de acțiune, care preced întotdeauna realizarea unui act în sine. Aceste intenții pot fi bune, rele sau neutre. În fine, calităților intențiilor acționale le corespunde automat calitatea *conștiinței*, care reprezintă a treia componentă a lanțului causal.

Conștiința conturată calitativ în acest fel reprezintă acum factorul care realizează contactul condiționat cu viitoarea formă de existență, prin aceea că ea declanșează apariția unui embrion, respectiv a noii ființe, în pânțele unei femei, fără însă să se transforme ea însăși în acest embrion” (p. 63-72).

„Reîncarnarea (samsara)”

„Problema reîncarnării (samsara) – învățătură fundamentală în budism – încearcă să aducă lumină în contextul celor prezentate mai sus.

Dacă o singură viață implică deja suficiente suferințe prin dezamăgirile pe care le oferă, totuși aceste suferințe se amplifică într-o măsură infinită și nelimitată, dacă admitem faptul că ele trebuie suportate din nou și permanent, în perspectiva unui ciclu continuu de reîncarnări, la care omul este supus. Fiindcă, realmente, din perspectiva budistă, viața nu se încheie cu moartea. După moartea unei ființe

nedesăvârșite urmează în mod imperios necesar și inevitabil renașterea sa, în baza căreia suferința existenței și morții se repetă. Fiecare ființă are în urma sa un ciclu de existențe anterioare, în care a suferit infinit de mult și de intens. Din veșnicie, fiecare om a peregrinat din existență în existență: fără să știe că bucuriile sunt efemere iar suferințele constante, el și-a manifestat consecvent setea după o nouă existență” (p. 72-73).

„Drumul spre desăvârșire – Desăvârșirea în budismul Hinayana”

„Mijlocul prin care se realizează desăvârșirea este, potrivit propriilor cuvinte ale lui Buddha, «drumul nobil cu cele opt poteci». Prin aceasta, atenția lui Buddha era îndreptată spre desăvârșire, spre eliberarea omului din *sansara*, din ciclul renașterilor. [...]

Parcurgând cele opt trepte ale drumului prescris de Buddha, oricine poate atinge starea de *Nirvana*, poate realiza acea stare de conștiință lipsită de premise, aproape de «non-conștiință» sau, folosind o antinomie, de «conștiință inconștientă»:

- Concepție dreaptă
- Atitudine dreaptă
- Cuvânt drept
- Faptă dreaptă
- Viață dreaptă
- Năzuință dreaptă
- Cugetare dreaptă
- Meditație dreaptă” (p. 82-83).

„Tehnici de meditație în scopul desăvârșirii”

„Pentru a realiza acea stare «necon condiționată», de desăvârșire finală, pentru a o încheia în mod radical și definitiv cu această viață plină de suferință și iluzie și o renaștere pentru viața mistică, care facilitează accesul spre *Nirvana*, Buddha recomandă și utilizează tehnicile yoghine. Preluându-le din vechea cultură și spiritualitate indică, el le corectează și completează, doar printr-o, firește, foarte profundă – «forțare», a «noțiunii». [...]

În acest sens, meditația nu are nimic comun cu hipnoza sau sugestia și, în același timp, ea nu constă nici în abandonarea propriei voințe în favoarea voinței altuia. Dimpotrivă, ea este o stare spirituală realizată cu intenție, cu voință, care, în principiu, se deosebește de ceea ce este obișnuit prin faptul că, de această dată, gândurile și imaginile nu mai apar și dispar cum vor ele, ci sunt dirijate în mod conștient. [...]

Meditația necesită o concentrare psihică enormă, o solicitare și o «încordare» foarte severă a voinței. [...] Meditația reprezintă, așa cum spuneam, o activitate pur spirituală; poziția ghemuită a corpului are doar scopul de a anihila orice posibilitate de mișcare a trupului și de a facilita o concentrare psihică permanentă.

Jhana

Realizând cele de mai sus, ascetul și-a potolit afectele, și-a înfrânat instinctele, iar prin poziția nemișcată a corpului și regularitate conștientă a respirației a reușit să-și reducă la minimum activitatea fizică; acum, el este pregătit pentru a-și dedica întreaga sa energie spirituală suprasensibilului. [...]

Pe această a doua treaptă, meditatorul își umple propriul trup cu un sentiment de bucurie și de plăcere spirituală asemenea unui lac, care nu are nici un afluent din exterior, ci este alimentat de un izvor interior, de care este străbătut, umplut și înconjurat. [...]

În această a treia *jhana*, cel ce meditează își «îmbibă» propriul trup cu plăcerea eliberată de bucurie, asemenea unei grupe de flori albastre, albe sau roșii de lotus, care cresc în totalitate sub apă, fiind udate, înconjurate și înmuiate de apă, de la rădăcină până la vârf. [...]

Pe această a doua treaptă arupa-jjhana a infinitului conștiinței, infinitul ce se deschide contemplatorului nu reprezintă ceva sacru sau dumnezeiesc, nu reprezintă un «*summum bonum*», ci doar nelimitarea spațiului și a conștiinței. De fapt, acum, infinitudinea spațiului și a conștiinței sunt identice. În momentul în care o ființă devine conștientă de propria sa conștiință, ea devine conștientă de spațiu, are conștiința spațiului” (p. 83-100).

„Arahat – omul desăvârșit în budismul Hinayana”

„Esența sau miezul (*sara*) existenței îl reprezintă, deci, *Nirvana*, care se dobândește printr-o așa-numită «transformare sfântă» (*brahmacariyattha*) în interiorul ascetului budist. Conținutul acestei «transformări sfinte» constă, propriu-zis, în anihilarea dorinței, urii și iluziei, ceea ce semnifică *Nirvana* însăși. [...]

Nirvana constituie marea eliberare, în care fiecare devine și este propriul său stăpân. În budismul *Hinayana*, această eliberare reprezintă evoluția spirituală a omului până la starea de *arahat*, de «sfânt», de iluminat desăvârșit, de *Buddha*” (p. 123).

„Bodhisattva – omul desăvârșit în budismul Mahayana”

„În timp ce idealul unui *arahat* culminează cu abandonarea ciclului de reîncarnări, țelul suprem al credinciosului mahayanist constă în dobândirea iluminării desăvârșite în această lume, pentru ca apoi, ca *Buddha* atotcunoscător, să poată oferi ajutorul său optim creaturilor aflate în suferință.

Astfel, în centrul budismului *Mahayana* se află idealul de *bodhisattva*, idealul omului iluminat, care renunță la intrarea sa imediată în *Nirvana*, dat fiind faptul că nu și-a îndeplinit îndatorirea sa fundamentală, respectiv aceea de a predica tuturor oamenilor «legea cea bună». [...]

În *Mahayana*, un *bodhisattva* înseamnă o ființă umană care tinde spre starea de *Buddha* prin dezvoltarea sistematică a unor virtuți-perfecțiuni (*paramitas*), dar care și după realizarea acestui țel renunță la intrarea în *Nirvana*, până în momentul în care toate celelalte ființe au fost eliberate. [...]

Pe de altă parte, un *bodhisattva* are posibilitatea de a transfera altor semeni meritele rezultate din *karma* proprie. În acest mod, el este o expresie clară pentru posibilitatea eliberării celorlalți, tipică, de altfel, pentru budismul *Mahayana*” (p. 188-190).

„Ce înseamnă *Nirvana* în sine?”

„*Nirvana* reprezintă, în general, starea în care sunt nimiciți pentru totdeauna absolut toți factorii legați de suferința existenței și de ciclul reîncarnării. Propriu-zis, ea semnifică nimicirea dorinței instinctuale (*tahna*) de reîncarnare, eliberarea – așa cum am mai spus – de cele trei rele fundamentale (pofța, ura și iluzia), din care izvorăsc toate faptele care ne împing spre o nouă reîncarnare, ca și anihilarea oricăror procese intenționale (*sankhara*), care cauzează noi forme de existență. În fine, înseamnă stingerea oricărei dorințe (*tanha*). *Nirvana* apare simultan și ca o «stingere» a propriei persoane și a lumii, ca o detașare de ele, pentru cel desăvârșit, de unde rezultă că pofța, ura și iluzia reprezintă cele trei moduri de manifestare a dorinței instinctuale. [...]

Acela care, asemenea lui *Buddha* însuși, a realizat în viața sa pământească *Nirvana* prin iluminarea sa (*bodhi*) și trăiește mai departe de o formă de viață firească, dispune practic de un mod de existență similar energiei cinetice; viața sa «curge» mai departe progresiv, însă instinctele și dorința sa de viață sunt stinse, pentru el nu va mai exista o altă naștere. Atunci când dobândește cunoașterea acestei eliberări, cel desăvârșit știe că, pentru el, orice posibilitate de reîncarnare a fost anihilată; el a atins un stadiu de viață superioară; ceea ce trebuia să se întâmple mai devreme sau mai târziu s-a întâmplat, iar după această viață actuală nu va mai exista nimic similar dincolo, ba chiar, într-un anume fel, însuși acest dincolo nu mai există.

Nirvana actuală (*dittha-dhmma-nibbana*)

Nirvana nu este nici un paradis nici o lume cerească, exceptând, desigur, aria foarte bogată a credințelor populare, în care pot fi întâlnite și astfel de imagini. Învățătura budistă afirmă că, prin urmarea drumului prescris de *Buddha*, omul se poate elibera de barierele înguste ale existenței și poate ajunge la realizarea înțelepciunii supreme. Dobândirea unei astfel de iluminări (*bodhi*) este identică cu *Nirvana* văzută, actuală. [...]

Chiar dacă cel desăvârșit «trăiește» în forma sa de *samsara* el atinge și experimentează totuși *Nirvana*. Pentru el, ca un înțelept desăvârșit, însă doar pentru el, nu mai există, propriu-zis, nici o distincție între *samsara* și *Nirvana*” (p. 197-206).

Astfel, în budismul Zen, noțiunea de «cerc», «rotund» joacă un rol central în desemnarea Absolutului, a Veșnic-Atemporalului fără început și sfârșit, a ultimului Adevăr desăvârșit, care este simultan deschis și totuși închis” (p. 230).

3. Rev. Jōshō Adrian Cîrlea, *Cele patru contemplații profunde care îndreaptă mintea către Amida Dharma*, Craiova, 2022

P. 4: Cuprins

Introducere 5

Câteva noțiuni generale de buddhism Jodo Shinshu 7

Nașterea în forma umană este prețioasă 17

Impermanența și moartea 29

Karma – legea cauzei și efectului 39

Samsara este suferință 80

Ființele născute în iaduri 84

Spiritele/fantomele flămânde (preta) 122

Lumea animalelor 153

Concluzie legată de suferințele ființelor din zonele de jos ale existenței
165

Lumea oamenilor 168

Semizeii (Asura) 186

Zeii 189

Ființele din stadiul intermediar (bardo) 210

Concluziile despre suferințele existenței samsarice 238

Avantajele nașterii în Tărâmul Pur al lui Buddha Amida 254

Versuri finale despre cele patru contemplații profunde care îndreaptă mintea
către Amida Dharma 285

„Cele patru contemplații profunde sunt o învățătură de bază, premergătoare oricărei metode buddhiste. Acestea au ca efect îndreptarea minții către Buddha

Dharma și trebuie să ne însoțească mereu pe Cale, indiferent că suntem începători sau vechi practicanți. Acestora li se mai spune și Cele patru înțelegeri profunde, Cele patru gânduri profunde sau Cele patru aduceri-aminte. Pentru că în această carte le explic în contextul Porții Dharma a Tărâmului Pur (Jodo Shinshu/Amida Dharma), am considerat că e potrivit să le numesc Cele patru contemplații profunde care îndreaptă mintea către Amida Dharma. Acestea sunt:

1. Nașterea în formă umană este prețioasă
2. Impermanența și moartea
3. Karma – legea cauzei și efectului
4. Samsara este suferința.

Dacă cineva contemplă, înțelege și nu uită niciodată aceste patru elemente, putem spune despre el sau ea că este un adept serios al lui Buddha Shakyamuni și Buddha Amida” (p. 5).

„Samsara și Nirvana”

„Samsara este ciclul nașterilor și morților repetate. Deoarece este efectul karmei personale și colective (comune) a ființelor neiluminate, nu are un alt creator decât propriile noastre iluzii, atașamente și patimi oarbe. Există mai multe stări de existență samsarice, dintre care amintim iadurile, domeniul spiritelor flămânde, animalelor, oamenilor, asurașilor sau spiritelor combative și cel al zeilor. Toate ființele se nasc, mor și renasc din nou în respectivele tărâmurii în funcție de karma lor iar existența acestora este însoțită de diferite tipuri de suferințe, obstacole și iluzii.

Scopul Căii lui Buddha este evadarea din Samsara și atingerea Buddhității (Nirvana/Iluminarea perfectă). Aceasta este cea mai înaltă libertate și fericire care nu depinde de niciun fel de condiții exterioare, ea existând potențial în toate ființele, indiferent cât de jos ar fi ele acum pe scara evoluției. Așa cum toate semințele au potențialul natural de a deveni copaci, toate ființele sensibile au potențialul natural de a deveni Buddha. Aceasta este ceea ce se înțelege în buddhism prin faptul că «toate ființele au natura lui Buddha». [...]

Starea de Nirvana sau Buddhitatea (starea de Buddha) este supremă în univers. Toți cei care au atins-o sunt numiți Buddha. Niciun zeu, spirit sau figură divină ale diverselor religii nu este superioară unui Buddha și nicio religie sau cale spirituală nu este egală învățaturii lui Buddha. De aceea, noi, discipolii buddhiști, ne refugiem numai în Buddha, în Dharma lui și în comunitatea adevăraților săi discipoli (Shangha) și de aceea nu venerăm și nu depindem de nicio figură religioasă din afara Dharmei lui Buddha” (p. 7-9).

„Învățătura lui Buddha Shakyamuni despre Buddha Amida”

„În conformitate cu Dharma lui Buddha, istoria omenească nu este decât o foarte mică porțiune din timpul nesfârșit și nelimitat al universului. Asta înseamnă

că multe lumi și sisteme de lumi, împreună cu ființele ce sălășluiesc în ele, au existat înainte de apariția acestui pământ și vor continua să existe după dispariția lui. De aceea, în trecutul fără de început, nenumărați Buddha au apărut în diverse lumi și vor continua să apară în viitorul fără de sfârșit.

În lunga sa viață, Buddha Shakyamuni a întâlnit persoane cu evoluții și capacități spirituale diverse, cărora le-a ținut diferite discursuri. [...]

În mod special, *Marea Satră* a fost considerată de Shinran Shonin ca fiind cea mai importantă învățătură a lui Buddha Shakyamuni și principalul motiv al apariției în lumea noastră. În această sutră El ne spune povestea lui Buddha Amida și a Tărâmului său Pur, încurajându-ne să ne încredem în El și să ne dorim să ne naștem acolo.

Spre deosebire de Shakyamuni, Amida nu este o figură istorică, ci un Buddha transcendent care a atins Iluminarea în urmă cu mulți eoni, în trecutul îndepărtat. Cu toate acestea, El este la fel de real ca Shakyamuni sau orice alt Buddha din orice eră, deoarece toți Buddha rămân întotdeauna activi în salvarea ființelor sensibile.

Unicitatea lui Buddha Amida este că a făcut 48 de legăminte și a manifestat un ținut iluminat numit Tărâmul Pur. [...]

Spre deosebire de diferitele planuri de existență samsarice, Tărâmul Pur este pământul Iluminării sau grădina perfectă manifestată de Buddha Amida, unde totul conduce la Iluminare. Așadar, trebuie să ne încredem pur și simplu în El și să ne dorim să fim plantați (să renaștem) acolo, unde, primind toți nutrienții necesari și nefiind împiedicați de niciun fel de buruieni, ne vom transforma în Copaci ai Iluminării” (p. 9-11).

„Credința (Shinjin) și Nembutsu Legământului Principal”

„Shinran a insistat mereu în învățătura lui că trebuie să fim în armonie (în acord) cu Legământul Principal. A fi în armonie cu Legământul Principal înseamnă a-l accepta ca fiind adevărat și efectiv în salvarea noastră; înseamnă că rostim cu credință Numele lui Amida și că ne dorim să ne naștem în Tărâmul său. [...] Acestea sunt Buddha Amida și Tărâmul său Pur. Doar în legătură cu acest Buddha și Tărâmul său poate exista o credință, o rostire a numelui și o dorință de a naște. Credință în Cine? Credință în Amida. A rosti Numele cui? A rosti Numele lui Amida. [...]

Nu există nicio indicație specială în ceea ce privește rostirea Nembutsului. Trebuie doar să-l spunem pur și simplu. Haideți așadar, să ne bucurăm de Numele lui Amida și să-l rostim ori de câte ori vrem și în orice situație ne-am afla” (p. 13-15).

„Ființele născute în iaduri”

„Există opt iaduri arzătoare și opt iaduri înghețate. În conformitate cu Buddha Shakyamuni și diverși Maeștri buddhiști care le-au explicat, aceste opt tipuri de iaduri principale își au propriile lor iaduri învecinate:

«Există opt iaduri, din care e greu de ieșit, pline de ființe rele și crude, fiecare având șaisprezece utsada. Acestea au patru ziduri și patru porți, sunt atât de înalte pe cât sunt de largi. În jurul lor sunt ziduri de foc, acoperișul este din foc, soarele de acolo arde cu scânteii de foc, iar ele însele sunt pline de flăcări înalte de sute de yojana» (p. 83).

„Spiritele/fantomele flămânde (preta)”

„Tărâmurile pretașilor se află în două locuri: 1) sub Jambudvipa (lumea noastră umană), care este principalul lor loc de existență, aflat sub conducerea lui Yama și 2) între tărâmul oamenilor și al zeilor. Maestrul Vasubandhu explică:

«Regele pretașilor este Yama; locul acestuia, care este și sălașul lor principal, se găsește sub Jambudvipa. Preta care trăiesc în alte locuri reprezintă surplusul acestora. Aceste ființe diferă mult una de alta, unele dintre ele având chiar puteri supranaturale și glorie asemănătoare zeilor» (p. 122).

„Semizeii (asura)”

„Așa cum explică Maestrul Genshin, tărâmul Asura este împărțit în două: 1. *«creaturile superioare ale acestui tărâm trăiesc pe fundul marelui ocean, la nord de muntele Sumeru»*, 2. *«creaturile inferioare ale acestui tărâm sălășluiesc printre stâncile munților înalți care se întind între cele patru continente»*” (p. 186).

„Zeii (deva)”

„Zeii au parte de cea mai multă plăcere, sănătate și confort din samsara. De asemenea, cu cât este mai înalt planul lor de existență, cu atât mai mare este durata de viață și fericirea pe care o simt. Cu toate acestea, inclusiv ei au parte de câteva suferințe specifice, pe care le voi explica după ce descriu, pe scurt, fiecare lume a zeilor. [...]

Cei patru regi au un interes deosebit față de Buddha Dharma și lumea oamenilor. Se spune că ei l-au vegheat cu strășnicie pe Buddha Shakyamuni când acesta era încă în burtă, au asistat la nașterea lui și l-au prezentat mamei sale folosind cuvintele: «Bucură-te!». De asemenea, tot ei au stat de pază când Sujata gătea pentru El laptele cu orez în timp ce Sakra avea grijă de foc. Ei au fost și cei care i-au oferit lui Buddha primul bol de cerșit după atingerea Iluminării” (p. 189).

„Când acest canal este distrus, esența albă a tatălui coboară iar esența roșie a mamei urcă. Coborârea esenței tatălui este însoțită de senzația unei lumini albe pâlpâitoare. Muribundul simte un fel de ceață sau miraj. Urcarea esenței mamei este precum lumina soarelui într-un loc plin de praf. Muribundul vede scânteii care apar și

dispar ca niște licurici. În momentul în care cele două se întâlnesc la nivelul inimii apare experiența unui întuneric asemenea cerului nopții iar conștiința muribundului alternează între claritate și ceață. După aceste trei experiențe, a coborârii, urcării și întâlnirii celor două esențe, are loc moartea propriu-zisă. Atunci apare lumina neasemuită a naturii ultime de Buddha. Practicanții foarte avansați spiritual care o recunosc și reușesc să rămână în ea ating Iluminarea perfectă și intră direct în Dharmakaya. Cei care s-au încrezut în Buddha Amida, în conformitate cu Legământul său Principal, renasc imediat în Tărâmul Pur și ating de asemenea Iluminarea. Cei care au o karmă extrem de rea merg direct în iadul Avici, care este cel mai de jos dintre iaduri, alții cu o karmă foarte bună, dar încă neiluminați, ajung într-unul din tărâmurile zeilor iar celelalte ființe cad într-un fel de uitare și inconștiență care durează aproximativ trei zile, după care își continuă drumul prin celelalte bardo” (p. 216).

„În samsara ne naștem și murim în mod repetat, schimbând corp după corp, la infinit.

Zeii au parte de cea mai multă plăcere, sănătate și confort din samsara. De asemenea, cu cât este mai înalt planul lor de existență, cu atât mai mare este durata de viață și fericirea pe care o simt. Cu toate acestea, inclusiv ei au parte de câteva suferințe specifice, pe care le voi explica după ce descriu, pe scurt, fiecare lume a zeilor” [...] (p. 246).

Fragmentul marcat în galben este identic cu cel citat mai sus, extras de la p. 189, *Zeii (deva)*.

Anexa 3. Yoga

1. Octavian Sărbătoare, *Yoghinii Indiei, Vol. I*, Deva, Editura Flori Spirituale, 2007

„Yoga și misterele Indiei. O tematică inepuizabilă. Ideile înfățișate de mine în aceste volume intenționează să surprindă din alte perspective, mai puțin folosite, imaginea misterele care sunt descrise în felurite expuneri *yoga*. [...]

Vreau să menționez că nu intenționez să fie privite ca adevăruri unice soluțiile proprii prezentate în clarificarea misterele în care sunt învăluiți *yoghinii* Indiei. Mai degrabă, aceste nuvele prezintă o versiune asupra activităților în care sunt implicați anumiți aspiranți ce-și propun să parcurgă Calea ce îi duce la unirea cu Divinul.

Gama largă de tehnici descrisă aici este o introducere în orizontul panoramic în care trăiesc cei care își dedică viața căutării și conștientizării unor puteri deosebite prin însușirea unor procedee *yoga*, numite în general *sadhane*, prin realizările dobândite emulând uneori zeitățile hinduismului” (p. 5).

[Notă: Deși este o colecție de nuvele, experiențele fac parte din experiența trăită în yoga, fiind relevantă în contextul acestei discuții.]

„Ceilalți membri ai grupului se retrag mai la o parte. Rămân singur cu Swami Gangapriya.

- A mai trecut o noapte, cum ați petrecut-o?
- Eu am avut niște experiențe personale legate de familia mea! Se destăinuie el, mulțumit că poate să-mi arate astfel că mă prețuiește.
- Vă mai trăiesc părinții?
- Au murit cu câțiva ani în urmă?
- Le duceți lipsa, cred?
- N-aș putea spune acestea. Mă pot întâlni cu ei oricând. Îi pot chema ca spirite pe Gange!

Răspunsul lui îmi confirmă ceea ce bănuiam: acești oameni cunosc metode de a atrage spiritele morților și de a comunica cu ei.

Curiozitatea mea nu are astâmpăr.

- Cum apar practic aceste spirite? Au corpuri? Vorbesc?

Swami Gangapriya privește în reverie, îndelung, apele Gangelui. Parcă inspirat de ele, își expune gândurile:

- Sunt foarte multe de spus despre spiritele de pe Gange. Numai o experiență personală poate fi cuprinzătoare, poate atinge valențele dorite. Vom fi bucuroși să vă avem printre noi într-o noapte petrecută aici!” (p. 48).

„Într-un târziu vine timpul întrebărilor.

- Cum a fost? Intervine Mark nerăbdător.
- O experiență neobișnuită! A fost așa de epuizantă încât am adormit, cred eu, destul de curând de la apariția spiritului Gangelui. Practic, a fost o experiență de trezire, *ananda*, care greu se poate explica prin cuvinte. Imaginați-vă că sunteți supuși unui flux energetic de conștientizare, de percepere a „realității”, pe care mintea neantrenată nu poate să-l susțină timp mai îndelungat. [...]
- Cum doriți! Eu cred că am prins doar frânturi ale acestor feluri de cunoaștere, de a percepe spiritele de pe Gange. Cred că am reușit să întâlnesc spiritul râului despre care Swami Gangapriya a menționat anterior. Întâlnirea mi-a creat o stare deosebită de luciditate. Am fost cel mai mult ocupat de a-mi privi filmul vieții, de la primele amintiri din copilărie. [...]

Toți sunt doar ochi și urechi la intervenția neașteptată a lui Swami Gangapriya, care continuă:

- Spiritul Gangelui este doar porțița de intrare în lumea în care se pot trăi alte stări reflectate în conștiință. Este firesc ca filmul vieții să se deruleze, aceasta reprezentând un prim antrenament. [...]
- A comunica cu alte spirite, care pot fi alese după dorință, este un alt fel de provocare intenționată, în urma căreia se pot cerceta fazele de evoluție ale aspirantului. [...] De aceea putem spune că se comunică cu anumite spirite, care firește că aduc informații noi și prin urmare pot răspunde la aceea ce li se cere.
- Deci apar idei noi în consultație cu acele spirite! adaugă Mark.
- Întocmai! A chema spiritele pe Gange constă tocmai în capacitatea de a rezona cu câmpul de idei ale unor persoane din trecut. Acest câmp de idei este recreat, apoi se extrapolează, astfel că se poate spune că suntem în conversație cu astfel de spirite, deoarece ele posedă răspunsurile la anumite întrebări legate de ceea ce s-a întâmplat în trecut. Aceeași metodă se poate folosi și pentru aflarea viitorului” (p. 58-60).

„Surya Yoga”

„Încă de a doua zi de la venirea mea în acest așram din India remarc un tânăr indian, care la răsăritul Soarelui îngenunchează pe gazonul din fața clădirii principale, aduce mâinile la piept în Anjoli Mudra și se roagă. Nu mă surprinde faptul că în India încă mai există persoane care se închină Soarelui, zeitate numită Surya în tradiția vedică. Soarele este unul din acei devași venerați din timpurile de început” (p. 65).

„- Aș da ca exemplu ceea ce s-a petrecut la venirea mea pe lume. După ce mama m-a născut, în după-amiaza unei zile, în dimineața următoare părinții mei s-au trezit devreme pentru a se închina și a mă închina Soarelui. [...] La apariția cercului solar, mama m-a ținut în brațe cu fața către Soare, iar tata, după ce și-a energizat mâinile prin ridicarea lor în întâmpinarea razelor solare, le-a trecut pe fața și pe deasupra capului său. [...] La acel moment tot tata mi-a pronunțat și numele, Atmabindu, deci m-a botezat, cum s-ar spune, cu spiritul Soarelui, în loc de a folosi apa sfințită, așa cum se obișnuiește la dumneavoastră, cei din credința creștină.

- Se pare că la acel timp tatăl dumneavoastră a exercitat funcția de preot al Soarelui” (p. 70).

Notă: Așa este percepută India la nivelul de jos, ca spiritism. Acesta e primul lucru spus. Merită consemnat, chiar dacă este, subliniez, luat dintr-o carte de nuvele, e primul lucru adăugat în volum. Așa este India, o credință a spiritelor.

2. Swami Ramaiaanda, *Kriya-Yoga*, București, Editura Lotus, 1992

„Prefață”

„Yoga este un tot unitar, un copac cu mai multe ramuri. În cadrul acesteia există însă diverse căi ce poartă denumiri diferite, dar care conduc la același rezultat. Diversitatea căilor corespunde totodată și multitudinii de aptitudini și înclinații ale caracterelor oamenilor. [...] De exemplu, prin exersarea asanelor (posturilor) și exercițiilor din Hatha-Yoga se atinge în final același scop: contopirea cu Divinitatea, arderea karmei, ce are ca rezultat ruperea lanțului de reîncarnări. Prin punerea în practică a preceptelor din Karma-Yoga se ajunge în final la eliminarea ciclului de reîncarnări. [...]

Fiecare Religie conține un adevăr, dar nu tot Adevărul. Să luăm ca exemplu ura ce domnește între islamism și iudaism. Credem că acest lucru se întâmplă numai din cauză că fiecare religie de sine stătătoare cuprinde în sine numai o parte din Adevăr, pentru că altfel această aversiune în numele unui Dumnezeu este inexplicabilă. [...]

Kriya-Yoga abordează și problema pocăinței. Dar ce este pocăința? În religie dă naștere la spovedanie, iar în medicină – la psihanaliză, un domeniu vast întru cercetarea subconștientului. [...]

Swami Ramaiaanda scoate în evidență nu numai importanța gândurilor noastre, dar și a acțiunilor pe care poate, în mod greșit, le considerăm de rutină. Totul în viață își are importanța sa; chiar și modul în care ne îmbrăcăm, cu ce ne alimentăm, cum respirăm etc., toate acestea fiind de fapt niște acțiuni prin care

comunicăm în permanență cu Conștiința Cosmică, viața în sine fiind un dar Divin, de care nu ar trebui să ne batem joc. [...]

Oamenii trebuie să înțeleagă că natura lor adevărată, esența, „EU”-l lor este de substrat Divin și că ei posedă, de fapt, calitățile de Bunătate, Frumusețe, Adevăr, dar ele nu sunt relevante îndeajuns” (p. 5-13).

Capitolul I „Kriya-Yoga”

„Kriya-Yoga este treapta preliminară din Yoga, pe care discipolul trebuie să o treacă obligatoriu înainte de a studia și practica ramurile superioare ale Religiei Înțelepciunii. [...]

Spiritul Universal este tot ceea ce este mai bun, adevărat și frumos, iar noi – manifestare a lui Dumnezeu –, studiind Religia, trebuie să manifestăm în viața de toate zilele bunătatea, adevărul și frumosul. Codul moral al rasei este determinat de gradul dezvoltării sale spirituale. [...]

Kriya-Yoga nu tratează morala în acest sens. Moralitatea ca atare, pentru un Kriya-yog, nu există. El săvârșește unele acțiuni tocmai pentru că îl ajută să atingă uniunea spirituală cu Spiritul Universal, reținându-se în același timp de la acele fapte care i-ar împiedica dezvoltarea sa spirituală.

Există două feluri de yogi: yogii Căii Drepte și yogii Căii Stângi. Ambele învățături au trăsături comune, însă, în timp ce yogul Căii Stângi nu mănâncă deloc carne, întrucât îi împiedică dezvoltarea Forțelor Oculte, yogul Căii Drepte nu mănâncă nici el carne, nu numai în virtutea învățăturii, ci și din conștiința că a omorî animalele pentru a te hrăni produce chinuri, ceea ce înseamnă cruzime. [...]

Orice religie din lume își reclamă drepturile sale la o cunoaștere universală. Dar, dacă studiem fiecare religie, observăm că ea nu conține tot Adevărul, ci exprimă numai o mică parte a acestui Principiu de bază.

La fel cum soarele se reflectă în mai multe lucruri, tot astfel și Adevărul se reflectă în mai multe Religii. Omenirea s-a obișnuit în mod greșit să considere reflecția drept realitate, să caute umbra, și nu esența. Numai dacă aprofundează libertatea psihică și spirituală poate înțelege omul însemnătatea ascunsă în spatele forței gândirii pozitive, de care depinde în formarea caracterului. [...]

Religia nu este necesară la fiecare pas din viață; ea reprezintă suma ideilor și concepțiilor noastre despre Forța Superioară a întregului Univers, despre Dumnezeu. Pentru a extrage foloasele din Religie, discipolul trebuie să caute mai întâi de toate, prin toate mijloacele, să obțină cu ajutorul experiențelor și studiului anumite fapte ce i-ar putea servi drept bază cunoașterii sale. Numai de un singur lucru putem fi pe deplin și absolut convinși, numai de un singur lucru nu ne putem îndoi și acest ceva poate fi exprimat în două cuvinte: EU SUNT. Cel mai înalt ideal al omului se numește: «Dumnezeu». [...]

Toate rasele, indiferent de gradul de civilizație, manifestă și au manifestat dintotdeauna tendința de a deosebi ceea ce se referă la trebuințele Spirituale ale

omului, împodobind-o cu teorii și dogme, creând în acest fel pentru un timp Religia aceluia Veac. [...]

În această carte, i se vor fixa discipolului în mod treptat exerciții zilnice pentru dezvoltarea conștiinței spirituale. Ele trebuiesc aplicate în mod regulat, până ce discipolul va simți tendința unei înaintări spre ramurile superioare ale Yogei. [...]

Urmează să executați zilnic câte un exercițiu și să efectuați într-o săptămână toate cele șapte exerciții. [...]

Consacrați în fiecare zi o oră meditației asupra Spiritului Universal. Alungați toate gândurile și dorințele materiale și concentrați-vă. Străduiți-vă să obțineți armonia cu Conștiința Divină. Alegeți-vă un loc unde nimic să nu vă împiedice în executarea exercițiilor. Dacă e posibil, izolați-vă într-un loc unde mediul exprimă Conștiința Divină” (p. 15-22).

Capitolul II „Yama”

„Kriya-Yoga se împarte în două ramuri: Yama și Niyama. Yama tratează calitățile morale necesare pentru studierea și practicarea Yogei, iar Niyama tratează calitățile fizice necesare pentru înaintarea în studiul acestei interesante ramuri ale ocultismului.

Yogul își propune drept scop dezvoltarea forțelor sale psihice ascunse, pentru obținerea unor concluzii mai juste în privința factorilor vitali ai Vieții Spirituale.

La fel ca și în alte ramuri ale ocultismului, legea atracției are o mare importanță în Yoga. [...]

«Noțiunile noastre despre Adevăr evoluează pe măsura dezvoltării Sufletului și ating noțiunea desăvârșită a Nemărginitului». [...]

Conștiința Divină se manifestă în toate formele vieții, în împărăția minerală, vegetală, animală și umană, acționează aceeași formă vitală. [...]

În lume există sute de religii, din care multe se consideră a fi Unica Religie adevărată. Yogul recunoaște doar o singură Religie, și anume Adevărul. Nu există Religie superioară Adevărului. Fiecare Învățătură Religioasă conține o parte de Adevăr, însă nicio Religie nu cuprinde în sine tot Adevărul. [...]

Adevărul este manifestarea lui Dumnezeu; El (Adevărul n.t.) se manifestă în diverse feluri. Fiecare Religie își are propria sa opinie în ceea ce privește Adevărul, pe care o apără din răspuțeri, fără a ține cont de faptul că fiecare aspect al Adevărului formează numai o parte a Adevărului întreg. Omul va putea percepe Adevărul numai atunci când va aduna toate diversele aspecte ale acestuia și îl va considera ca pe o unitate. [...]

[Notă: Viziunea yoghină asupra adevărului pare să fie îmbrățișată și de Arsenie Boca.]

Frumusețea care exprimă conștiința lui Dumnezeu poate fi găsită la toate popoarele și în toate fazele vieții. Nu trebuie să ne surprindă faptul dacă ne amintim că, în noțiunea de frumos, coloritul are o mare importanță; se pare că omul, Negăsind în mediul înconjurător ceea ce l-ar aduce în starea de conștiință Spirituală, se străduiește să născocască o posibilitate de a înlătura restricțiile mediului său. [...]

De aceea culoarea are o mare importanță în toate țările, în viața de toate zilele a popoarelor. Frumosul este una din formele conștiinței Divine iar culoarea – una din formele frumosului.

Cele 7 culori ale Spectrului vibrează în armonie cu cele 7 principii ale omului, astfel că predominarea unei anumite culori în jurul omului are o influență directă asupra corpului său astral. (De aici, marea influență a îmbrăcăminteii asupra omului.). [...]

Așezați-vă comod, pune-ți mâinile pe genunchi și îndreptați coloana vertebrală. Închideți ochii și stați cât se poate de liniștit. Alegeți-vă ceva ca de concentrare. Vă puteți concentra atenția asupra unui lucru material sau spiritual, după dorință: principalul este ca această concentrare să trezească în voi simțuri spirituale. [...] Aceasta vă va ajuta să vă uniți cu conștiința spirituală ce străbate Universul. Străduiți-vă să simțiți conștiința Divină cu ajutorul simbolului ales de voi pentru concentrare. Fiți absolut liniștit în timpul exercițiului și încercați să intrați în armonie cu forțele Spirituale care vă înconjoară și vă ocrotesc. [...]

Rugați-vă mentalmente Spiritului Universal să vă folosească pentru a sluji omenirea” (p. 15-31).

Capitolul III „Niyama”

„Corpul fizic este motorul cu ajutorul căruia se manifestă și alte principii ale conștiinței omenești, ca atare, el trebuie să fie curat și sensibil; acest amănunt se referă îndeosebi la sistemul nervos. Fiecare gând, dorință ori acțiune influențează sistemul nervos.

În Hatha-Yoga (ramura Yoga ce se ocupă cu dezvoltarea corpului fizic cu ajutorul mijloacelor psihice), noi nu vorbim despre boli, ci recurgem la expresia «nesănătate». [...]

Oamenii afirmă prea des că Sexualitatea și învățătura Sexualității nu privește deloc religia. Este un nonsens. Sexualitatea constituie unul din factorii vitali și Kriya-Yoga nu numai că îl recunoaște, dar îi și atribuie o mare importanță, întrucât instinctul sexual și dorința sexuală sunt o directă manifestare a lui Dumnezeu. [...] Există anumite legi care transformă energia sexuală în forță psihică. [...]

În ocultism nu este îndeajuns să meditezi. Deși pool-ul trebuie să pună în practică ceea ce și-a însușit. [...]

Tot astfel este și în Yoga. Ucenicul e dator nu numai să citească filozofia, dar s-o și practice cu scopul de a obține aptitudini psihice, care îi vor aduce mari foloase în timpul dezvoltării sale spirituale. [...]

Orice fel de alcool este strict interzis, întrucât alcoolul distruge țesuturile subtile ale nervilor și provoacă nesănătatea, fapt ce dăunează evoluției. Consumarea alcoolului trezește vibrații ce micșorează tempoul vibrațiilor corpului Astral, ceea ce vine în contradicție cu scopul yoga-ului ce năzuiește să-și accelereze vibrațiile Astrale” (p. 31-37).

„Pentru a aduce un folos real dezvoltării spirituale a omului, pocăirea trebuie să se asemene cu păcatul săvârșit. Este greșită concepția, conform căreia yoghii rabdă chinuri îngrozitoare în vederea Pocăirii: călătorii care au vizitat India au observat câteva fenomene surprinzătoare care formează școala ezoterică a Ocultismului Oriental.

O parte din ritualurile cele mai sfinte ale Sufismului (Mahomedanismul Mistic) constă în manifestarea fenomenelor psihice, pe care călătorii occidentali le-ar considera drept manifestările cele mai groaznice ale pocăirii. În timpul unui ritual, neofitul (noul primit) este așezat într-un semicerc format din preoți și Guru; după ce se cântă mantrale, începe timpul Tăcerii. După o îndelungă contemplare și rugăciuni prelungite, preotul care oficiază slujba se înarmează cu un cuțit de sacrificare, încercând să-i producă noului primit câteva răni. Dacă neofitul s-a antrenat cu insistențe și știe să-și întrebuițeze forța psihică, va rămâne teafăr; cuțitul nu-i va produce nicio zgârietură, oricât de tare și-ar încorda preotul forțele. Toată aceasta ceremonie este o testare a forțelor psihice și a abilității neofitului de a-și face trupul intangibil. Filosofia yoga demonstrează că omul trebuie să învingă nu numai trupul și rațiunea sa, ci și corpul său Astral.

Mulți învățători își obligă discipolii să treacă prin una sau mai multe din cele 4 încercări – prin Foc, Pământ, Aer și Apă. Pentru a realiza încercarea cu focul, este nevoie să-și mărească într-atât vibrațiile trupului, încât dirijarea focului – numită în Occident mediumism – transmis prin fluidele de foc, să se petreacă fără a provoca nici cea mai neînsemnată vătămare a corpului fizic. [...]

Realizarea încercării cu aerul necesită aptitudinea de a birui Spiritele Întunericului (cele care întrebuițează științele și forțele oculte în scopuri personale; Spiritele nedezvoltate îndeajuns etc.)” (p. 39-41).

„Într-un templu din India, consacrat adorării lui Siva, sunt scrise următoarele cuvinte, luate din îndrumările pentru discipoli: «Puterea Voinței este biciul care grăbește omenirea pe calea către izbândă» (p. 42).

„În timpul somnului, ocultistul aflat pe o treaptă superioară de dezvoltare, care a cunoscut și perceput Legile Naturii și forța psihică, vede și intuiește multe din cele ce pentru noi reprezintă o taină. Noi vedem numai un trup dormind. Nu percepem minunile care se produc în lumea psihică în care s-a cufundat conștiința și unde este supusă multor trăiri neobișnuite. [...]

Învățătorii religioși hinduși știu perfect faptul că autoritatea corpului astral asupra celui fizic este atât de mare, încât, dacă luăm o anumită poziție, care ar trebui să unele centre nervoase, n-am mai simțit frica, iar în altă poziție, presând un alt centru nervos, nu mai simțim durerile. [...]

Fiecare simț, încercat într-o măsură destul de mare de corpul astral, este transmis cu ajutorul minții corpului fizic, exprimat în planul material. [...]

Din punct de vedere ocult, gândirea este cel mai important ritual tainic de fiecare zi. Ea nu numai că ne determină acțiunile, dar ne și formează corpul astral, a cărui influență se manifestă nu numai asupra corpului nostru fizic, ci și asupra mediului înconjurător din planul material. [...]

Apa este simbolul material al Luminii Astrale, care, prin vibrațiile și influența sa asupra centrelor psihice, este capabilă să transforme toată natura omului, înălțându-l de la omenesc la divin. În multe Religii acest ritual simbolizează Botezul. [...]

Yogul încearcă să asimileze cât se poate mai multă *prana* în trupul său. De aceea el preferă fructele unei alimentații pe bază de carne. [...]

Pentru ocultști, somnul are o importanță deosebită în ceea ce privește dezvoltarea psihică. Transa este o formă specială a somnului. [...]

Trebuie să vă lămuriți pe deplin că ocultismul nu este magie și că fenomenele yoga întrec cu mult ritualul și ceremonii ale practicilor magice simple. Ocultismul nu numai că nu este magie, dar nu este nici sectantism și cu atât mai puțin magia neagră, după cum ar putea reieși din unele emisiuni de televiziune care prezintă în mod tendențios conținutul acestei științe secrete. Scopul este, probabil, de a dezinforma populația puțin inițiată în acest domeniu; după 45 de ani de comunism, consider că poporul român are dreptul și la o informare exactă, nu numai la dezinformare. [...]

În tot timpul cât se practică yoga, trebuie respectate cu strictețe anumite reguli, fără de care nu se poate obține succesul. Aceste reguli sunt următoarele:

1. Pentru studierea și practicarea ocultismului, discipolul trebuie, pe cât posibil, să-și aleagă un loc liniștit, unde lumina astrală să nu fie supusă influențelor dăunătoare.
2. [...]
3. Înainte de a începe studiul practic și experimental al Yogei, discipolul este dator să posede cunoștințe despre Fiziologie, Religie comparată, Astrologie, Numere și Culori. Se recomandă, de asemenea, citirea operelor

cu cuprins Spiritual Teozofic etc. Discipolul nu trebuie în nici un caz să se apuce de aceste științe ca orice școlar ce învață latina” (p. 46-53).

[Notă: Exact aceste cunoștințe s-a străduit A. Boca să le adune, pentru fiziologie făcând studii de anatomie, pentru religie comparată având o lucrare de licență în acest sens, pentru teozofie studiind din Steiner. A. Boca a urmat calea oricărui yoghin care dorește să posede puteri psihice.]

„Yogul se roagă în 2 feluri: își creează dispoziția necesară pentru perceperea conștiinței universale și își fixează în minte Mantrele, care pătrund prin corpul astral, manifestându-se în viața de toate zilele. Expunem câteva asemenea Mantre pentru meditare:

1. - O, Tu, Spirit Nemărginit și Veșnic, Tu, Cel care nu ai nici început, nici sfârșit. Tu, Impenetrabil pentru spadă, Tu Care nu arzi în foc, Neclintit de pământ, Neuscat de aer, Neînecat de apă, dăruiește în realizarea unirii mele cu tine.
2. - Spirit fără margini, izvor al binelui întreg, al adevărului deplin, a tot ce e frumos, ajută-mi, prin spiritele ce te slujesc, să creezi din gândurile mele fericiri pentru contopirea sufletelor într-o mare unitate a fraternității vieții.

[...]

Exercițiul al 6-lea. Așezați-vă pe dușumea încrucișând picioarele (asemenea croitorilor). [...] Învățați pe de rost și repetați ades Mantrele expuse în acest capitol. [...]

Ascultați vocea „EU”-lui vostru Spiritual interior și supuneți-vă orbește acestuia” (p. 58-59).

„Yogul este atât de bine familiarizat cu existența lumii invizibile ce pătrunde lumea fizică și acționează în cadrul acesteia, încât nu numai că poate crea și gândi potrivit legilor ei, dar îi și acordă cea mai mare însemnătate în viața sa. Yogul înțelege că forța gândirii este doar una din multitudinea vibrațiilor lumii invizibile. [...]

Tot ce există are un început în lumea invizibilă a forțelor spirituale. Substanța Astrală pătrunde neconținut prin materia fizică iar discipolul, doar din să se înalțe deasupra mediului său ambiant, trebuie să lucreze în această direcție. [...]

Nu este suficient să te folosești cu abilitate de știință, de ocazii favorabile; trebuie să posezi și Voință, Energie și Hotărâre și, mai presus de toate, să ai Forța Interioară, acel „ceva” sfânt, ce compune o parte a conștiinței universale.

Oculțiștii cu o înaltă evoluție spirituală, care și-au dezvoltat aptitudinea de a cerceta lumea astrală, ne afirmă că tot ce există în plan fizic există într-o copie exactă în lumea astrală, iar tot ce trăiește în lumea fizică trăiește după moarte un timp oarecare în plan astral.

Pentru a își manifesta cunoștințele practice ale ocultismului, a dreptul trebuie să fie mai întâi liber de prejudecăți și de idei preconcepute, precum și să fie plin de dorința de a realiza unitatea cu viața. Spațiul este ocupat de un mare număr de entități, garant gata întotdeauna să manifeste o oarecare influență asupra omului, pentru ca în felul acesta să încerce viața pământească. [...]

Exercițiul al 7-lea

În acest capitol se întâlnesc maxime neobișnuite, fiecare exprimând Adevărul Ocult. Ele sunt expuse pentru ca ucenicul să se obișnuiască să cugete.

Citiți cu atenție tot capitolul și alegeți-vă un gând. Concentrați-vă asupra lui, până ce veți înțelege importanța și semnificația sa ascunsă, Ocultă.

Discipolul care nu își poate dirija gândurile și nu poate să perceapă adevărul ascuns al ideii prin concentrare înseamnă că nu a învățat încă să reflecteze.

Țineți minte că gândurile sunt entități reale care posedă substanță materială.

Pacea spiritului universal să fie cu voi". (p. 62-66).

3. Paul Brunton, *India secretă*, Editura Venus, 1991

Prefață

„*India sfântă*, acesta ar putea fi titlul cărții. Căci, dacă India conține taine, le conține numai în virtutea caracterului ei sfânt”. (p. 5).

„Dacă am intitulat această carte «India secretă», am făcut-o pentru că volumul se referă la o țară care s-a sustras oricărei cercetări timp de mii și mii de ani, o țară care s-a ascuns în așa măsură, încât puținul rămas e pe cale să dispară.

Încăpățânarea pe care au avut o yoghinii, de a se ascunde sub un esoterism atât de absolut, poate părea un gest de egoism epocii noastre de democrație exagerată; în orice caz, ne poate face să înțelegem pentru ce au fost încetul cu încetul îndepărtați din actualitatea istorică. [...]

Am plecat deci în căutarea yoghinilor și a științei lor tainice”. (p. 9-15).

„Se opri o clipă, dar fără să ne lase să răspundem:

– Dați-mi voie să vă răspund tot eu, ne spuse cu un surâs subtil. India e țara care pentru prima oară a adoptat această teorie a metempsihozei. Diferitele populații ale țării mele din timpurile cele mai vechi au crezut toate în adevărul adânc al acestei teorii” (p. 17).

Capitolul III „Un vrăjitor sosit din Egipt”

„Momentan, caut să iau contact cu lumea care locuiește în acest hotel Majestic, unde am descins după recomandările unui cunoscut, cu care mă aflu pe vapor. Dar acest lucru este suficient ca să facă o descoperire senzațională: printre clienții acestui hotel se află un vrăjitor, un făcător de minuni, un taumaturg în carne și oase. Nu unul din acești șarlatani scamatori, care cutreieră orașele și dau reprezentații pentru diferite scene improvizate vara la băi! Nu! Acest om este dintre acei vrăjitori autentici, cum erau în Evul Mediu. El întreține relații zilnice cu făpturi misterioase, invizibile celorlalți oameni din hotel, dar foarte vizibile pentru el. Cel puțin așa se vorbește în hotel. [...]

Am terminat masa. Servitorul strânge totul. Simt că a venit momentul să începem o conversație mai serioasă: «E oare adevărat, după câte se spune, că dumneata posezi puteri magice? ».

Foarte liniștit, ca un om sigur de el, îmi răspunde:

- Da, Allah mi le-a dăruit în marea sa bunătate.

Și urmează după o pauză, privindu-mă cu mare sinceritate în ochi:

- Ți-ar place, desigur, să-ți arăt și dumitale câte ceva?

Foarte mulțumit că îmi ușurează astfel sarcina, fac un semn afirmativ.

- Fie. Ai un creion și o bucată de hârtie?

Desprinde repede dintr-un carnet o foaie și scot și un creion din buzunar.

- Așa. Acum scrie dumneata o întrebare oarecare.

Spunând aceasta, merge și se așază lângă o mescioară în apropierea ferestrei. E întors cu spatele la mine și privește în stradă. Suntem astfel la o distanță de câțiva metri unul de altul.

- Ce fel de întrebare? spun.
- Orice vrei.

Câteva idei îmi trec prin minte; în sfârșit, scriu simplu: «Unde locuiam acum 4 ani?».

- Acum îndoaie hârtia într-un pătrat cât se poate de mic. M-am executat. Se apropie de mine cu scaunul cu tot, fără să mă slăbească din ochi:
- Ține în mâna dreaptă și strâns de tot hârtia și creionul.

Strâng cât pot. Egipteanul închide o clipă ochii; pare să fie dus departe, foarte departe, adâncit într-o profundă meditație. Apoi pleoapele lui grele se deschid, ochii lui cenușii mă privesc din nou și îi aud glasul spunându-mi cu vocea lui liniștită:

- Întrebarea dumitale nu era oare: «Unde locuiam acum 4 ani? ».
- Exact, spun cu uimire. Într-adevăr, ca exemplu de citire a gândului. Este extraordinar.
- Acum desfă hârtia, te rog.

Desfac hârtia.

- Privește-o.

O privesc și rămân înmărmurit. O mână nevăzută a scris pe hârtie numele orașului unde, într-adevăr, locuiam acum 4 ani. Răspunsul e scris exact sub întrebare.

Mahmud Bey. Pare satisfăcut.

- Răspunsul e exact?

Am amuțit de durere uimire. E atât de necrezut încât îl rog să mai facem o experiență. Primește și merge din nou lângă fereastră. În timp ce scriu o 9 întrebare. De altfel, nu îl scap din ochi și îl văd cum privește pe geam, afară. Împăturesc strâns hârtia și o strâng în pumn împreună cu creionul. Îl chem și vine din nou în fața mea și din nou se adâncește în gândurile lui, cu ochii aproape închiși. Apoi îmi spune: „la ce ziar eram redactor acum 2 ani?” Iar a ghicit. Desfac hârtia și găsesc scris cu neîndemânare, dar exact, numele gazetei unde am lucrat acum 2 ani. Îmi dau seama că e vorba de cu totul altceva decât de telepatie. Sugestie? Nu, e inadmisibil. Sunt complet treaz. Am luat creionul și hârtia din buzunarul meu și Mahmud Bey se afla la câțiva pași de mine. Eram singuri și totul s-a petrecut în plină lumină. Hipnotism? Am studiat chestiunea și știu să descopăr și cea mai umilă încercare de hipnoză făcută asupra mea, și în același timp știu să mă și apăr. Apoi dovada scrisului e aici în mâna mea, pe hârtie.

Niciodată nu am fost atât de perplex. Cer egipteanului să încercăm experiența a 3-a oară. Acceptă și experiența reușește iar. Nu pot nega faptele. A scris, printr-o putere magică, pe o hârtie pe care o țineam în mână, prin mijlocirea unei mâini nevăzute, cuvintele care cuprindeau un răspuns corect la întrebările mele. Zadarnic cuget, simt prezența unor forțe necunoscute mie. Pentru o minte normală lucrul e de necrezut și sunt buimăcit.

- Cunoști oare în Europa pe cineva care ar fi în stare să facă ce am făcut?

Desigur, nu sunt constrâns să o recunosc.

- Ai consimți să-mi explici metoda dumitale? Îl întreb cu un ton nesigur, ca și cumf l-aș fi rugat să-mi dea luna de pe cer.

Înălță din umeri.

- Mi s-au oferit sume fabuloase ca să-mi destăinuiesc secretele, dar nici nu mă gândesc să o fac.
- Te înțeleg, dar poate ai observat că nu sunt cu totul străin de lucrurile care îi privesc fenomenele psihice.
- Desigur. Dacă într-o zi voi merge în Europa, ceea ce nu este exclus, vei putea, poate, să-mi fii de folos și atunci îți făgăduiesc să-ți arăt cum lucrez și îți va fi și dumitale ușor să execuți aceleași lucruri ca mine.
- E nevoie de mult timp ca să reușești?
- Depinde de om. Dacă lucrezi serios, sacrificându-și absolut tot timpul, 3 luni vor fi de ajuns ca să înveți teoria, dar ca să poți lucra îți vor trebui câțiva ani.
- Nu ai putea cel puțin să-mi spui în general despre ce e vorba de vorbe tot așa?

O clipă Mahmud pare să ezite:

- pentru dumneata da.

Cu un gest instinctiv scot din buzunar caietul Unde voi putea însemna ce îmi va spune.

- Nu, nu azi, îmi spune Mahmud Bey. Azi sunt ocupat. Vino mâine de dimineață înainte de masă și vom vorbi.

II

A 2-a zi la ora fixată sunt în odaia lui Mahmud Bey. [...]

- Deci vrei să-ți vorbesc despre aceste lucruri pe care dumneavoastră le numiți teorii, iar eu certitudini? [...] Ceva care, nu e așa, nu prea pare să meargă cu meseria de hai să-i spunem vrăjitor!

Ridic ochii, el mă privește și un surâs îi întârzie pe buze. [...]

- Fie. Sunt născut în Egiptul de sus. Am fost crescut la Cairo. Eram un școlar ca toți ceilalți, fără nimic în plus sau în minus. Îmi plăcea agricultura și am intrat în institutul de specialitate. Eram un entuziast și lucram mult. Într-o zi, un bătrân se mută în casa în care locuiam și noi. Era un evreu cu sprâncenele groase, cu barba lungă, întotdeauna grav și tăcut. Hainele lui erau atât de demodate, încât părea o apariție din alt secol. Era atât de rezervat în felul lui de a se purta, încât nimeni nu îndrăznește să-i vorbească. Pe mine însă, tocmai această rezervă a lui mă intrigă. Fiind tânăr și întreprinzător, nu doream decât o ocazie ca să-i pot vorbi și primele lui încruntări n-au făcut decât să mărească curiozitatea. Încetul cu încetul însă, bătrânul îmi deschise ușa și început să mă primească la el. Astfel am aflat că își petrecuse cea mai mare parte din viață cu științele oculte, cu magia, și că se dedicase studiilor oculte.

Până atunci viața mea fusese cât se poate de banală: sporturile și școala. Și deodată, iată mă față în față cu un lucru atât de extraordinar, atât de diferit de tot ce auzisem până acum și care mă interesa în cea mai mare măsură. Supranatural nu mă

sperii așa cum ar fi speriat pe majoritatea colegilor mei. Simțeam fiorii necunoscutului. Am cerut bătrânului să mă învețe și pe mine ce știa. Bătrânul consimțit. Astfel, deodată m-am găsit prins de cu totul alte preocupări ca până atunci. Bătrânul mă duse într-o societate care se ocupa de spiritism, ocultism, teosofie. Grupul era compus din savanți, funcționari, oameni din cea mai bună societate, cărora bătrânul le ținea cursuri. Cu toate că abia atinsesem vârsta majoratului, mi s-a dat voie să asist și eu la cursuri puncte ascultam cu aviditate, cu însetare și toate experiențele acelea mă fascinau. Bineînțeles, studiile mele de agronomie le e cam lăsasem baltă. Totuși îmi treceam clasele destul de bine. În schimb înghițeam cărțile pe care bătrânul mi le împrumuta. Și mă îndeletniceam cu ce mi arăta el. Am făcut astfel de progrese, încât nu mult după aceea descoperisem lucruri pe care nici profesorul meu nu le știa și am început să fiu considerat ca un adevărat expert în aceste materii. La rândul meu, țineam acum conferințe și susțineam ședințe demonstrative în societatea din Cairo unde am fost ales președinte. Am stat acolo timp de 12 ani. Nu am plecat de acolo decât pentru a călători în lumea întreagă și, fie spus în trecut, ca să mă îmbogățesc

Aici Mahmud Bey tăcu o clipă pentru a scutura cenușa țigării. [...]

Și nu e prea ușor acest lucru. Poate ceva mai ușor pentru mine decât pentru majoritatea oamenilor. Eu nu am decât să aleg printre clienții mei pe cei mai bogați, care vin ca să-i ajut cu puterile mele. Mă cunoaște destulă lume și vin aici să mă consulte asupra diferitelor lor probleme și interese, sau pur și simplu vor să se lămurească asupra unor posibilități oculte. Nu cer niciodată mai puțin de 100 rupii. Ca să termin, trebuie să-ți spun că doresc să-mi cumpăr în Egipt o moșie, unde să mă retrag și pe care o voi cultiva.

- Ai venit direct din Egipt?
- Am stat câțva timp în Siria și apoi în Palestina. Poliția siriană m-a chemat adeseori în ajutor în timpul unor cercetări, în cazuri de crimă, de exemplu, și întotdeauna am reușit să îi descopăr pe criminali.
- Prin ce mijloace?
- Filiera îmi este destăinuită de spiritele mele ajutătoare, care constituie într-o viziune interioară scena așa cum s-a petrecut.

Mahmud Bey tace iarăși. Pare adâncit în amintiri. Eu aștept să-și continue povestirea.

- Probabil că mă vei lua drept un spiritist, deoarece invoc spiritele. E destul de adevărat, dar sunt și vrăjitor, și pot citi și în gândurile oamenilor. Cam asta e tot.

„E destul de pasionat și așa” îmi spun.

- Spune-mi te rog ceva despre spiritele ajutătoare dacă poți.
- Spiritele care mă ajută? Mi-au trebuit mai bine de 3 ani să le pot stăpâni. În lumea aceea care scapă simțurilor noastre există, ca și în lumea cealaltă spirite bune și rele. Unele spirite sunt ale oamenilor care au trăit cândva, dar cele mai multe din cele care mă ajută sunt așa ziși „djini”, adică spirite ale unor forțe care nu au fost niciodată încarnate ca oameni. Unele din ele nu depășesc ca inteligență nivelul

animalelor, pe când altele au atins nivelul înțelepciunii umane. Există și „djini” răi și sunt întrebuințați de vrăjitori de rând, îndeosebi de vrăjitorii vraci din Africa. Bineînțeles, refuz orice legătură cu ei. Sunt entități periculoase, în stare să se întoarcă împotriva celui ce l întrebuințează și să-l omoare.

- Dar spiritele umane cu care lucrezi, cine sunt?
- Ce aș spune pur și simplu că unul din spiritele cu care lucrez e chiar fratele meu. A „muri” acum câțiva ani. Dar te rog să observi că nu sunt un mediu, căci nu dau voie nici unui spirit să pătrundă în mine și nu are nici o posibilitate de control asupra mea. Fratele meu intră numai în legătură cu mine, sau imprimă numai gândurile lui minții mele, sau arată viziunii mele interioare o imagine corespunzătoare. Astfel am știut ce ai scris ieri pe hârtie.

- Și „djinii”?
- Cei care mă servesc sunt în număr de aproape 30. A trebuit să-i învăț să mă servească așa cum ... Ai învăța pe un copil să danseze, de exemplu. Îi știu pe nume; e imposibil să-i faci să te asculte altfel. Le-am aflat numele din cărțile pe care bătrânul meu profesor mi le împrumutase.

Mahmud Bey Îmi oferă din nou țigări, apoi urmează:

- Fiecare spirit își are menirea lui și nu poate împlini altceva. Astfel, cel care mi-a scris răspunsul pe hârtie ieri era incapabil să ghicească ce ai scris.
- Cum ieși contact cu ei?
- Concentrând gândul meu asupra celui cu care vreau să intru în legătură. Când dau consultații, îi scriu numele în litere arabe și vine numaidecât.

Egipteanul se uită la ceas:

- Acum, prietene, îmi pare rău că asta e tot ce îți pot spune. Cred că mă înțelegi: trebuie să-mi păstrez secrete metodele. Ne vom întâlni din nou dacă va fi voia lui Allah, fie numele Lui binecuvântat... [...]

Pentru ce ținea așa de mult Mahmud Bey ca eu să am în aceeași mână și creionul și hârtia? Spiritele scriau oare răspunsul cu atomii din grafitul creionului? Caut să-mi amintesc dacă am mai auzit vorbindu-se de astfel de lucruri. Marco polo nu a scris oare că a întâlnit în Tibet sau în China oameni care puteau scrie de la distanță fără să atingă obiectele? Și acești magicieni nu îi spusese că practicau această artă de secole? Îmi amintesc de asemenea că acum 50 de ani elena petrovna blavatski, care a fondat societatea teosofică a făcut experiențe de același fel. Câțiva membri ai societății au primit astfel lungi mesaje. Ei puneau întrebări filosofice sau de altă natură și primeau răspunsurile scrise, precipitate cum spun ei, pe aceeași hârtie pe care fuseseră însemnate întrebările. Lucru curios, doamna blavatsky spunea că are strânse legături cu tibetul sau tartaria, adică tocmai cu țările în care marco polo au observat aceleași fapte. [...]

Fără îndoială, Mahmud Bey este un vrăjitor întârziat în secolul XX. Faptul că l-am descoperit în chiar primele zile îmi pare o prevestire bună; îmi făgăduiește alte

surprize, și mai extraordinare. În orice caz, am înscris pe paginile albe ale carnetului meu câteva însemnări de preț” (p. 28-36).

P. 37-52 Capitolul IV În care întâlnesc un Messia

„Încântat de-a vă vedea”: cu această formulă destul de convențională începe conversația mea cu Meher Baba. Acest om este predestinat (cum de nu am știut o atunci!) Să treacă pe cerul occidental ca un meteor strălucitor și să răscolească curiozitatea a milioane de europeni și americani. Dar într-adevăr ca un meteor a căzut și faima i s-a stins fără urmă.

După cum Iisus a venit să restaureze viața spirituală într-o epocă materialistă, tot astfel am venit și eu ca să dau un imbold spiritualist omenirii de azi. Întotdeauna se întâmplă așa. Când va veni timpul, voi arăta omenirii cine sunt. Marii întemeietori ai celorlalte religii nu sunt prea deosebiți de mine: Iisus, Buddha, Mahomed, Zoroastru. Toți acești profeți sunt niște trimiși ai lui Dumnezeu și învățăturile sunt ca niște perle înșirate pe aceeași ață. Aceste fapte divine sosesc pe pământ tocmai când e mai multă nevoie de ei, atunci când spiritul omenesc e decăzut când materia pare că biruie. Ori acum mergem cu pași uriași spre o asemenea epocă. [...]

Aici începe faza cea mai obscură a vieții lui. Venind într-o seară acasă, pe bicicletă, trece prin fața porții unei femei musulmane cunoscută de orașul întreg ca fiind fachir. Se numea Hazrat Babajan și spunea că împlinise peste 100 de ani. Sta întinsă pe un divan, într-o verandă care se află în fața casei sărăcicioase. Când tânărul biciclist 3 cu prin fața ei, bătrâna se sculă în capul oaselor, și făcu semn să intre puncte tânărul intră. Ia îl apucă de mâini, îl înconjură cu brațele și îl sărută pe frunte. Ceea ce se întâmplă la urmă e și mai de neînțeles mi s-a părut că înțeleg că meher se întoarce acasă amețit și iluminat și că de atunci facultățile lui intelectuale scăzuseră în așa măsură încât nu am mai fost în stare să mai urmez nicio școală privirea îi era fixă nu mai era capabil nici măcar să se spele și să mănânce singur. [...]

Meher se duse la mulți oameni cu reputație de sfințenie. Apoi merse mai departe, din ce în ce mai departe. Astfel, ajunse într-o zi într-un templu din Sakori. Un templu sărac unde însă se afla un om cunoscut pentru sfințenie. De îndată ce meher se află în fața lui, știu că se află la fața maestrului și că își găsise calea. [...] Într-o zi, după ce adunase în jurul lui vreo 30 de colegi de ai lui meher, învățătorul lui Upasani Maharadj, le spuse tuturor că meher ajunsese la perfecțiunea divină și că îl recunoaște ca fiind urmașul lui, moștenitor al facultăților lui mistice, și că de acum trebuie să-l urmeze pe tânărul meher. Unii dintre ei îl urmară într-adevăr, alții rămaseră sceptici. Un an mai târziu, meher le spuse că i se dăduse, într-o revelație, o misiune divină și că e purtătorul unei îndatoriri capitale pentru întreaga omenire. [...]

- În ziua în care mă voi proclama mesia, nimic nu se va împotrivi puterii mele. Îmi voi dovedi puterea prin minuni. Voi reda vederea orbilor, voi însănătoși bolnavii, voi învia morții. Și toate acestea nu vor fi pentru mine decât fleacuri. Voi

săvârși aceste minuni în fața poporului și astfel îi voi sili să creadă în puterea mea. Voi izbuti să conving pe orice sceptic. [...]

- Mai există oameni care spun, ca și dumneata, că ar fi mesia?

Meher are un râs de dispreț:

- desigur. Este Krishnamurti, Protejatul doamnei besant. Dar teosofii se înșeală. Spun că șefilor oculte sunt undeva în himalaya sau în Tibet. Dar du-te acolo și nu ai să găsești decât pietre și pustiu. Și niciodată un maestru nu a luat corpul nimănui ca să se manifeste. Acestea sunt absurdități

P. 53-68 Capitolul V Pustnicul din Adyar

În săptămâna următoare plec din nou la drum spre sud, prin podișul Deccanului. [...] Mă aflu tocmai pe strada Brahmanilor, o stradă căptușită cu o palmă de praf catifelat în care pantofii mei se înfundă.

Fluviul Adyar curge în apropiere. Parcă mă văd într-o dimineață, prin plimbându-mă cu un prieten brahman pe care l-am cunoscut și căruia i-am destăinuit scopul călătoriei mele. Deodată mă apucă de braț:

- Privește, îmi spune, îl vezi pe tânărul acela care se îndreaptă spre noi? E un yoghin. Te ar interesa, dar din păcate nu se poate să-i vorbim.
- Pentru ce?
- Știu unde locuiește, dar n-am văzut-o mai rezervat.

Indianul se află acum la 2 pași de noi. E clădit ca un atlet și pare să aibă 35 de ani. E mai înalt decât sunt de obicei hindușii. [...]

Din dialectul Madrasului, tamilului, știu abia câteva cuvinte și desigur yoghinul nu știe englește. Dar brahmanul vede încurcătura mea și îmi vine în ajutor.

Cu o voce plină de îndoială se scuză de îndrăzneală, yoghinul nu răspunde, dar privirea lui s-a întunecat, e rece, distant, brahmanul mă privește încurcat și situația ei din cele mai penibile. Ce să fac acum? [...]

Dar în acea clipă yoghinul face un semn: ne arată un palmier din apropiere și ne invită să luăm loc. Și el se așează lângă noi și spune câteva cuvinte în tamil. Observ că vocea lui este extrem de muzicală, cu toate că e foarte vibrantă.

„Yoghinul spune că e gata să stea de vorbă cu dumneavoastră”, îmi traduce tovarășul meu. [...]

- Spune-i, te rog, că mă interesează Yoga, și că aș dori să mă clarifice asupra acestei doctrine.

Yoghinul face un semn afirmativ și surâde

- Văd într-adevăr că așa e. Să mă întrebe deci Sahib ce dorește.

- Din ce categorie de yoga faci dumneata parte?
- Sistemul pe care l-am adoptat e acel așa numit al „stăpânirii trupului”. E cea mai grea yoga. Funcțiunile corpului și mai ales respirația trebuie stăpânite și controlate. Acest rezultat odată obținut, stăpânirea nervilor și a creierului nu mai sunt decât o joacă.
- Ce folos îți aduce asta?

Brama răspunse cu privirea pierdută în vag:

- Sănătatea, voința, longevitatea, astea sunt câteva din foloase. [...]
- Îmi poți da mai multe amănunte?
- Dacă vrei! Maestrul meu a trăit pe un pisc din himalaya acoperit de zăpadă, fără să fie îmbrăcat decât cu o haină de pânză aspră. Poate sta ceasuri întregi într-un loc unde apa îngheață imediat și nu simte frigul. Atât de mare e puterea pe care ți-o dă yoga.
- Ești discipolul lui?
- Da, dar încă nu am ajuns la sfârșit, cu toate că lucrez de 12 ani fără întrerupere la exercițiile noastre.
- Totuși ai ajuns la oaricarii rezultate, ești în posesia unor puteri pe care le-am putea numi extraordinare?

Brama face semn că da, dar păstrează tăcerea. Mă face din ce în ce mai curios. Mi-e teamă să nu îl supăr, totuși îl întreb cu timiditate:

- Îmi dai voie să întreb cum ai devenit yoghin? [...]

Bineînțeles, știam că părinții nu îmi vor da voie să plec. Am început atunci în mare taină să fac exercițiile respiratorii, așa cum credeam că e mai bine e, după informații culese ici-colo. Aceste practici, în loc să-mi fie de folos, mi-au fost, după cum era de așteptat, foarte dăunătoare. [...] Mi-am simțit corpul răcindu-se și puterile părăsindu-mă în timp ce sângele curgea. Credeam că voi muri. După 2 ceasuri am avut o vedenie ciudată: mi se păru că văd fața venerabilă a unui yoghin care îmi spuse: „vezi în ce hal te-au adus aceste practici interzise profanilor! Aceasta ca să te înveți minte”. Și viziunea a dispăru. Dar, curios lucru, starea mea se îmbunătățit din această clipă și foarte curând m-am făcut bine. Dar privește: cicatricea a rămas”. [...]

Am plecat era a 11-a plecare sau pelerinaj. Am mers drept înainte până când am ajuns într-un sat din districtul Tanjore. Coborând la râu ca să mă spăl, am văzut un templu mic, făcut din pietre roșii. M-am uitat înlăuntrul lui și cu uimire am văzut adunați acolo câțiva oameni, așezați în jurul unuia care era aproape gol. Toți îl priveau cu un respect adânc și obrazul lui cuprindea ceva misterios și venerabil. A rămas în prag mut de uimire și fascinat. Mi-am dat seama că, ce ascultau acești oameni adunați acolo erau învățăturile yoga și că de data asta mă aflu în fața unui adevărat yoghin, un maestru așa cum îmi doream și nu un pedant încrezut. De ce am gândit astfel nu aș putea spune.

Deodată ochii noștri se întâlniră. Cedând unui impuls interior, am intrat în templu. Maestrul m-a primit cu bunăvoință, îmi făcu semn să intru și îmi spuse: „ ai venit, în sfârșit. De 6 luni am primit porunca să te primesc ca discipol.”

Într-adevăr se împliniseră tocmai 6 luni de când plecasem. Și astfel mi-am întâlnit Maestrul.

De atunci l-am urmat pretutindeni pe unde se ducea. Câteodată intra în orașe, altădată se retrăgea în junglă sau în pădure. De atunci am început să fac rapid progrese. Maestrul meu era un yoghin cu mare experiență, cu toate că el adoptase sistemul așa zis al „controlului trupului”. Căci sunt, într-adevăr, mai multe feluri de yoga, ce se deosebesc prin metodă sau practică, dar cel care mi-a fost arătat e singurul care începe prin a se ocupa de corp și numai pe urmă de suflet. Controlul respirației face parte din această metodă și o dată am postit timp de 40 de zile numai ca să fiu demn de a primi una din puterile ce le conferă această yoga. [...]

Neavând intenția de a scrie în acest volum o teză asupra culturii fizice, mă voi mărgini să descriu numai câteva dintre exercițiile care mi s-au părut mai importante. [...] 84 în yoga controlului trupului dar eu nu cunosc decât 64.

Simplul fapt de a sta nemișcat în anumite poziții ți se poate părea fără importanță, dar nu este așa. Concentrarea voinței pentru a executa aceste exerciții trezește în noi puteri nebănuite care sălășluiesc adormite în trup. Aceste forțe fac parte din secretele naturii, dar nu sunt cu desăvârșire dezvoltate decât dacă sunt în legătură cu exercițiile respiratorii, căci respirația are mari puteri specifice. Deșteptarea acestor puteri este, la drept vorbind, adevăratul scop al yoghinului, dar mai ales avem și alte exerciții care nu urmăresc decât să vindece sau să purifice trupul de toată necurătenia lui. [...]

P. 71

Readuc vorba despre acele exerciții respiratorii ale yoghinilor, despre care se spun atâtea și pe care Le înconjură yoghinii cu atâta mister. Brama îmi spune numaidecât că îi este cu neputință să-mi destăinuie mai mult decât până acum, dar că e gata să discute cu mine despre teoria generală a lucrului. [...] O respirație adâncă și liniștită economisește și deci prelungește viața. Schimburile respiratorii economisite ajung să formeze o importantă rezervă care înseamnă ani întregi de viață. [...]

- Da, organele noastre vegetative, inima, stomacul, rinichii au fost silite din partea noastră la o anumită supunere.
- cum ați obținut-o?
- Prin acțiunea voinței în îmbinarea cu exerciții apropiate. Bineînțeles, aceste exerciții fac parte dintr-o yoga superioară. Sunt foarte grele și puțini sunt adepții care reușesc să le execute. Mulțumită acestor exerciții eu însumi am ajuns să controlez mișcările mușchiului cardiac și acționând asupra inimii, să controlez și celelalte organe.
- Lucrul mi se pare extraordinar!

- Crezi? Uite, așează ți mâna în dreptul inimii mele.

Aștept câteva minute și nu simt nimic deosebit. Apoi, încet, simt bătăile inimii încetini induse. Sunt din ce în ce mai încete și eu sunt cuprins de un fior de teamă când simt bătăile inimii încetând complet. Număr: acest fenomen durează mai mult de 7 minute. O halucinație? Dar nu, văd că sunt complet treaz. Mă simt ușurat când bătăile inimii reîncep, ca și cum inima ar fi renăscut. Dar numai după câteva minute Brama deschide ochii.

- Ai simțit?
- Da, foarte clar.

Ce mai născocеște acum? Într-adevăr, Brama, ca și cum ar fi citit în gândurile mele, îmi spune:

- e un fleac în comparație cu ce poate maestrul meu. El poate să izoleze o arteră și să oprească acolo circulația. Eu însumi am ajuns la oarecare rezultate în această direcție, dar nu pot face ce face el.
- Poți să-mi arăți?

Întinde mâna și mă roagă să simt pulsul. Simt întâi cum bate și apoi cum se oprește. Aștept cu grijă să reînceapă să bată. Trec unul, 2 minute în care timp sunt conștient de fiecare secundă care trece. 3 minute... La 3 minute și jumătate simt cum pulsul reîncepe evident. Tensiunea scade și pulsul redevine normal.

- Ce lucru ciudat... murmur fără voia mea.
- Fleacuri, îmi răspunde Brama, fără cea mai mică îngâmfare.
- Vrei să-mi arăți și alte lucruri?

Rama se codește:

- bine, dar va fi ultimul lucru. Acum am să-mi opresc respirația.
- Să nu mori, îi spun speriat, dar Brama râde cu poftă.
- Pune-ți mâinile sub nările mele.

Ascultă ordinul. Simt deslușit în palma mea suflul cald al respirației. Brama se înțepenește într-o rigiditate de marmură. A închis ochii. Va intra în extaz?

Nu îndrăznesc să mișc mâna. Încet, răsuflarea scade și apoi se oprește. Supraveghez nările, pieptul: nici o mișcare, nici un semn exterior nu se mai vede. Acestea nu sunt dovezi absolute, știu, și aș vrea să găsesc altă modalitate de control. În odaie nu există oglindă, dar găsesc o farfurioară de metal lucios. Să încerc. Eu pun sub nări, în fața buzelor. Nici un fel de boare nu pătează suprafața metalului... Nu îmi vine a crede ochilor~ în această casă banală, în orașul adormit, am descoperit oare ceva cu totul original, ceva ce ar merita să fie studiat de către savanții europeni! Evidența este aici, orbitoare. Yoga nu este un basm.

Când Brama se trezește din această aparentă catalepsie, pare obosit.

- Ești mulțumit? Mă întreabă cu un surâs care însă, de data asta e puțin ostenit.
- Mai mult decât mulțumit, însă nu văd cum aș putea înțelege.

- Nu am dreptul să-ți explic. Reținerea voită a respirației nu este îngăduită decât adeptilor înaintați în yoga. Poate pare o nebunie europenilor dar pentru noi are mare importanță.

- Totuși se spune, învățăm în școli, că omul nu poate trăi fără să respire. Bănuiesc că aceasta nu este o nebunie?

- Nu, dar este neexact. Eu pot să-mi rețin respirația timp de 2 ceasuri, dacă îmi convine. O fac adesea și nu a murit după cum vezi. [...]

- Da. Putem să ne gândim la câteva animale: ți-am spus că este una din metodele favorite ale maestrului meu. [...] Dar să mergem mai departe. Se găsesc în munții himalaya lilieci care dorm în tot timpul iernii. Rămân toată iarna agățați de pereții peșterilor din munți, cu respirația cu desăvârșire suspendată până la deșteptare. Urșii himalaye prezintă în tot timpul iernii o rigiditate cadaverică, ca și cum viața i-ar fi părăsit. De asemenea, în anumite crăpături ale pământului din munții himalaya se găsesc arici pe care negăsind niciun fel de hrană în timpul iernii, îi poți vedea dormind un semn în care și respirația este întreruptă. Pentru ce nu ai putea crede că ceea ce se poate întâmpla cu unele animale este și pentru om o posibilitate? [...]

- Pretindeți că învingeți moartea?

- De ce nu? [...]

- Nu ești convins? Nu ai auzit niciodată vorbindu-se de acel fachir care a fost îngropat de Ranjeet Singh într-o criptă din Lahore? Înhumarea a avut loc în prezența ofițerilor englezi și a celui din urmă rege Sikh. Mormântul a fost păzit de soldați timp de 6 săptămâni, timp în care au scos fachirul bine, sănătos. [...] Fachirul era deci perfect stăpân pe funcțiile lui respiratorii și putea să și le oprească după bunul plac, fără ca aceasta să-i fie fatală. [...]

Yoga noastră ne dă, de altminteri, și alte puteri nu mai puțin miraculoase, spuse brama după o clipă de liniște. [...]

Yoghinul care dispune de aceste 3 metode, poate să trăiască, dacă vrea, mai multe sute de ani. Și chiar când va fi mort, viermii nu îi vor atinge trupul, care va dura secole și secole. [...]

După aceste cuvinte, brama se îndreptă spre o bancă unde sunt multe hârtii, documente acoperite cu semne cabalistice, figuri simbolice și caractere tamile, totul desenat cu cerneală roșie, verde sau neagră. În partea de sus, o emblemă hieroglică în spirală poate reprezenta soarele, luna sau un ochi omenesc. În centrul, un mare spațiu gol.

„Am pregătit aceasta pentru dumneata noaptea trecută. Când vei fi plecat, lipește una din fotografiile mele în centrul acestui desen”. După brama, va fi de ajuns să mă concentrez numai 5 minute asupra acestui ciudat document, care de altfel nu e lipsit de artă, ca să-l visez cu o luciditate desăvârșită.

- Chiar dacă sute de kilometri vor despărți corpurile noastre, spiritele noastre se întâlnesc dacă te concentrezi așa cum îți spun. Aceste întâlniri în vis vor fi tot atât de reale ca și întâlnirile de acum. [...]

Brama tace câteva minute, apoi vocea lui îmi parvine înăbușită și sunt atent așteptând, poate, noi destăinuiri.

- Maestrul meu i-a apărut noaptea trecută. I-a vorbit de dumneata:
„Prietenul tău Sahibul, mi-a spus, e însetat de cunoaștere. A fost unul din ai noștri în viața lui trecută. A urmat practicile yoga, dar ale altei școli. Iată-l reîntors în Hindustan. A uitat ce a învățat, dar această uitare nu va ține mult. Totuși, atâta timp cât un maestru nu va așeza asupra lui harul, nu își va aminti nimic din trecutul lui. Totuși dormitează în el și un Maestru nu va avea decât să-l atingă cu degetul ca să-l trezească. Va fi scăldat de lumină. Acesta e un lucru cert, și deci să nu se mai frământa. [...]

- Maestrul meu e întotdeauna prezent când îl chem, chiar dacă suntem despărțiți de întregul întins al Indiei. Nu am nevoie nici de scrisori, nici de comisionari ca să știu ce vrea. Gândurile lui îmi parvin prin spațiu limpezi și inteligibile.
- Telepatie?
- Dacă vrei. [...]

Scoate din degetul lui un inel și mi-l arată cum stă în palma lui, strălucind piatră verde cu vinișoare brune montată pe un inel de aur. Brama mi-o strecoară în deget, strângându-i mâna. Dar cum nu vreau să primesc un astfel de dar, brama insistă strângând mai tare mâna mea.

- O am de la un om renumit prin înțelepciunea lui. Mi-a dat inelul în vremea când căutam fără astâmpăr drumul cunoașterii. Acum e rândul dumitale să-l porți.
- Îmi va aduce noroc cel puțin?
- Nu chiar noroc, dar în el e închisă o putere care te va ajuta să stai în legătură cu oamenii înțelepți și care va deștepta dumneata puterile adormite. Îți vei da seama de aceasta tocmai purtându-l.

P. 83. Capitolul VII Înțeleptul care nu vorbește niciodată

Servitorul ne introduse deci, pe toți deodată, în sala în care se afla yoghinul; îl găsim și de data asta tot în extaz. [...] După un ceas și jumătate zărim semne care ar dovedi că yoghinul revine la o stare normală. Respirația e mai adâncă, pleoapele se mișcă, globul ochilor se întoarce și ia imediat o poziție obișnuită în orbite. [...]

Sunt mulțumit că ai venit. Te rog Să primești aceasta din partea mea ca dar și ca o participare a mea la inițierea dumitale. Abia am terminat de citit că o putere ciudată mă pătrunde și mă face să ridic capul sus. Puterea voinței mele pare să se

ridice la un coeficient necunoscut de mine. Am senzația unui dinamism lăuntric care cere o cucerire a întregii lor mele posibilități, puse în slujba unui mare ideal.

P. 94-106 Capitolul VIII În Care întâlnesc o căpetenie spirituală a Indiei meridionale

Sunt atât de obosit, încât nu am decât un singur gând, acela de a mă culca , dar Subramanya e atât de mulțumit, încât nu vrea să mă mai părăsească și se culcă pe podea, va sfârși ușurat într-o cuvertură subțirică, refuzând orice încercare de a mea de ai așeza ceva mai comod.

Am dormit, desigur. În tot cazul, mi-am cufundat într-un somn adânc, când deodată mă trezesc. Cât o fi ceasul? Mă uit la ceasul fosforescent: e 3 fără un sfert. Întunericul e absolut. Nervii mei sunt încordați. Am impresia că în aer plutește electricitate. În clipa asta am deodată conștiința a ceva luminos la picioarele patului. Mă ridic brusc. Ce văd? Sunt ochii lui Shri Shankara, obrazul lui, întreaga aparență a Sfinției Sale. Nu este o iluzie. Sunt complet treaz. Îl văd nu ca pe o fantomă, ca o umbră transparentă, ci ca o ființă reală, în carne și oase. Un fel de aureola misterioasă, un nimb, încadrează fața: De aici impresia de luminozitate. Dar ce fel! E imposibil! L-am lăsat la Chigleput. Închid ochii. Apariția e nemișcată și tot atât de reală. E aici ca o prezență prietenoasă, binevoitoare. Deschid din nou ochii: fața pare să se însuflețească, buzele parcă se mișcă și surâd. Am impresia că îmi spun: „Smerește-te și vei găsi”. [...]

Apariția dispare misterios, așa cum a venit. Îmi lasă un sentiment de exaltare, de fericire pe care mi se pare că nimic nu o va mai putea șterge. Ce poate însemna această vedenie? Cât despre somn, nici nu mai poate fi vorba în noaptea asta. Stau mereu treaz, căutând să-mi amintesc toate detaliile memorabile întrevederi cu Sfinția Sa Shri Shankara din Kumbakoram, Reprezentantul lui Dumnezeu pentru poporul umil din sudul Indiei.

[Notă: apariții la distanță.]

P. 121-130 – Mahariși, un sfânt cu puteri telepatice, hipnotice, influență și sugestie

Sunt parcă din nou copilul care am fost la vârsta de 5 ani. Urc pe drumul greu care duce spre vârful muntelui atunci așa la, ținând de mână pe Mahariși, dar el e atât de mare față de mine încât îmi pare un uriaș. [...]

Maharishi mă privește, iar eu, atât de mic lângă el, ridic o privire plină de așteptare. Foarte repede simt o schimbare în suflet. Vechile motive pentru care trăiam mă părăsesc. Ambițiile, poftele de până acum s-au topit. Antipatiile, neînțelegerile, răceala, egoismul care stau până acum între mine și frații mei au pierit. O pace nespusă mi-a cuprins ființa și capăt dintr-odată certitudinea că nu aş avea decât să întind mâna ca să pot căpăta de la viață orice vreau.

Deodată Maharishi îmi spune să privesc în josul muntelui. Ascult și văd emisfera occidentală desfășurându-se la picioarele noastre. Mase nelămurite se mișcă acolo: întunericul trupurilor, întunericul sufletelor.

Vocea Înțeleptului spune aceste cuvinte:

- Când te vei întoarce printre ei, vei păstra această pace în dumneata. Grație ei vei lepăda gândul că ești un eu, un creier aparte; vei simți curând în dumneata un val binefăcător, vei uita personalitatea dumitale virul căci vei fi orientat firul vieții dumitale spre aceasta.

La aceste cuvinte, înțeleptul îmi așază în mâini capătul unui fir de lumină. În clipa când mă trezesc amețit de sublima vedenie, ochii mei îi întâlnesc pe ai lui Maharishi. Nu mă înșel, fața lui e întoarsă către mine și mă privește.

Ce realitate se poate ascunde în spatele acestui vis? Dorințe, amărăciunii, totul s-a topit. [...] Simt totuși că efectul visului nu va dura: e prea frumos, încât nu pot păstra mereu această stare, încă nu am această putere. [...]

Încetul cu încetul percep o foarte deslușită evoluție a emanației telepatice care se stabilește între privirea lui fixă și privirea mea șovăitoare, și care printr-o putere blândă dar neîndurătoare leagă cursul gândurilor mele de spiritul lui și îmbie sufletul meu să ia parte la o pace inalterabilă și care îmi pare fără sfârșit. [...] De câte ori nu m-am mirat cum pot discipolii să stea timp de ani de zile la picioarele acestor înțelepți, mulțumindu-se cu puține cuvinte și cu și mai puțin confort, fără nici un fel de acțiune exterioară pentru AI susține s-au distrat acum încep a înțelege că nu prin cunoaștere, ci mai mult, printr-o iluminare lăuntrică, fiecare zi care trece e numaidecât răsplătită..

P. 131-137 Capitolul X Sfinți și Vrajitori – Fachirism adevărat

Există totuși fachiri adevărați și a căror magie nu e trucaj. Am întâlnit unul pe drumul de la Puri la Barhampur. Aici, la Barhampur, unde vechile obiceiuri și praful trecutului nu se vor lăsa ușor înlăturate, închiriasem o casă cu o verandă largă. Într-o după amiază excepțional de caldă, căutam umbra răcoroasă a acestei încăperi, observând pe fotoliul meu jocul luminii în frunzișul bogat al grădinii.

Deodată aud pașii aproape muți ai unor picioare goale și văd apărând și apropiindu-se de mine un om cu o expresie cam sălbatică și purtăm cu el un mic coșuleț de bambus. [...] Chem atunci servitorul și cu ajutorul lui aflu că...

- E un fachir care vrea să-ți arate magia lui, stăpâne.
- Bine, să arate, dar cât o să mă coste?
- Spune că domnul o să-i dea ce va crede de cuviință.
- Bine. Primesc.

Acest fachir, cu o înfățișare îndoielnică, mă atrage și mă respinge în același timp. [...] Nu încearcă să urce treptele verandei, ci rămâne și se așează jos, la umbra unui ficus.

Odată instalat, scoate din coș, cu ajutorul unui clește de lemn, un scorpion viu. Animalul veninos se zbate ca să scape; dar fachirul înseamnă cu degetul mare pe pământ un cerc în jurul animalului furios. Scorpionul e liber acum, dar de câte ori vrea să fugă se lovește de cercul însemnat în jurul lui și, ca și cum ar fi împiedicat de o stavilă de netrecut, se oprește și încearcă iar, învârtindu-se fără să poată fugi. Acest lucru ține câteva minute, până când fac un semn fachirului care pune din nou scorpionul în coș, de unde scoate de data asta o pereche de pumnale cu vârfuri foarte ascuțite.

O clipă închide ochii vărgați cu vinișoare roșii, ca și cum ar vrea să se reculeagă, apoi își împlântă un stilet în gură și începe să apese, să apese până când vârful stilet ului îi iese prin falcă. Ca și cum nu ar fi fost suficientă această experiență puțin îmbietoare, o repetă și cu cealaltă parte a obrazului. Mă simt cuprins de tot atâta silă dar și de admirație. Când crede că l-am admirat îndeajuns, scoate pumnalele unul după altul și apoi se înclină în fața mea, salutându-mă. Când crede că l-am admirat îndeajuns, scoate pumnalele unul după altul și apoi se înclină în fața mea, salutându-mă. Cobor treptele verandei, mă apropiu de el și îi cercetez obrazul. În afara unei neînsemnate urme de sânge se mai văd 2 mici găurele, abia vizibile. Cu un gest, omul mă poartă să iau din nou loc. Se reculege iar și, ca și când ar face cel mai simplu lucru din lume, își prinde cu degetele globul ocular și îl scoate afară din orbită. Eu fac un pas înapoi, înspăimântat, dar el, imperturbabil, continuă să-l tragă până când ochiul îi atârna pe obraz agățat de niște mușchi plin de vinișoare. Priveliștea e oribilă: mi s-a făcut greață și nu mă liniștesc decât în clipa când fachirul își pune ochiul la loc. Îi întind repede niște bani firul căci simt că pentru moment am văzut destul. Încă puțin scârbit, îl pun pe servitor să-l întrebe dacă ar vrea să-mi explice mecanismul acestor orori anatomice.

Alt fachir

Încă îmi sună în urechi murmurul dulce al valurilor din Puri ce se abat sub mângâierea blândă adierilor răcoritoare care vin din golful Bengal. [...] Un grup de oameni s-a adunat în jurul unui individ îmbrăcat foarte bizar. După turban și pantaloni pare a fi mahomedan, lucru neobișnuit în acest oraș rămas total sub influența hindusă. [...]

Reprezentăția publică a luat sfârșit. Omul spune câteva cuvinte în limba urdu unui băiețuș care stă cu el: mă roagă să intru în cort, având să-mi arate ceva deosebit. Băiatul rămâne afară, să păzească intrarea cortului, în timp ce eu pătrund înăuntru cu stăpânul lui. Suntem sub un acoperiș de pânză susținut de 4 prăjini. O masă ordinară de lemn constituie întregul mobilier.

Omul desfășoară o pânză din care scoate una după alta niște păpușele cu capul de ceară, mari cât palma. Picioarele lor sunt făcute din paie împletite și terminate cu

vârfuri de metal turtit. Omul așează aceste grațioase păpușele pe masă, una lângă alta. Se îndepărtează cam la 1 m de masă, pronunță câteva cuvinte în urdu și iată că păpușele încep să se miște în cadență!

Agită un bastonaș care aduce cu cel al dirijorilor de orchestră și micile păpușele dansează în cadență cu o exactitate uluitoare. Evită marginea maestrii cu mișcări fermecătoare și toate acestea în plină lumină, la ora 04:00 după-amiază! Bănuind vreo excrocherie, mă apropii de masă, ori cercetez, îmi trec mâna pe sub ea, pe ea, ca să descopăr eventuale sfori ascunse, dar nu găsesc nimic. Am găsit oare în sfârșit, un fakir de o reală valoare, unic în felul lui?

Dar mai mult, acum mă invită prin cuvinte și semne să arăt cu mâna locuri precise pe masă. De fiecare dată păpușile înaintează în cadență la locul arătat de mine. La sfârșit îmi arată o rupie și îmi șoptește ceva pe care eu îl interpretez ca o invitație să fac și eu același gest. Scot timp buzunar o monedă și o așez pe masă. Aproape numaidecât moneda de argint în cp și ea să danseze și să se îndrepte spre fachir. Ajunsă la marginea mesei, se aruncă pe jos și rostogolindu-se, merge exact la picioarele fachirului, unde se oprește. Omul se apleacă, o ridică și-mi mulțumește cu un amplu salamalec.

O fi scamatorie sau un adevărat fapt de magiei yoga? Fachirul vede, desigur, nedumerirea mea, căci își cheamă asistentul. Acesta mă întreabă dacă mai vreau să văd și alte lucruri. Primind din partea mea un răspuns afirmativ, înmânează fachirului un acordeon uzat și mă roagă să pun pe masă inelul meu. Fac întocmai. E inelul pe care mi l-a dat brama, pustnicul din Adyar, la plecare. Stau cu ochii ațintiți pe piatra lui cenușie și pe desenele de pe el în timp ce fachirul, depărtându-se la câțiva pași de masă, pronunță câteva cuvinte în limba urdu. La fiecare cuvânt inelul se înalță de pe masă în aer și cade apoi la loc. Fachirul începe să cânte din acordeon și inelul începe să danseze în ritm. Evident, fachirul nici nu a atins inelul. Nu mai știu ce să cred spun cum poți muta din loc un obiect neînsuflețit? cum îl poți schimba într-un obiect care ascultă de poruncile date de om?

Când asistentul îmi înapoiază inel și îl cercetez, nu pot găsi în el absolut nici o schimbare. Din nou fachirul își desfășoară legăturica. Scoate o bucată de fier de aproximativ 10 cm, ruginită. Cer asistentului voie să cercetez. Îmi dă voie numaidecât. Nu pot descoperi nici un fel de ață și nimic suspect, nici pe masă. După ce fachirul a așezat fierul pe masă își freacă mâinile cu putere timp de un minut. Se apleacă apoi ușurel și ține mâinile peste bară, la o înălțime de 15-20 de centimetri. Observ cu mare atenție fiecare mișcare pe care o face. Încet, își îndepărtează mâinile cu palmele întoarse spre bara de fier care, spre marea mea uimire, se desprinde de pe masă și se ridică după mâinile fachirului. Când mâinile coboară, bucata de fier coboară și ia. Cer să examinez, dar nu găsesc nimic extraordinar: EO simplă bucată de fier ruginită. Fachirul repeta experiența cu un briceag.

Îl plătesc cu prisosință și caut să primesc câteva lămuriri. Fachirul consimte să-mi spună că preferă ca obiectul cu care lucrează să fie din fier sau să conțină fier din pricina unor însușiri deosebite, anumite particularități ale acestui metal, dar că poate reuși aceste experiențe și cu alte metale, între altele cu aur. Caut o explicație.

Îmi închipui un fir de păr nevăzut din pricina subțiririi lui și legat de obiect, dar atunci cum rămâne cu inelul meu? Dansa în timp ce fachirul era ocupat să cânte la acordeon. Asistentul nu putea nici el să fie complice, fiind afară în timp ce păpușile dansau pe masă. Devin viclean și îl felicit pe fachir pentru „scamatoriile” lui atât de reușite.

Privirea lui se întuneacă și protestează.

- Dar atunci ce ești?
- Sunt un adevărat fachir, răspunde prin intermediul asistentului. Sunt expert în arta...

Ultimul cuvânt fiind probabil o expresie urdu, îmi scapă. Îi spun atunci cât de mult mă interesează aceste lucruri.

- Da, mi-am dat seama de aceasta chiar înainte să te fi amestecat cu ceilalți care priveau. De aceea te-am și chemat aici.
- Dar cum?
- Nu trebuie să-ți închipui că eu adun bani din lăcomie. Am numai nevoie de o anumită sumă ca să îi pot clădi maestrului meu un mormânt. Doresc să împlinesc acest lucru din tot sufletul meu și nu mă voi liniștit până nu voi duce la bun sfârșit ce am început.

Foarte intrigat, îi cer câteva amănunte asupra vieții lui, dar nu consimte decât cu greu să vorbească.

- ... La vârsta de 13 ani păzeam încă pe câmp caprele tatălui meu. Într-o zi, am văzut sosind la noi în sat un asset care era de o slăbiciune înspăimântătoare. Oasele i se vedeau sub piele. Ne-a cerut un pic de mâncare și un adăpost pentru noapte, ceea ce tatăl meu i-a dat imediat, fiind întotdeauna plin de respect față de acești oameni sfinți. Dar după un an acest om se află încă la noi, găzduit, iubit de toată familia și rugat insistent să mai rămână. Era un om deosebit și poseda însușiri ciudate. Într-o seară, pe când ne aflam la masă în fața străinilor noastre cu orez și legume, i-am văzut privirea așezându se de mai multe ori cu insistență asupra mea. A 2-a zi veni după mine pe câmpul unde păzeam caprele și se așeză lângă mine.
- Copilul meu, nu ai vrea să te faci fachir? Mă întrebă.

Nu prea știam ce înseamnă acest lucru, totuși cuvântul acesta deschidea în fața mea o lume plină de perspective atrăgătoare de libertate și mister. I-am răspuns că mi-ar place. El mi-a arătat să fac tot ce ai văzut că pot face.

- E ușor de învățat?

Fachirul începu să râdă.

- Trebuie ani de muncă până să poți face ce fac eu.

Așa s-au petrecut lucrurile: azi mă aflu în Calcutta în căutarea maestrului Mahasaya, discipol al faimosului Ramakrishna. [...] Un tânăr intră și mă roagă să aștept. După 10 minute, aud ieșind pe cineva dintr-o odaie care se află în etajul de deasupra. Imediat simt un fel de avânt și am impresia foarte deslușită că cineva și-a așezat gândurile asupra mea. Aud pași foarte rari suind treptele și când intră nu am nevoie de oameni ca să-mi spună cine e: o adevărată figură de patriarh așa cum trebuie să fi fost cei de pe vremea lui Moise, ivită neașteptat dintr-o într-o bibliie veche. [...]

Avea o înfățișare umilă și felul lui de a trăi era și mai umil și totuși oamenii cei mai instruiți ai Indiei îl venerau. [...] Și lucru ciudat, avea puterea să provoace la discipol o stare asemănătoare printr-o simplă atingere și în această stare cunoșteau și ei prin percepere directă cea mai adâncă taină a divinității. acum lasă-mă să-ți spun ce impresie am avut când l-am văzut. [...]

Am încercat fără mare convingere să discut cu el, dar eram peste măsură copleșit de prezența lui într-adevăr divină și foarte repede am tăcut din gură.

P. 150 – Vindecătorul din Benares. Cel care înviază animale moarte

Într-o odaie în care intru, găsesc așezați pe jos, în semicerc, mai mulți oameni: și ei sunt indieni, dar se prezintă bine. În fundul încăperii stă un bărbat bărbos întins pe o canapea. Înfațișarea lui venerabilă, locul de onoare pe care îl ocupă îmi dau să bănuiesc că el este acela pe care îl caut. Ridic mâinile pentru a le saruta, cu palmele împreunate după moda indiană.

Mă prezint ca un scriitor european dornic să învețe filosofia și mistica lor. Discipolul care m-a trimis aici, mi-a spus că niciodată Maestrul lui nu a consimțit să facă o demonstrație publică a puterilor sale și chiar în particular nu se hotărăște decât cu mare greutate în fața unui străin. Totuși, luând în considerație marele interes pe care îl am pentru străvechea lor în țelepciunii, îmi permit să solicit o excepție în ceea ce mă privește.

Studentii mă privesc, se privesc în 3, privesc pe maestrul lor, se întreabă probabil ce se va hotărî cu mine.

Vishudhananda Pare să aibă vreo 70 de ani. are un nas scurt și o barbă lungă. Sunt mai ales izbit de ochii lui, Care sunt adânc înfundați în orbite. Poartă la gât cordonul sacru al brahmanilor.

Bătrânul mă privește fix, parcă aș fi dintr-o rasă de oameni necunoscută. Simt ceva ciudat și neobișnuit. O forță necunoscută pare că a cuprins odaia la drept vorbind, mă simt destul de rău. La urmă spune câteva cuvinte în bengali unui discipol care traduce: o audiență nu îmi poate fi acordată decât în prezența banditului Kavirdk, profesor la colegiul de sanscrită, care ne va fi interpret; a fost mult timp discipolul lui Vishudhananda și știe la perfecție engleză.

- Vino poimâine cu el după amiază spune Vishudhananda. Vă aștept la 4.. [...]

A 2-a zi la ora 04:00, pandit ul și cu mine intrăm la Vishudhananda. Îl găsim înconjurat de 6 discipoli. Pentru că mă roagă să mă apropii, mă duc și mă așez pe jos la câțiva pași de divanul lui.

- Dorești să asști la un lucru care se poate numi un miracol?
- Într-adevăr, aș considera aceasta ca o mare favoare.
- Dă-mi te rog o batistă, și dacă se poate să fie de mătase. Am s-o parfumez cu parfumul pe care l vei alege fără a face altceva decât să concentrez cu ajutorul unei lupe o rază de soare.

Am o batistă de mătase: i-o întind. Maestrul ia atunci o lupă și îmi explică, dat fiind că soarele e prea jos și umbra prea densă în odaie, că nu va putea capta razele direct. Va trimite deci pe unul din discipoli în curte, acesta va capta razele prin intermediul unei oglinzi și astfel le va trimite în odaie, prin fereastra deschisă.

- Acum voi extrage din aerul odăi parfumul pe care îl dorești dumneata. Alege.
- Iasomie.

Vishudhananda Ia batista mea în mâna stângă și lentila în mâna dreaptă; timp de 2 secunde văd circumferința luminoasă desenându se pe batistă; Apoi lupa se retrage și batista îmi este înapoiată; o duc la nas, nu pot să mă îndoiesc, batista miroase minunat a floare de iasomie. Nu observ nici o urmă umedă. Nici un fel de parfum lichid nu a fost pus pe batistă. Dar maestrul citește scepticismul din ochii mei și propune să repete experiența.

Aleg trandafirul. Spionez fiecare mișcare, cercetez cu toată atenția spațiul înconjurător. Supraveghez mâinile și haina albă și lungă. Nu găsesc nimic suspect. Când îmi înapoiază batista, recunosc fără nici o îndoială, într-un colț, mirosul trandafirilor. Totuși nu sunt mulțumit. Cer și violete: din nou o reușită. Vishudhananda Își manifestă triumful cu modestie, pare să considere ceea ce face ca o jucărie și gravitatea trăsăturilor lui nu se dezmente nici o clipă.

- Acum eu am să aleg parfumul, spune el. Am să-ți procur parfumul unei flori care nu crește decât în Tibet.

Batista are într-adevăr 4 colțuri. Într-o clipă parfumată de un al 4-lea miros, pe care de data asta nu îl cunosc. [...]

Vishudhananda, De altfel, va executa ceva mai surprinzător, ceva, după cât se pare, ce nu face decât foarte rar. Dar pentru aceasta îi trebuie o rază de soare mai puternică și acum soarele e la asfințit. Va trebui deci să mă reîntorc într-o altă zi la amiază și atunci voi vedea... cum învie pentru câteva clipe un animal mort.

Seara, sosind acasă, dau batista la 3 persoane diferite. Toate 3 recunosc parfumurile. Nu a fost deci sugestii, dar nu m-am lămurit totuși deloc.

Iată mă din nou în fața magicianului. Îmi spune de la început că nu poate reda viața decât unui animal foarte mic, o pasăre de preferință. Sugrumă o vrabie și o lasă expusă privirilor noastre timp de un ceas, ca să ne putem astfel încredința că pasărea este cu adevărat moartă. Ochii îi sunt tulburi și micul corb țeapă nu mai dă niciun

semn de viață. Maestrul i-a lupa și concentrează o rază de lumină în ochiul păsării. Trec câteva minute. Bătrânul este aplecat peste opera lui misterioasă, cu privirea fixă, fața rece, Indiferent, fără cea mai mică umbră de emoție. Deodată buzele lui se deschid și începe să moduleze un cânt straniu și surd într-o limbă necunoscută. Corpul păsării începe să aibă mișcări spasmodice, așa cum am mai văzut la un câine în agonie. Apoi aripile încep să palpite. Pasărea se ridică pe picioare și sare prin odaie. E vie, nici o îndoială. În faza următoare, vrabia are suficientă putere să zboare. Lucrul e atât de extraordinară încât fac un efort pentru a realiza că toate acestea sunt adevărate și că nu sunt victima unei halucinații. 1/2 de oră trece astfel. Și deodată, spre marea mea surprindere, văd pasărea căzând deodată la picioarele mele, fără viață. O examinez: nu mai respiră, e într-adevăr moartă.

- Ai putea prelungi viața pentru mai multă vreme? Întreb.

- Asta e tot ce îți pot arăta pentru moment, răspunde el înălțând ușor din umeri. Banditul îmi șoptește la ureche că pe viitor sunt de așteptat experiențe mai importante. Maestrul lui poate face încă și alte lucruri minunate, dar e mai bine ca pentru moment să nu insiste. Nu este un scamator și ceea ce am văzut trebuie să mă mulțumească. Bine, dar urmarea e că misterul e și mai nepătruns. Mi se spune că, între altele, maestrului poate face să apară în mod ai struguri proaspeți și să confecționeze dulcețuri absolut din nimic și că îi este suficient să ia o floare veștedă în mâini pentru ca floarea să învie. [...]

Care poate fi secretul lui? [...] Tot ce mi s-a spus e că s-a născut în bengal și că la 13 ani a fost mușcat de un animal veninos. [...] Plecă în Tibet cu dorința să găsească printre taumaturgi și pustnici pe maestrul care îi era sortit. [...] Trecură ani fără să-i micșoreze dorința. Plecă din nou și de data asta parcurse pustiul prin sudul Tibetului. Aici într-o locuință simplă, pierdută printre fortărețele de stâncă inaccesibilă, își găsi maestrul atât de îndelung căutat. Și aud în acest punct al povestirii un fapt care altădată m-ar fi făcut să râd nebunește, dar pe care astăzi îl admit fără să înțeleg dar și fără să protestez.

Mi se spune că acest tibetan are nu mai puțin de 1200 de ani! Acestea spuse cu același ton calm și nepăsător, cu care un occidental ar afirma că are 40 de ani. Acesta e al 3-lea caz de longevitate pe care îl întâlnesc. Brama mea a afirmat că maestrul lui din nepal depășea 400 de ani; un alt pelerin pe care l-am întâlnit în ținuturile de est mi-a spus într-o zi că un yoghin care trăia într-un loc aproape inaccesibil în munții himalaye era atât de bătrân - mai mult de 1000 de ani -că pleoapele, căzute din pricina anilor, îi atârnavă peste ochi.

Maestrul tibetan îl inițiasse, deci, pe tânărul Vishudhananda în principiile și practicile de control asupra corpului. Sub directiva lui, tânărul discipol lăsa să se întrevadă și dezvoltă facultăți corporale și spirituale care atingeau supranaturalul.

A fost de asemenea inițiat în tainele unei științe numită „știința solară”. Timp de 12 ani, fără a se teme de asprimile crimei, prepper severă în acest noviciat stând lângă tibetanul deținător al secretelor nemuririi. Odată isprăvită învățătura, a fost trimis în țara lui, unde e la rândul său deveni un maestru în yoga. [...]

Deodată, fără nici o introducere, întreb:

- Cum ai făcut?

Vishudhananda își încrucișează liniștit mâinile lui mari:

- Ceea ce ai văzut nu ține de yoga, ci de știința solară. Obiectul principal în yoga e concentrarea, dezvoltarea voinței și aceasta nu are nimic de a face cu știința solară. Aceasta din urmă este o închegare de rețete sacre a căror practică nu cere odată ce sunt cunoscute, nici un fel de antrenament special. Poate fi studiată ca oricare din științele dumneavoastră occidentale.

Punditul Kavirdj completează aceasta, explicându mi că știința solară e înrudită cu electricitatea și magnetismul. Nu mă simt cât de puțin lămurit, dar iată că maestrul îmi va mai spune câte ceva:

- Această știință a soarelui ne vine acum din Tibet, dar de fapt nu cuprinde ceva nou. A fost cunoscută de toți marii yoghini chiar din timpurile cele mai îndepărtate. Dar în ziua de azi e aproape cu desăvârșire pierdută. Razele soarelui conțin elemente vitale. Dacă ai putea să le selecționeze și să le izolez ai putea face toate miracolele pe care le fac eu. Mai există în lumina soarelui forțe eterate care conțin, pentru cel ce le controlează, o putere magică. [...]

Și iată că de pe buzele lui sosesc cuvintele pe care le așteptam cel mai puțin:

- Nu te pot iniția decât cu consimțământul Maestrului meu Tibetan. Nu lucrez niciodată decât cu această condiție.

A citit oare gândurile mele? Fruntea i se încrețește ușurel. Ce a vrut să spună? Doar nu am cerut să-i fiu discipol! Și nici nu doresc să fiu discipolul nimănui! De altfel, sunt convins că o cerere de felul acesta din partea mea s-a lovit de un răspuns negativ.

- Dar cum poți comunica cu Maestrul dumitale dacă el se află atât de departe?
- Suntem în contact neîntrerupt pe planul interior.
Aud, dar nu înțeleg. Dar iată, acum sunt departe de miracolele văzute mai adineaori și gândurile mele, o clipă distrase, revin la preocupările obișnuite.

P. 163-177 Astrologul – Yoga și Brahma Chinta, o învățătură brahmanică

Acum câțiva ani întâlnesc un foarte cunoscut astrolog din Lahore și încep o afacere mare după sfatul lui. Eram atunci tovarășul unui om mult mai vârstnic decât mine. Tovarășul meu găsi că afacerea comportă prea multe riscuri și, refuzând să o întreprindă, asociația noastră s-a desfăcut. Am lucrat deci singur și afacerea izbutind, am câștigat o mică avere. Fără sfatul acestuia niciodată nu aș fi îndrăznit să mă lansez în ceva nesigur. [...]

- Dragul meu domn, dar pentru ce nu ai face experiența prin dumneata însuși? Consultă-l pe Sudhei Babu și vezi ce îți va spune. Eu însumi îi resping pe șarlatani, dar cred în acest om. [...]

A 2-a zi, amabilul meu tovarășii eu trecem printr-o stradă îngustă, arhaică, tivită cu case cu acoperiș turtite [...] Îmi urmez tovarășul într-o odaie atât de întunecoasă încât mă împiedic la intrare în niște țigle desprinse din podea. Mă aplec și găsesc pământ pe jos, ca și în verandă. Astrologul se odihnește, desigur, printre flori, obosit de austere lei studii. [...]

Astrologul înalță din umeri:

- Stă scris într-una din cărțile noastre, Hitipadesha, că predestinările noastre sunt scrise pe fruntea noastră și că ar fi zadarnic să ne împotrivim. Ce să-i facem! Purtăm cu noi roadele faptelor noastre. [...]

Sunt punctual la ora întâlnirii. Nu am intenția de a adera vorbește la tot ce îmi va spune, dar nici nu văd motivul de a refuza a priori. Am venit să ascult și poate să învăț, cu toate că în acest domeniu numai experiența are valoare. Nu mă voi împotrivi nici unor experiențe dacă le voi găsi folositoare. Ori horoscopul lui Sudhei Babu m-a convins că astrologia hindusă nu e simplă superstiție și că îndreptățește o cercetare mai aprofundată. Pentru moment aceasta îmi este concluzia. [...]

Ascultându-l, bag de seamă că poartă la gât șnurul brahmanic. Acest triplu șnur împletit din e purtat de orice brahman de la naștere până la moarte. [...]

- Ești de multă vreme astrolog?
- De 19 ani. Mi-am luat această meserie după căsătoria mea. [...] Atunci am descoperit cartea care a decis soarta vieții mele, Brahma Cinta. [...]
- Despre ce tratează cartea?
- Titlul ar putea fi tradus astfel: „*Meditația asupra divinului*” sau „*În căutarea lui Brahma*” sau poate „*Cunoașterea lui Dumnezeu*”. E o carte de mai bine de 1000 de pagini din care nu am studiat decât o parte. De altfel mi-au trebuit aproape 20 de ani numai ca să adun fragmentele risipite și a trebuit să recurg la library care o căutară pentru mine în diferitele provincii ale Indiei. Cartea cuprinde 12 capitole mari și un număr mare de subdiviziuni. Principalele sunt filosofia, astrologia, yoga, viața viitoare și alte subiecte tot atât de vaste. [...]
- A fost scrisă acum câteva mii de ani de înțeleptul Bhrigu, care a trăit în timpuri atât de îndepărtate, încât nu se mai știe precis data vieții lui. A predat o metodă yoga cu totul diferită de metodele în curs în India. Yoga te interesează, nu?
- De unde știi?

Sudhei Babu, ca răspuns, îmi arată harta cerului pe care a stabilit-o după datele nașterii mele și își plimbă creionul printre semnele cabalistice care arată, după

părerea lui, constelațiile și semnele zodiacului. [...] Am mai instruit până acum câteva persoane, dar niciodată nu m-am considerat maestrul lor, ci mai mult fratele sau prietenul lor. Nu aş vrea să-ți fiu maestru în sensul propriu al cuvântului. Spiritul înțeleptului Brigue va întrebuința pur și simplu corpul meu, spiritul meu ca un mediu ca să-ți comunice anumite lucruri.

- Cum poți împăca profesia de astrolog cu cea de a învăța yoga?
- Iată: trăiesc printre oameni și îi servesc în măsura puterilor mele, adică prin astrologie. Apoi nu vreau să fiu considerat ca un învățător căci singurul învățător recunoscut de Brahma Chintu nu poate fi decât Dumnezeu. Dumnezeu e sufletul universului. E în noi așa cum e pretutindeni și ne instruiește. Cu o sideră mă, dacă vrei, ca pe un frate, dar nu ca pe un preceptor spiritual. A cei ce își găsesc un maestru sunt prea gata să se sprijine pe el în loc să înțeleagă răspunderea lor individuală.
- Dar dumneata iei stelele drept călăuză, nu sufletul.
- Te înșeli. Niciodată nu mă uit la horoscopul meu pe care, de altfel, e multă vreme de când l-am rupt. Am găsit lumina și nu mai am nevoie de astrologie pentru a mă călăuzi: să folosească celor care împuşcă e încă în întuneric. Eu mi-am lăsat soarta în voia domnului și suport din această atitudine toate consecințele, adică nu mai am nici o grijă, nici de viitor, nici de prezent. Facă se voia domnului. I-am dat totul în grijă: și corpul meu și gândurile mele și sentimentele mele și faptele mele. [...]

Mă reîntorc în fiecare seară să învăț. Lumina palidă a lămpii aruncă umbre trecătoare pe fața lui de ceară, în timp ce mă inițiază în arcanele vechiului yoga tibetan.

Nici o clipă nu face paradă de vreo superioritate intelectuală; nimic pedant în învățătura lui. E umilința personificată și de fiecare dată începe prin această frază: „În doctrina Brahmei Chinta scrie că ...”

Într-o seară l-am întrebat:

- În definitiv, care este ținta finală a acestei yoga a Brahmei Chinta?
- Căutăm să realizăm condițiile extazului sfânt, căci numai prin el omul poate percepe sufletul direct. Apoi, detașarea de toate: obiectele, lumea exterioară par că se depărtează din câmpul percepției. În această clipă sufletul apare ca o ființă dotată cu o viață proprie, pe care omul o poartă în el și a cărei seninătate îl luminează și-l copleșește. O singură experiență este de ajuns ca omul să știe apoi pentru totdeauna, să dețină dovada că în el există într-adevăr o viață divină, veșnică. [...]
- Deloc. Extazul este obținut în singurătate sau cel mult în prezența unui prieten care observă mersul. În ceea ce mă privește, intru în extaz și mă trezesc când vreau. Rămân așa 2 sau 3 ore, după cum am hotărât dinainte. Este o experiență miraculoasă în care percep ființa mea interioară așa cum dumneata poți percepe lumea exterioară. De aceea spun că poți învăța de la lumea interioară tot ce vrei să știi de la lumea exterioară. Când vei fi înțeles

învățăturile Brahmei Chinta nu vei mai avea nevoie de alt învățător decât de dumneata însuși.

- Dar dumneata ai avut un învățător?
- Niciodată. Descoperirea Brahmei Chinta m-a dispensat să mai caut un învățător. Ceea ce nu înseamnă că, în timpul extraselor mele, învățătorii cei mai de seamă să nu fi venit la mine. Marii Maeștrii îmi apar atunci în forma lor psihică și își întind mâna lor asupra mea în semn de binecuvântare. De aceea repet: nu căuta altă călăuză decât sufletul dumitale și Maeștrii ți se vor înfățișa dumitale de la sine, pe planul interior.

[Notă și lui Arsenie Boca i-au apărut rapid maeștri care să-l călăuzească în marea lui nevoie de călăuzire individuală și în absența capitală a duhovnicilor invocată de acesta.]

Câteva clipe de tăcere. Tovarășul meu pare adâncit în gânduri. Apoi, fără să se depărteze măcar o clipă de liniștea, aș spune de umilința lui, aceste cuvinte extraordinare sosesc pe buzele lui:

- Odată, în timpul unui extaz, l-am văzut pe Iisus.
- Cred că exagerezi, vrei să râzi de mine.

Nu caută să se dezvinovățească sau să explice. Ochii i se întorc și, nu o ascund, un moment îmi este frică. Și nu mă liniștesc decât după un minut, când privirea îi redevine normală. Când reîncepe să vorbească, buzele lui subțiri și-au recăpătat surâsul lor enigmatic.

Puterea extrasului e atât de mare încât moartea nu-l poate lua pe om atâta timp cât se află în această stare. Există pe poalele tibetane ale Himalayei yoghini care au atins perfecțiunea pe această cale. De bunăvoie s-au retras în peșteri ca să se dedea la aceste ecstazy și să le prelungească până la gradul cel mai înalt al perfecțiunii. În această stare pulsul se oprește, inima nu mai bate, sângele nu mai sosește în artere. Corpul ia înfățișarea morți, și orice doctor s-ar putea înșela. Să nu îți închipui că e vorba de vreo formă de somn: acești înțelepți sunt tot atât de conștienți ca dumneata și ca mine. [...]

Ascult în tăcere, ceea ce îl incită să continue.

- În acea clipă filozofia noastră, învățăturile noastre vor pătrunde în occident și țara noastră va deveni o călăuză spirituală [probabil prin arsenie boca]. Erudiții voștri au și tradus câteva din cărțile și manuscrisele noastre sacre, dar o mare parte din ele zac neștiute prin mănăstiri și peșteri, în Tibet și nepal când va sosi ceasul, vor fi date și ele în vileag lumii. Atunci va fi timpul când vechile noastre învățături se vor contopi cu știința utilitară a occidentului. Misterele trecutului nu vor mai fi ascunse în fața nevoilor prezente. Toate acestea se vor întâmpla, și sunt fericit că va fi așa.

- P. 192-197. Grădina Domnului

Sfinția sa Sahabji Maharaj stă pe o platformă ridicată care ocupă centrul acestui hol improvizat. Sute de credincioși ghemuiți în cerc formează în jurul lui un

covor mișcător. Toți ochii sunt îndreptați spre Maestru. Îmi fac drum până la picioarele acestei estrade și mă așez cum pot mai bine în locul strâng. [...]

Această slujbă de seară ține aproape 2 ore și același program este susținut în fiecare zi. Dă o înaltă idee despre rezervele și forțele spirituale care îi permit lui Sahbji Maharaj să îl mențină fără greutate și fără șovăială. Nimeni nu știe cu anticipație tema discursului său. [...]

Subiectul primei cuvântări părea făcut tocmai pentru mine. Era vorba despre nevoia de a găsi un maestru. Într-o zi, pe când eram așezați împreună pe iarbă, nu m-am putut stăpâni să îi mărturisesc că și eu aveam aceeași necesitate. [...]

- Chiar dacă aș fi căutat 20 de ani, tot n-aș fi socotit că mi-am pierdut timpul. [...] Eram tânăr și pasionat după adevăr. Ceream lumina de la cer, de la obiectele moarte, de la întreaga natură. Plângeam ca un copil. Până la urmă n-am mai putut. M-am hotărât să nu mai mănânc, chiar de ar fi trebuit să mor, până ce atotputernicul nu îmi va fi arătat calea iluminării. Am ajuns să nu mai pot face nici cel mai mic lucru. În noaptea care urmă hotărârii mele, am avut o viziune: un Maestru mi se izbi în față. Îl întrebai unde trăia. Îmi răspunse: „În Allahabad. Vei cunoaște mai târziu locul exact unde stau.” A 2-a zi am vorbit cu un prieten despre care știam că este din acest oraș. s-a dus acolo și a revenit cu fotografia unui grup de oameni. Mă întrebă dacă îl recunosc pe cel care îmi apăruse. El arătați fără ezitare. Prietenul meu îmi explică atunci că exista la Allahabad o societate pe jumătate secretă al cărei Maestru era acest om. Am luat imediat contact cu el și am devenit discipolului lui. [...]

- Maestrul îl cunoaște pe discipolul chemat să vină la el. El îl atrage prin puterea lui magnetică și îl așează pe drumul croit de destinul lui; rezultatul e sigur. [...]

- Materialmente vorbind, interpretarea dumatăle este corectă, dar ar trebui mai curând spus că sunetul a fost întâia manifestare activă a Ființei Supreme la începutul lumii. Universul nu este produsul unor forțe oarbe. Acest Sunet divin este cunoscut asociației noastre și poate fi transcris fonetic. Noi credem că acest sunet poartă pecetea izvorului care l-a emis, a forței care l-a creat. Astfel că dacă unul dintre discipolii noștri își îndreaptă atenția asupra acestui sunet care există înlăuntrul său, sub controlul corpului, al spiritului și al voinței se va înălța prin însăși această acțiune, imediat ce va putea percepe acest sunet la izvorul fericirii și la cunoașterea Ființei. [...]

Sahabji înălță din umeri.

- Argumentele care să te convingă nu ar lipsi dar îmi închipui că îți trebuie ceva mai mult decât argumente. Căci cum ar fi cu puțință să dovedești lucruri metafizice cu ajutorul argumentației? E firesc ca creierul să nu poată percepe nimic în afara lumii fizice fără o pregătire prealabilă? Cea mai bună dovadă, dovada imediată a adevărului spiritual nu poate fi găsită decât practicând yoga. Te asigur că corpul omenesc e în stare de funcții cu mult superioare celor pe care le îndeplinește de obicei, că centrii noștri cerebrali sunt în relații cu modalități mai subtile ale ființei și că un antrenament potrivit cu ei este în stare să trezească acești centri și să le

îngăduie apoi să perceapă direct aceste modalități subtile; activarea centrului cel mai important ne face capabili să ajungem la conștiința divină.

- E vorba de centrul aici creierului cunoscut de anatomisti?

- În parte. Dar aceste organe fizice nu sunt decât contrapartea, suportul centrilor subtili care sunt adevărații centri ai activității noastre. Cel mai important centru e al glandei pineale: este locașul entității spirituale a omului. Înțepați acest loc și omul moare imediat. Spre acest centru converg curenții spirituali care sosesc prin nervii olfactivi, auditiv și vizuali.

- Admit că această glandă e într-adevăr o enigmă pentru fiziologi...

- Nu e de mirare, când te gândești că ea este focarul entității spirituale care dă viață corpului și personalitate spiritului. Când această entitate se retrage în glanda pineală, condițiile visului și ale extazului sunt realizate, dar când părăsește cu totul glanda moartea ei instantanee e. Corpul uman este o prescurtare a universului, în înțelesul că toate elementele întrebuintate în creații se află, în mic, în el. Dacă vrei, și având în plus legături cu sferele mai subtile ale spiritului, va fi cu puțință ca această entitate să atingă culmile cele mai înalte ale lumii spirituale. Când părăsește glanda pineală, drumul ei prin substanța cenușie a creierului o pune în atingere cu zona spiritului universal și trecerea ei prin substanța albă înaltă facultatea ei conștientă până la nivelul celor mai înalte realități spirituale. Totuși pentru a atinge conștiința imediată, trebuie ca toate simțurile să fie suspendate astfel ca poarta să fie închisă pentru oricare excitație din afară. [...]

În ceea ce mă privește, stau cu privirea pierdută și caut să înțeleg și să asimilez acest val de idei abstracte expuse cu o voce blândă și monotonă, aproape suavă.

P. 227-228

Cum a ajuns Maharishi la această înălțime morală, ca să spun mai exact, această desăvârșire morală? Puțin câte puțin aflu de la discipolii anumite lucruri, iar alte amănunte de la el însuși, cu toate că nu îi place să vorbească despre sine. Așa am izbutit să reconstitui povestea vieții lui.

S-a născut în anul 1879 într-un sat îndepărtat la vreo 30 de mile de maturat, oraș din sudul Indiei, unde se află un templu renumit. Tatăl lui era magistrat și brahman. Avea faima că a fost foarte milostiv. Hrănea și-i îmbrăca un mare număr de localnici. Copilul a fost crescut și instruit la Madura, acolo a învățat englezește la școala misionarilor americani.

La început, tânărul Ramana iubea mai ales sporturile și jocurile. Era tare la luptă, la box și a fost un bun înotător, luptând cu apele cele mai adânci și primejdioase. Nu avea nici un interes deosebit pentru filosofie sau religie..

Singura lui ciudățenie era în vremea aceea accese de somnambulism, urmate de un somn atât de adânc că nici un fel de zgomot nu îl mai putea trezi. Colegii lui de școală observaseră acest lucru și deoarece le era teamă de el ziua din pricina iuțelii cu care răspundea la orice răspundea la orice atac, se foloseau de somnul lui noaptea ca să își bată joc de el. [...]

Era singur la el în odaie în ziua aceea și deodată îl cuprinse o mare spaimă. Cu toate că era sănătos avu impresia că va muri. Obsedat de această idee, se pregăti ca și când aceasta ar fi fost de neînlăturat. Se culcă pe parchet, își încleștă membrele și își opri respirația [...]

Așa descrie Maharishi această curioasă criză. Ceea ce se petrecu pe urmă e greu de înțeles, dar de explicat! Crezut că a căzut într-un fel de extaz adânc dar conștient în care atinsese adevăratele izvoare, însăși esența ființei sale. Înțelese atunci că trupul este un obiect exterior Eului, că Eul rămânea neschimbat în moarte. Adevăratul Eu îi apărui înzestrat cu o realitate absolută. Dar atât de adânc îngropată în firea omenească încât și el, ca și ceilalți oameni, nu o cunoscuse până în acea clipă.

Când Ramana își reveni din această criză era cu desăvârșire schimbat. Pierduse orice interes pentru studiile lui, pentru sport, pentru colegi, pentru că întreaga lui putere de atenție era acum îndreptată asupra acestei sublime noțiuni a Eului, care îl năpădisese cu atâta forță. Îi dădea o putere sufletească care niciodată n-avea să-l mai părăsească. Pe cât era înainte gata să răspundă camarazilor lui când îl necăjeau, pe atât acum nu mai putea fi decât blândețe și răbdare. [...]

Astfel de schimbări ale caracterului nu se pot fi neobservate. Într-o zi, fratele lui mai mare intrând în camera lui ramana, îl găsi cu ochii închiși, adâncit într-o adâncă meditație. [...]

- Ce vrei să faci? Dacă ai de gând să devii yoghin, de ce mai înveți în vederea unei cariere obișnuite? [...]

Arunașala! Acolo trebuia să meargă. Simțea fără însă să poată explica deci e. Dar se supunea unei chemări poruncitoare și deloc premeditată. „Eram literalmente ca sub efectul unei vraji”, îmi spuse Maharishi. „forța misterioasă care te-a adus aici e aceeași cu cea care mă alunga din Madura”.

Anexa 4. Antroposofia sau integrarea creștinismului în hinduism și budism

1. Rudolf Steiner, *Povestea vieții mele*, Iași, Editura Princeps, 1994

1900– Realizează o serie de opere literare pentru diferiți editori. Termină cel de al 2-lea volum al lucrării „Ideile și doctrinele secolului XIX”. Redactează studii literare pentru colecția Kraemer. Publică „Egoismul în filosofie”.

Pătrunde în anturajul familiei Brockdorff, care conducea o ramură a Societății Teozofice fondate de dna H.P. Blavatsky. În septembrie – adevărata Cotitură pentru destinul său – ține o conferință despre Nietzsche. [...]

La una din reuniunile din salonul Brockdorff este prezentă și Marie von Sivers (de origine baltică și de naționalitate rusă), care, la vremea aceea, urma – la Berlin – cursurile de artă dramatică începute la Paris.

Este invitat să țină – regulat – un curs pe durata iernii. Și, în pofida caracterului semioriental al cercurilor teozofice, își îndrumă auditorii pe calea ezoterismului creștin. Tratează „*Mistica la începuturile timpurilor moderne*”.

Ca urmare a conferințelor sale despre mistică, este invitat pentru o nouă serie de expuneri pe tema „Creștinismul ca fapt mistic”. Trezește interes. Este publicat, tradus în mai multe limbi, fapt ce îl face renumit în înaltele cercuri teozofice.

Marie von Sivers se află în Italia, contribuind la crearea Societății Teozofice italiene. În această perioadă, unele experiențe o fac să-și amintească cuvintele lui Rudolf Steiner cu privire la diferența dintre misticile orientale și cele occidentale, despre necesitatea ca Europa să aprofundeze misterele creștinismului cu ajutorul gândirii moderne. Și, decepționată de diletantismul cu care cei din jur tratează anticele revelații ale înțelepciunii, presimte că Steiner ar putea pătrunde aceste mistere.

1902 – În cadrul unei reuniuni la care sunt prezenți și delegați din provincie se hotărăște fundarea unei secții germane a Societății Teozofice, cu condiția ca Rudolf Steiner să accepte a-i fi președinte. Și Rudolf Steiner acceptă. [...] Câteva săptămâni mai târziu, proiectul de constituire este trimis colonelului Olcott, iar Rudolf Steiner, fără a fi măcar membru al societății teozofice, este numit secretar general al secției cuprinzând Germania, Austria și Elveția.

Împreună cu Marie von Sivers, pune bazele unei reviste lunare, „*Lucifer*” (buletin cu rol de „purtător de lumină”), publicație care puțin mai târziu va apare cu titlul „*Lucifer-Gnosis*”.

Mișcarea își trăiește epoca de glorie. Steiner desfășoară o activitate neconținută. Vizitează grupurile din provincie, răspunde tuturor solicitărilor, aducând cu sine mesajul unei științe spirituale, ceea ce va duce la formarea unei noi mentalități, a unor concepții diferite de Teozofia din perioada de până la el.

La congresul teosofic desfășurat la Londra, Rudolf Steiner prezintă o expunere cu tema „Viața spirituală a Germaniei și Teozofia”. [...]

1909 – Congresul Teozofic de la Budapesta. În octombrie, la Benares, Alcyone – „ numele de stea” a lui Krishnamurti – este prezentat unei mulțimi extaziate ca fiind reîntruparea lui Christos. Rezultatul a fost acela că în cadrul Societății Teozofice ia naștere un grup aparte, „Steaua Orientului”. Annie Besant începe lupta de subminare a lui Rudolf Steiner, care, convins fiind de faptul că un ocultist nu trebuie să se apere altfel decât prin adevăr, își concentrează atenția doar asupra activității sale.

1911 – Organizarea Congresului Teozofic din acest an cade în grija Secției italiene. Steiner își anunță o contribuție pe tema: „De la Buddha la Christos”, fapt ce o determină pe Annie Besant să hotărască amânarea congresului.

1912 – Elevii lui Steiner sunt puși în fața eventualității formării unui grup care să nu aibă nicio legătură cu noua orientare a Societății Teozofice. La Koln, de Crăciun, are loc prima reuniune oficială a partizanilor unei societăți independente, societatea antropozofică, urmată de un ciclu cu tema: „*Bhagavad-Gita și Epistolele Sf. Pavel*”.

1913 – Doamna Besant anunță oficial că Adyar-ul nu-l mai acceptă pe Rudolf Steiner ca secretar general, rugându-l pe acesta să predea Carta Secției Germane. La 3 februarie are loc prima adunare generală a Societății Antropozofice. Drumul era deschis...

2. C. J. Chatterji, *Filozofia ezoterică a Indiei*, București, Editura Herald, 2001

(P. 5) În prezentul volum, gânditorul C. J. Chatterji prezintă sub o formă generală, accesibilă unui larg număr de cititori și adaptată mentalității occidentale, filosofia ezoterică a Indiei de pe poziția unei idealism vedantin, care își are izvorul în scripturile revelate ale Indiei, Vedele (1). Subiectul considerat este existența omului în condiția sa terestră, circumscrisă unui univers guvernat de legi inexorabile și de sublima sa finalitate: îndumnezeirea.

Lucrarea redă rezumativ și cu limpezime constituția fizică (grosieră și subtilă), sufletească, intelectuală și spirituală a omului, omologarea nivelurilor ființiale ale binomului om (microcosmos)-univers(macrococosmos), precum și culminanta [culminația] speculației upanișadice: consubstanțialitatea dintre absolutul obiectiv

(Brahman) și cel subiectiv, sălășluind în noi (*Atman*). Autorul încheie vorbind despre rostul omului în univers și căile de urmat pentru esențializarea acestuia până la identificarea cu Eul divin din el însuși și integrarea sa în Divinitate.

(P. 6-7) Despre C.J. Chatterji. Ajunge să știm că și-a dus o parte din viață în ținuturile nordice, muntoase, ale Indiei, unde s-a dedicat studiului profund al doctrinelor filozofice indiene.

O lungă perioadă de timp a fost șeful departamentului arheologic din Kashmir. Este autorul mai multor lucrări, printre care „Filozofia ezoterică a Indiei”, „Viziunea înțelepților din India”, „Realismul hindus”. [...]

În acest context, C.J. Chatterji s-a înscris în Societatea Teozofică (2), fondată de Elena P. Blavatski și colonelul H.S. Olcott la New York, în 1875. [...]

(P. 9) Despre constituția ființei umane

În cadrul acestor disertații vom încerca să înțelegem, în mod succint, natura omului, locul pe care el îl ocupă în univers, ce este universul și cum este adus la existență; într-un cuvânt, enigma și scopul vieții; poate că atunci ne va fi permis să întrezărim principiul universal al Ființei.

(P. 10) Numai printr-o întoarcere în noi înșine vom găsi adevărul. Vom vedea nu numai că omul are în el corespondența colectivă a tuturor lucrurilor, dar că el conține, în integritatea sa, însăși Forța cosmică. Forța este indivizibilă; principiul prim se manifestă totdeauna ca un tot unic. Iată pentru ce e chiar într-un grăunte de nisip, veți găsi totalitatea energiei cosmice, deși sub o formă obscură și profund latentă. [...]

(P. 11) Vom studia pe urmă posibilitățile spiritului uman vom căuta să vedem cum poate verifica omul, pe pământ, existența realităților transcendente; cum, chiar în această lume, poate deveni un Dumnezeu, un Christos.

(P. 14) Există, îndărătul naturii noastre spirituale, ceva care percepe schimbările din sferele superioare ale ființei noastre. Acela e Eul omului, acela e *martorul unic* care înregistrează toate variațiile spiritului, ale mentalului și ale corpului.

Prin urmare, avem: corpul, mentalul, elementul spiritual și marele Eu, martor a tot ce se modifică: aceștia sunt cei patru factori pe care îi relevă analiza imediată a ființei umane. Eul este *subiectul* unic, toate celelalte nu sunt decât *obiecte*.

(P. 16) Astfel, în corpul nostru fizic, recunoaștem două principii: materia grosieră și vitalitatea. Această vitalitate poate primi numele de principiu eteric. Analizând corpurile fizice, găsim o substanță mai subtilă decât gazele, care este

eterul. Dar, în materia neorganică, acest eter nu este suficient specializat pentru că forțele vitale, cărora le servește de bază, își manifestă acțiunea lor. Eterul impregnează toată materia solidă, lichide sau gazoase, dar principiul vital pare a rămâne aici în stare latentă.

Când, dimpotrivă, principiul vital este eliberat de dominația principiilor inferioare ale materiei, el le grupează imediat și le organizează: atunci se manifestă regnul vegetal. Acest principiu vital este factorul organizator al corpului nostru fizic. Materia eterică specializată care îi servește de bază sau vehicul va lua numele de *corp eteric* (4). Raportul strâns care există între materia eterică și principiul vital se va lămuri cu deosebire printr-un studiu aprofundat al magnetismului. Când știința va progresa, va ști că magnetismul nu este decât manifestarea vitalității care, efectiv, poate să se transmită de la o ființă la alte ființe.

(P. 20)

Cum am spus la început, există în univers o serie de principii corelative, corespunzând diferitelor principii ale naturii umane. Astfel:

1. Elementul fizic grosier, în noi, corespunde materiei solide, lichide și gazoase care ne înconjoară. Principiul nostru eteric corespunde eterului sau principiului vital universal. Cele două împreună – materia și eterul – constituie *planul fizic* al universului.
2. Principiul senzației la noi corespunde aceluiași principiu universal, astralul, sau *planul astral*.
3. Principiul nostru intelectual și sufletul nostru corespund principiului intelectual și sufletului universului; cele două împreună constituie planul mental al cosmosului.
4. Tot astfel, elementul spiritual și Eul omului corespund planului spiritual sau buddic și planului nirvanic.

Se știe că unii filozofi au dat omului numele de microcosm sau mic univers. Acest nume e bine justificat, pentru că omul cuprinde în el materia fizică a regnului mineral, vitalitatea vegetalului, senzația și dorința animalului, intelectul corespunzând animalelor superioare actualmente dispărute, legătura care lipsește între regnul animal și regnul uman și sufletul, care singur constituie omul veritabil și care e întotdeauna în Cer (adică în planul mental). Mai mult, elementul spiritual al omului corespunde regnului îngeresc, naturii inițiatului; în fine, Eul, Unicul, corespunde elementului perfect al universului, lui Dumnezeu.

Astfel, omul sintetizează în el universul.

(P. 24-25) Astfel, corpul nostru grosier (solid, lichid, gazos) este factorul cel mai efemer care constituie ființa noastră. La moarte, îl lăsăm îndărătul nostru, după ce dublul eteric s-a separat de el. De fapt, moartea nu este altceva decât această separație a corpului grosier de dublul eteric, vehiculul vitalității. O exteriorizare,

chiar parțială, a acestui dublu, în timpul vieții, ajunge pentru a produce insensibilitatea. În aceasta constă acțiunea produsă de anestezice. Când se administrează cloroform unui pacient, clarvăzătorul poate observa dublul eteric parțial dat afară din corp, sub forma unor nori albaștrui.

Separarea completă aduce inevitabil moartea: principiul vital nu mai poate acționa asupra organismului și forțele fizico-chimice descătușate duc la descompunerea treptată a cadavrului.

La puțin timp după moarte (în general, mai puțin de trei zile), dublul eteric este la rândul său părăsit ca un al 2-lea cadavru. Este inert și plutește în vecinătatea cadavrului grosier. El dispare de altfel pe măsură ce se descompune cadavrul. Viziunea „fantomei” eterice nu e greu de obținut, căci puțină supraexcitare nervoasă produsă de frică, ajunge uneori să facă vizibile formele eterice. Dacă trupul este supus cremațiunii, după obiceiul hindus, dublul eteric se dezagregă imediat. [...]

(P. 26-27) Corpul astral este alcătuit din chiar substanța emoțiilor și a pasiunilor și dacă în timpul vieții noi lucrăm la fortificarea acestui corp, el va fi pentru noi, după moarte, un înveliș îndelungat și durabil, o puternică închisoare cu ziduri groase. Dar orice lucru pieritor are un sfârșit, și mai devreme sau mai târziu omul părăsește învelișul său astral. Odată purificarea realizată, emoțiile reale consumate și înlăturate, omul trece în regatul următor, în planul mental sau lumea cerească, neducând cu el din natura sa astrală decât tendințele sau germenii latenți a căror dezvoltare, la reîntoarcerea în plan fizic, va determina configurația corpului astral în 9-a sa întruchipare.

(P. 38) M-aș mulțumi să menționez că toată mișcarea în univers este produsă de o Forță Unică. Astfel, în univers găsim un aspect absolut și un aspect relativ; relativul este mișcarea și absolutul este Forța.

Forța este singura Cauză a universului: mișcarea este efectul, rezultatul. Această Forță a fost numită Dumnezeu de către unii. Hindușii o numesc Brahma. Alții i-au dat nume diferite: dar numele importă puțin. Adevărul care trebuie să ne pătrundă e că această singură Forță produce totul: această Forță Unică devine toate lucrurile fără a înceta de a fi Ea însăși.

(P. 53) De remarcat aici că principiul are două aspecte:

1) *Brahman* (neutru) este Absolutul, fără atribute, fără relațiuni, fără vreun raport cu universul manifestat;

2) *Brahma* (masculin) este Principiul prim, care produce universul și prin urmare este în raport cu el. Brahman e Inexprimabilul, despre care nimic nu se poate spune. Brahma este Dumnezeu, unicul Primul principiu al universului. Prin însuși faptul că Brahma este primul nu poate fi Absolutul, căci „primul” este un atribut care indică primul termen al unei serii și implică raporturi cu termenii următori.

(P. 73) Dublul eteric este, așadar, viață în raport cu corpul grosier, dar e formă în raport cu principiul următor, corpul astral. Dublul eteric se risipește și astralul supraviețuiește. Când astralul se risipește la rândul său, mentalul persistă ca viață, și așa mai departe. Același element este totodată și viață și formă, viața a inferiorului și forma superiorului. [...] Aceasta este ideea fundamentală pe care se bazează doctrina reîncarnării.

(P. 85) Un mare număr de entități mai mult sau mai puțin rele din lumea astrală iau în stăpânire medii și ajung, grație lor, să-și satisfacă într-o oarecare măsură dorințele lor pământești. Mediumul este pentru entități un punct de sprijin fizic, permițându-le de a pune în mișcare noi cantități de energie în corpul lor astral. Considerați o entitate astrală posedată de o violentă dorință de a bea și căreia îi lipsește corpul fizic pentru a o realiza; această dorință, potrivit cursului normal al lucrurilor, ar trebui să se stingă treptat, după ce, bineînțeles, a cauzat crude suferințe nenorocitului dezîncarnat. Acesta, purificat, ar continua evoluția sa.

(P. 89) Această cauză ei *acțiunea*, Karma. Căci termenul sanskrit, Karma, sau mai corect Karman, înseamnă propriu-zis: activitate, acțiune. De aici a derivat semnificația sa de *lege a cauzalității* sau de înlănțuire cauzală; căci orice cauză este o acțiune și orice acțiune e o cauză. [...] În realitate, Karma e mult mai mult decât atât; ea se extinde și se aplică la totalitatea activității cosmice, ea guvernează creația în întregul său.

(P. 126) „Eu sunt calea...” Prin acest Om-Dumnezeu, prin acest ideal sublim, religia devoțională ne va conduce la aceeași activitate dezinteresată, eliberatoare, pe care înțeleptul o realiza pe cărarea abstracțiunii, consacrand ordinei, binelui impersonal, armoniei universale. „Consacrați-vă învățătorului”, ne spune devoțiunea. Și, dacă știm ce este învățătorul, fie că forma sa poartă numele de Buddha, Krishna sau Iisus, știm unde duce el, căci Identical sub toate aspectele sale diverse nu ne poate conduce decât la cel Unic. „Veniți la mine, spune Christos... Nimeni nu ajunge la tatăl decât prin mine.” [...] Și veți vedea că, devotându-se, consacrandu-se serviciului lui Christos, al lui Buddha, al învățătorului, oricare ar fi credinciosul elimină treptat egoismul. El nu mai lucrează pentru sine, nu se mai gândește la sine. Zi și noapte e activ de dragul idealului său divin. Și lucrând astfel, lucrează infailibil, fără a se gândi la aceasta, pentru Dumnezeu însuși, pentru Cel Unic, Cel Universal. Căci omul desăvârșit, Christos, Buddha sau Krishna, nu are alte interese în viața sa decât interesele cosmosului, nici o altă voință decât „Voința Tatălui”.

(P. 128) Acesta este secretul dezvoltării eului prin metoda devoțiunii concrete. Cărarea abstracțiunii este destinată micului număr. Cea mai mare parte a omenirii trebuie să se consacre unui învățător desăvârșit. Că acesta este Christos, Buddha afirmă Krishna, nu importă, căci toți învățătorii sunt una pe planul unde diversitatea dispare. Acei care se consideră discipolii lor pe pământ pot purta în mână sabia și

focul și să se extermină reciproc; încă o dată, nu importă: pacea lumii lor spirituale nu ar putea fi tulburată prin fanatismul și discordiile lor.

Anexa 5. Căutându-l pe Arsenie Boca în Rudolf Steiner, în arhiva online

Este important de a preciza metoda cu care Arsenie Boca va fi găsit în opera lui Rudolf Steiner, pentru ca, pe viitor, să poată fi reperate toate elementele folosite de Boca la Drăgănescu, din Steiner:

1. Arhiva online folosită: *Biblioteca antroposofică. Știința spirituală prezentată de Rudolf Steiner*. Link: <https://www.spiritualrs.net/>
2. Căutare: ca exercițiu, se pot căuta patru repere ușor de identificat la Boca, precum Francisc de „Assisi”, „Ulfila”, „Moise” („coarnele”), Trishula sau „Vishnu”.
3. Linkuri:
 - a. https://www.spiritualrs.net/cgi-bin/search.cgi?zoom_query=assisi
 - b. https://www.spiritualrs.net/cgi-bin/search.cgi?zoom_sort=0&zoom_xml=0&zoom_query=ulfila&zoom_per_page=10&zoom_and=1
 - c. https://www.spiritualrs.net/cgi-bin/search.cgi?zoom_sort=0&zoom_xml=0&zoom_query=coarnele&zoom_per_page=10&zoom_and=1
 - d. https://www.spiritualrs.net/cgi-bin/search.cgi?zoom_sort=0&zoom_xml=0&zoom_query=vishnu&zoom_per_page=10&zoom_and=1

Anexa 6. Simboluri budiste și hinduse

6.1 Cele opt simboluri budiste majore

Link: <https://ro.dreamstime.com/simboluri-%C8%99i-semne-vectoriale-ale-religiei-budiste-religia-budist%C4%83-simbolizeaz%C4%83-cultura-oriental%C4%83-zvastica-vectorial%C4%83-lothus-image139199168>

„Nodul etern sau Nodul mistic

Nodul etern este explicativ pentru cauză și efect. De asemenea, reprezintă interacțiuni. Acest simbol este caracterizat de linii împletite într-un model închis. Acest model închis semnifică relația dintre toate întâmplările sau fenomenele din această lume. De asemenea, implică dependența reciprocă a vieții seculare și a doctrinelor religioase. Ca simbol al cauzei și efectului, înseamnă că ceea ce se întâmplă are o cauză care îl produce și că evenimentele au relații între ele. Dacă înțelegeți clar implicațiile acestui simbol, veți deveni înțelepți și luminați în viață.

Nodul etern simbolizează mintea lui Buddha. Acesta înfățișează înțelepciunea sa veșnică, precum și compasiunea sa nesfârșită. Ca simbol care reprezintă învățăturile lui Buddha, arată cele douăsprezece verigi și continuitatea originii interdependente. Aceste douăsprezece verigi de origine interdependentă, la rândul lor, declanșează realitatea existenței ciclice. În sensul său general, descrie natura reală a acestei lumi și că tot ceea ce este în această lume este corelat. Fiecare există doar ca parte integrantă a rețelei karmei și a efectelor sale inevitabile.

Bolul prosperității

Bolul prosperității este o reprezentare a vieții lungi. Acest simbol este reprezentat de vasul tradițional de apă indian, care este fabricat din lut. Această oală de apă de lut se numește „Kalasha”. În India, această oală sacră este venerată, în special, în festivalul de oale Kumbh Mela. Înseamnă că, chiar dacă scoți lucruri din bolul prosperității, vei primi totuși ofrande din ea.

Bolul prosperității reprezintă, de asemenea, prosperitate și bogăție. Este explicația tuturor beneficiilor nepuizabile pe care le puteți obține atunci când atingeți iluminarea. De vreme ce este o vază divină de comori, ea este permanent plină. Aceasta înseamnă că, dacă aspirați la iluminare, veți fi permanent umplut cu comori care nu se corodează și nu se estompează.

Floarea de Lotus

Floarea de Lotus este un mare simbol de bun augur, al cărui sens ar trebui să îl înțeleagă toată lumea. Floarea de Lotus începe să crească chiar la rădăcinile plantei de lotus care este, de obicei, scufundată în noroi. Apoi, se ridică încet din noroi sau apă noroioasă ca o floare minunată care merită privită. Cum crește ne oferă o lecție minunată în viață. În spatele frumuseții sale ispititoare se află cei care se luptă să se ridice peste dificultățile și greutățile vieții. Astfel, ne oferă o lecție valoroasă, că nu ar trebui să fim lăsați niciodată împiedicați de dificultăți și greutăți. În schimb, ar trebui să ne ridicăm peste aceste încercări pentru a înflori într-o persoană complet crescută și minunată.

Într-un fel, Floarea de Lotus din budism înseamnă puritate și renunțare. Este exemplul modului în care o persoană poate atinge o înflorire spirituală deplină prin încercări și dificultăți. De asemenea, semnifică o ruptură completă de existența ciclică sau karma care, de obicei, asaltează o persoană. În multe temple și altare budiste din Tibet, veți vedea adesea imaginea lui Buddha așezat deasupra unei flori de lotus înflorite.

Simbolul celor doi pești de aur

Cei doi pești de aur simbolizează impulsivitatea și fericirea în budism. De asemenea, reprezintă libertatea deplină de mișcare sau mișcare în apă. Mai mult, reprezintă abundență și fertilitatea, care se poate multiplica rapid. Astfel, acest simbol reprezintă profund libertatea față de cătușele statutului sau castei. În China, acest simbol reprezintă armonia conjugală și loialitatea pentru peștii care înoată, de obicei, în perechi.

În budismul tibetan, marea este de obicei asociată cu lumea suferințelor și a încercărilor. Această lume a suferinței este numită „ciclul samsarei”. Simbolul acestor doi pești de aur reprezintă mulțumirea și curajul de a înota peste oceanul suferințelor fără să obosească și să se înece și fără frică și anxietate. Artiștii descriu, de obicei, acești doi pești ca doi pești de crap, deoarece crapul este un pește elegant datorită formei, dimensiunii și longevității sale excelente.

Umbrela protectoare

Umbrela protectoare este indicativ al demnității regale. De asemenea, simbolizează protecția împotriva căldurii soarelui. Într-un fel, simbolizează protecția împotriva suferințelor. Umbrela este, de obicei, ornamentată. Este descris cu o cupolă care reprezintă înțelepciunea. De asemenea, vine cu o fustă în jurul cupolei care reprezintă compasiune. Mai des, cupola este modelată octogonal pentru a reprezenta Calea Optică a practicilor budiste. În unele cazuri, are forma unui pătrat. Ca pătrat, reprezintă cele 4 sferturi direcționale.

Peste rama cupolată a umbrelei de soare se întinde mătase galbenă sau albă. O friză de mătase plisată atârnă, de obicei, de marginea sa circulară. Friza de mătase are pendentive multicolore de mătase. Marginea circulară inferioară a umbrelei de soare este marcată de o creastă aurie. Mai mult, friza sa de mătase poate fi acoperită cu pendentive din coadă de iac și pene de păun.

Scoica

Scoica simbolizează acțiunile bune, deoarece prin sunetul său permeativ inspiră masele în acțiuni bune. Sunetul său trezește masele din ignoranța lor și le conduce în iluminare. Din cele mai vechi timpuri, scoica albă, care se caracterizează prin conturul său spiralat spre dreapta, a fost folosită pentru a suna la o chemare de acțiune.

În mod tradițional, zeii antici purtau coarne imense de scoică, care le proclamă triumfurile și vitejia. Învelișul a fost, de asemenea, folosit ca corn de luptă, care are funcții similare cu cele ale bugetului contemporan. Astfel, cornul, din timpuri imemorabile, a fost un simbol al puterii, suveranității și autorității. Oamenii obișnuiți cred că ar putea alunga spiritele rele, alunga creaturile dăunătoare și preveni dezastrele naturale.

În primii ani ai budismului, scoica a fost folosită ca o emblemă a suveranității învățăturilor lui Buddha. De fapt, simbolizează neînfricarea de a proclama adevărul. În majoritatea mănăstirilor tibetane, este folosită în prezent pentru a convoca adunările religioase. Astfel, dacă vizitați una dintre mănăstirile din Tibet, veți vedea cu siguranță simbolul de scoică. S-ar putea să auzi și sunetul său minunat.

Steagul victoriei

Steagul Victoriei este o reprezentare a victoriei lui Buddha asupra celor patru Maras. Cei patru Mara reprezentau frica de moarte, emoții tulburătoare, agravare și seducție. Stindardul Victoriei a fost înzestrat lui Buddha după ce a cucerit cei patru Mara. Într-un sens mai profund, reprezintă triumful înțelepciunii asupra ignoranței. Vechea legendă spune că, după ce a triumfat asupra celor patru Maras, Buddha a ridicat steagul victoriei la Mt. Meru să-și semnaleze victoria asupra tuturor obstacolelor în calea iluminării.

Roata Dharma

Roata Dharma este caracterizată de opt spițe. Fiecare dintre aceste spițe reprezintă Calea Opt. Această cale optică este considerată a fi calea către iluminare. Această cale către iluminare necesită intenții pure și un angajament total față de disciplina mentală și conduita etică. Budismul, în primii săi ani, a adoptat simbolul roții Dharma ca însemnele sale principale. Roata Dharma este considerată a fi „roata schimbării sau transformării spirituale”. Mișcarea rapidă a roții reprezintă transformarea rapidă realizată de învățăturile lui Buddha.

Primul discurs al lui Buddha, făcut la Deer Park din Sarnath, conține cele Patru Adevăruri Nobile împreună cu Calea Nobilă Opt. Acest episod din viața lui Buddha se referă la prima rotire a roții Dharma. Pe de altă parte, celelalte discursuri ale sale în alte locuri, cum ar fi Rajgir și Shravasti, reprezintă a doua și a treia cotitură a Roții Dharmei succesiv.

Roata Dharmei are trei componente majore, și anume butucul, spițele și janta. Aceste trei componente semnifică integritate, înțelepciune și atenție. Aceste trei caracteristici sunt cele trei aspecte ale învățăturilor lui Buddha.”¹⁸

¹⁸ <https://www.stonemania.ro/cele-opt-simboluri-tibetane/>

6.2 Mandala

Mandala (Limba sanscrită: मण्डल *Maṇḍala*) constituie un simbol și totodată un ritual, originare din Hinduism și din Budism, reprezentând Universul.^[1]

Mandala este o diagramă circulară ce păstrează cu rigoare o anumită simetrie care se concentrează cu toată forța asupra unui centru, având ca structură tipică împărțirea suprafeței în patru segmente egale.^[2] Termenul *mandala* este moștenit din limba sanscrită și în prezent desemnează variate forme de mesaj, unele foarte departe de punctul de plecare religios. *Mandala* este un cuvânt compus din doi termeni, *manda* și *la*. În sanscrită *manda* înseamnă *cerc*, dar și *sferă*, iar *la* are sensul de *conținător*.¹⁹

MANDALA

Mandala este propriu-zis un cerc, deși desenul ei este complex și înscris adeseori într-un chenar pătrat. Ca și yantra (mijloc emblematic), dar într-un mod mai puțin schematic, este deopotrivă un rezumat al manifestării spațiale, o imagine a lumii, precum și reprezentarea actualizării forțelor divine; ea este și o imagine psihagogică, în stare a-l conduce pe cel ce o contemplă la iluminare.

Mandala hindusă tradițională este determinarea, prin ritul orientării, a spațiului sacru central – altar sau templu. Ea este simbolul spațial al lui Purusha (Vastu-purusha Mandala), al Prezenței divine în centrul lumii. Mandala se prezintă ca un pătrat împărțit în niște pătrate mai mici; cele mai simple mandale au patru sau nouă căsuțe (ca acelea dedicate lui Shiva și lui Prithivi); cele mai des folosite au șaizeci și patru și optzeci și una de căsuțe. Căsuța sau căsuțele elementare din centru reprezintă locul lui Brahma (Brahmasthan); ele cuprind camera-matrice (Garbhaghna), *cella* (cămăruța) templului; rîndurile concentrice de pătrate sînt în relație cu ciclurile solare și lunare. Această schemă are în planul templelor din India, de exemplu la Khajuraho, dar și în India exterioară, îndeosebi la Angkor.

Budismul din Extremul Orient (**Shingon**) prezintă mandale zugrăvite în formă de lotuși, la care centrul și fiecare petală poartă imaginea unui Buddha sau a câte unui Bodhisattva. Întâlnim mai ales mandala dublă, în centrul căreia apare Vairocana; **mandala lumii de diamant** (vajradhatu), nemanifestate, și cea a *lumii-matrice* (garbhadhatu), universal manifestate, dar al cărei *rod* ce va să se nască este cel al eliberării.

Pentru budiștii japonezi din secta Shingon, figurile concentrice ale mandalelor sunt imaginile celor două aspecte complementare și, în ultimă analiză, identice ale realității supreme, aspectul rațiunii originare, înnăscute în toate făpturile și care utilizează imaginile și ideile lumii iluzorii; aspectul cunoașterii ultime, produse prin exercițiu, dobândită de Buddha și contopindu-se cu Unitatea în intuiția stării de

¹⁹ <https://ro.wikipedia.org/wiki/Mandala>

Nirvana. **Mandala** este o imagine deopotrivă **sintetică** și **dinamogenă**, care reprezintă și tinde să treacă dincolo de opozițiile dintre multiplicitate și unitate, dintre descompus și întregit, dintre diferențiat și nediferențiat, dintre exterior și interior, dintre difuz și concentrat, dintre aparența vizibilă și realitatea invizibilă, dintre spațio-temporal și intemporalul extraspațial. [...]

În **tradiția tibetană**, **mandala** este călăuza imaginară și provizorie a meditației. Ea manifestă, în diferitele ei combinații de cercuri și pătrate, universul spiritual și material, precum și dinamica relațiilor ce le unesc, pe cele trei planuri: cosmic, antropologie și divin. *În ritual ea funcționează ca suport al divinității căreia îi es~ simbol cosmic. Proiecție vizibilă a unei lumi divine, în centrul căreia tronează divinitatea aleasă, ea nu poate comporta nici o eroare de interpretare. Cuvântul Învățătorului este în stare să o însuflețească ...* (TONT, 12). De exemplu, cinci mari cercuri concentrice înconjurând un lotus cu opt petale, în centrul căruia apare o alcătuire de pătrate dispuse unul în celălalt și deschise pe fiecare latură prin câte o poartă în dreptul celor patru puncte cardinale; înăuntru, douăsprezece chipuri de Buddha ai meditației înconjură un alt pătrat, în care este înscris un cerc; iar în centrul acestui cerc, un lotus cu opt petale, înăuntru căruia tronează divinitatea. În spațiile intermediare, deslușim simbolurile trăsnetului, focului, norilor; jur-împrejurul cercurilor mari, pe un fundal de nori și de flăcări, se desprind imaginile divinităților și animalelor ocrotitoare sau de temut. Prin magia simbolurilor ei, mandala este deopotrivă imaginea și motorul ascensiunii spirituale, care procedează printr-o tot mai accentuată interiorizare a vieții și printr-o treptată concentrare a multiplicității în unitate: eul reintegrat în tot, totul reintegrat în eu.²⁰

²⁰ Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicționar de simboluri* Vol. II, București, Editura Artemis, p. 265-266.

<https://www.facebook.com/photo?fbid=3880999615307115&set=pcb.3880999825307094>

<https://ro.wikipedia.org/wiki/Mandala>

<https://in.pinterest.com/pin/996140011346689172/>

<https://in.pinterest.com/pin/12314598977504630/>

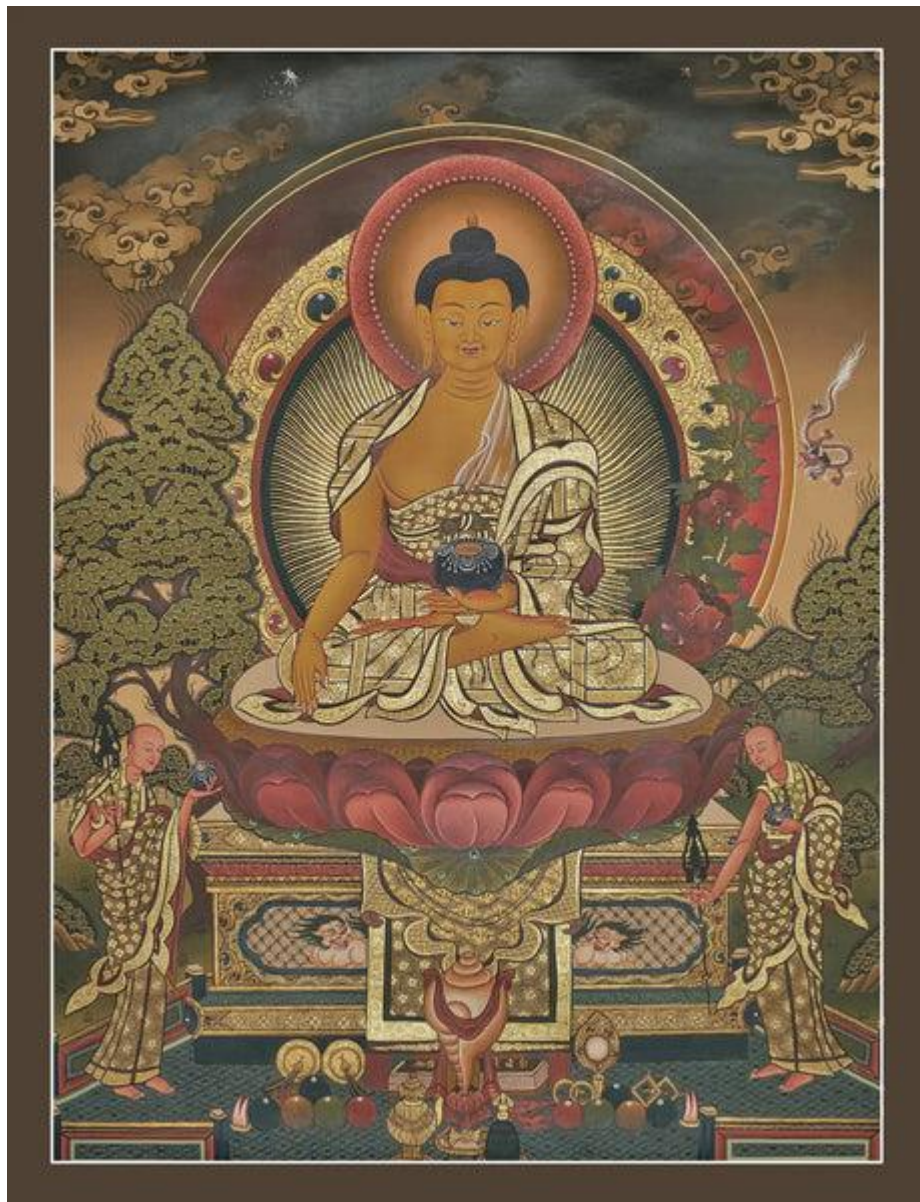
<https://in.pinterest.com/pin/4292562140773112/>

<https://asiasociety.org/texas/tibetan-buddhist-monks-return-fifth-year-create-sand-mandala-present-sacred-music-and-dance>

6.3 Tangka

<https://buddhasartofhealing.com/blogs/thangka/thangka-vs-mandala-art-differences?srsltid=AfmBOopltQBzIV4U-JNvyvSJh-kl58rOizRMxPA3GUNXwvl9ckHWWWeMj>

<https://www.quora.com/Tibetan-Buddhism-Whats-the-difference-between-thangka-and-mandala-Are-these-two-words-interchangable>

<https://www.himalaya-aix.fr/produit/grand-tangka-tibetain-bouddha/>

<https://www.britannica.com/topic/thang-ka>

<https://kr.pinterest.com/pin/862017184973408395/>

<https://kr.pinterest.com/pin/1123014857093666914/>

<https://kr.pinterest.com/pin/906419862517611354/>

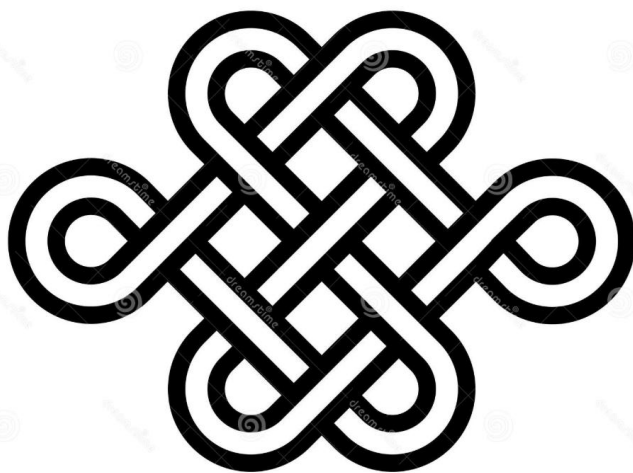
<https://www.thangka-mandala.com/thangkas/>

<https://www.thangka-mandala.com/thangkas/>

https://tibetanspirit.com/pages/bhutanesehangkas?srsltid=AfmBOorFrvboI_LDCdtheHZcuQEoFNEiJA3M8_j3ArvHMPQC4ZJTP8k6

6.4 Floarea de lotus, nodul mistic/etern,

Bibliografie

1. Arhivă fotografii Drăgănescu, <https://archive.org/details/biserica-draganescu-arsenie-boca/Biserica-Draganescu-Arsenie-Boca/>.